

การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มิถุนายน 2555

การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
สุรศักดิ์ เรือนงาม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

2555

สุรศักดิ์ เรืองงาม. (2555). การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด

กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์.

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสบการณ์รับการ ผูกอบรมและระยะเวลาการจัดการเรียนร่วมเรียนร่วมและเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 97 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 221 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 โรงเรียน จำนวนข้าราชการครู 144 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยผ่านขั้นตอนการวิเคราะห์ ความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item- Objective Congruence Index : IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 -1.00 นำไปทดลองใช้กับครู การศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนาค ผล การวิเคราะห์มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .897 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้ค่า $\bar{X}$ และ S.D. การทดสอบสมมุติฐาน ใช้การวิเคราะห์ค่าที(t-test) และการวิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงดำเนินการทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe 's test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ใน ระดับมากและรายด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดย ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและ บุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์รับการผูกอบรม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การผูกอบรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ บริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดกรุงเทพมหานครที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการเตรียมความพร้อมบุคลากรและด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระยะเวลาการจัดการเรียนร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ พบว่าปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร คือ โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียนโดยให้เหตุผลว่านักเรียนเต็มแล้วไม่สามารถรับได้ และโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น และปัญหาด้านการจัดสภาพแวดล้อม คือ ห้องเรียนมีความคับแคบแต่เด็กเรียนมีจำนวนค่อนข้างมาก ส่วนปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำด้านอื่นๆ คือ ครูการศึกษาพิเศษยังไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ศ.ศ)

THE STUDY OF MAINSTREAMING MANAGEMENT FOLLOWING STANDARD
CRITERIA OF SPECIAL NEEDS EDUCATION IN SCHOOL
UNDER THE BANGKOK MATROPOLITANT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

June 2012

Surasak ROUNGNGARM. (2012) *The study of mainstreaming management following standard criteria of special needs education in school under the Bangkok metropolitan* Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Dr. Sorrapakson Chadkamontad.

The research a study to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok. The aim was for a study to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok and compare with a study to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok. The classify by school size, forms of to share learning, training experience and the time of establishment to share school and a study to the problem, suggestion to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok.

The sample used to this research such as official teacher in mainstay school to be under Bangkok. for duties teacher and learning 97 schools for 221 samples. The proportion of Krejcie; & Morgan. 1970: 608 samples for 144 samples and using a random stratified landscape by using school size, the relative proportion and Simple Random Sampling. The instrument used in research as a query through the analysis and precision- oriented content from experts for 5 peoples by using IOC (Item- Objective Congruence Index), since the proportion-oriented the range between 0.60 -1.00 thereafter to experiment with special education teachers for 30 samples. The analysis with confidence 897 for manipulation and data analysis. The data standard analysis use frequency, percentage, average, $\bar{X}$ and SD. to test the hypothesis use t-test and One way ANOVA and when see the difference the test 's carried out in pare of Scheffe 's test.

The research findings were

1. A study to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok the overall's high level.

2. The analysis comparison to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok classify to training the experience such as official teacher in mainstay school to be under Bangkok for duties teacher and learning the difference have to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok not difference considering all size fount that official teacher in mainstay school to be under Bangkok have to experience difference's to share learning administration of mainstay school, collaboration with the community different prevent implily important statistics that level for 0.05 by the official teacher in mainstay school for duties teacher and learning through to share learning

administration more there the official teacher do not training to share learning administration, part preparation of students, environment and management program not difference.

3. The analysis comparison to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok classify to variable size school such as official teacher in mainstay school to be under Bangkok have to size school difference 's to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok the overall not difference considering all size found that preparation of students, collaboration with the community different prevent implily important statistics that level for 0.05, part environment and management program not difference.

4. The analysis comparison to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok classify to variable to share learning administration such as official teacher in mainstay school to be under Bangkok have to teaching and learning differenc 's to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok the overall and size not difference prevent implily important statistics that level for 0.05.

5. The analysis comparison to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok classify to variable the time to share learning administration such as official teacher in mainstay school to be under Bangkok have to teaching and learning differenc 's the time to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok the overall and size not difference prevent implily important statistics that level for 0.05.

6. The problem of to share learning administration of mainstay school to be under Bangkok the most common 's cooperation of the past in community found that the school often rejected the student by notice 's full of students can not get it and the school don have special teacher to more students.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร คณะกรรมการสอบได้
พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ของ
สุรศักดิ์ เรืองงาม ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร. อภินวงศ์ กู้ตลาด)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่ง จากอาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่อุทิศเวลาให้คำปรึกษา แนะนำตรวจปรับปรุงแก้ไข ให้ข้อคิด รวมถึงเอาใจใส่และให้กำลังใจในการทำงานวิจัยฉบับนี้ตลอดมา ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ คณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร. สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์ และอาจารย์ ดร. อภินวงศ์ กู้ตลาด คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการทำสารนิพนธ์ให้ถูกต้องและมีคุณภาพตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดารณี ศักดิ์ศิริผล ผู้อำนวยการสมบุญ อาศิรพจน์ ผู้อำนวยการมงคล อัครวิฑูรย์ อาจารย์สมหมาย ทวีวงศ์ อาจารย์ ดร. อรุมา เจริญสุข ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญ และสละเวลาอันมีค่า ในการตรวจสอบ แก้ไข และให้คำแนะนำเพื่อให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสมบูรณ์และมีคุณภาพนอกจากนี้ขอขอบพระคุณข้าราชการครูในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มารดา บิดา ตลอดจนทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนให้คำปรึกษาและช่วยเหลือในการทำสารนิพนธ์กับผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณค่าหรือคุณประโยชน์อันใดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแด่พระคุณของบิดา มารดา อีกทั้งคณาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุรศักดิ์ เรือนงาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
สมมติฐานของการวิจัย.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.....	14
การจัดการศึกษาพิเศษและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	64
การจัดการเรียนร่วม.....	90
การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	117
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ.....	142
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	146
3 วิธีดำเนินการวิจัย	150
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	150
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	154
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	156
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	156
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	155
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	158
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	158
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	156
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	159

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	176
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	176
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	176
สรุปผลการวิจัย.....	177
อภิปรายผล.....	179
ข้อเสนอแนะ.....	183
บรรณานุกรม.....	185
ภาคผนวก.....	192
ภาคผนวก ก.....	193
ภาคผนวก ข.....	195
ภาคผนวก ค.....	206
ภาคผนวก ง.....	214
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	219

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	151
2 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	159
3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน.....	161
4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร โดยรวมและรายข้อ.....	162
5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ..	163
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมและ รายข้อ.....	165
7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายข้อ.....	166
8 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นนำสังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์รับการฝึกอบรม.....	165
9 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นนำสังกัด กรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน.....	166
10 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในการบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อม นักเรียนและบุคลากรจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน.....	167
11 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในการบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแก่นนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับ ชุมชน จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน.....	170
12 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นนำสังกัด กรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรรูปแบบการจัดการเรียนร่วม.....	168
13 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นนำสังกัด กรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม	172
14 วิเคราะห์ค่าความถี่ของปัญหาการบริหารการเรียนร่วม.....	174

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
2 ปฏิทินงานการรับคนพิการเข้าเรียนในสถานศึกษา.....	48
3 การจัดการเรียนร่วมตามระดับความพิการ.....	98
4 การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติที่มา.....	100
5 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.....	101
6 การจัดการเรียนร่วมตามแนวคิดของ ดิโน.....	102

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการถือเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้พิการให้ผู้พิการได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปกติได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการต้องจัดโดยเท่าเทียมกันกับคนปกติโดยมิใช่เหตุแห่งความพิการมาเป็นการแบ่งแยกหรือจำกัดสิทธิทางการศึกษาที่ผู้พิการควรจะได้รับเช่นเดียวกับคนปกติ ดังที่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 43 วรรคสาม ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีความเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 55 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติรัฐต้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต้องสงเคราะห์ คนชรา ผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ (กระทรวงศึกษาธิการ . 2550: 16) การจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้นต้องจัดตั้งแต่แรกเริ่มพบความพิการนอกจากนั้นยังต้องจัดให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้พิการและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้ผู้พิการได้พัฒนาตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ได้กล่าวถึงความเสมอภาคกันทางการศึกษาซึ่งครอบคลุมไปถึงการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการหรือผู้ที่มีความต้องพิเศษ ดังนั้นกฎหมายแม่บทที่สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้มีการบัญญัติสิทธิทางการศึกษาของผู้พิการไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหลายมาตรา โดยในมาตรา 10 กำหนดว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ . 2542: 16) ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ที่ได้กำหนดนโยบายว่า ควรสร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่ม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพพัฒนา

กำลังคนทุกระดับร่วมกับภาคอุตสาหกรรมและสถาบันการศึกษา โดยกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพไว้ว่า คนไทย ทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม อารมณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่าง มีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. 2550: 51-60) นอกจากนี้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังเน้นให้เห็นถึงความสำคัญ ในการพัฒนาทุกคนโดยกำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนา ผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพล เมือง โลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาดูการประกอบอาชีพ และการศึกษาดูตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 3)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังที่กล่าวมาแล้วพอจะสรุปประเด็นได้ว่า ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษากับบุคคลทั่วไปและคนพิการไว้อย่างสอดคล้องกัน โดยเพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นไปอย่างมีระบบสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้พิการและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญจึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของผู้พิการโดยในบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนด สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของผู้พิการเอาไว้ว่า คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาโดยไม่ เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น รวมไปถึงได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

นอกจากนั้นในมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้ สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ และกำหนดให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับ ความ ต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ(กระทรวงศึกษาธิการ.2551: 4)

และจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 นั้นทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการเกิดการตื่นตัวและหาวิธีการที่จะจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งในปัจจุบันการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยหรือการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และคนพิการสามารถรับการศึกษาได้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญอย่างน้อย 6 แบบหลัก คือ การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ โรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการการจัดในครอบครัว การจัดโดยชุมชน การจัดในสถานพยาบาล การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ การที่จะจัดการศึกษาพิเศษแบบใดนั้นต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543: 67)

การจัดการเรียนร่วมถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งช่วยพัฒนาการศึกษาให้แก่เยาวชนของชาติที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ซึ่ง ผดุง อารยะวิญญู (2546: 68) ได้อธิบายถึงการศึกษพิเศษและการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมว่า ต้องจัดการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติไปจนถึงระดับท้องถิ่น จะต้องมีการกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลางลงไปจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ จะต้องกำหนดบทบาทของบุคลากร การจัดการด้านการเงิน การงบประมาณ ตลอดจนจัดเตรียมเครื่องมือและสถานที่ให้พร้อมในการจัดการเรียนร่วม สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ณรงค์ อัมพรภาค (2550 : 4) ที่ได้ทำการศึกษาคูณภาพการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ เขต 2 ซึ่งได้สรุปว่า การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นมีองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพให้มากที่สุด จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมไปถึงองค์กรเอกชนต่างๆได้นำแนวคิดการจัดการเรียนร่วมไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้กับโรงเรียนภายในสังกัดเพื่อจัดการศึกษาให้กับผู้พิการให้ได้เข้าศึกษาร่วมกับคนปกติและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (เกตุรย วงศ์ก้อม. 2551: 76-82)

กรุงเทพมหานครถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังนั้น กรุงเทพมหานครจึงมีหน้าที่ในการจัดการเรียนร่วมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษด้วยเช่นกันโดยกรุงเทพมหานครในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารจัดการศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2552 - 2555 ยังได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์

ที่ 2.3 การพัฒนาการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและอนุบาล ซึ่งในกลยุทธ์หลัก คือการส่งเสริมให้ผู้อยู่ในวัยเรียนมีโอกาสเข้าถึงการบริการการศึกษาภาคบังคับ (สำนัก ยุทธศาสตร์ และประเมินผล. 2551 : 8) ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2552-2555) ของสำนักงานการศึกษา ที่กำหนดภารกิจหลักไว้ประการหนึ่งว่า จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพให้บริการเพื่อเพิ่มโอกาสแก่เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ และเด็กผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน (สำนักการศึกษา. 2552: 7) นโยบายข้อที่ 6 การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน ในและมาตราที่ 4 ของแผนพัฒนาการศึกษา

สำนักการศึกษาเนนการตามนโยบายโดยจัดตั้งโรงเรียนเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในสังกัดสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยใน พ .ศ.2542 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา จัดอบรมให้มีความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ 200 ชั่วโมงแก่ครูจำนวน 52 คน และในปีเดียวกันได้มีโรงเรียนขอเปิดเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มขึ้นอีก 43 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 51 โรงเรียน ปีการศึกษา 2544 มีโรงเรียนขอเปิดเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมอีก 7 โรงเรียนรวมเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 58 โรงเรียน ปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนขอเปิดเป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมอีก 2 โรงเรียนรวมเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 60 โรงเรียน ปีการศึกษา 2549 มีโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 71 โรงเรียน โดยสำนักการศึกษาได้กำหนดให้นำกระบวนการบริหารการเรียนร่วมตามกระบวนการของโครงสร้างซีท (SEAT) มาใช้ในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมให้กับโรงเรียนแกนนำในสังกัดกรุงเทพมหานคร และจากการประเมินโครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำในสังกัดกรุงเทพมหานครในระยะที่ 1 พบว่า โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานครมีการบริหารจัดการตามกระบวนการจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและ ยังพบว่าจำนวนโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมยังมีจำนวนน้อย ไม่ครอบคลุมและไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตลอดจนบางโรงเรียน ยังไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนร่วมได้ตามนโยบายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร(หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา. 2547: 2)

จากข้อมูลดังกล่าว สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครจึงได้ประกาศ ให้มีการจัดตั้งโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มขึ้นใน ปีการศึกษา 2554 ซึ่งเมื่อรวมกับโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำเดิมแล้วเป็นจำนวนทั้งสิ้น 97 โรงเรียนและรับนักที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้เข้าเรียนในชั้นปกติ หลังจากนั้นสำนักการศึกษาได้นำนโยบายมาสู่การปฏิบัติโดยจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และอบรมครูประจำการให้ได้รับความรู้ทั่วไปในการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (สำนักการศึกษา. 2554: 32)ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหนึ่งนุช วงศ์ไทย (2552: 54) ที่ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร เขตวัฒนามีความเข้าใจในการบริหารงานและการบริหาร

จัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยข้าราชการครูในเขตอื่นๆ เพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบผลการวิจัยเพื่อช่วยกันหาทางแก้ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติและควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจจะทำให้การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติแตกต่างกัน

จากข้อมูลและผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการบริหารการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้วิจัยเพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับโรงเรียนแกนนำและหน่วยงานภายในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการบริหารจัดการตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสบการณ์การฝึกอบรมและระยะเวลาการจัดตั้งโรงเรียนเรียนร่วม
3. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุง พัฒนา และวางแผนการจัดการศึกษาและเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อให้การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้นในอนาคตและนำผลการศึกษาที่ได้เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการดำเนินงานจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัย ดังนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วย ข้าราชการครูในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

97 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 221 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น การแบ่งขนาดของโรงเรียนใช้เกณฑ์ของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2553: 5) แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานด้านการบริหารการเรียนร่วมของในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ จำแนกตาม

- 1.1 ขนาดของโรงเรียน
  - 1.1.1 ขนาดเล็ก
  - 1.1.2 ขนาดกลาง
  - 1.1.3 ขนาดใหญ่
- 1.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
  - 1.2.1 ชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา
  - 1.2.2 ชั้นเรียนร่วมบางเวลาและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ
  - 1.2.3 ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา
- 1.3 ประสบการณ์รับการฝึกอบรม
  - 1.3.1 เคยได้รับการอบรม
  - 1.3.2 ไม่เคยได้รับการอบรม
- 1.4 ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม
  - 1.4.1 ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี
  - 1.4.2 ระยะเวลา 1-5 ปี
  - 1.4.3 ระยะเวลามากกว่า 5 ปี -10 ปี
  - 1.4.4 ระยะเวลามากกว่า 11 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด

กรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร
- 2.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

2.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

2.4 ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน

ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 97 โรงเรียนจาก 50 สำนักงานเขตในกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารการเรียนร่วม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ คำนี้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยมีการบริหารจัดการ อำนวยความสะดวก และเตรียมความพร้อมโรงเรียนใน 4 ด้านประกอบด้วย

1.1 การเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำในด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน การให้ความรู้กับนักเรียนปกติในและบุคลากรของโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การส่งเสริมเสริมให้นักเรียนปกติและบุคลากรในโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การให้ความร่วมมือของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วม การส่งเสริมการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอน การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรภายในโรงเรียน การกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

1.2 การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำในด้านการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนรวมถึงการจัดสื่อ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด การจัดเตรียมอาคารสถานที่ภายนอก ห้องน้ำ โรงอาหาร ทางเดิน การจัดสภาพแวดล้อมในตัวอาคาร ประตู แสงสว่าง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน การจัดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ความเพียงพอของสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การประชุมปรึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อม การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจุบัน การจัดสภาพแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ การประเมินการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

1.3 การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียนแกนนำในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัด

การศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล การตรวจสอบ คัดกรอง คัดแยกแยกนักเรียน ก่อนการรับเข้าเรียนร่วม การใช้เทคนิคการสอนของครูการศึกษาพิเศษ การรายงานผลการพัฒนา และความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัด ห้องเรียนและตารางเรียน การวัดผลและประเมินผลนักเรียนตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมพัฒนา นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

1.4 การประสานความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน แกนนำในด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง นักวิชาชีพสาขาต่างๆ หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การประชุมผู้บริหาร ครู การศึกษาพิเศษนักวิชาชีพและผู้ปกครอง การติดต่อประสานงานเพื่อส่งต่อนักเรียนเข้าเรียนใน โรงเรียนอื่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การให้คำปรึกษากับ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การติดต่อประสานงานกับนักวิชาชีพเพื่อพัฒนานักเรียน ในด้านต่างๆ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การรายงานผล การบริหารการเรียนร่วมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครอง ความสม่ำเสมอในการประชุม ผู้ปกครอง ครู นักวิชาชีพ

2. นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กออทิสติก เด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มี ความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ เด็กที่มีความบกพร่องด้าน ร่างกาย เด็กพิการซ้อนหรือเด็กพิการตามที่กฎหมายกำหนดที่ได้ทำการจดทะเบียนคนพิการและเข้า รับการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3. นักเรียนปกติ หมายถึง นักเรียนทั่วไปที่ไม่มีความพิการที่เรียนร่วมกับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

4. ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ครู ที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษและ ทำหน้าที่จัด กิจกรรมการเรียนการสอน ดูแล หรือปรับพฤติกรรมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย ครูประจำชั้นเรียนร่วม ครูประจำห้องเรียนพิเศษ ครูสอนเสริมวิชาการบางเวลา หรือครูผู้รับผิดชอบ เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

5. บุคลากร หมายถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูที่สอนนักเรียนปกติ นักการภาร โรง พี่เลี้ยงเด็ก

6. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม หมายถึง รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมตามที่ กำหนดไว้ในแนวทางการจัดการเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

6.1 ชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา หมายถึง การจัดชั้นเรียนพิเศษแยกออกเป็นห้องคู้ขนาน กับชั้นเรียนปกตินักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นเรียนพิเศษแต่ อาจจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมต่างๆกับนักเรียนปกติ

6.2 ชั้นเรียนร่วมบางเวลาและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ หมายถึง การจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนร่วมกับนักเรียนปกติบางเวลาหรือบางวิชานักเรียนจะอยู่ประจำชั้นเรียนของตนเองแต่จะมาเรียนเสริมในบางวิชาที่ครูการศึกษาพิเศษประจำห้องเสริมวิชาการของโรงเรียน

6.3 ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การจัดชั้นเรียนโดยให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปเรียนร่วมกับนักเรียนปกติเต็มเวลาตลอดทั้งวันโดยนักเรียนจะเรียนและทำกิจกรรมต่างๆเช่นเดียวกับนักเรียนปกติและอยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นเรียนปกติ

7. โรงเรียนแกนนำ หมายถึง โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ได้รับการประกาศจัดตั้งจากกรุงเทพมหานครให้เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนปกติกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและได้ดำเนินการจัดการเรียนร่วมตามแนวทางการจัดการเรียนร่วมของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 97 โรงเรียน

8. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนแบ่งเกณฑ์ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครนับตามจำนวนนักเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 400 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 401 – 800 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป

9. ประสบการณ์การรับฝึก อบรม หมายถึง ประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมของครูการศึกษาพิเศษ หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว ประกอบด้วย เคยเข้ารับการอบรมและไม่เคยเข้ารับการอบรม

10. ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม หมายถึง ระยะเวลาที่โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้รับการประกาศจากกรุงเทพมหานครให้ดำเนินงานจัดการเรียนร่วมรวมระยะเวลาตั้งแต่ปีที่เริ่มดำเนินการจัดการเรียนร่วมในปีแรกจนถึง ปี พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี ระยะเวลา 1-5 ปี ระยะเวลามากกว่า 5 ปี-10 ปี และระยะเวลามากกว่า 11 ปีขึ้นไป

11. ปัญหาการบริหารจัดการเรียนร่วม หมายถึง ข้อจำกัด ความไม่พร้อม ความไม่เพียงพอ ความไม่มี และอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อจัดการเรียนร่วมทั้งทางตรงและทางอ้อม ในด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม การบริหารจัดการหลักสูตร การประสานความร่วมมือกับชุมชน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของครูการศึกษาพิเศษ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร : 68-77) ที่ได้อธิบายถึงการบวนการเตรียมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำไว้ว่า โรงเรียนที่จะดำเนินการจัดการเรียนร่วมต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร มีการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การรับสมัครนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วม มีการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ทั้งภายนอกและภายในห้องเรียน สื่อสิ่งอำนวยความสะดวก ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับประเภทความประเภทความพิการ มีการสร้างหลักสูตรและปรับหลักสูตรปกติทั่วไปให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในโรงเรียน มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนประจำวันที่ต้องการ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมเพื่อทำการติดต่อประสานงานกับ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบำบัดฟื้นฟูนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และทำการศึกษาวิเคราะห์ร่วมกับแนวทางการบริหารการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีท (SEAT) ซึ่งมีองค์ประกอบในการบริหารจัดการเรียนร่วมใน 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านเครื่องมือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2548: 32-36) ซึ่งผู้วิจัยได้ประสานทั้ง 2 แนวคิดดังกล่าวเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยศึกษาจำแนกตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

1.ขนาดของโรงเรียน ทำการศึกษาจากการแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครได้แบ่งโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 400 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 401 – 800 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร . 2553: 5)และได้ทำศึกษาร่วมกับแนวคิดของ ไพลิน ปุกมะ (2553: 68) ได้การศึกษา การจัดการเรียนร่วมของครูในโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้สรุปว่า ครูที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษ และจบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ จะมีความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานและเข้าใจต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและรู้แนวทางที่จะติดต่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ทำการศึกษาจากแนวคิดของ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2546 :65-68) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนร่วมต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ ดังนี้รูปแบบการจัดชั้นเรียนร่วม โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

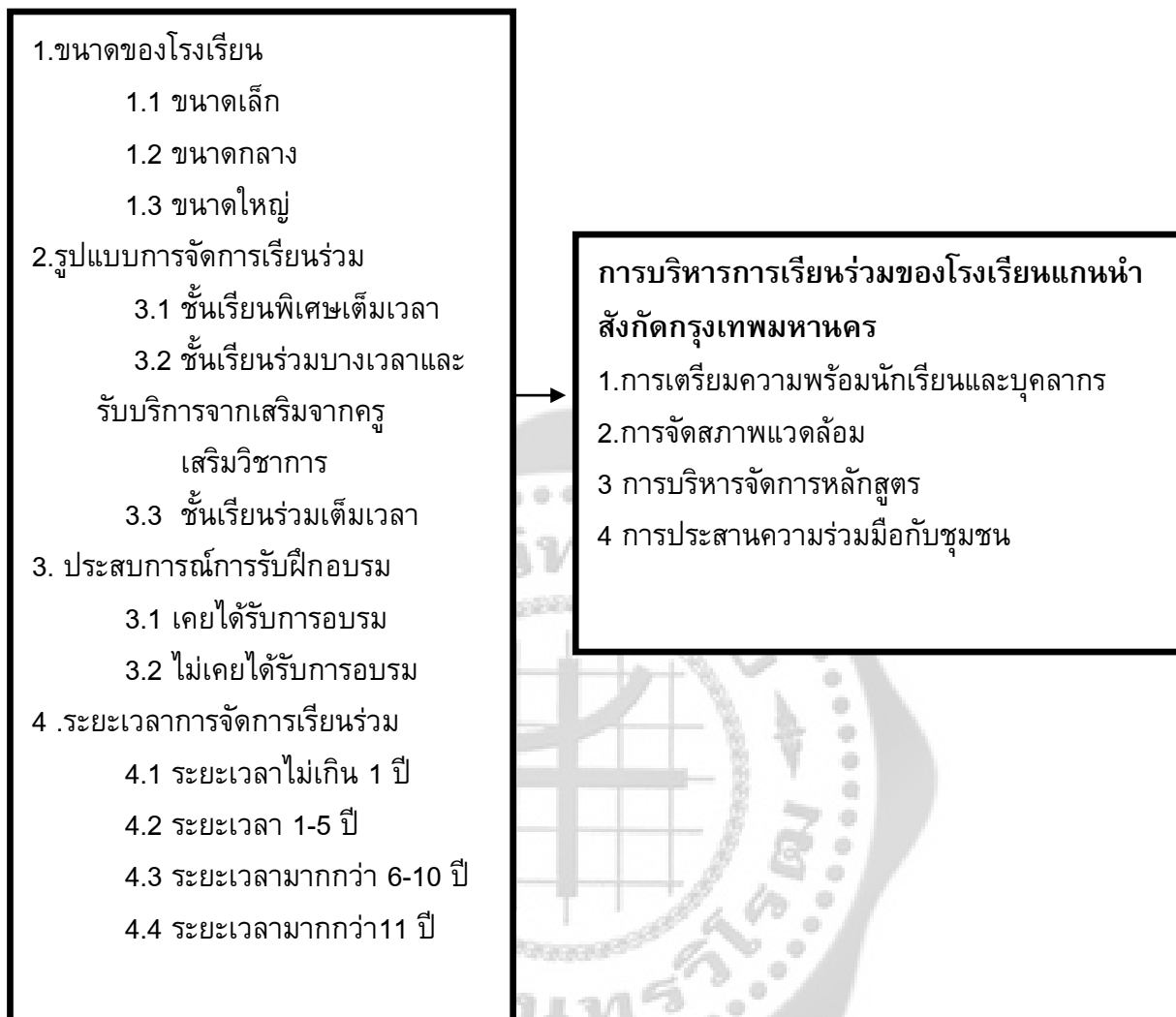
สามารถจัดได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ ชั้นพิเศษเต็มเวลา เด็กมีโอกาสร่วมกิจกรรมสังคมต่างๆ กับเด็กปกติ เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก ชั้นพิเศษโดยส่งไปเรียนร่วมบางเวลา เด็กจะเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางวิชา เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องด้วย ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติตลอดเวลา เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างน้อย และได้ทำศึกษาร่วมกับแนวคิด ของ เกยูรย์ วงศ์ก้อม(2548: 74) ได้อธิบายว่าถึงการจัดรูปแบบการเรียนร่วมว่า เด็กพิการกลุ่มหนึ่งสามารถพัฒนาได้ และได้มีการทดลองให้เด็กพิการกลุ่มหนึ่งเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปและเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม

3. ประสบการณ์รับการฝึกอบรม ศึกษาจากแนวคิดของ ฉวีวรรณ ชาวชายโขง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านหนองบัว พบว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาพิเศษและผ่านการอบรมด้าน การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมมาแล้ว และผู้ปกครองและชุมชนที่ได้รับการอบรม มีส่วนร่วม ในการ จัดการศึกษา สภาพแวดล้อมและบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการศึกษา นอกจากนั้นยังศึกษาร่วมกับแนวคิดของ วิวัฒน์ไชย ศรีวิพัฒน์ (2550: 94) ได้ทำการศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ผลการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) แตกต่างกัน

4. ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม ศึกษาจากแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 79) ที่ได้ทำการศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ พบว่า ในด้านของกระบวนการทำงานภายในสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ วิสัยทัศน์ นโยบาย การบริหารจัดการหลักสูตรโดยการปฏิบัติต้องค่อยๆปรับไม่ควรดีกรอบระยะเวลาการปฏิบัติ และในด้านของการวิจัยและพัฒนาควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สถานศึกษา นักเรียนพิการ และขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน จากกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวในสามารถเขียนกรอบแนวคิด แสดงได้ดัง ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีขนาดต่างกันมีการบริหารจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน
2. โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมต่างกันมีการบริหารจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน
3. ครูในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มี ประสพการณ์รับการฝึก อบรมต่างกันมีการบริหารจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน
4. โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีระยะเวลาการจัดการเรียนร่วมแตกต่างกันมีการบริหารจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
  - 1.1 นโยบายการจัดการเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร
  - 1.2 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. การจัดการศึกษาพิเศษและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ
  - 2.2 แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ
  - 2.3 ความสำคัญของการศึกษาพิเศษ
  - 2.4 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  - 2.5 กฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ
3. การจัดการเรียนร่วม
  - 3.1 ความหมายของการเรียนร่วม
  - 3.2 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม
  - 3.3 ประชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนร่วม
  - 3.4 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
  - 3.5 แนวทางการจัดการเรียนร่วม
  - 3.6 การบริหารการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม
4. การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร
  - 4.1 การเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร
  - 4.2 การจัดสภาพแวดล้อม
  - 4.3 การบริหารจัดการหลักสูตร
  - 4.4 การประสานความร่วมมือกับชุมชน
5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ
  - 5.1 ขนาดโรงเรียน
  - 5.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม
  - 5.3 ประสบการณ์รับการฝึกอบรม
  - 5.4 ระยะเวลาการจัดตั้งโรงเรียน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

1.1 นโยบายการจัดเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร(2554: 6-16) ได้อธิบายถึงนโยบายการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครไว้ว่า กรุงเทพมหานครตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ บุคคลด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ในสังคม เริ่มกำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 - 2544) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545 – 2549) แผนพัฒนากรุงเทพมหานครฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2550 - 2555) และแผนพัฒนากรุงเทพมหานครระยะ 12 ปี (พ.ศ. 2552 - 2553) มอบหมายให้สำนักการศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเปิดเป็นโรงเรียนจัดการเรียนร่วม รับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและมีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน

เป้าหมาย

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีเป้าหมายในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ดังนี้

1. ให้โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดกรุงเทพมหานครจัดการเรียนร่วมได้อย่างมีคุณภาพ
2. เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วัตถุประสงค์

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ ดังนี้

1. เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษรู้จักตนเอง ปรับตัวเข้ากับสังคม ได้รับการยอมรับและอยู่ร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข
4. เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น การทดสอบทางจิตวิทยาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะต้องได้รับความร่วมมือจากนักจิตวิทยา จิตแพทย์ แพทย์ การให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพจะต้องได้รับความร่วมมือจากนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักอรรถบำบัด ครูการศึกษาพิเศษ หน่วยงานอื่น ๆ และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ในกฎหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานดำเนินการจัดการเรียนร่วมเข้าใจบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ดังนี้ 1) บทบาทหน้าที่ของสำนักการศึกษา 2) บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขต และ 3) บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

1. บทบาทหน้าที่ของสำนักการศึกษา

สำนักการศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส และเด็กพิการให้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติอย่างเสมอภาคดังนี้

สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา

- 1) สำรวจความต้องการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่จะขอเปิดการจัดการเรียนร่วม โดยทำหนังสือสอบถามความต้องการไปยังสำนักงานเขต 50 สำนักงานเขต เพื่อให้โรงเรียนสำรวจความต้องการและแสดงความจำเป็นขอเปิดการจัดการเรียนร่วมส่งให้สำนักการศึกษาภายในต้นเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี
- 2) สำนักการศึกษาจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาความพร้อมขอเปิดโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ตามแนวทางหลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ขอเปิดสอนการเรียนร่วม
- 3) สำนักการศึกษาจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานตรวจเยี่ยมความพร้อมของโรงเรียนที่มีความประสงค์ขอเปิดการจัดการเรียนร่วม
- 4) สำนักการศึกษาจัดทำหนังสือแจ้งคณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งออกตรวจเยี่ยมความพร้อมของโรงเรียนที่ประสงค์ขอเปิดการจัดการเรียนร่วมและเยี่ยมโรงเรียนตามวันเวลาที่กำหนด
- 5) คณะทำงานสรุปรายงานการตรวจเยี่ยมความพร้อมของโรงเรียนที่ขอเปิดการจัดการเรียนร่วม เพื่อนำข้อมูลเข้าที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาเปิดโรงเรียนจัดการเรียนร่วม
- 6) คณะกรรมการพิจารณาเปิดโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ประชุมพิจารณาโรงเรียนที่มีความประสงค์ขอเปิดการจัดการเรียนร่วม ตามแนวทางหลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ประสงค์ขอเปิดการจัดการเรียนร่วม
- 7) สำนักการศึกษาจัดทำหนังสือนำเสนอเรียนปลัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำเสนอผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามเห็นชอบ และลงนามในประกาศกรุงเทพมหานครเรื่อง การเปิดโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมในปีการศึกษานั้น ๆ

8) สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษาแจ้งประกาศให้ส่วนราชการสำนักการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ เช่น กองคลัง กองการเจ้าหน้าที่ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเลขาธิการ กอพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร พร้อมทั้งแจ้งกองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานเขตทั้ง 50 สำนักงานเขต ได้ทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

9) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายดังนี้

9.1) กองคลัง ดำเนินการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณและจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนรัฐบาล โอนให้สำนักงานเขตที่มีโรงเรียนที่เปิดการจัดการเรียนร่วมดำเนินการ

- เงินรายหัว เรื่อง สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก คนละ 2,000 บาท
- ค่าวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน (เรียนร่วม) โรงเรียนละ 9,000 บาท
- ค่าตอบแทนผู้ปฏิบัติงานครูการศึกษาพิเศษ คนละ 2,000 บาทต่อเดือน

9.2) กองการเจ้าหน้าที่ ดำเนินการตรวจสอบอัตรากำลังข้าราชการครูของโรงเรียนที่ได้รับอนุมัติเปิดการจัดการเรียนร่วมมีจำนวนเท่าไร หากยังมีอัตราว่าง พิจารณาเรื่องขออนุมัติจัดสรรอัตรากำลังของครูการศึกษาพิเศษไปสอนที่โรงเรียนที่ขอเปิดการจัดการเรียนร่วม

9.3) หน่วยศึกษานิเทศก์ สนับสนุนส่งเสริมการนิเทศการสอนและจัดโครงการอบรม พัฒนาครูการศึกษาพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดอบรมให้ความรู้ด้านการบริหารงานและจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนร่วม และดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามที่ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการอบรมให้ความรู้ด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่งเสริมการสัมมนาศึกษาดูงานการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

9.4) สำนักงานเลขาธิการ ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้โรงเรียน เช่น ทางลาด ห้องน้ำ ลิฟท์ ปรับปรุงห้องเพื่อจัดทำห้องออกกำลังกายพร้อมอุปกรณ์ ปรับปรุงอาคาร สถานที่ให้เหมาะสมกับการให้บริการของโรงเรียน

9.5) กอพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการศึกษาเพิ่มเติม ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู การศึกษาพิเศษ (ป.บัณฑิตด้านการศึกษาพิเศษ) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ด้านการศึกษาพิเศษเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากครูการศึกษาพิเศษต้องมีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 (มาตรา 3)

9.6) สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา จัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาการศักยภาพนักเรียนเรียนร่วม โรงเรียนละ 5,000 บาท โดยโอนงบประมาณให้โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมศักยภาพนักเรียน คัดกรองนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพตาม IEP , IIP จัดหาสื่ออุปกรณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนตาม IEP และอบรมให้ความรู้ครูทั้งโรงเรียนให้มีความรู้ด้านการจัดการเรียนร่วม

9.7) สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา จัดทำและสอบถามสถิตินักเรียนเรียนร่วม ของโรงเรียนเปิดการจัดการเรียนร่วม โดยแยกประเภทความบกพร่อง 9 ประเภท และสรุปจำนวน นักเรียนเรียนร่วม โดยแจ้งกองคลังเพื่อขอจัดสรรงบประมาณประจำปีและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- รวบรวมสถิตินักเรียนเรียนร่วมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร
- ขอเปิดการจัดการเรียนร่วมแต่ละปีการศึกษา
- แจ้งสถิติจำนวนนักเรียนเรียนร่วมให้กองคลังดำเนินการจัดโอนงบประมาณ เงิน

อุดหนุนรัฐบาล ให้โรงเรียนจัดการเรียนร่วม และแจ้งกอบการเจ้าหน้าที่จัดสรรอัตรากำลัง จัดทำโครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพนักเรียนเรียนร่วมโรงเรียนละ 25,000 บาท โดยโอนงบประมาณให้สำนักงานเขตและโรงเรียนดำเนินการ

9.8) กองเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมและสนับสนุนด้าน เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ระบบ IT ระบบสารสนเทศให้กับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม

9.9) สำนักงานเขตดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนในสำนักงานเขตที่เปิด การจัดการเรียนร่วม

- รวบรวมสถิติข้อมูลจำนวนนักเรียนเรียนร่วมประเภทต่างๆ 9 ประเภท และ จำนวนนักเรียนเรียนร่วมเป็นรายชั้น

- ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนผู้ปฏิบัติการสอนการศึกษา พิเศษเรียนร่วม พ.ศ.ศ. ของโรงเรียน พร้อมให้ความรู้ขั้นตอนติดตาม เบิกจ่ายเป็นรายเดือนให้กับ โรงเรียน และจัดทำหนังสือรายงานผลการจัดการเรียนการสอนของครูเป็นรายบุคคล ส่งสำนักงาน กก. และจัดทำหนังสือขออนุมัติตัวบุคคลเพื่อขอรับเงินสนับสนุนผู้ปฏิบัติการสอนการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) พ.ศ.ศ. ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- เมื่อสำนักงาน กก. อนุมัติตัวบุคคล (ข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนการศึกษา พิเศษเรียนร่วม) ตามหลักเกณฑ์ที่ กก. กำหนด จัดส่งเรื่องให้โรงเรียนและสำนักการศึกษาเพื่อ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

- ดำเนินการปฏิบัติตามกฎหมายและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม)

- ดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมและให้บริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน (เรียนร่วม)

2. บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขต

สำนักงานเขต มีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการให้มีโอกาสเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ อย่างเสมอภาค แนวดำเนินการของสำนักงานเขตควรกำกับดูแลและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัดดังนี้

2.1 ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจพระราชบัญญัติการ จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2551 มาตรการที่ควรทราบ ได้แก่

สำนักงานเขตควรทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนมีความรู้และเข้าใจในหมวด 1 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ดังนี้

- 1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตลอดชีวิต
- 2) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นของบุคคลนั้น
- 3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา 6 ให้ครูการศึกษาพิเศษทุกสังกัดมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนด

2.2 ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ กำหนดให้มีจำนวน 20-25 คน (สอดคล้องกับระเบียบ คำสั่งที่สำนักการศึกษานำเสนอ) ประกอบด้วย ผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูง ในด้านการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการด้านกฎหมาย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข และด้านเทคโนโลยี โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ให้คณะกรรมการตาม มาตรา 12 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมีดังนี้

- 1) เสนอนโยบายเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ
  - 2) เสนอความเห็นชอบและให้คำปรึกษาต่อผู้อำนวยการเขต
  - 3) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการใช้จ่ายเงิน รวมทั้งอนุมัติโครงการหรือแผนงาน
  - 4) จัดทำประกาศ คำสั่ง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ
  - 5) ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ
  - 6) ปฏิบัติงานอื่นตามพระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบของกรุงเทพมหานคร
- มาตรา 13 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เมื่อครบกำหนดตามวาระให้แต่งตั้งคณะกรรมการใหม่ภายในหกสิบวัน
- มาตรา 14 นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ
- 1) ตาย
  - 2) ลาออก
  - 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
  - 4) เป็นคนไร้ความสามารถ
  - 5) ได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

6) ผู้มีอำนาจให้ออกเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ หรือมีความประพฤติเสื่อมเสีย

2.3 การขอรับเงิน พ.ค.ศ.

เงิน “ พ.ค.ศ. ” ชื่อเต็มว่า “ เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม ” ซึ่งเป็นเงินค่าตอบแทนสำหรับความยุ่งยากในการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการทางด้านร่างกาย สติปัญญา การมองเห็น การได้ยิน และทางจิตใจหรือพฤติกรรม รวมทั้งความพิการซ้อน

2.4 เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา ดังนี้

- 1) คำขอตามแบบขอรับเงิน “ พ.ค.ศ. ” (แบบ พ.ค.ศ. 1)
- 2) รายงานข้อมูลข้าราชการครูที่ได้รับเงิน “ พ.ค.ศ. ” (แบบ พ.ค.ศ. 2)
- 3) บัญชีแสดงจำนวนนักเรียนปีการศึกษาที่ขอรับเงิน “ พ.ค.ศ. ”
- 4) ตารางสอนรวมและตารางสอนรายบุคคลปีการศึกษาที่ขอรับเงิน พ.ค.ศ.
- 5) สำเนาปริญญาทางการศึกษาพิเศษ หรือวุฒิปับตรผ่านการอบรมครูการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรที่ กก. กำหนด
- 6) คำสั่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ หรือครูการศึกษาพิเศษ กรณีเรียนร่วม

2.5 สำหรับครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมจะต้องส่งเอกสาร หลักฐานเพิ่มเติม ดังนี้

- 1) สำเนาทะเบียนคนพิการ หรือเอกสารรับรองความพิการของเด็กจากแพทย์เฉพาะทาง หรือโรงพยาบาลของทางราชการ (ตามแนบท้ายกฎกระทรวงสาธารณสุข)
- 2) เอกสารหลักฐานที่แสดงว่าเป็นโรงเรียนในโครงการการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมที่อยู่ในความรับผิดชอบ กำกับของหน่วยงาน
- 3) แผนการสอนเฉพาะบุคคลของเด็กพิการทุกคนที่ทำการสอน
- 4) ครูประจำชั้นพิเศษและครูเสริมวิชาการต้องมีเด็กพิการไม่น้อยกว่า 6 คน ส่วนครูประจำชั้นเรียนร่วมต้องมีเด็กพิการไม่น้อยกว่า 3 คน โดยทำการสอนไม่น้อยกว่า 18 คาบต่อสัปดาห์ และครูประจำชั้นเรียนร่วมต้องสอนเสริมวิชาการอีก 5 คาบต่อสัปดาห์

2.6 สาเหตุที่ครูการศึกษาพิเศษไม่ได้รับเงิน พ.ค.ศ.

- 1) ไม่มีทะเบียนคนพิการ หรือเอกสารรับรองความพิการจากแพทย์เฉพาะทางหรือโรงพยาบาลของทางราชการ
- 2) ตารางสอนรวม และตารางสอนรายบุคคลไม่สมบูรณ์และไม่สอดคล้อง
- 3) เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้รับรองความถูกต้อง
- 4) สำคัญผิดว่าเด็กที่สอนเป็นเด็กพิการโดยมิได้มีแพทย์รับรอง (ครูผู้สอนคัดแยกเด็กพิการเอง)

2.7 ผู้บริหารโรงเรียนและสำนักงานเขต

ผู้บริหารโรงเรียนและสำนักงานเขตมีส่วนสนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษ ดำเนินการส่งเอกสารให้สำนักงานเขต เพื่อรวบรวมส่งสำนักงานคณะกรรมการกรุงเทพมหานคร (กก.) เพื่อขออนุมัติตัวบุคคลหลังจากการอบรมโดยเร็ว

- 1) กรณีครูที่จบการศึกษาพิเศษ (วุฒิปริญญาตรี หรือวุฒิปริญญาโท) ให้ยื่นเอกสารตามลำดับ ข้อ 5 (1-4)
- 2) กรณีครูที่ไม่จบการศึกษาพิเศษ จะต้องเข้ารับการอบรม 200 ชั่วโมง ให้ยื่นเอกสารตามลำดับ ข้อ 5 (1-4)

3. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน โดยคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบด้วย บุคคลหลายฝ่ายที่ทำหน้าที่ในการดูแลนักเรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพ การจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จทุกฝ่ายต้องรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตนเองภายใต้กฎหมายดังนี้

3.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนร่วม
- 2) ให้นโยบายสนับสนุนในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน
- 3) จัดการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการดำเนินการจัดการเรียนร่วม
- 4) การวางแผน ประชุม กำหนดเป้าหมายในการจัดการเรียนร่วม ชี้แจงบุคลากรทั้งระบบในโรงเรียนและชุมชน
- 5) จัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วม
- 6) จัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 7) สร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 8) ประสานงานความร่วมมือกับกรมการสถานศึกษาชุมชน ผู้ปกครองและหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 9) นิเทศ ติดตามผลการพัฒนาศักยภาพนักเรียน และผลการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 10) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.2 บทบาทหน้าที่ของครูการศึกษาพิเศษ

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องกฎหมาย นโยบาย และแนวทางการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนร่วม
- 2) ร่วมประชุมวางแผน ชี้แจงแนวทางในการจัดเรียนร่วมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูผู้สอนเด็กปกติ ผู้ปกครองนักเรียนปกติ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 3) ให้คำแนะนำแก่บุคลากรในโรงเรียนในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
- 4) จัดการคัดกรองและประเมินความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 5) ประชุมครูผู้สอน ผู้ปกครอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)
- 6) จัดหา ผลิตสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สอนเสริมให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 7) ประสานงานความร่วมมือกับกรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการดูแลช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- 8) รายงานผลการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และผลการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อผู้บริหารโรงเรียนและสำนักการศึกษา

3.3 บทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 1) ให้ความร่วมมือในการจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอนและบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือต่าง ๆ ทางการศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้
- 2) มีทัศนคติที่ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และให้ความเมตตาในฐานะเป็นนักเรียนในความรับผิดชอบของตนเอง
- 3) สนับสนุน ช่วยดูแล และประสานความร่วมมือกับชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาหรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

3.4 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง

- 1) มีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาศักยภาพลูก และแนวทางในการจัดการเรียนร่วม
- 2) เข้าร่วมประชุมกับโรงเรียน ครูผู้สอนเด็กปกติ และครูการศึกษาพิเศษ ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

3) การช่วยเหลือดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามคำแนะนำของครูผู้สอน และครูการศึกษาพิเศษ

4) จัดหาสื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ปรับสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5) ประสานงานความร่วมมือกับกรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการดูแลช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 6. รายงานผลการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่บ้าน ต่อครูผู้สอน

1.2 การดำเนินงานจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครมีความเป็นมา ดังนี้(หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร . 2554: 65-79) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2534 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาดำเนินการทดลองโครงการจัดชั้นเรียนเรียนพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 23 โรงเรียน มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 400 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กเรียนช้า ให้มีโอกาสได้เรียนตามความสามารถจนสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ และเพื่อลดอัตราการสอบตกซ้ำชั้น และลดปัญหาการสูญเปล่าในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักเรียนสามารถเลื่อนไปเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 224 คน สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 33 คน และเรียนอยู่ในชั้นเรียนพิเศษเดิมจำนวน 143 คน เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนเดิมถูกส่งเข้ารับการตรวจสอบจากแพทย์ของศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร พบว่าส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ อีกส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนไม่ได้ และอีกส่วนหนึ่งเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ สำนักงานศึกษา จึงจัดอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ในการจัดการเรียนรู้อุปสรรคสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้นอกจากนั้นสำนักงานศึกษาขอความร่วมมือจากกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น โดยได้รับการสนับสนุนครูผู้สอนมาช่วยสอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนฤทธิยะวรรณาลัย โรงเรียนวัดนิมมานรดี โรงเรียนวัดทัศนารุณสุนทรภิราม โรงเรียนวัดสุวรรณาราม โรงเรียนวัดลาดพร้าว โรงเรียนวัดดอนโรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ และโรงเรียนสามเสนนอก จึงจัดได้ว่าเป็นโรงเรียนกลุ่มแรกของกรุงเทพมหานครที่มีการจัดการเรียนรู้อุปสรรคสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยครูการศึกษาพิเศษในกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2539 หน่วยศึกษานิเทศก์สำรวจพบว่า มีนักเรียนเรียนร่วม 450 คน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 212 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 238 คน มีครูที่ได้รับการอบรมตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ 200 ชั่วโมง จำนวน 38 คน

พ.ศ. 2541 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ 200 ชั่วโมง จำนวน 52 คน

ปีการศึกษา 2542 มีโรงเรียนที่ขอเปิดเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมเพิ่มอีก 43 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 51 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2544 มีโรงเรียนที่ขอเปิดเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอีก 7 โรงเรียนรวมเป็น 58 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2545 มีโรงเรียนที่ขอเปิดเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอีก 2 โรงเรียนรวมเป็น 60 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2546 มีโรงเรียนที่ขอเปิดเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอีก 1 โรงเรียนรวมเป็น 61 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2549 มีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 71 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2550 มีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมทั้งสิ้น 73 โรงเรียน และมีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมอีก 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมนาคนาวาอุปถัมภ์ สำนักงานเขตสวนหลวง รวมเป็น 74 โรงเรียน

ปีการศึกษา 2552 มีโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมเพิ่มอีก 15 โรงเรียน รวมเป็น 89 โรงเรียน และในปีการศึกษา 2553 กรุงเทพมหานครมีนโยบายที่จะเพิ่มโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมในโครงการ 101 โรงเรียน

นโยบายของกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม

กรุงเทพมหานครในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการจัดการศึกษา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษา จึงได้กำหนดเป็นนโยบายไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) มอบนโยบายให้สำนักการศึกษาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม โดยนำนโยบายของกรุงเทพมหานครมากำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักการศึกษา ในระยะแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2540-2544) ข้อที่ 6 การช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้โรงเรียนที่มีความพร้อมรับนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญาที่สามารถเรียนได้เข้าเรียนในชั้นเรียนปกติ และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2545-2549) สำนักการศึกษาได้กำหนดให้การจัดการเรียนร่วมเป็นกลยุทธ์เพิ่มเติมตามภารกิจเฉพาะของสำนักการศึกษาในแผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2548-2551) ด้านการศึกษา ข้อ 1 ให้บริการการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสเด็กที่มีความต้องการพิเศษและแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2552-2555) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่ 2 ว่า พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และการบริหารจัดการ ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2546: 1-2)

1. เป้าหมาย

เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกับเด็กปกติ

2. วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มต่างๆ ได้มีโอกาสเรียนร่วมในโรงเรียนปกติ

2.3 เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักตนเอง ปรับตัวเข้ากับสังคม และอยู่ร่วมกับเด็กปกติได้

2.4 เพื่อสร้างการยอมรับและให้โอกาสในการอยู่ร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ

3. การบริหารและการจัดการ

3.1 ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมและเกิดความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน

3.2 จัดเตรียมสถานที่ ให้เหมาะสมกับประเภทของนักเรียนที่เข้าเรียนร่วมเตรียมห้องเรียนห้องพิเศษ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและโรงเรียน

3.3 จัดตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดการเรียนร่วม อาจประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนหัวหน้าสายชั้น ตัวแทนหัวหน้ากลุ่ม ประสพการณ์ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด เป็นต้น

3.4 ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองเด็กปกติเข้าใจวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่

3.5 การรับสมัครเด็กเรียนร่วม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผู้ปกครองต้องนำมาสมัคร ได้แก่

1) สูติบัตร

2) สำเนาทะเบียนบ้าน

3) ใบวินิจฉัยความพิการของเด็กจากแพทย์และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ

4) เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เช่น ใบรับรองที่แสดงว่าได้ผ่านการเรียนชั้นอื่นๆ หรือได้เตรียมความพร้อมจากชั้นอนุบาลมาแล้ว เป็นต้น

3.6 การคัดแยกเด็ก สามารถดำเนินการดังนี้

1) คัดแยกโดยแพทย์และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ หรือ

2) ครูที่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษดำเนินการคัดแยก โดยอาจใช้เครื่องมือการคัดแยกเบื้องต้น

3.7 การส่งต่อนักเรียนไปรับการตรวจรักษา

กรณีที่เด็กไม่มีใบรับรองความพิการว่าเด็กสามารถเข้าเรียนร่วมได้ โรงเรียนจะต้องดำเนินการดังนี้ คือ

1) แนะนำให้ผู้ปกครองนำเด็กไปตรวจที่โรงพยาบาลของกรุงเทพมหานครและคลินิกสุขภาพจิต

2) เด็กพิการที่เข้าข่ายที่จะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้ผู้ปกครองนำหลักฐานของเด็กไปขอจดทะเบียนคนพิการที่สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการกรมประชาสงเคราะห์

3.8 เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียน

1) เด็กต้องช่วยเหลือตนเองได้ในกิจวัตรประจำวัน

2) เด็กได้รับการเตรียมความพร้อมมาแล้ว

3.9 การประชุม/ประสานงานกับผู้ปกครอง

1) ปฐมนิเทศผู้ปกครอง

2) จัดประชุมผู้ปกครองเด็กที่เรียนร่วมเฉพาะกลุ่มภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3) นัดหมายผู้ปกครองเป็นระยะ ๆ กรณีที่เด็กมีปัญหา

4) เชิญพบปะสังสรรค์

5) ให้ข้อมูลข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็ก

6) สนับสนุนให้ตั้งกลุ่มหรือชมรมในการช่วยเหลือการศึกษาเพื่อเด็กพิการ

การบริหารงานของโรงเรียน

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร(2554: 69-72)ได้อธิบายถึงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแกนนำเอาไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหลักและหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จจะต้องมีการวางแผนงานวิชาการการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน มีการนิเทศและประเมินอย่างเป็นระบบครบวงจร บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ครูจะต้องครอบคลุมทั่วถึงทั้งด้านการเป็นผู้นำทางวิชาการ การเป็นผู้ให้บริการช่วยเหลือแนะนำ ส่งเสริม ตลอดจนการศึกษา ค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาแก้ปัญหาของการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นตลอดจนการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21 มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มี

ความรู้รอบตัว ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะนำพานักเรียนของกรุงเทพมหานครสู่การเป็นพลเมืองที่ทรงคุณค่าของโลกจากรายงานการวิจัย เรื่อง สภาพปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียนประเทศไทยพบว่าโรงเรียนมีศักยภาพด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในลำดับสุดท้าย ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการเป็นการสร้างทักษะให้เด็กได้ความรู้ความสามารถและปรับตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (หน่วยศึกษานิเทศก์สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2551: 34)

1.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้โรงเรียนบริหารงานวิชาการได้อย่างคล่องตัว สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียน และท้องถิ่น
- 2) เพื่อให้โรงเรียนได้มาตรฐานและมีคุณภาพ โดยมีระบบการประกันคุณภาพและประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
- 3) เพื่อให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง ให้สอดคล้องของความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) เพื่อให้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากนักเรียน ผู้ปกครอง องค์กรและหน่วยงาน และสถาบันอื่นๆอย่างกว้างขวาง

1.2 ขอบข่ายและภารกิจของงานการบริหารงานวิชาการ

- 1) การบริหารงานวิชาการ- การวางแผนและการบริหารงานวิชาการ
  - การจัดการเรียนการสอน
  - การนิเทศการศึกษา
  - การคัดเลือกหนังสือแบบเรียน
  - การเทียบโอนผลการเรียน
- 2) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - การจัดทำระเบียบและแนวทางการปฏิบัติในการบริหารหลักสูตร- การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
  - การนำหลักสูตรไปใช้
  - การตรวจสอบและทบทวนการใช้หลักสูตร
  - การรายงานการตรวจสอบ ทบทวนหลักสูตร
  - การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
  - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
  - วิธีการจัดการเรียนรู้
  - พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

- การแนะแนวการศึกษา
  - การวิจัยในชั้นเรียน
  - การวัดผลและประเมินผล
- 4) การประกันคุณภาพการศึกษา
- การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
  - การประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก
  - การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
  - การประสานความร่วมมือการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น
- 5) การพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียน
- การพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศ
  - การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก การวัดผลสำเร็จของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากความสำเร็จของงานวิชาการว่าจัดได้ดี มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนแล้วหรือไม่

การดำเนินการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนร่วมต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ ดังนี้
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2554: 71-72)

1) รูปแบบการจัดชั้นเรียนร่วม โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถจัดได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

- ชั้นพิเศษเต็มเวลา เด็กมีโอกาสร่วมกิจกรรมสังคมต่างๆ กับเด็กปกติ เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก
- ชั้นพิเศษโดยส่งไปเรียนร่วมบางเวลา เด็กจะเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางวิชา เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องด้วย
- ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติตลอดเวลา เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างน้อย

2) การจัดเด็กเข้าเรียน มีแนวการปฏิบัติดังนี้

- ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 อาจจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไปจัดให้นักเรียนร่วมชั้นเดียวกับเด็กปกติ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพและความพร้อมของโรงเรียน

- การจัดเด็กที่มีความบกพร่องอื่นที่ต้องการเข้าเรียนร่วม ให้พิจารณาความพร้อมของนักเรียนว่าสามารถเรียนร่วมได้มากน้อยเพียงไร เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้หรือไม่ และสภาพของโรงเรียนสามารถเอื้อหรือพร้อมที่จะให้เด็กเรียนร่วมหรือไม่

การคัดเลือกเด็กเพื่อส่งเรียนร่วมชั้นปกติ ควรพิจารณาความพร้อมของเด็กในด้านต่อไปนี้

1) ความพร้อมด้านร่างกาย

การเคลื่อนไหว เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้ เดินโดยไม่ต้องความช่วยเหลือจากผู้อื่น กล้ามเนื้อ ข้อต่อ และอวัยวะมีการทำงานประสานกัน ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้โดยไม่ลำบากจนเกินไป

การใช้กล้ามเนื้อและนิ้วมือ เด็กสามารถหยิบจับสิ่งของได้ สามารถจับดินสอปากกาได้ดี และเขียนหนังสือได้

การรับรู้ เด็กสามารถรับรู้ได้ดีโดยทางสายตา ทางการได้ยิน หรือการสัมผัส ทางใดทางหนึ่งหรือหลายทาง การรับรู้ไม่เป็นอุปสรรคจนเกินไป

2) ความสามารถด้านการเรียน

ความสามารถทางภาษา เด็กควรมีความสามารถทางภาษาใกล้เคียงกันกับเด็กปกติในชั้นที่เรียน เด็กควรรู้จักคำศัพท์มากพอ ควรอ่านหนังสือได้ เขียนหนังสือได้ สามารถสื่อความหมายได้ในระดับที่ใกล้เคียงกับเด็กปกติที่มีอายุในวัยเดียวกัน

ความสามารถทางวิชาการ หมายถึง ความรู้พื้นฐานในวิชาอื่นที่นอกเหนือไปจากด้านภาษา เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เด็กควรมีความรู้พื้นฐานในวิชาหลักใกล้เคียงกับเด็กปกติในวันเดียวกัน จึงสามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพมีฉะนั้นแล้วเด็กจะต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมในวิชาใดวิชาหนึ่งหรือหลายวิชาที่พื้นฐานด้านนั้นๆ ของเด็กยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเด็กปกติ

3) พัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่จะเข้าเรียนร่วมในชั้นเดียวกับเด็กปกติควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมใกล้เคียงกับเด็กปกติ

2. ด้านการบริหารงานบุคคล

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554:73-74) ได้อธิบายการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไว้ว่า การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพราะบุคคลเป็นพลังสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะ การกระทำ และที่สำคัญที่สุดบุคคลมีความรู้สึกนึกคิด แนวทางการดำเนินการด้านบริหารงานบุคคลของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงเป็นภาคกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความคล่องตัวและตอบสนองภารกิจของโรงเรียน

บทบาทของผู้รับผิดชอบการบริหารงานบุคคลจะต้องเป็นคนที่มีความรู้รอบกว้างขวางเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างดี และพร้อมที่จะใช้ข้อมูลต่างๆ มาทำการตัดสินใจ ในการบริหารงานบุคคล สำหรับแนวทางการบริหารงานบุคคลนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสนใจในเรื่องระบบเปิดและยอมรับสภาพแวดล้อมต่างๆ เพื่อให้อยู่รอด จึงจำเป็นจะต้องปรับตัวเสมอบทบาทของผู้รับผิดชอบการบริหารบุคคลแนวใหม่ต้องเป็นนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีโลกทัศน์ที่กว้างและไกล (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2551: 25)

2.1 วัตถุประสงค์

1) เพื่อให้การดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็ว เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

2) เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3) เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณอย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

4) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

2.2 ขอบข่ายและภารกิจของงานการบริหารงานบุคคล

1) การจัดทำทะเบียนประวัติ

- การจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติ
- การขอมีบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

2) การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา

- การคิดกรอบและการขออัตรากำลัง
- การบรรจุแต่งตั้งอัตรากำลัง

3) การพัฒนาบุคลากร

- การพัฒนาเพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ
- การอบรมเพื่อพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ 3.3 การอบรมเพื่อพัฒนางาน
- การศึกษาต่อ

3. ด้านการบริหารงบประมาณ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร(2554:74-76) ได้อธิบายการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไว้ว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริการทั่วไป ไปยังโรงเรียน จึงเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะบริหารจัดการงานเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพโดยที่การบริหารงบประมาณของโรงเรียนมุ่งเน้นความเท่าเทียมกันและความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษาของโรงเรียนในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐาน การจัดการทางการเงิน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน และมุ่งเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของโรงเรียนตามระบบบริหารงบประมาณโดยใช้กลยุทธ์การบริหารงบประมาณที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Strategies Performance Based Budgeting) ให้มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ มี

ความคล่องตัวควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้จากผลสำเร็จของงานและทรัพยากรที่ใช้ ซึ่งส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

ปัจจุบันการใช้งบประมาณของโรงเรียนใช้งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการจัดสรรงบประมาณที่ให้ความสำคัญกับผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) มากกว่าทรัพยากรที่ใช้ไป ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรทำความเข้าใจและให้ความสำคัญในการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามแผนยุทธศาสตร์และทำความเข้าใจความหมายของผลผลิตและผลลัพธ์

การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จนั้น ปัจจัยสำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คือทรัพยากรหรืองบประมาณ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรอบรู้ในด้านการวางแผนและการใช้เงิน เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์มากที่สุด การบริหารงบประมาณตามระบบในยุคการปฏิรูปการศึกษาเน้นการบริหารให้มีความคล่องตัว รวดเร็ว อีสระ ดำเนินการบริหารอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ

3.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้โรงเรียนมีความเท่าเทียมกัน และความเสมอภาคทางโอกาสการศึกษา ผู้เรียนโดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการงบประมาณตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน เพื่อรองรับการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
- 3) เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการงบประมาณของโรงเรียนให้มีความเป็นอีสระในการตัดสินใจ มีความคล่องตัว ควบคู่กับความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

3.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงบประมาณ

- 1) การบริหารงานงบประมาณ
  - การจัดทำแผนบริหารงบประมาณ
  - การดำเนินงานเกี่ยวกับงบประมาณ
  - การขอตั้งงบประมาณ
  - การจัดสรรงบประมาณ
  - การจัดซื้อจัดจ้าง
- 2) การบริหารการเงินและบัญชี
  - การบริหารงานการเงิน
    - เงินโครงการอาหารกลางวัน
    - เงินบำรุงการศึกษา
    - เงินลูกเสือโรงเรียน
    - เงินยูกาชาด

การบริหารงานการบัญชี

3) การบริหารพัสดุ

- การจัดหาพัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง
- การควบคุมการเบิกจ่ายและการบำรุงรักษาพัสดุ ครุภัณฑ์
- การจำหน่ายพัสดุ ครุภัณฑ์
- การตรวจรับและรายงาน
- การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

4) การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

- การประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือน
- การประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะ
- การประเมินเพื่อให้มีใบอนุญาต
- การเสริมสร้าง การรักษา และการดำเนินการทางวินัย
- การลา

5) การพ้นจากราชการ

- กรณีตาย
- กรณีพ้นจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- การลาออกจากราชการ 5.4 กรณีถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 77-79) ได้อธิบายการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมไว้ว่า งานบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารโรงเรียน ให้การบริหารงานทุกด้านบรรลุผลตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ตลอดจนส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ได้แก่ นิติธรรม คุณธรรม การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่าและความโปร่งใส มีการนำระบบควบคุมภายในเข้ามาใช้ในการวางแผน เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่โรงเรียนยอมรับและมั่นใจได้ว่า การดำเนินงานของโรงเรียนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้การบริการสนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2) เพื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของโรงเรียนต่อสาธารณชนซึ่งก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา

4.2 ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานทั่วไป

1) การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

- การสำรวจและจัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- การจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการ
- การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน
- การจัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น1.5

การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล

2) การวางแผนการบริหารการศึกษา

- ก การเตรียมการจัดทำแผน
- การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน
- การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน
- การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
- การกำหนดยุทธศาสตร์
- การกำหนดโครงการกิจกรรม

3) งานบริหารงานธุรการ

- การบริหารงานสารบรรณ
- การบริหารงานทะเบียนบ้าน

4) งานสัมพันธ์ชุมชน

- การประสานความร่วมมือกับชุมชน
- การประสานกับหน่วยงานภายนอก

5) งานประชาสัมพันธ์

- การประสานความร่วมมือกับชุมชน
- การประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน

6) งานกิจการนักเรียน

กิจกรรมนอกหลักสูตร

- กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
- กิจกรรมกีฬา/นันทนาการ และกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและ

สิ่งแวดล้อม

- กิจกรรมสภานักเรียน
- การให้บริการนักเรียน
- บริการอาหารนักเรียน

- บริการห้องสมุด
  - บริการรับส่งนักเรียน
  - บริการไปรษณีย์ โทรศัพท์
- ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- การส่งเสริมสุขภาพอนามัย งานส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียนการ

ป้องกันสิ่งเสพติดในโรงเรียน

- งานสวัสดิการและทุนการศึกษา
- การพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยนักเรียน

7) งานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และยานพาหนะ

- งานอาคารสถานที่
  - งานจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม
  - งานยานพาหนะ
- #### 8) งานพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา
- การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาภายในโรงเรียน
  - การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาภายนอกโรงเรียน

9) การจัดระบบควบคุมภายใน

- การประเมินความเสี่ยง

10) การรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

- การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี

1.3 การบริหารการเรียนรู้ร่วมตามโครงสร้างชีวิต

แนวทางการบริหารการเรียนรู้ร่วมตามโครงสร้างชีวิต

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 7-33) ได้อธิบายถึงแนวทางการบริหารการเรียนรู้ร่วมตามโครงสร้างชีวิตไว้ว่า โรงเรียนต้องมีการบริหารจัดการองค์ประกอบหลัก 4 ประการในการบริหารการเรียนรู้ร่วมตามโครงสร้างชีวิต เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือนักเรียนที่มีความบกพร่องในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าจะจัดการเรียนร่วมในรูปแบบใดก็ตามต้องมีการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียน (S: Students)

นักเรียน หมายถึง นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 เตรียมความพร้อมนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ในด้านร่างกายวิชาการ

อารมณ์และสังคม และการช่วยเหลือตนเอง หากพิการตั้งแต่แรกเกิดจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือระยะ แรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการเพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน ซึ่งในการใช้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนั้น เป็นช่วงสำคัญที่สุดที่เด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อม เพราะช่วงอายุ 0-3 ปี เป็นช่วงที่สมองเจริญเติบโตมากที่สุด การเตรียมความพร้อมทำได้โดยกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ เมื่อได้รับการพัฒนา ระดับการทำงานต่าง ๆ (functional level) จะยิ่งสูงขึ้น ในทางกลับกัน หากไม่ได้รับการพัฒนาการกระตุ้นหรือการส่งเสริมส่วนที่เหลืออยู่อย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ จะเลือนหายไป ทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ทันที ดังนั้น การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการได้อย่างเห็นผลชัดเจน ยกตัวอย่าง เช่น เด็กคนหนึ่งสูญเสียการได้ยินในระดับ 90 เดซิเบล (dB) ตั้งแต่แรกเกิด (หูหนวก) และบุคคลภายในครอบครัวกระตุ้นการได้ยินของเด็กตั้งแต่แรกเกิด โดยเวลาพูดกับเด็กผู้พูดจะหันหน้าตรงกับเด็กเพื่อให้เด็กได้เห็นการขยับของริมฝีปาก สีหน้า ท่าทาง เอามือเด็กมาจับคอและริมฝีปาก แล้วลองเป่าลมให้เด็กรู้สึกถึงลมที่ออกมา แสดงให้เด็กรู้ในเวลา que เด็กตอบสนองได้อย่างถูกต้อง การที่เด็กได้รับการกระตุ้นเชิงบวกจะทำให้พัฒนาการทางการได้ยินดียิ่งขึ้นไปนั้น มิได้หมายความว่า การได้ยินเพิ่มขึ้น แต่การได้ยินของเด็กมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ใช้งานได้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ในกรณีที่เด็กพิการภายหลัง เช่น อยู่ในระดับมัธยมศึกษาแล้วตาบอด การเตรียมความพร้อมนักเรียนในช่วงวัยรุ่นนั้นต้องคำนึงถึงจิตใจและการยอมรับความพิการหรือความบกพร่องที่เกิดขึ้นภายหลังด้วย ซึ่งถือเป็นเรื่องยากและมีผลต่อจิตใจมากรวมทั้งต้องมีการเตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม และการเคลื่อนไหว (Orientation and Mobilities: O & M) เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการดำรงชีวิตอิสระ (independent living) และช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดและเร็วที่สุด เป็นต้น

1.2 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียน โดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องอย่างถูกวิธีและเท่าที่จำเป็น ที่ผ่านมาพบว่าคนที่คนส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น ทำความเข้าใจและอธิบายเกี่ยวกับลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปในชั้นเรียนได้รู้จักและควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูอาจจัดสถานการณ์จำลองให้นักเรียนทดลองเป็นคนพิการและทำกิจกรรมต่าง ๆ จากนั้นให้อภิปรายถึงความรู้สึกของนักเรียนแต่ละคน กิจกรรมเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปได้เข้าใจถึงความคับข้องใจ ความไม่สะดวก และความลำบากของเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องมากขึ้น เช่น การเชิญผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับคนพิการมาบรรยายให้ฟัง พร้อมทั้งให้ดูภาพยนตร์ สไลด์ แผ่นภาพ บทความ และสื่ออื่น ๆ ประกอบ เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ หนังสือ และเรื่องราวเกี่ยวกับคนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เพื่อให้นักเรียนในชั้นเรียนและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ การทัศนศึกษาสถานที่ดูแลคนพิการหรือที่มีความบกพร่องเพื่อให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้ว่าคนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีความเป็นอยู่

อย่างไร นอกจากนี้ควรสอนทักษะการช่วยเหลือเบื้องต้นในการช่วยเหลือเพื่อนพิการหรือที่มีความบกพร่องเบื้องต้นให้กับนักเรียนทั่วไปด้วย

นพมาศ สุทธิวิรัช (นพมาศ สุทธิวิรัช . 2551: 24; อ้างอิงจาก เบญญา ชลร์ธานนท์ . 2546: 58) ได้กล่าวถึง การเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนว่า นักเรียน (S: student) ซึ่งมี 2 กลุ่ม คือนักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนเตรียมความพร้อมเด็กทั้ง 2 กลุ่มตั้งนี้ กลุ่มที่ 1 เตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไป ทางโรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนโดยการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนทั่วไปมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดการยอมรับ สามารถให้ความช่วยเหลือและปฏิบัติต่อเด็กพิการหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกวิธี ครูทำความเข้าใจและอธิบายลักษณะความพิการให้นักเรียนทั่วไปรู้จัก จัดสถานการณ์จำลอง การพานักเรียนไปเยี่ยมชมสถานที่ดูแลคนพิการ จัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มที่ 2 เตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเด็กควรได้รับการเตรียมความพร้อมทันทีที่พบความพิการ เพื่อพัฒนาศักยภาพทุกด้าน โดยการกระตุ้นพัฒนาการในส่วนที่เหลืออยู่ในฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ การเตรียมความพร้อม ต้องเตรียมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและวิชาการ รวมทั้งการช่วยเหลือตัวเองในกิจวัตรประจำวัน เตรียมทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำการคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมในการเคลื่อนไหว เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดและอยู่ร่วมกันกับนักเรียนทั่วไปอย่างมีความสุข

2. สภาพแวดล้อม (E: Environment)

สภาพแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ควรจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment: LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลาก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดยทั่วไป ควรจัดให้นักเรียนทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยแยกนักเรียนออกไปจากเพื่อนทั่วไปให้น้อยที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการ คือพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีการเห็นเลือนรางควรมีโตะไปที่โต๊ะเรียนและจัดให้นักเรียนมานั่งแถวหน้าสุด รวมทั้งไม่ให้แสงสะท้อนจากหน้าต่างเข้ามารบกวนเวลาขณะที่นักเรียนดูกระดานดำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจัดที่นั่งประมาณแถวที่ 2 หรือ 3 โดยนั่งมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองครู และเพื่อนนักเรียนในห้องได้ทั่วถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่นั่งรถเข็น เมื่อจำเป็นต้องเรียนวิชาเกษตรและนักเรียนต้องปลูกผักสวนครัว ครูควรยกระดับแปลงผักให้สูงขึ้นจากพื้น และอยู่ในระดับเดียวกับที่นั่งเก้าอี้รถเข็น เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักได้สะดวก นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพาหนะที่ใช้ในการรับส่งนักเรียนจากบ้านและจากโรงเรียนไปบ้าน ไปทัศนศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนจะต้องเคลื่อนย้าย นอกจากนี้จะต้องมีการบริหารจัดการตารางเวลาเรียนและห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วมควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร พื้น

ห้องเรียนควรราบเรียบและมีการปรับระดับเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น ห้องน้ำ โต้ะ แก้วอี้ และ
 คำนึงถึงการถ่ายเทของอากาศ แสงจากธรรมชาติ แสงไฟ เป็นต้น (เบญจา ชลธารันนท์. 2546:
 8-9)

เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายนอกอาคาร มีดังนี้

2.1.1 สถานที่ตั้ง จะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการอย่างยิ่งถ้าปรับ
 ระดับพื้นที่ให้อยู่ในระดับเดียวกับประตูทางเข้า เพราะจะช่วยให้นักพิการเข้าออกได้สะดวกยิ่งขึ้น

2.1.2 ชนิดของตัวอาคาร นิยมอาคารชั้นเดียวมากกว่าอาคารหลายชั้น และถ้าตัว
 อาคารมีมากกว่า 1 ชั้น ควรมีทางลาดหรือลิฟท์เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้
 รถเข็น (Wheel chair)

2.1.3 ทางเข้า ควรอยู่ในระดับเดียวกับประตู ถ้าอยู่คนละระดับควรมีทางลาด
 และบันได หากเป็นห้องชุดทางเข้าควรมีทางไปถึงห้องโถงชั้นล่าง บริเวณทางเข้าที่ใช้ในเวลา
 กลางคืนควรมีแสงสว่างไม่น้อยกว่า 5 แรงเทียน เพื่อช่วยให้คนที่มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้
 ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้พื้นผิว ทางเข้าควรปราศจากใบไม้ ขยะ และวัสดุชิ้นเล็ก ๆ ที่อาจทำให้คน
 พิการลื่นหรือสะดุดหกล้มได้

2.1.4 ทางเดิน ควรกว้างอย่างน้อย 1.525 เมตร (60 นิ้ว) เพื่อให้เก้าอี้รถเข็น
 2 ตัวสวนทางกันได้ ทางเดินไม่ควรมีความชันเกินร้อยละ 5 และควรเป็นพื้นระดับเดียวกันตลอด
 โดยไม่บันไดคั่น ถ้าทางเดินตัดกับทางเดิน หรือตัดกับทางรถ หรือเชื่อมกับลานจอดรถระดับของ
 พื้นที่อยู่เชื่อมกันควรจะเป็นระดับเดียวกัน พื้นทางเดินที่เป็นกรวดหรือหินอาจไม่ปลอดภัยต่อคนพิการ
 สำหรับคนที่มีสายตาเลือนราง สีและลวดลายและทางเดินควรเป็นแบบง่าย ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความ
 สับสนควรมีสัญลักษณ์ทางเดินที่ไม่สะท้อนแสงตลอดแนวขอบทางเดิน ซึ่งกว้างไม่ต่ำกว่า 0.610
 เมตร ควรใช้วัสดุที่มีพื้นผิวแตกต่างกันตรงทางแยก จะช่วยคนที่มีสายตาเลือนรางได้ดีขึ้น และหาก
 ทางเดินมาประจบกันมีลักษณะเป็นรูปตัวที (T) ให้ทำทางลาดจากทั้ง 3 ทิศทาง

2.1.5 ทางข้าม ต้องมีทางลาดจากทางเดินสู่ถนน ในบริเวณทางข้ามไม่ควรมีท่อน้ำ
 รางทางเดินและทางข้าม หากจำเป็นต้องมีควรมีสัญลักษณ์เตือนที่เห็นได้ชัดเจนตรงขอบทางลาด
 ควรมีพื้นผิวและสีที่แตกต่างออกไป อาจไม่ต้องใช้สีทา แต่ใช้วัสดุที่แตกต่างออกไป เช่น ใช้
 หินแกรนิตสีเทาอ่อนตรงขอบทางลาดบนถนนแอสฟัลต์สีดำ เป็นต้น

2.1.6 ลานจอดรถ ควรมีที่จอดรถให้ใกล้กับตัวอาคารให้มากที่สุด และควรทำ
 เครื่องหมายสากลที่บอกให้นักพิการทราบว่าเขาสามารถใช้สถานที่นั้นได้ โดยเฉพาะสำหรับคนที่
 ต้องใช้เก้าอี้รถเข็น ช่วงจอดรถสำหรับรถแต่ละคันควรมีความกว้าง 3.660 เมตร (12 ฟุต) เพื่อให้คน
 พิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็น เข็นผ่านได้ ไม่ควรให้นักพิการเข็นเก้าอี้รถเข็นอ้อมไปหลังรถที่จอดอยู่ และ
 ควรมีทางลาดเข้าสู่ทางเดินที่ใกล้บริเวณที่จอดรถที่สุด

2.1.7 เกาะกลางถนน ใช้เกณฑ์เดียวกับทางเดิน

2.1.8 ต้นไม้ หลีกเลี่ยงการปลูกต้นไม้ที่ให้ผลหรือเมล็ดที่มีหนาม ซึ่งอาจร่วงตกลง
 พื้น หรือปลูกต้นไม้ที่มีรากโผล่เหนือพื้นดินใกล้ทางเดิน เช่น มะพร้าว สน ไทร ควรจัดการไม่ให้

ส่วนต่าง ๆ ของต้นไม้เลื้อยคลุมพื้นทางเดิน หากบริเวณนั้นมีสิ่งที่จะก่อให้เกิดอันตรายควรมีการเตือนไว้ตรงทางเข้า ควรปลูกต้นไม้ห่างจากทางเดินอย่างน้อย 2.140 เมตร (7 ฟุต) เพื่อไม่ให้กีดขวางคนพิการ และมีรั้ว อิฐ ซีเมนต์ ล้อมรอบบริเวณต้นไม้สูงพอที่จะห้องกันไม่ให้คนพิการตกลงไปในหลุมปลูกต้นไม้

2.1.9 ร่องน้ำ ไม่ควรมีร่องน้ำบนทางเดิน หากจำเป็นต้องมีช่องตะแกรงปิดร่องน้ำ ช่องตะแกรงไม่ควรกว้างเกิน 1.30 เซนติเมตร (1/2 นิ้ว) เพื่อป้องกันไม่ให้ปลายไม้เท้าไม้ค้ำยัน หรือล้อของเก้าอี้รถเข็นตกลงไปในช่องตะแกรง

2.2 เกณฑ์มาตรฐานการจัดภายในอาคาร

2.2.1 ประตู ประตูทั้งหมดภายในอาคารควรเปิดได้ง่าย และหากประตูเป็นแบบปิดเองก็ควรปิดอย่างช้า ๆ เพื่อให้เวลาแก่คนพิการได้ผ่านช่องประตูเข้ามา ประตูควรเปิดกว้างได้อย่างน้อย 0.815 เมตร (32 นิ้ว) และควรเปิดอัตโนมัติ ประตูสองบานไม่เหมาะสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หากจำเป็นต้องมีก็ควรเปิดได้ง่าย ประตูแต่ละบานควรกว้างอย่างน้อย 0.185 เมตร (32 นิ้ว) นอกจากนี้ ควรมีวัสดุพวงกบทางด้านล่างของประตูสูงขึ้นมาจากพื้น 0.460 เมตร (18 นิ้ว) เพื่อสามารถใช้ไม้ค้ำยัน ไม้เท้า เครื่องช่วยเดิน หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของเก้าอี้รถเข็นดันได้ ที่ตั้งประตูควรเป็นท่อยาวตามแนวตั้งแทนที่จะเป็นลูกบิดทรงกลมเล็ก ๆ เพื่อช่วยให้คนพิการที่ต้องใช้เก้าอี้รถเข็นเปิดประตูได้ในระดับต่างกัน และควรมีสื่อที่แตกต่างจากส่วนอื่นของประตูเพื่อคนที่มีสายตาเลือนรางเห็นได้ง่าย หากเป็นประตูกระจกควรมีเครื่องหมายบอกไว้ เช่น ใช้สีที่ตัดกับสีประตู เพื่อช่วยให้คนที่มีสายตาเลือนรางมองเห็นได้ชัดขึ้น หากเป็นประตูแบบหมุนควรมีประตูธรรมดาอยู่ข้าง ๆ ด้วย เพราะประตูแบบหมุนไม่เหมาะกับคนพิการที่จะเดินเข้าออกประตูทั้งหมด ไม่ควรมีธรณีประตู หากจำเป็นต้องมีไม่ควรสูงเกิน 0.635 เซนติเมตร (1/4 นิ้ว) เพราะคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นไม่สามารถเข็นเข้าออกได้หากสูงกว่านี้ และควรมีสัญลักษณ์เตือนว่าเป็นธรณีประตู เช่น ใช้สีตัดกัน เป็นต้น ประตูอัตโนมัติควรมีราวจับข้าง ๆ ที่ควบคุมให้ประตูเปิดปิดควรอยู่บนพื้น เพื่อคนพิการจะไม่ต้องใช้มือในการเปิดปิดเอง

2.2.2 ทางลาด (ทั้งภายในและภายนอกอาคาร) พื้นของทางลาดควรทำด้วยวัสดุที่ไม่ลื่น เช่น ซีเมนต์ ความชันสูงสุดควรเป็น 1 :12 ทางลาดควรกว้างอย่างน้อย 0.915 เมตร (36 นิ้ว) ทางลาดควรมีราวจับ 2 ข้าง และอยู่ห่างกันไม่น้อยกว่า 0.815 เมตร (32 นิ้ว) หรือไม่น้อยกว่า 0.915 เมตร (36 นิ้ว) ที่จับควรมีความยาวเลียบทางลาดทั้งด้านบนและล่างออกไปอีกไม่น้อยกว่า 0.300 เมตร (12 นิ้ว) และปลายราวจับ ทั้ง 2 ข้างควรงอเข้าหรือลง บริเวณด้านล่างของทางลาดควรมีพื้นที่ระดับเดียวกันต่อไปอีก 1,800 เมตร (6 ฟุต) และด้านบน 1,220 เมตร (4 ฟุต) ถ้าทางลาดยาวมากควรมีพื้นที่ระดับเดียวกันคั่นทุก 9.145 เมตร (30 ฟุต) หรือเมื่อเป็นทางเลี้ยวก็ต้องเป็นพื้นที่มีระดับเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยและเพื่อให้นักพิการหยุดพัก ความยาวของพื้นที่ที่คั่นอย่างน้อย 1,220 เมตร (4 ฟุต) ความกว้างเท่าทางลาด สำหรับคนพิการที่ต้องใช้

เก้าอี้รถเข็นความชันควรเป็น 1 :20 และนักเรียนเหล่านี้สามารถใช้บันไดได้เพียงชั้นเดียว ถ้ามีชั้นบันไดตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป จะลำบากแก่การเคลื่อนย้าย ฉะนั้นหากไม่สามารถมีทางลาดที่มีความชันตามเกณฑ์มาตรฐาน ก็ควรมีทางลาดที่มีความชัน 1:20

2.2.3 บันได หากสามารถเลี่ยงได้ไม่ควรมีบันได สำหรับคนพิการที่สามารถใช้บันได ชั้นบันไดควรมีลักษณะมน และส่วนยื่นของพื้นชั้นบันไดแต่ละชั้นไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 3/5 นิ้ว) บันไดแต่ละชั้นควรสูงไม่เกิน 0.190 เมตร (7 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดที่อยู่ภายในอาคาร และไม่เกิน 0.165 เมตร (6 1/2 นิ้ว) ถ้าเป็นบันไดภายนอกอาคาร แต่หากน้อยกว่า 0.105 เมตร (4 นิ้ว) ก็จะเป็นอันตรายได้ ชั้นบันไดภายในอาคารควรกว้างอย่างน้อย 0.255 เมตร (10 นิ้ว) และภายนอกอาคารควรกว้างอย่างน้อย 0.280 (11 นิ้ว) ความสูงของบันไดไม่ควรเกิน 2.440 เมตร (8 ฟุต) ควรมีสัญลักษณ์เตือนที่สัมผัสได้เพื่อบอกให้ทราบว่าทางเดินข้างหน้าจะเป็นบันไดลงไปสู่ชั้นล่าง ควรมีราวจับทั้ง 2 ข้างของบันได (ใช้มาตรฐานเดียวกับราวจับตรงทางลาด) นอกจากนี้ราวจับควรสูงกว่าชั้นบันไดประมาณ 0.185 เมตร (2 ฟุต 8 นิ้ว) ถึง 0.195 เมตร (3 ฟุต) และหากมีเด็กจำนวนมากที่ต้องใช้บันได ควรมีราวจับอีกอันที่สูงจากชั้นบันได 0.610 เมตร (24 นิ้ว)

2.2.4 ทางเดินสาธารณะภายในตัวอาคาร ควรมีราวจับอย่างน้อย 1 ด้าน และ 2 ระดับ คือ สูงจากพื้น 0.660 เมตร (26 นิ้ว) และ 0.815 เมตร (32 นิ้ว) เส้นผ่าศูนย์กลางของราวจับไม่ควรเกิน 0.040 เมตร (1 1/2 นิ้ว) ทางเดินควรกว้าง 2.430 เมตร (8-12 ฟุต) และไม่ควรมีสิ่งกีดขวาง

2.2.5 พื้น ควรเป็นพื้นเรียบแต่ไม่ลื่น ทำด้วยวัสดุที่ไม่กะเทาะหรือหลุดง่าย พื้นที่ดีที่สุดควรเป็นพื้นยาง ไม่ควรใช้วัสดุที่เป็นมันแลสะท้อนแสง และหากพื้นบริเวณใด เป็นอันตรายต่อคนที่มีความบกพร่องทางการเห็นก็ควรมีสัญลักษณ์เตือนบอกที่สามารถสัมผัสได้

2.2.6 แสงสว่าง แสงสว่างที่ใช้สำหรับคนทั่วไปเพียงพอแล้วสำหรับคนพิการทั่วไป แต่สำหรับผู้ที่มีสายตาเลือนรางต้องใช้ไฟที่มีแสงสว่างมากกว่าปกติ ควรใช้วัสดุที่พื้นผิวมีคุณสมบัติในการขจัดแสงสะท้อน แสงส่องเข้าตาหรือเงา และควรใช้แสงสว่างบอกตำแหน่งบันไดราวจับทางแยก นอกจากนี้ควรหลีกเลี่ยงการใช้ไฟกะพริบ

2.2.7 ห้องน้ำ ควรกว้างอย่างน้อย 1,525 เมตร (5 ฟุต) และลึก 1,525 เมตร (5 ฟุต) ควรมีราวจับตรงด้านข้างและด้านหลังของโถส้วม ซึ่งทำด้วยท่อเหล็กยาวอย่างน้อย 0.610 เมตร (2 ฟุต) มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.032-0.038 เมตร (1 1/4 – 1 1/2 นิ้ว) เพราะคนพิการจะที่นั่งน้ำหนักลงบนราวจับมากเวลาใช้ส้วม ราวจับด้านหลังโถส้วมควรสูงจากที่นั่งโถส้วมประมาณ 0.280 เมตร (11 นิ้ว) สำหรับราวจับด้านข้างให้ติดทำมุม 50 องศากับพื้นที่กวดตรงโถส้วมควรสูงจากพื้น 0.255 เมตร (10 นิ้ว) สำหรับห้องน้ำผู้ชาย ที่บัสสาวะไม่ควรสูงเกิน 0.485 เมตร (19 นิ้ว) จากพื้น อ่างล้างมือควรสูงจากพื้น 0.610 เมตร (2 ฟุต) กระจกควรสูงจากระดับพื้น 0.915 เมตร (3 ฟุต) ถ้าจำเป็นควรติดกระจก 2 ระดับ กระจกเซ็คมือและสบู่ควรวางในที่ต่ำพอที่คนพิการใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมถึง มีการถ่ายเทอากาศอย่างเพียงพอ มีแสงสว่างอย่างน้อย 30 แรงเทียน ก็อคน้ำ

ควรมีสีชัดเจนหรือตัวอักษรสูงขึ้นมาให้สัมผัสได้ ในห้องน้ำสิ่งสำคัญคือ ประตูห้องน้ำควรกว้าง 0.815 เมตร (32 นิ้ว) ควรเปิดออกด้านนอก และที่ลิ้นคประตูควรเปิดออกได้จากภายนอกในกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน พื้นห้องน้ำควรเป็นระดับเดียวกันทั้งหมด และถ้ามีแต่โถส้วมแบบนั่งยอง ๆ ก็อาจดัดแปลงทำเป็นที่นั่งสูงขึ้นและเลื่อนเข้าไปคร่อมเมื่อใช้

2.2.8 โทรศัพท์ ควรติดตั้งให้ต่ำพอสำหรับคนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมไปหยิบหูฟังและหมุนหมายเลขโทรศัพท์ได้ โทรศัพท์สูงจากพื้นประมาณ 1.625 เมตร (64 นิ้ว) หากเป็นโทรศัพท์สาธารณะควรติดตั้งตรงฝาผนังและหากเป็นตู้ก็ไมควรมีประตูและไม่ยกพื้น ซึ่งทำให้คนพิการที่นั่งเก้าอี้รถเข็น เข็นเข้าไม่ได้ ควรใช้แสงสว่างอย่างน้อย 50 แรงเทียนส่องตรงที่หมุนและที่บอกวิธีใช้ และควรมีตัวเลขหรืออักษรเบรลล์กำกับตรงที่หมุนหรือกดตัวเลข

2.2.9 สวิตช์ไฟและปุ่มต่าง ๆ ควรติดตั้งให้ต่ำพอที่คนพิการที่ใช้เก้าอี้รถเข็นเอื้อมเปิดปิดได้ และมีอักษรเบรลล์กำกับสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางการเห็น

2.2.10 ระบบเตือนภัย ควรเป็นระบบที่ทั้งได้ยินและมองเห็น เสียงควรดังพอที่คนหูตึงจะได้ยิน และระบบเตือนภัยที่มองเห็น ควรจัดเป็นแสงกระพริบน้อยกว่า 5 ครั้งต่อวินาที มีประตูทางออกฉุกเฉินจัดไว้ให้คนที่มีความบกพร่องทางการเห็นสามารถสัมผัสและทราบได้ว่าเป็นประตูทางออกฉุกเฉิน

2.2.11 ลิฟท์ หากคนพิการอาศัยอยู่ในอาคารที่มีสองชั้นขึ้นไป ควรมีลิฟท์ขนาด 2.325 เมตร (25 ตารางฟุต) ปุ่มกดควรอยู่ต่ำพอที่คนพิการที่นั่งเก้าอี้รถเข็นสามารถกดได้ คือ อยู่สูงไม่เกิน 1.220 เมตร (4 ฟุต) จากพื้น ประตูลิฟท์ควรเปิดกว้างได้อย่างน้อย 0.815 เมตร (2 ฟุต 8 นิ้ว) และเปิดนาน 3-4 นาที ควรมีราวจับทั้ง 3 ด้านภายในลิฟท์และสูงจากพื้น 0.915 เมตร (3 ฟุต) ปุ่มกดภายในลิฟท์ ควรอยู่สูงจากพื้นไม่เกิน 1.500 เมตร (4 ฟุต 11 นิ้ว) และอยู่ห่างจากฝาประตู 0.510 เมตร (1 ฟุต 8 นิ้ว) ควรมีอักษรเบรลล์กำกับที่ปุ่มกดและมีเสียงบอกวาลิฟท์ขึ้น (หนึ่งครั้ง) หรือลง (2 ครั้ง) และลูกศรบอกวาลิฟท์ขึ้นหรือลง ควรมีแสงที่เห็นได้ชัดเจนเมื่อกดควรมีเสียงบอกวาลิฟท์ขึ้นลงถึงชั้นไหนและควรมีแสงสว่างภายในลิฟท์อย่างน้อย 5 แรงเทียน

2.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการโรงเรียนทราบและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุมกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วมเรียบร้อยแล้ว

ทางโรงเรียนต้องจัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยให้ถือเป็นปริมาณงาน พร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการนอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องจัดทำป้ายประกาศ นำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอ หรือจัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องอาสาเป็นวิทยากร หรือหากมีกิจกรรมการดำเนินงานด้านคนพิการในสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบครุทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม (เบญจา ชลธาร์นนท์. 2546: 9-13)

เบญจา ชลธาร์นนท์ (นพมาศ สุทธิวิรัช . 2551: 25; อ้างอิงจาก เบญจา ชลธาร์นนท์ . 2546:58-59) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมว่า การจัดสภาพแวดล้อมเป็นการปฏิบัติการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็ก การปรับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคารและภายในอาคาร บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็ก ครูพ่อแม่และผู้ปกครองที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่เรื่องการจัดการเรียนร่วมมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและร่วมมือในการจัดการเรียนร่วม มีครูที่ได้รับมอบหมายชัดเจนในการดำเนินงาน ผู้ปกครองยังเรียนยอมรับในการเรียนร่วมโดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ภายนอกอาคาร ได้แก่ สถานที่ตั้ง ตัวอาคาร ทางเข้า ทางเดิน ทางข้าม ต้นไม้ และภายในอาคาร ได้แก่ พื้น ประตู บันได ทางลาด ทางเดินภายในอาคาร ซึ่งควรจัดให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้สภาพแวดล้อมมีขีดจำกัดน้อยที่สุด โรงเรียนควรพยายามได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อ แม่ ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรอื่น โรงเรียนทั่วไปมีการจัดการเรียนร่วมผู้บริหารจะเป็นผู้มอบหมายสำคัญยิ่ง ในโรงเรียน จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จะต้องพิจารณาแต่งตั้งกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญและครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนและรูปแบบในการจัดการเรียนร่วมครุทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกันโดยทำงานเป็นทีม

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 229-230) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกันแก่เพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษา ให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษส่วนด้านตัวบุคคลให้เพิ่มครูเดินสอนและครูแนะแนวและผดุง อารยะวิญญู (2541: 232-233) ได้กล่าวถึงการเรียนร่วมที่อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จหากไม่ได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ทุกฝ่าย ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ทุกคนเข้าใจเหมือนกันบุคคลที่เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรับนักเรียนเข้ามาเรียนร่วมประกอบด้วยการเตรียมความพร้อม 2 ประเภท คือ การเตรียมความพร้อมสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของเด็กซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เช่น พ่อ แม่ ครู ครูการศึกษาพิเศษ แพทย์ นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยอาจมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและให้ความร่วมมือในด้านต่างนอกจากนั้นควรมีผู้ดูแลและการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนอย่างชัดเจน เช่น ครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษเป็นต้น

กิจกรรมการเรียนการสอน (A: Activities)

เบญญา ชลธารินทร์ (2546: 14-20) ได้อธิบายการเตรียมความพร้อมตามโครงสร้างชี้ทในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนว่า กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนที่จะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้รับการพัฒนา ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งประกอบด้วย

1. การบริหารจัดการหลักสูตร แบ่งออกเป็น

1.1 การปรับหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียง

1.2 การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคลโดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน โรงเรียนอาจประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียงได้ เลขคณิต ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วงทักษะมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อย ๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรก ๆ แล้วจะค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่

1.3 การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหารการดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์

ธนาคาร ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความเข้าใจกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยาย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

2. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียกชื่อย่อว่า IEP กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำ IEP ให้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลทุกคน โดยต้องตรวจสอบเพื่อบ่งชี้จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน รวมถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 โดยให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่ นักเรียนทั่วไปต่อคน

2.1 วัตถุประสงค์ในการใช้ IEP มีอยู่ 2 ประการ คือ

2.1.1 เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ IEP หรือที่ประชุมเด็กเฉพาะกรณีเกี่ยวกับเด็ก ใน IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับบริการการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.2.2 เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

2.2 เหตุผลในการจัดทำ IEP

2.2.1 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 และมาตรา 10 วรรค 3 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิทธิในการรับบริการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2.2.2 เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องตามความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคล

2.2.3 เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้จริง

2.2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

3. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation: Plan: IIP) เป็นแผนการสอนที่จัดซื้อเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็นจุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน IEP

4. การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) หมายถึง กระบวนการที่ใช้วิธีการต่าง ๆ หลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการพฤติกรรม และร่างกาย รวมทั้ง ตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อ การคัดแยกการกำหนดประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

5. เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษ มีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเครื่องมือ 2 อย่าง คือ เป็นเทคนิคการสอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่ามีทักษะในเรื่องนั้น ๆ แล้วหรือไม่ การวิเคราะห์งาน สามารถใช้ได้หลายกรณี โดยทั่วไปคนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่าการวิเคราะห์งานใช้สอนเฉพาะทักษะ การดำรงชีวิตหรือการฝีมือ เช่น การसानนกด้วยไบลาน เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงสามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์งานไปใช้ในด้านการได้ด้วย ในวิชาคณิตศาสตร์ หากต้องการสอนทักษะใหม่ ต้องมีการประเมินพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กก่อนที่จะเริ่มสอนทักษะใหม่ ยกตัวอย่างเช่น ในการสอนการบวก ซึ่งการบวกคือการรวมกัน $1+1 = 2$ ต้องมีทักษะเบื้องต้นที่เด็กควรจะต้องรู้ก่อนที่จะมาถึงทักษะตรงนี้ ในการวิเคราะห์งานจะช่วยให้ครูตรวจสอบได้ว่าเด็กจะต้องมีพื้นฐานวิชาความรู้อะไรก่อนมาเรียนเนื้อหานี้ ดังนั้น ในการบวกเลขเด็กต้องรู้จักตัวเลข 0 ถึง 9 และรู้ความหมายและค่าของตัวเลขแต่ละตัว หากไม่รู้ค่าของจำนวนเด็กบวกเลขไม่ได้ นอกจากนี้เด็กต้องรู้จักและเข้าใจค่าประจำหลัก ในการสอนหลักเดียวครูอาจไม่ประสบปัญหาอะไร เช่น $1+1 = 2$ แต่เมื่อเป็นเลข 2 หลัก เด็กต้องรู้จัก หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน จึงบวกเลขเพิ่มเติมขึ้นไปได้ทุกอย่างมีกระบวนการของการใช้ทักษะการวิเคราะห์งานมาเป็นเทคนิคการสอน เพื่อให้ครูตรวจสอบและประเมินดูว่าเด็กมีพื้นฐานเพียงพอแล้วหรือไม่ ดังนั้นเวลาครูจะสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง เด็กอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่มีความรู้พื้นฐานในวิชาเลขอาจไม่ถึงระดับชั้นอนุบาล 3 ยังไม่รู้ค่าของแต่ละตัวเลข การที่ครูจะมาสอนเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงเป็นไปได้ สิ่งที่คุณทำได้ คือ พิจารณาว่าเด็กมีพื้นฐานความรู้ในระดับใดแล้วเริ่มต้นจากจุดนั้นขึ้นมาเรื่อย ๆ

5.2 การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring)

การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หมายถึง วิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ แบบตัวต่อตัว หรือ 1:1 โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกันอายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

5.3 ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System)

ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น เขียนตัวอักษรปกติให้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าระบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการฝึกทักษะทางสังคมระหว่างเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป การจัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้นักเรียนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือบุคคลพิการหรือที่มีความบกพร่องที่ถูกต้องและเหมาะสม ในขณะที่เดียวกัน นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ตนเองอย่างถูกวิธีหรืออย่างไรก็ตาม ครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนพึงระมัดระวังปัญหาบางประการที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องรอคอยเวลาที่จะมีผู้มาช่วยเหลือตลอดเวลา ส่วนนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนอาจทุ่มเทเวลาในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนมากเกินไป ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้นั้นอาจเกิดความรำคาญและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนได้ ในบางกรณีนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนต้องการจะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนอย่างเต็มที่ หรือเกิดความรู้สึกว่าหากทำงานร่วมกันกับเพื่อนอาจต้องใช้มากกว่า จึงทำกิจกรรมต่าง ๆ แทนเพื่อนเกือบทุกกิจกรรมอาจส่งผลให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดความรู้สึกว่าตนเองทำอะไรไม่ได้ดีพอและรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าไปในที่สุด ดังนั้นครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงควรให้ความรู้ในการปฏิบัติตนระหว่างเพื่อให้เข้าใจก่อน หากพบว่าเกิดปัญหาใด ๆ ครูควรช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

6. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IIP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าจะประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบการบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษาครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษที่ร่วมกันสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วยแล้วจึงนำผลการประเมินผลของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเอง

7. การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พัก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วม

กิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ในวิชาพลศึกษาจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไปในสนามเด็กเล่น กิจกรรมห้องสมุดให้มีการปรับห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology: ICT) เข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้คนพิการทุกประเภทมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จัดให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของหนังสือเสียง เป็นต้น

8. การประกันคุณภาพ

8.1 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมขึ้นมา โดยที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพ ควรมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

8.1.1 ประชุมเพื่อแถลงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียนและ ผู้ปกครอง

8.1.2 จัดทำป้ายนิเทศ แผ่นพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย

8.1.3 ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน

8.1.4 กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม

1) การจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

2) จัดห้องสอนเสริม

3) จัดประชุมครู / ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง/1 ปีการศึกษา

4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)

5) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

8.1.5 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม รวมทั้งดูความสอดคล้องของ วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วย

8.1.6 นำเสนอผลการประกันคุณภาพให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ ทราบ

8.1.7 หากมีหน่วยงานภายนอกมาขอข้อมูลผลการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม ก็สามารถนำเสนอผลการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้รับทราบกลไกในการดำเนินการ

8.2 กลไกในการดำเนินการ

เมื่อคณะกรรมการการประกันคุณภาพได้มีการประชุมและรับทราบนโยบายร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมนั้นเป็นระบบการประเมินผลภายใน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self-evaluation)

กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนร่วมนั้น จะต้องเริ่มจากขั้นตอนดังนี้

8.2.1 การวางแผน (Plan) การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับการจัดการเรียนร่วม เนื่องจากการจัดการเรียนร่วมนั้นต้องมีบุคคลหลายกลุ่มเข้ามาทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ผู้บริหาร

ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไปและนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ เราเรียกว่า Collaboration

8.2.2 การปฏิบัติงาน (Do) การปฏิบัติตามแผนงานที่กำหนดขึ้นซึ่งคณะทำงานจะต้องมีแผนงานที่เป็นรูปธรรม มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละส่วนงานอย่างชัดเจน อาจจัดทำเป็น ปฏิทินการปฏิบัติงาน โดยกำหนดวัน เดือน ปี ของการเริ่มต้นปฏิบัติงาน และกำหนดวันสิ้นสุดเพื่อจะได้วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานในขั้นต่อไป

8.2.3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบตนเองนั้นต้องมีฐานข้อมูลในการรองรับอย่างชัดเจน คณะทำงานต้องกำหนดองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด รวมทั้งเกณฑ์ในการชี้วัดที่ชัดเจน คณะทำงานอาจกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง

8.2.4 การปรับปรุงแก้ไข (Action) การปรับปรุงแก้ไขเกิดจากการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจากการประเมิน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

8.2.5 การรายงานผลการประเมิน คณะทำงานจะต้องจัดรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) กำหนดแบบการนำเสนอและรูปแบบการเผยแพร่ โดยต้องเผยแพร่ให้บุคลากรทุกกลุ่มและทุกคนรับทราบ

8.3 กิจกรรมการประกันคุณภาพ การจัดกิจกรรมการประกันคุณภาพนั้นจะต้องมีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกกลุ่ม ถือว่าการประชุมหรือการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมเป็นกิจกรรมแรกที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมจะต้องทำ จากนั้นควรมีการให้ข้อมูลสารสนเทศแก่บุคลากรทุกคนให้รับทราบโดยมีวิธีการดังนี้

8.3.1 จัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียน ซึ่งควรจัดเป็นระยะ ๆ แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานของการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

8.3.2 จัดทำแผ่นพับเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลทั่วไปได้รับทราบ

8.3.3 จัดประชุมครู/ ผู้ปกครอง / นักเรียน เพื่อให้รับทราบในเรื่องการประกันคุณภาพของการจัดการเรียนร่วม

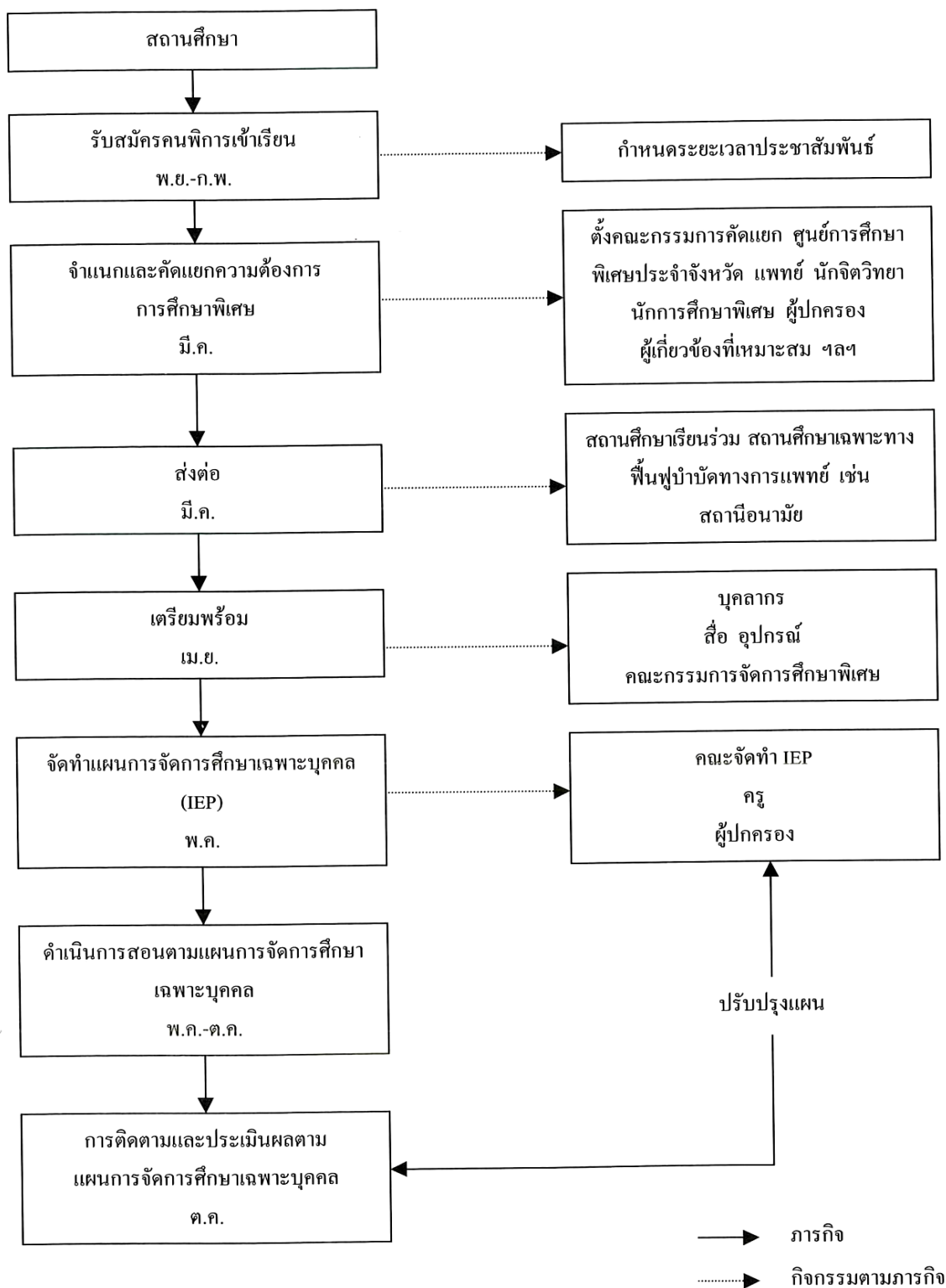
8.3.4 จัดอบรมครูให้มีความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนร่วม ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ โดยอาจเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาบรรยาย

8.3.5 ส่งครู/ บุคลากรไปอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการความรู้ในด้านการจัดการเรียนร่วม การศึกษาพิเศษ ตามหน่วยงานต่าง ๆ

9. การรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าเรียน

ปฏิทินงานการรับคนพิการ (คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. 2543: 38-39) แสดงดังภาพประกอบ 2 ปฏิทินงานการรับคนพิการเข้าเรียนในสถานศึกษา

ภาพประกอบ 2 ปฏิทินงานการรับคนพิการเข้าเรียนในสถานศึกษา

ที่มา: คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา. (2543). คู่มือการคัด แยกความพิการ. หน้า 38-39.

10. รูปแบบการจัดตารางเวลา

รูปแบบที่ 1 เป็นการจัดให้นักเรียนแต่ละคนมารับบริการครั้งละไม่เกินครึ่งชั่วโมงแต่เด็กสามารถมารับบริการได้มากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งวัน ในการจัดตารางเวลาการให้บริการ เช่นนี้ ครูสอนเสริมเน้นการให้บริการการสอนโดยตรงกับเด็ก โดยใช้สิ่งเสริมแรงและให้นักเรียนมีโอกาสม้าแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กชายธงชัย อายุ 11 ปี มีปัญหาในเรื่องการอ่านเขียนและความตั้งใจ ครูจึงจัดให้ธงชัยมาพบเวลา 9.00 น. โดยสอนธงชัยโดยตรงในเรื่องที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน รวมกับนักเรียนที่มีปัญหาใกล้เคียงกันอีก 2 คน หลังจาก 10 นาทีแล้วนักเรียนจะเลื่อนไปนั่งอีกโต๊ะหนึ่ง เพื่อทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการอ่านที่ครูให้อีก 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นจะมีนักเรียนอีก 3 คน เข้ามาที่ห้องสอนเสริมครูสอนเสริมนักเรียน 3 คน กลุ่มนี้ 10 นาที ก็ให้ทำแบบฝึกหัด 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นธงชัยกับเพื่อนก็กลับมาให้ครูตรวจแบบฝึกหัด หากนักเรียนทำได้ถูกต้องครูให้สิ่งเสริมแรง หลังจากนั้นธงชัยและเพื่อนก็กลับชั้นเรียน ขณะที่นักเรียน 3 คน กลุ่มที่สองจะยังทำงานตามที่ครูมอบหมายจนถึงเวลา 11.00 น. หลังจากนั้นเด็กกลุ่มที่สองกลับเข้าชั้นเรียน สำหรับครูสอนเสริมก็อาจให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครู พ่อแม่ ที่ต้องการคำแนะนำ สำหรับธงชัยยังมีปัญหาเรื่องการเขียนด้วย ฉะนั้นหลังอาหารเที่ยง ธงชัยจะกลับมาหาครูสอนเสริมอีกเวลา 12.45 น. เพื่อมารับการสอนเสริมเกี่ยวกับลายมือพร้อมกับเพื่อน ๆ ลักษณะการจัดตารางเวลาลักษณะนี้ ครูสอนเสริมอาจจัดแบบฝึกหัดให้ครูทั่วไปนำไปใช้กับเด็กทั่วไปคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนได้

สรุป ธงชัยได้รับการสอนเสริมครึ่งชั่วโมงต่อวันเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะที่เขาเผชิญอยู่

รูปแบบที่ 2 หากมีครูผู้ช่วยให้ห้องสอนเสริมอยู่ด้วยจะทำให้ครูสอนเสริมมีโอกาสได้ไปสังเกตนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องขณะเด็กอยู่ในชั้นเรียนปกติ หรืออาจมีเวลาตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น หรืออาจให้คำแนะนำกับบุคลากรอื่นได้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 3 ครูสอนเสริมจะให้บริการแก่นักเรียน 2 หรือ 3 ในขณะเดียวกันเป็นเวลา ประมาณ 30 นาที โดยเป็นการสอนเฉพาะบุคคล ถึงแม้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกันแต่ก็ไม่เหมือนกัน ครูจึงจำเป็นต้องสอนเป็นเฉพาะบุคคล

ครูสอนเด็ก 15 นาที และเวลาอีก 15 นาที ให้เด็กทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง และขณะที่เด็กกลุ่ม 1 ทำแบบฝึกหัด กลุ่มที่ 2 จะเข้ามา การจัดลักษณะนี้ ครูสอนเสริมอาจจัดแบ่งเด็กในกลุ่มลงไปได้อีก เช่น นักเรียน 2 คน มารับบริการทุกวันจันทร์ อังคาร และศุกร์ และอีก 2 คน มาทุกวันพุธ และวันพฤหัสบดี เป็นต้น

จุดด้อยของการจัดตารางเวลาในรูปแบบนี้ คือ ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาตรวจสอบเด็กเป็นรายบุคคลหรือสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ หรือให้คำแนะนำแก่บุคลากรอื่น ครูก็จำเป็นต้องให้บริการสอนเสริมแก่นักเรียนบางกลุ่ม ก็จะทำให้เกิดผลเสียเด็กนักเรียนเหล่านั้น ฉะนั้นถึงแม้การจัดตารางรูปแบบนี้ เด็กนักเรียนจะได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพ แต่ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ อันอาจทำให้เกิดปัญหาในทางการปฏิบัติได้ แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 รูปแบบนี้ ครูสอนเสริมจะมีโอกาสไปสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ และเข้าไปช่วยสอนเด็กในชั้นเรียนปกติร่วมกับ

ครูประจำวิชาได้น้อยมาก และในปัจจุบันนี้นิยมใช้รูปแบบใหม่ คือ การให้ครูสอนเสริมไปช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องเพียงผู้เดียว ซึ่งการใช้วิธีนี้จะช่วยให้ครูสอนเสริม รู้ว่าครูทั่วไปสอนอะไร สอนอย่างไร สอนวิธีใด ซึ่งครูสอนเสริมสามารถสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องให้สอดคล้องกับการสอนของครูทั่วไป และนอกจากนี้การสอนในสภาพห้องเรียนปกตินั้นจะได้บรรยากาศและอยู่ในสถานการณ์จริง

ในการพิจารณาว่าควรจะไปช่วยสอนเด็กในชั้นเรียนปกติก็ครั้งต่อสัปดาห์ต่อคนนั้นอยู่กับสถานการณ์ของโรงเรียน สภาพความบกพร่อง และความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล อาจเป็น 2-3 หรือ 4 ครั้งต่อสัปดาห์สำหรับเด็ก 1 คนก็ได้ แล้วเวลาที่เหลือก็ให้เด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริม เป็นการใช้รูปแบบที่ผสมผสานกัน ซึ่งการจัดเช่นนี้สามารถทำได้แต่ก็ค่อนข้างยากที่จะจัดให้ลงตัวสำหรับเด็กทุกคน

ลักษณะการเข้าไปช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนปกติของครูสอนเสริมนั้น อาจทำให้หลายลักษณะ เช่น การให้บริการหรือช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยตรง โดยการนั่งประกบเด็กขณะครูทั่วไปสอน หรือสอนเนื้อหาวิชาซ้ำหรืออธิบายเพิ่มเติมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องต่างหากในมุมห้องสองต่อสอง หรืออาจจัดให้เด็กทั่วไปเปลี่ยนหน้าทีกับครูทั่วไป โดยให้ครูทั่วไปสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องกับเด็กทั่วไปกลุ่มเด็กแล้วให้ครูสอนเสริมสอนเด็กทั่วไปส่วนใหญ่ในชั้นเรียน การปฏิบัติเช่นนี้ส่งเสริมให้ครูทั่วไป และครูสอนเสริมพัฒนาความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวก เพราะต่างฝ่ายต่างสนับสนุนและช่วยเหลือกันในการสอนนักเรียนก่อให้เกิดความเข้าใจโดยไม่ต้องใช้เวลามากในการอธิบาย

รูปแบบของตารางเวลาต้องมีการคำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ความมากน้อยของความบกพร่อง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ จำนวนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง จำนวนชั้นเรียน และจำนวนวิชาที่ครูสอนเสริมต้องรับผิดชอบให้บริการ

11. การเดินทางไปกลับจากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริม

ครูสอนเสริมร่วมกับครูทั่วไปกำหนดให้นักเรียนเดินทางไปกลับจากชั้นเรียนปกติกับห้องสอนเสริมด้วยตนเองได้ โดยไม่ต้องมีครูคอยควบคุมดูแล ซึ่งจำเป็นต้องมีการฝึกให้นักเรียนแต่หากเด็กมีปัญหาทางวินัย หรือพฤติกรรม หรือไม่รักษาเวลา ครูอาจจะรับส่งนักเรียนเป็นบางเวลา เพราะหากต้องทำหน้าที่ดังกล่าวทุกครั้ง คือรับส่งเด็กนักเรียนตามชั้นเรียนและห้องต่าง ๆ จะทำให้เสียเวลามาก การฝึกฝน และการกำหนดกฎกติกาแก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นเพราะหากนักเรียนมาไม่ตรงเวลาจะก่อให้เกิดปัญหาในการให้บริการได้เป็นอย่างมาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงควรมีการวางแผนและเตรียมการดังนี้ กำหนดกฎระเบียบที่ตั้งไว้ให้ครูและเด็กนักเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องเข้าใจ อาจต้องอธิบายบ่อย ๆ ในระยะแรก เพื่อเตือนให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ไม่ควรปล่อยปละละเลย รวมทั้งควรมีการปรับกฎและระเบียบให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคนมีการประเมินกฎและระเบียบว่าเหมาะสมกับนักเรียนหรือไม่ ในแต่ละระยะเพราะเมื่อสถานการณ์ หรือเหตุการณ์

เปลี่ยนไปก็อาจประเมินพบว่ากฎและระเบียบที่ตั้งไว้ั้นไม่เหมาะสมสอดคล้องนักเรียนปฏิบัติตามไม่ได้ก็จำเป็นต้องปรับ (เบญจา ชลธารันนท์, 2546: 25)

นพมาศ สุทธิวิรัช (2551: 31-34) ได้อธิบายถึงการบริหารจัดการหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนตามกระบวนการของโครงสร้างชี้ทว่า กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมภายในและภายนอกห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่จะช่วยให้นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 31-32) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนร่วมที่จะต้องได้รับนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนจัดให้ 5 ลักษณะ คือ

1. ห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นห้องซึ่งประกอบด้วยสื่อ อุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนหนังสือสำหรับผู้รับบริการ
2. ครูเสริมวิชาการพิเศษ เป็นครูการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มจากที่ได้เรียนในห้องเรียนปกติ
3. ศูนย์วิชาการ เป็นการจัดเตรียมด้านการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนอกเหนือจากที่ได้รับในชั้นเรียนปกติ
4. ครูเวียนสอน เป็นครูที่เดินจากโรงเรียนหนึ่งไปยังอีกโรงเรียนหนึ่งหรืออีกหลายแห่งเพื่อสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
5. ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูที่สอนนักเรียนปกติในการปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยวิญญู (2541: 236-243) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสอนเด็กพิเศษไว้ว่า การสอนจากสิ่งที่ง่ายที่สุด ใช้ประสบการณ์เดิมของเด็กเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ตามขีดความสามารถของตน ใช้แรงเสริมอย่างมีประสิทธิภาพ กระตุ้นการใช้ความคิดโดยกำหนดสถานการณ์สมมติ การให้ที่บ้านแก่เด็ก การกระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ให้เด็กมีการแสดงตนเป็นผู้นำ ให้เด็กเรียนจากเพื่อน ให้โอกาสเด็กเลือกเรียนสอนจากสิ่งที่คุ้นเคยไปยังสิ่งที่ไม่คุ้นเคย ทบทวนบทเรียนบ่อยแสดงผลการเรียนรู้ให้เด็กได้เห็นโดยเร็วจัดห้องเรียนให้อำนวยต่อการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 39-40) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการจัดการเรียนร่วมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ประสบผลสำเร็จว่า ประกอบด้วย องค์ประกอบเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่เป้าหมายในการเรียน ภาระงานที่จะประสบผลสำเร็จ เนื้อหาในการพัฒนา ความสัมพันธ์กับการเรียนที่ผ่านมา การปรับปรุงหลักสูตร องค์ประกอบเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ วงจรการสอน การสอนที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับ นพมาศ สุทธิวิรัช (2551: 35) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและหลักสูตรตามโครงสร้างชี้ทว่า ประกอบด้วย การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การตรวจสอบ เทคนิคการสอน การรายงานความก้าวหน้านักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน การประกันคุณภาพ การรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดตารางเรียน

ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียน รวมไปถึงการบริหารจัดการหลักสูตรทั้งการปรับหลักสูตรและการสร้างหลักสูตรเฉพาะขึ้นมาใหม่ การจัดทำ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) การใช้เทคนิคการสอนต่าง ๆ เพื่อช่วยในกระบวนการเรียนการสอนให้ ดำเนินไปตามกระบวนการของหลักสูตรหรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้

เครื่องมือ (T: Tools)

เบญญา ชลธารินทร์ (2546: 25-31)ได้อธิบายความหมายของเครื่องมือตามโครงสร้างซึ่งที่ว่า เครื่องมือ หมายถึง สิ่งที่น่ามาเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเรียนร่วมช่วยให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดการเรียนรู้และดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เครื่องมือดังกล่าวหมายถึงสิ่งต่อไปนี้

1 นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป็นการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน และระบบการให้บริการที่ชัดเจนทำให้บุคลากรทุกคนในโรงเรียนและบุคคลทั่วไป รวมทั้งพ่อแม่รับรู้ว่ามีโครงการเรียนร่วม ซึ่งควรกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล ดังนี้

1.1 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในพุทธศักราช 2542 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยกำหนดนโยบายว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียน ต้องได้เรียน”

1.1.1 มาตรการ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดมาตรการการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ดังนี้

- การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ มีวัตถุประสงค์ให้คนพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างคนทั่วไปและประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ
- เป้าหมายการดำเนินงาน มุ่งขยายโอกาสให้แก่คนพิการที่อยู่ในวัยเรียนขั้นพื้นฐาน 12 ปี
- การผลิตและการพัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ และบุคลากร
- การพัฒนาการวิจัย การปรับปรุงหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก
- การพัฒนาระบบการบริหารจัดการ การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- การให้สถานศึกษาเพิ่มเป้าหมายการรับนักเรียนพิการ

- การให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าเรียนตามชั้นเรียนปกติได้รับการศึกษาออก
ระบบโรงเรียน

- การจัดให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา
และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด

- การให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนจัดบริการแก่คนพิการโดยจัด
แบบเรียนร่วม หรือจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม หรือเป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการ

- การคำนึงถึงคุณภาพและการกระจายที่ทั่วถึง

1.1.2 แนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้คนพิการที่ต้องการเรียนได้เรียนตาม
นโยบายของกระทรวงศึกษาจึงได้ดำเนินการและจัดทำแผนการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- จัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มี
ความสามารถพิเศษ

- ประกาศปีการศึกษาเพื่อคนพิการ พร้อมประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้คน
พิการเข้าเรียน

- พัฒนาระบบการบริหารการศึกษาสำหรับคนพิการ

- จัดทำฐานข้อมูลคนพิการ ศึกษาวิจัย รวบรวมสถิติคนพิการทาง
การศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างต่อเนื่อง

- จัดทำทำเนียบโรงเรียน สถานศึกษา และแหล่งบริการการศึกษาอื่นเพื่อ
เผยแพร่ให้ผู้ปกครองรับทราบ

- กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ทั้งการศึกษาในระบบ
โดยจัดในสถานศึกษาเรียนร่วม หรือสถานศึกษาเฉพาะความพิการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน
การจัดการศึกษาโดยครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

- จัดทำมาตรฐานการศึกษา หลักสูตร สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
การสอนคนพิการให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาแก่คนพิการแต่ละประเภท

- ผลิตและพัฒนาบุคลากร ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรเกี่ยวกับการจัด
การศึกษาเพื่อคนพิการให้เพียงพอและมีคุณภาพในทุกด้าน

- แก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินการจัดการศึกษา
เพื่อคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ

- จัดทำและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจจัดการศึกษาเพื่อ
คนพิการแต่ละรูปแบบ

- แสวงหาความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรเอกชน เพื่อให้สามารถจัด
การศึกษาให้คนพิการได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนโดยจัดงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนให้แก่เอกชนที่
มีส่วนในการร่วมจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

- ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ นอกกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอรับการสนับสนุน ร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนพิการให้ได้รับการศึกษา การมีงานทำการช่วยเหลือตนเองได้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
- ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละระดับและประเภทให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- จัดตั้งศูนย์สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับคนพิการทุกประเภท

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคนพิการ

แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พุทธศักราช 2545-2549 ได้กำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคนพิการ เพื่อให้คนพิการมีศักยภาพที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศดังต่อไปนี้

2.1 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมความตระหนักรู้ และการสร้างเสริมเจตคติเชิงสร้างสรรค์

แนวทางและมาตรการ

- ให้การศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเรื่องคนพิการเพื่อสร้างเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการ และเปิดโอกาสให้คนพิการมีความเสมอภาคกับคนทั่วไป
- เผยแพร่ความรู้เรื่องความสามารถในการพัฒนาตนเองของคนพิการและศักยภาพของคนพิการ

2.2 ยุทธศาสตร์ด้านสิทธิและหน้าที่

แนวทางและมาตรการ

- สร้างความตระหนักรู้สิทธิและหน้าที่แก่คนพิการ ครอบครัว ชุมชน และสังคม สถานประกอบการ ตลอดจนบุคลากรของทั้งภาครัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับคนพิการ
- เร่งรัดปรับปรุง แก้ไข และใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ

2.3 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพคนพิการ

แนวทางและมาตรการ

- ส่งเสริมสุขภาวะของคนพิการ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ
- ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพคนพิการ โดยการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แบบบูรณาการ สหวิชาชีพ และการแพทย์ทางเลือก
- ขจัดความไม่รู้หนังสือของคนพิการ พร้อมกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางด้านกีฬา นันทนาการสำหรับคนพิการ
- จัดระบบสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการเพื่อสร้างหลักประกันพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2.4 ยุทธศาสตร์ด้านการวิจัยและการพัฒนา

แนวทางและมาตรการ

- การส่งเสริมการวิจัย และการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การประเมินผลโครงการ และการดำเนินงานเกี่ยวกับคนพิการ
- การส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและพัฒนาไปปฏิบัติ และสร้างผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 ยุทธศาสตร์ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การบริการเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม

แนวทางและมาตรการ

- พัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การบริการ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมสำหรับคนพิการแต่ละประเภท
- การจัดบริการเพื่อคนพิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การบริการ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม
- ส่งเสริมการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร การบริการ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของคนพิการแต่ละประเภท

2.6 ยุทธศาสตร์ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ

แนวทางและมาตรการ

- ส่งเสริมความเข้มแข็งองค์กรของคนพิการ องค์กรเพื่อคนพิการ และองค์กรผู้ปกครองคนพิการ ในการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2.7 ยุทธศาสตร์ด้านการมีส่วนร่วมของคนพิการ ครอบครัว และชุมชน

แนวทางและมาตรการ

- การส่งเสริมคนพิการและครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทั้งในระดับนโยบาย แผนงาน โครงการ กฎหมาย ตลอดจนการรับบริการที่มีผลกระทบต่อคนพิการ
- ส่งเสริมบทบาทของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรด้านคนพิการ องค์กรภาครัฐ สถาบันทางศาสนา องค์กรภาคธุรกิจเอกชน เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

2.8 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการแบบบูรณาการ

แนวทางและมาตรการ

- สนับสนุนการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านคนพิการ
- การส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านคนพิการ ครอบครัว และผู้ปกครองคนพิการอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน

3. นโยบายที่โรงเรียนควรนำมาพิจารณาปรับปรุงหรือใช้เป็นแนวทาง มีดังนี้

3.1 การจัดการศึกษา เพื่อนักเรียนทุกคน (Education for All) เมื่อกำหนดเป็นนโยบายแล้ว โรงเรียนต้องจัดให้มีการเรียนร่วมไม่ว่าโรงเรียนนั้นจะมีนักเรียนพิการ หรือที่มีความ

บกพร่องหรือไม่ โรงเรียนต้องมีบทบาทหน้าที่ให้นักเรียนทุกคนในโรงเรียนเรียนรู้ได้ เช่น เด็กตาบอดเรียนร่วมในโรงเรียน ถ้าโรงเรียนจะวัดการเรียนรู้โรงเรียนต้องให้บริการในเรื่องสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นและควรจัดครูการศึกษาพิเศษมาสอนทักษะเสริมที่จำเป็น เช่น ทักษะการอ่านและเขียน อักษรเบรลล์ ทักษะการเคลื่อนไหว โดยที่ทางโรงเรียนไม่ได้คิดว่านักเรียนตาบอดนั้นมีปัญหา แต่โรงเรียนต้องตระหนักว่าโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ในโรงเรียนได้

3.2 การจัดการศึกษาในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด หมายความว่า โรงเรียนควรพยายามให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด และหากไม่สามารถจัดให้นักเรียนเรียนร่วมได้เต็มเวลาก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้โรงเรียนควรคำนึงถึงการจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคทั้งหลาย และจัดหาครูการศึกษาพิเศษเพื่อให้บริการสอนเสริม และอบรมครูทั่วไปให้สอนนักเรียนทั่วไป และนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในห้องเดียวกันได้

3.3 การจัดการเรียนร่วมเป็นเรื่องของบุคคลทุกคนในโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ครู พยาบาลโรงเรียน บุคลากรอื่นมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนร่วม เช่น พยาบาลโรงเรียนอาจมีส่วนร่วมในการให้ยาหรือควบคุม สังเกตพฤติกรรมหลังการให้ยา ภารโรงอาจช่วยส่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาข้ามถนนหรือเป็นพี่เลี้ยงดูแลเด็กตอนเย็นก่อนผู้ปกครองมารับกลับบ้าน ฉะนั้นการจัดการเรียนร่วมจึงเป็นเรื่องของทุกคน

4. งบประมาณ โรงเรียนจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณให้เป็นการเฉพาะเพื่อการจัดการเรียนร่วมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

4.1 การสรรหาแหล่งเงิน อาจได้มาจากงบประมาณจากต้นสังกัด

4.1.1 งบประมาณประจำปีของโรงเรียน จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

4.1.2 ชมรม / มูลนิธิ / สมาคม

4.1.3 องค์กรเอกชน

4.1.4 ชุมชน

4.1.5 ผู้ปกครอง

4.1.6 การจัดกิจกรรมหาทุน ควรจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้ง ให้ผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปทำขนมหรือซื้อของมาอย่างน้อยคนละ 1 อย่าง แล้วมาตั้งโต๊ะหรือจัดซุ้มขายขนม เงินที่ได้ก็จะเป็นเงินทุนสามารถนำมาใช้จ่ายในโครงการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน

4.2 การจัดสรรงบประมาณ

โรงเรียนต้องมีการประชุมวางแผนในการใช้จ่ายเงินและมีการจัดสรรงบประมาณ (เงินนอกงบประมาณ) ซึ่งจะได้จากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนหรือจากการหาทุนของโรงเรียนเอง

4.3 ระบบบัญชีและการตรวจสอบ

โรงเรียนจะต้องมอบหมายให้อาจารย์ 1 คน เพื่อดูแลบัญชีรายรับรายจ่าย โดยคณะกรรมการการจัดการเรียนร่วมตรวจสอบทุก 1 เดือน และนำเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นขั้นตอนสุดท้าย การวิเคราะห์งบประมาณ โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.3.1 วางแผนในการใช้จ่ายเงิน

4.3.2 วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินก่อนใช้จริง

4.3.3 นำไปใช้

4.3.4 วิเคราะห์การใช้จ่ายเงินหลังการใช้จริง

4.3.5 ประเมินการใช้จ่ายจริง

5. ระบบการบริหารจัดการ

หากทางโรงเรียนได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการวางแผนโดยนำเสนอให้มีการแต่งตั้งผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าร่วมเป็นกรรมการเพิ่มอย่างน้อย 1 คน และในคณะกรรมการโรงเรียนควรมีผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเข้าร่วมในคณะกรรมการด้วยอย่างน้อย 1 คน จัดประชุมบุคลากรและผู้ปกครองนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนโดยให้อำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายในการจัดการเรียนร่วมเพื่อนำเสนอผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนกำหนดแนวทางการดำเนินงานจัดสรรงบประมาณ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม และร่วมมือกับหน่วยงานและบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น สาธารณสุข โรงพยาบาล หรือนักจิตวิทยา เป็นต้น แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม แทนหัวหน้าโครงการทำหน้าที่ประสานงานและเลขานุการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม 1 คน แต่งตั้งคณะจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประมาณ 5-7 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยมีผู้อำนวยการ/ครูใหญ่หรือผู้ช่วยเป็นประธาน และมีครูหรือตัวแทนครูที่สอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ครูการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง นักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษา และพ่อหรือแม่ของเด็กร่วมเป็นกรรมการ โดยให้ครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ประสานงานในการจัดทำ IEP และดำเนินการสอนตาม IEP โดยจัดทำ IEP สำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง (เบญจฯ ชลธารินทร์. 2546: 32-33)

5.1 คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

ควรประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1) **ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน** เช่นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจะทำหน้าที่เป็นประธานของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในการประชุมทุกครั้ง โดยมีหัวหน้าโครงการการเรียนร่วมเป็นเลข.านุกรของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

2) **ผู้เชี่ยวชาญ** หมายถึง นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษา นักตรวจวัดการได้ยิน และนักวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการให้บริการแก่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง

3) **ครู** หมายถึง ผู้ที่จบทางด้านการศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วม โดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้แทนของครูคนอื่น ๆ ที่สอนวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ครูสอนวิชาพิเศษ เช่น ครูพลศึกษา ครูสอนคอมพิวเตอร์

4) **ครูการศึกษาพิเศษ** หมายถึง ผู้ที่จบด้านการศึกษาพิเศษ หรือครูทั่วไปที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำหน้าที่สอนนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือร่วมกับครูทั่วไปสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมหรือให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในห้องสอนเสริม

5) **ผู้ปกครอง** หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปและผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องที่นำบุตรหลานเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

6) **บุคลากรภายนอก** หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนได้ เช่น ผู้อำนวยการเขตที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ หรือผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทนสาธารณสุขของเขต เป็นต้น

เมื่อมีคณะกรรมการโรงเรียนและได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมกัน สิ่งแรกที่คณะกรรมการควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานขั้นต่อไป คือการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้น การจัดระบบข้อมูลจำนวนนักเรียน ข้อมูลบุคลากรข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะช่วยในการทำงานร่วมกัน และข้อมูลเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำขึ้นต่อจากนั้นก็ควรมีการกำหนดปฏิทินงานขึ้นเพื่อให้เห็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและทุกคนในโรงเรียนได้รับทราบว่าจะใช้เวลาใดจะทำการดำเนินงานอะไรบ้าง (เบญจ ชลธารินทร์, 2546: 33)

5.2 การจัดระบบข้อมูล

ระบบข้อมูลเป็นความจำเป็นพื้นฐานที่ต้องนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำงานได้แก่

1) ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องที่เรียนร่วมโรงเรียนจะต้องมีข้อมูลนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ที่สามารถเรียนร่วมได้เพื่อนำมาวางแผนในการจัดการศึกษา การมีข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การประกันโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนเหล่านี้ไม่ให้ตกหล่น สามารถนำมาวางแผนในการจัดชั้นเรียนและการเตรียมบุคลากรในบางจังหวัดได้มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเป็นเฉพาะบุคคล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

2) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ได้แก่ การสำรวจจำนวนครูการศึกษาพิเศษที่มีวุฒทางด้านการศึกษาพิเศษหรือผ่านการฝึกอบรม จำนวนครูที่เรียนมาทางด้านจิตวิทยา เพื่อนำมา

วางแผนจัดครูให้ทำการสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และนำมาวางแผนในการพัฒนาบุคลากร เพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

3) ข้อมูลเครือข่าย ได้แก่ ข้อมูลของหน่วยงาน สถาบันทางการศึกษาสมาคม องค์กร มูลนิธิที่สามารถจะนำมาเป็นประโยชน์ในการนำมาเป็นเครือข่ายในการทำงานเป็นการช่วย พัฒนาบุคลากร การช่วยเหลือฟื้นฟู บำบัด การสนับสนุนทรัพยากร สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก การมีข้อมูลเหล่านี้มาใช้เป็นประโยชน์ต่อการทำงานด้านนี้ ควรจัดทำไว้อย่างเป็นระบบให้สามารถ นำมาใช้ได้อย่างดี

4) ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อนำมาวางแผนในการจัดหาสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อความต้องการ ได้แก่ เครื่องช่วยฟัง คอมพิวเตอร์ โปรแกรม ซอฟต์แวร์ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาการ แก้อั้วรตเข็น ทางเดินห้องน้ำสำหรับนักเรียนพิการ เป็นต้น

5.3 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

โรงเรียนจะต้องจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลและแผนพัฒนาบุคลากร

1) แผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- กำหนดผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง โดยตรง และให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม
- สํารวจนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องว่ามีจำนวนเท่าใดต้องใช้บุคลากรเท่าใด
- ให้มีระบบอาสาสมัครขึ้น โดยทางโรงเรียนควรจัดทำคู่มืออาสาสมัครและมีการปฐมนิเทศอาสาสมัคร อาสาสมัครนี้อาจเป็นพี่น้องของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง นักศึกษา หรือคนในชุมชน โดยอาจจะให้คนในชุมชนเข้ามาถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่ นักเรียน เช่น มาสอนดนตรีไทย มาสอนให้ทำงานเกษตร เป็นต้น

2) แผนพัฒนาบุคลากร

- จัดประชุมครู บุคลากร และผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
- จัดอบรมความรู้เกี่ยวกับเด็กพิการ ให้ความรู้กับครู บุคลากรอื่น ๆ และผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โดยเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษมาให้ความรู้หรือส่งครูไปอบรมเกี่ยวกับหน่วยงานภายนอก
- จัดกิจกรรมเข้าค่ายในโรงเรียน “โครงการสายสัมพันธ์บ้านกับโรงเรียนเด็กพิเศษ” อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ในด้านการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาทำงานในโรงเรียนจะต้องมีระบบคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษหรือมาทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่อง จะต้องมีการวัดทัศนคติหรือมีการทดลองสอนก่อนโดยจะต้องมีการสังเกตและการประเมินผลก่อนที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นมาทำงานกับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง

นอกจากนี้คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมหรือผู้บริหารอาจให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ เช่น การทำวิจัยด้านการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้มีพื้นฐานทางวิชาการเพิ่มขึ้น อาจจะสนับสนุนให้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนหรืองานวิจัยขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนควรให้การสนับสนุนเรื่องเงินทุน หรือมีที่ให้เสนอผลงานวิจัย มีการผลิตสื่อการสอน ให้โอกาสครูและบุคลากรได้แสดงความสามารถได้เต็มที่ ให้รางวัลกับครูที่สอนดีมีผลงานและบุคลากรอื่นที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น มีการประกวดคัดเลือกครู บุคลากรแล้วให้รางวัล โดยจัดทำบอร์ดประกาศเกียรติคุณ อาจจัดทำโล่เกียรติคุณ ประกาศนียบัตรหรือรางวัลอื่น ๆ (เบญจาชลธารินทร์. 2546: 34-35)

5.4 การสื่อสารภายในองค์กร

ทางโรงเรียนต้องมีการจัดระบบสื่อสารภายในองค์กรร่วมกับบุคลากรทุกคนโดยผู้บริหารมีการจัดประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน ครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครอง เพื่อหาวิธีการจัดระบบการสื่อสารภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งได้รับฟังปัญหาของทุกคน บุคลากรทุกคนเริ่มตั้งแต่ผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่น และผู้ปกครอง ต้องมีการได้รับการสื่อสารอย่างทั่วถึงทุกคน และควรมีการให้ข้อมูลตอบกลับด้วย เป็นการสื่อสารที่ไม่ได้มีลักษณะเหมือนการสั่งจากบนลงล่าง โดยมีนโยบายในการสื่อสารภายในองค์กรอย่างชัดเจน ตัวอย่างวิธีการสื่อสารในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

- 1) จัดป้านิเทศ แผ่นพับ และใบปลิวต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ
- 2) ติดประกาศข้อมูลข่าวสารใกล้ที่ลงเวลาปฏิบัติงาน
- 3) จัดทำแบบฟอร์มต่างๆ เกี่ยวกับการกระจายข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อส่งต่อไปยังบุคคลต่อบุคคลแล้ว ให้มีการส่งข้อมูลตอบรับกลับมาที่บุคคลเดิมด้วย เช่น การส่งข้อความถึงกันภายในหน่วยงาน การแจ้งผลการเรียนจากครูไปยังผู้ปกครอง หรืออาจเป็นการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีทั้งการสื่อสารภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

- 4) จัดสร้างระบบให้ทุกคนมีโอกาสได้บอกกล่าวข้อมูลของตนเองอย่างเท่าเทียมกัน มีการตอบคำถามซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

- 5) จัดประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางโรงเรียนอย่างน้อยเทอมละ 2 ครั้ง

การประสานงานกับบุคคลอื่นและชุมชน

การช่วยเหลือนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นหน้าที่ของหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครองและสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนพิการที่มีความบกพร่อง แพทย์เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ รวมไปถึงจนถึงเพื่อนครูในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนทั่วไป และบุคคลอื่นๆ ในชุมชนจึงควรมีการร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องให้ได้พัฒนามากที่สุดครูที่สอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องควรได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลดังกล่าว อย่างไรก็ตามหลาย

ประการ เช่น คนจำนวนมากไม่รู้ว่านักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้หากมีคนฝึกให้ด้วยวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนี้ไม่รู้วิธีสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องสอนไม่เป็น ทำให้ไม่ถูก ไม่รู้ว่าเริ่มอย่างไร เห็นว่าเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่อยากทำ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบบ่อยในผู้ปกครองของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง โดยเฉพาะผู้ปกครองที่มีฐานะค่อนข้างยากจนและระดับการศึกษาค่อนข้างน้อย ส่วนคนทั่วไปในชุมชนก็มักจะมีปัญหาไม่รู้จักรู้ ไม่คุ้นเคยกับความพิการ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดๆ และหวาดกลัวในสิ่งที่ตนไม่รู้จักรู้และนักวิชาชีพส่วนใหญ่ก็มีภาระหน้าที่มากจนไม่สามารถช่วยครูได้ ทั้งนี้เพราะจำนวนประชาชนที่ต้องการบริการกับจำนวนนักวิชาชีพที่ให้บริการมีสัดส่วนที่แตกต่างกันมาก จนกระทั่งนักวิชาชีพไม่อาจให้บริการได้อย่างทั่วถึง และประการสุดท้ายคนทั้งหลายทั่วไปจำนวนมากยังไม่ทราบว่าการช่วยเหลือนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องนั้นทำได้หลายอย่าง ไม่ใช่เพียงแค่การรักษาหรือการสอนโดยตรงในโรงเรียนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของครูผู้ใช้รูปแบบที่จะต้องประชาสัมพันธ์งานของตน และขอความช่วยเหลือจากบุคคลต่างๆ ด้วยเทคนิควิธีที่เหมาะสมแก่กาลเทศะ ดังนี้ (เบญจมา ชลธารินทร์ . 2546: 37-47)

1. การประสานงานกับผู้ปกครอง

พยายามส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับผิดชอบในการอบรมดูแลนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องให้มากขึ้น โดยครูช่วยสอนวิธีฝึก/ส่งเสริมให้ผู้ปกครองโดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและควรติดต่อกับผู้ปกครองและ/หรือสมาชิกอื่นๆ ที่บ้านนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยเลือกทำสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้ที่พอจะทำได้

1.1 พูดคุยเกี่ยวกับตัวเด็กในแต่ละวันกับผู้ปกครองและ/หรือสมาชิกอื่นๆ ในช่วงเวลามารับและมาส่งนักเรียน

1.2 สอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับการพาลูกไปพบแพทย์หรือนักวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์และ/หรือนักวิชาชีพแนะนำอย่างไรและได้ทำตามคำแนะนำหรือไม่

1.3 ขอให้ผู้ปกครองฝึกเด็กเพิ่มเติมโดยอธิบายหรือสาธิตวิธีฝึกให้และคอยถามผลการฝึก หรือให้ผู้ปกครองบันทึกผลการฝึกมาส่งทุกสัปดาห์ ถ้าในบ้านของเด็กมีญาติผู้ใหญ่หรือพี่ที่โตพอจะช่วยฝึกน้องซึ่งใกล้ชิดกับเด็กและเต็มใจช่วยฝึกเด็ก ก็ควรขอความร่วมมือด้วย โดยเฉพาะถ้าบุคคลดังกล่าวมีการศึกษาและความสามารถในการสอนเด็กสูงกว่าผู้ปกครองซึ่งอาจเรียนน้อยและมีภาระมาก ไม่สะดวกในการช่วยฝึกเด็ก

1.4 เชิญผู้ปกครองให้มาพบเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับตัวเด็กเดือนละครั้งหรือภาคเรียนละครั้งสำหรับผู้ปกครองที่ไม่ค่อยได้มาโรงเรียน

1.5 แจ้งผลการเรียนของเด็กให้ผู้ปกครองทราบทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน

2. การประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญ

พยายามใช้ประโยชน์จากการเป็นผู้รั้งของนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น เท่าที่โอกาสจะอำนวยและควรทำสิ่งต่อไปนี้เท่าที่พอจะทำได้

2.1 พาเด็กไปพบนักวิชาชีพเพื่อรับการวินิจฉัยและบริการเสริม

2.2 ติดต่อประสานงานกับนักวิชาชีพ เช่น โทศัพท์ เขียนจดหมาย เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ขอคำแนะนำว่าจะให้ทางโรงเรียนช่วยอะไรได้บ้าง

2.3 ขอให้นักวิชาชีพสาธิตและแนะนำการให้บริการเสริมแก่นักเรียนเพื่อจะได้นำมาทำตามที่โรงเรียน- เชิญให้นักวิชาชีพมาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อนิเทศการให้บริการเสริมแก่เด็กเดือนละครั้ง หรือภาคเรียนละครั้ง

การประสานงานกับบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยาท่าทางที่สุภาพ และรู้จักดูจังหวะในการพูดเรื่องต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

3. การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน

เมื่อทางโรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการที่จะสำรวจการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนโดยผู้บริหารจัดประชุม แจ้งนโยบายการบริหารงานและกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนอย่างชัดเจน และทุกคนต้องรับทราบและรับบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนมีการสัมมนาพูดถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีการประเมินความพึงพอใจ ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารอาจารย์ และบุคลากร และนำผลมาปรับปรุงโดยสำรวจด้วยแบบสอบถาม หรือแบบสัมภาษณ์ หรือทั้ง 2 อย่าง ในการประชุมควรมีการจัดประชุมตามลักษณะงานที่ต่างกัน เช่น ประชุมครู 1 กลุ่ม ประชุมบุคลากรอื่น 1 กลุ่ม

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดพอสรุปได้ว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยใช้โครงสร้างซีททำให้โรงเรียนได้พิจารณาองค์ประกอบทุกด้านเพื่อสนองตอบความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล ทำให้มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องที่เข้ามาเรียนร่วมกันนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องสามารถเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้อย่างมีความสุขและได้รับประโยชน์ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครอง และครอบครัวของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องมีความสุขและมีความพึงพอใจที่ลูกได้รับการบริการทางการศึกษาและได้รับโอกาสเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเรียนร่วมได้อย่างเป็นระบบ การบริหารเป็นไปอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ ซึ่งการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการโดยใช้โครงสร้างซีทนี้ สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับหลักการของธรรมาภิบาลหรือหลักการระบบกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Public Participation) การมีกระบวนการที่โปร่งใส (Transparency) การพร้อมรับการตรวจสอบ (Accountability) ความชอบธรรมในการใช้อำนาจ (Political Legitimacy) การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน (Fair Legal Framework) และการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

การมีกระบวนการที่โปร่งใส เช่น การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน งบประมาณ บทบาท และหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน

การพร้อมรับการตรวจสอบ เช่น การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องแต่ละคน ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจะต้องเป็นแผนที่ชัดเจนสมบูรณ์สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล พร้อมทั้งจะได้รับการตรวจสอบ

ความชอบธรรมในการใช้อำนาจ เช่น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้อำนาจในการบริหารโดยไม่ไปก้าวล่วงสิทธิของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม พ่อแม่ ผู้ปกครอง

การมีกฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน เช่น การจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับนักเรียนพิการในอัตราที่มากกว่าแต่ไม่เกิน 5 เท่า ของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่เด็กเรียนทั่วไปต่อคนตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545

การบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการโดยใช้โครงสร้างซีทเป็นการประกันคุณภาพของการให้บริการซึ่งจำเป็นต้องใช้การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ดังนั้นการบริหารจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยใช้โครงสร้างซีท จึงเป็นการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีการบูรณาการองค์ประกอบทุกด้านอย่างครบถ้วน ซึ่งสามารถไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลและสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 รวมทั้งเป็นการบริหารที่สอดคล้องกับหลักการของธรรมาภิบาลหรือหลักการระบบกลไกการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีด้วย สมควรนำไปใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนที่มีนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในระดับปฐมวัยและประถมศึกษาให้ได้รับประโยชน์ในการเข้ารับการศึกษาอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้นไป (เบญจจา ชลธารันนท์. 2546: 37-50)

2. การจัดการศึกษาพิเศษและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้พิการหรือผู้ที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีนักการศึกษาพิเศษหลายท่านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ ดังนี้

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550: 1) ได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่ต่างจากเด็กปกติทั้งในด้านที่เกี่ยวกับวิธีสอน เนื้อหาวิชา เครื่องมือ หรืออุปกรณ์การสอนที่จำเป็น โดยจัดให้สนองความต้องการและความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคล

ผดุง อารยะวิญญู (254 6: 1) ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ พฤติกรรม เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้และเด็กพิการซ้ำซ้อน ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ

ประภาพิมล ทิมวัฒนา (2548: 16) ได้สรุปไว้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาที่จัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านต่าง ๆ ทุกประเภท ให้ได้รับการศึกษา ช่วยเหลือเพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของตน โดยการจัดการศึกษาต้องจัดให้เหมาะสมและคำนึงถึงความต้องการและความสามารถของเด็กเหล่านี้เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับประโยชน์สูงสุด

ไพริน ปุกมะ (2553:16) ได้สรุปความหมายของการศึกษาการศึกษาพิเศษไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่ง หมายถึงเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาและความช่วยเหลือที่แตกต่างไปจากเด็กปกติเนื่องจากเด็กเหล่านี้มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและรวมถึงเด็กปัญญาเลิศที่จะต้องเพิ่มในเรื่องของกระบวนการการจัดกิจกรรม สื่อ และอุปกรณ์ การเรียน การปรับเนื้อหา ปรับกระบวนการวัดผลประเมินผล เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน

นงลักษณ์ มีศิลป์ (2548: 16) ได้สรุปความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเน้นวิธีการ ขบวนการ เนื้อหาและเครื่องมือที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และเสริมสร้างศักยภาพส่วนบุคคลให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม

เกยูร วงศ์ก้อม (2548: 2) ได้สรุปความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่ว่าความต้องการพิเศษนั้นจะเกิดขึ้นเนื่องจากความบกพร่องทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษซึ่งการจัดการศึกษาใน

รูปแบบปกติไม่สามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้ และพัฒนาได้เต็มศักยภาพจึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาในลักษณะพิเศษเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

สมิธ และคนอื่น ๆ (Smith; & others. 1995: 9) ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่า การศึกษาพิเศษ คือ วิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการจัดการตัวแปรต่าง ๆ ทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่การป้องกัน การลดหรือการกำจัดสภาพต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความบกพร่องสำคัญต่างๆ ในด้านการ ปฏิบัติหน้าที่ทางสติปัญญา ทางการศึกษา ความหมายทางการเคลื่อนไหว ทางสังคม และอารมณ์ของเด็ก

จากความหมายของการศึกษาพิเศษดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ได้แก่ เด็กที่ต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เนื่องจากเหตุบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา รวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าปกติหรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย อารมณ์ ความพร้อมและศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อให้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถ อันเป็นความเสมอภาคที่ควรได้รับจากรัฐและกำหนด

2.2 แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ

ปฏิมา จันทร (2549: 9-10) ได้สรุปความหมายของแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษเอาไว้ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นต้องให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันและควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสามารถของเด็กและให้บริการทางด้านอื่นๆ ตามความต้องการของเด็กควบคู่ไปด้วยเพื่อให้เด็กได้มีการพัฒนาถึงขีดสุด

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร (2549: 5-6) อธิบายถึงการจัดการศึกษาพิเศษที่รัฐดำเนินการให้มีขึ้นนั้นว่า ต้องตั้งอยู่บนฐานของความเชื่อหรือแนวคิดและหลักการ ดังนี้

1. ทุกคนโอกาสเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรัฐจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติแล้ว ก็ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิเศษด้วย หากเด็กพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับ การบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพ ทุกด้านโดยเร็วที่สุด ในทันทีที่ทราบว่าเด็กมีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไป และมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษ ควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรง จนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตามควรให้เด็กพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษ ต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กพิเศษ แต่ละประเภท โดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดทุกด้าน ควรจัดเป็นโปรแกรมให้เป็นรายบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่าง อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการคล้ายคลึงกัน และอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กพิเศษ ควรเน้นความสามารถของเด็ก และให้เด็กมีโอกาสได้ประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการหรือความบกพร่อง เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจว่าแม้ตนจะมีความบกพร่อง แต่ก็ยังมีความสามารถบางอย่างเท่ากับหรือดีกว่าคนปกติ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น

7. การศึกษาพิเศษ ควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจยอมรับตนเอง มีความเชื่อมั่น มีสัจจะแห่งตน และมุ่งให้ช่วยตนเองได้ ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษ ควรจัดอย่างต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไปขาดตอนไม่ได้ และควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

ในการจัดการศึกษาพิเศษขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาที่จัดสำหรับผู้พิการ ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1-2)

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ อยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทยให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นและประเทศไทย มีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสาหรับการดำเนินชีวิตเต็มตามศักยภาพ มีความขยัน อดทน ประหยัด มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ตามประเภทความพิการ) เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งครอบครัว ชุมชน สังคมไทยและสังคมโลก

3. หลักการแห่งความเสมอภาคคนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับความมีคุณภาพ โดยไม่เลือกชั้นวรรณะหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสาหรับผู้พิการ ร่วมกับสานักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สถานศึกษาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาพิเศษ คณะกรรมการสา นักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเฉพาะความพิการ และศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546: 6-7) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาพิเศษโดยทั่วไปตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อ หรือหลักปรัชญา ดังต่อไปนี้

1. ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในเรื่องที่จะได้รับการบริการทางการศึกษาไม่ว่าจะเป็นคนพิการหรือคนปกติ เมื่อรับจัดการศึกษาให้กับเด็กปกติแล้วก็ควรจัดการศึกษาให้กับเด็กพิเศษด้วย หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถเรียนในโปรแกรมการศึกษาที่รัฐจัดให้เด็กปกติได้ การเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษาควบคู่ไปกับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้านโดยเร็วที่สุดในทันทีที่ทราบว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเรียนต่อไปและมีพัฒนาการทุกด้านถึงขีดสุด

3. การจัดการศึกษาพิเศษควรคำนึงถึงการอยู่ร่วมสังคมกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนเด็กเหล่านี้จึงควรให้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เว้นแต่เด็กที่มีความต้องการพิเศษผู้นั้นมีสภาพความพิการหรือความบกพร่องในขั้นรุนแรงจนไม่อาจเรียนร่วมได้ อย่างไรก็ตามควรให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้สัมผัสกับสังคมปกติ

4. การจัดการศึกษาพิเศษต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพความเสียเปรียบของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทโดยใช้แนวทางการศึกษาของเด็กปกติ

5. การศึกษาพิเศษและการฟื้นฟูบำบัดทุกด้านควรจัดให้เป็นโปรแกรมรายบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางอย่างอาจจัดเป็นกลุ่มเล็กสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่อง หรือความต้องการคล้ายคลึงกันและอยู่ในระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน

6. การจัดโปรแกรมการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรเน้นที่ความสามารถของเด็ก และให้เด็กได้มีโอกาสประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการหรือความบกพร่องเพื่อทำให้เด็กมีความมั่นใจแม้ตนจะมีความบกพร่องแต่ก็ยังมีความสามารถอย่างเท่าเทียมหรือดีกว่าคนปกติ จึงจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี

7. การศึกษาพิเศษควรมุ่งให้เด็กมีความเข้าใจยอมรับตนเองมีความเชื่อมั่นมีสัจการแห่งตนและมุ่งให้ช่วยเหลือตนเองได้ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

8. การศึกษาพิเศษควรจัดทำอย่างต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่เกิดเรื่อยไปและควรเน้นถึงเรื่องอาชีพด้วย

สรุปได้ว่าแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาพิเศษ คือ แนวทางการให้ให้ความช่วยเหลือ บำบัด บรรเทา ดูแลความบกพร่องหรือความผิดปกติด้วยการฝึกฝนให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษดูแลรักษาตนเอง เน้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษช่วยเหลือตนเองให้มากที่สุดในการดำรงชีวิตอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อสร้างและพัฒนาสมรรถภาพ ของเด็ก ให้มีสมรรถภาพที่เข้มแข็งขึ้น การสอนให้เด็กพิเศษได้ใช้เครื่องมือช่วยเหลืออวัยวะหรือส่วนที่บกพร่องให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมมากที่สุด

2.3 ความสำคัญของการศึกษาพิเศษ

คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (2551:16) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคนพิการไว้ว่า เพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดคือ “คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มตามศักยภาพมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการที่มี ความสัมพันธ์ต่อกัน คือ คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่ ด้วยความเสมอภาคและ สภาพแวดล้อมที่ปราศจากอุปสรรค”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545(2545:15-16,38) ในมาตรา 28 ได้กล่าวถึงหลักสูตรที่ใช้สำหรับคนพิการหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในโรงเรียนไว้ว่า “หลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคลตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพสาระหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

เกยูร วงศ์ก้อม (2548: 11) ได้กล่าวถึง การศึกษาพิเศษที่เข้ามามีบทบาทต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในหลายลักษณะและหลายด้าน ดังนี้

1. พัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษทั้งทาง ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจ และสติปัญญา
2. ให้เด็กมีโอกาสได้รับการศึกษาและเลือกรับการศึกษาดังแต่การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจนถึงระดับอุดมศึกษา
3. ให้เด็กมีความตระหนักในสิทธิของตนเองในการรับการศึกษาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สิทธิคนพิการไทยและปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย
4. ให้เด็กได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
5. ให้เด็กได้รับข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเช่นเดียวกับคนทั่วไป
6. ส่งเสริมให้มีความสามารถพิเศษไปแข่งขันความสามารถในระดับโลก
7. ให้ครอบครัวและสังคมมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
8. ส่งเสริมให้องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการทำวิจัยเพื่อค้นหาค้นหาองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
9. ให้มีการจัดทำหรือปรับหลักสูตรรวมถึงการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสมรรถภาพคนพิการ
10. ให้สังคมมองเห็นความสำคัญของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมและมองเห็นถึงศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

สรุป การจัดการศึกษาพิเศษถือว่ามีมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดการพัฒนาตนเองในด้านด้าน

ร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจ และสติปัญญาและสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองไม่เป็นภาระของสังคมตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

2.4 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550:1) กล่าวถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ดังนี้ เด็กพิเศษ (Special Child) เป็นคำที่พบบ่อยในปัจจุบัน เด็กพิเศษมาจากคำเต็มว่า “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” หมายถึงเด็กกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ ทั้งในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพของเขาเอง โดยออกแบบการดูแลช่วยเหลือเด็กตามลักษณะความจำเป็น และความต้องการของเด็กแต่ละคน เด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ
2. เด็กที่มีความบกพร่อง
3. เด็กยากจนและด้อยโอกาส

เด็กแต่ละกลุ่มมีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเหมือนกันแต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละกลุ่ม แต่ละคน

ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546: 53) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเอาไว้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่สามารถพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควรจากการเรียนการสอนตามปกติทั้งนี้เนื่องจากสภาพความบกพร่องหรือความแตกต่างทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์ และรวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษอีกด้วย

กันยา จันทร์วงศ์ (2546: 23) กล่าวว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะทางพัฒนาการร่างกาย อารมณ์ สังคม ภาษาหรือสติปัญญาและไม่สามารถปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ รวมถึงทางด้านการจัดการศึกษาต้องจัดให้มีการเรียนการสอนที่ต่างไปจากเด็กปกติเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพความบกพร่อง

ปฎิมา จันทร์ (2549: 12) ได้กล่าวสรุปความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง บุคคลที่มีความผิดปกติทางร่างกายและสุขภาพ ทางสติปัญญาและสังคมซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลผู้นั้นไม่สามารถดำรงชีวิตเหมือนปกติได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของความพิการในแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันตามสภาพและชนิดของความพิการนั้นๆ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความพิการทางกายอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง และเด็กมีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือมีความสามารถพิเศษแตกต่างไปจากเด็กปกติ เป็นกลุ่มเด็กที่ต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ รวมถึงเด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรมอารมณ์และจิตใจเพื่อให้เหมาะสม

กับสภาพของเด็กแต่ละบุคคล รวมถึงการจัดระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับความพิการของแต่ละบุคคลเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง

ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ในการจัดแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นต้องยึดลักษณะของความพิการที่แสดงออกมาเป็นหลักในการแบ่งประเภทของความพิการหรือความบกพร่องซึ่งได้มีนักการศึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษและหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2548: 20) ได้จำแนกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 12 ประเภท ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เด็กปัญญาอ่อนที่เรียนหนังสือได้
3. เด็กปัญญาอ่อนที่ฝึกได้
4. เด็กปัญญาอ่อนที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก
5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
8. เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้
9. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล
10. เด็กปัญญาเลิศ
11. เด็กออทิสติก
12. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

ศรียา นิยมธรรม (2546: 30) กล่าวว่าสภาวะของความพิการอาจจำแนกได้ เป็น 6 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ปัญญาอ่อน
2. บกพร่องทางสายตาหรือการได้ยิน
3. ระบบประสาทผิดปกติ
4. อารมณ์แปรปรวน
5. พัฒนาการผิดปกติ
6. มีปัญหาทางการเรียนรู้

เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ทางการศึกษาได้จัดไว้ 10 ประเภท เพื่อจัดการศึกษาตามความต้องการของเด็ก ดังนี้ (สำนักการศึกษา. 2554: 24-64)

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ทางอารมณ์หรือสมาธิสั้น
8. เด็กออทิสติก
9. เด็กพิการซ้ำซ้อน
10. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

การกำหนดประเภทความต้องการพิเศษเพื่อรับการศึกษานั้นมีหน่วยงานและนักการศึกษาพิเศษ ได้จำแนกประเภท ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 7-11)

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการมองเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1.1 คนตาบอด หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็นมากจนต้องใช้อักษรเบรลล์หรือใช้วิธีการฟังเทป หรือแผ่นเสียงในการเรียนการสอน หรือผลการตรวจวัดความชัดของสายตาสายตาข้างดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6/60 หรือ 20/200 ลงมาจนบอดสนิท

1.2 คนเห็น เลื่อนล่าง หมายถึง คนที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ที่ขยายใหญ่ได้ หรือต้องใช้แว่นขยายอ่าน หากตรวจวัดความคมชัดของสายตาสายตาข้างดี เมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับระหว่าง 6/18 หรือ 20/70 หรือ 6/60 หรือ 20/200 หรือมีสายตาแคบกว่า 30 องศา

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง คนที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับ หูตึงน้อย ถึงระดับหูหนวก อาจแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 คนหูหนวก หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินมากจนไม่สามารถรับข้อมูลผ่านทางการได้ยิน ไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟังก็ตามโดยมาตรฐานสากลคนหูหนวกคือ ผู้ที่มีการได้ยินที่ 90 เดซิเบล ขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง ผู้ที่มีการได้ยินเหลืออยู่พอเพียงที่จะรับข้อมูลผ่านทาง การได้ยิน ไม่ว่าจะใช้เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม โดยทั่วไปจะใช้เครื่องช่วยฟังเมื่อมีระดับการได้ยินอยู่ระหว่าง 60 - 90 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง คนที่มีพัฒนาการช้ากว่าปกติทั่วไปเมื่อวัดระดับสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาต่ำกว่าบุคคลปกติและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม การดูแลตนเอง การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน เป็นต้น

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ หมายถึง คนที่มีอวัยวะไม่สมส่วน อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนขาดหายไป กระดูกและกล้ามเนื้อพิการเจ็บป่วยเรื้อรังรุนแรงมีความพิการของระบบประสาทมีความลำบากในการเคลื่อนไหวซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาในสภาพ

ปกติ ทั้งนี้ไม่รวมคนที่มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส ได้แก่ ตาบอดหูหนวก อาจแบ่งเป็นประเภท ดังนี้

4.1 โรคระบบประสาท เช่น Cerebral Palsy หรือโรคอัมพาตเนื่องจากสมองพิการ โรคลมชัก (Multiple Sclerosis)

4.2 โรคทางระบบกล้ามเนื้อและกระดูก เช่น ข้ออักเสบ เท้าปุกโรคกระดูกอ่อน โรคอัมพาต กล้ามเนื้อลีบ (Muscular Dystrophy) กระดูกสันหลังคด

4.3 การไม่สมบูรณ์แต่กำเนิด เช่น ศีรษะโต (Spina Bifida) แขนขาดันแต่กำเนิด เตี้ยแคระ

4.4 สภาพความพิการและความบกพร่องทางสุขภาพอื่น ๆ ได้แก่

4.4.1 สภาพความพิการอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุและโรคติดต่อ เช่น ไข้ แขนขาขาด โรคโปลิโอ โรคเยื่อสมองอักเสบจากเชื้อไวรัส และอันตรายจากการคลอด

4.4.2 ความบกพร่องทางสุขภาพ เช่น หอบ หืด โรคหัวใจ วัณโรค โรคปอดอักเสบ

5. บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างในกระบวนการพื้นฐานทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษาซึ่งจะมีผลทำให้มีปัญหาในการฟัง การพูด การคิด การอ่าน การเขียนการสะกด หรือการคิดคำนวณ รวมทั้งสภาพความบกพร่องในการรับรู้สมองได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงานของสมองสูญเสียไป

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา หมายถึง คนที่มีความบกพร่องในเรื่องการออกเสียงพูด ที่ไม่ใช่สาเหตุของการสูญเสียการได้ยิน เช่น เสียงผิดปกติอัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือคนที่มีความบกพร่องในเรื่องของความเข้าใจและหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนและหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบของภาษาเนื้อหาของภาษา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ หมายถึง คนที่แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและผู้อื่น เป็นผลมาจากความขัดแย้งของเด็กกับสภาพแวดล้อมหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก ซึ่งทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ขาดสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน หรือผู้เกี่ยวข้อง มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกันมีความเก็บกดทางอารมณ์โดยแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งบางคนมีความบกพร่องนี้เป็นปัญหาอย่างมากและปัญหาพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม

8. บุคคลล่อลึงสติ หมายถึง คนที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการด้านสังคมภาษาและการสื่อความหมายพฤติกรรมอารมณ์ และจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากการทำงานของสมองบางส่วนผิดปกติไป ลักษณะของบุคคลล่อลึงสติ มีดังนี้

8.1 มีความบกพร่องทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่มองสบตาบุคคลอื่นไม่มีการแสดงออกทางสีหน้ากริยาท่าทาง เล่นกับเพื่อนไม่เป็น ไม่สนใจที่จะทำงานร่วมกับใครไม่เข้าใจพฤติกรรมของคนอื่น

8.2 มีความบกพร่องทางการสื่อสารในด้านการใช้ภาษาพูดความเข้าใจภาษาซึ่งมีหลายระดับตั้งแต่ไม่สามารถพูดจาสื่อความหมายได้เลย หรือพูดได้แต่ไม่สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ บางคนพูดแบบเสียงสะท้อนหรือเรียนแบบ ทวนคำพูด บางคนจะพูดซ้ำแต่เรื่องที่ตนสนใจมีการใช้สรรพนามสลับที่ระดับเสียงพูดอาจมีความผิดปกติ

8.3 มีความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์ บางคนมีพฤติกรรมซ้ำ ๆ ผิดปกติ การแสดงออกทางอารมณ์ไม่เหมาะสมกับวัย บางคนมีอาการก้าวร้าวรุนแรงเมื่อเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม

8.4 มีความบกพร่องด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือการรับรู้ทางการเห็นการตอบสนองต่อการฟัง การสัมผัส การรับกลิ่นและรสมีความแตกต่างกัน เช่น บางคนชอบมองแสง บางคนรับเสียง บางคนรับเสียงไม่ได้ เป็นต้น

8.5 มีความบกพร่องด้านการไขว้วาระต่าง ๆ อย่างประสานสัมพันธ์กันการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กมีความบกพร่อง การเคลื่อนไหวผิดปกติ การใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบจับไม่ประสานสัมพันธ์กัน

8.6 มีความบกพร่องด้านจินตนาการไม่สามารถแยกเรื่องจริง เรื่องสมมุติหรือประยุกต์วิธีการจากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งได้เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ยาก ไม่สามารถจัดระบบความคิดทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน

8.7 มีความบกพร่องด้านสมาธิ มีความสนใจเรื่องที่สั้นออกแวกง่าย

9. บุคคลพิการซ้ำซ้อน หมายถึง คนที่มีสภาพความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน เช่น คนปัญญาอ่อนที่สูญเสียการได้ยิน

จากการจำแนกเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ทราบถึงความหมายและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างกันไปซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดแนวทางและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นการจำแนกเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา พอจะสรุปประเภทและลักษณะของเด็กพิเศษได้ 9 ประเภท ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือเด็กเจ็บป่วยปัญหาเรื่องสุขภาพ ซึ่งต้องรักษาพยาบาลเป็นเวลานาน
5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
7. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ทางอารมณ์หรือสมาธิสั้น
8. เด็กออทิสติก (Autistic Children)
9. เด็กพิการซ้ำซ้อน

จากประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถแบ่งได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับแนวคิดและเกณฑ์ที่ผู้ทำการแบ่งประเภทนำมาใช้แบ่งซึ่งสามารถสรุปประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ดังนี้ คือ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ทางอารมณ์หรือสมาธิสั้น เด็กออทิสติก และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.5 กฎหมาย นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการหรือการจัดการศึกษาพิเศษนั้นต้องจัดอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคลและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งในการจัดการศึกษาพิเศษมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2550: 22)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 25 50 ได้บัญญัติถึงสิทธิขั้นพื้นฐานทางการศึกษาทุกคนมีสิทธิได้รับจากรัฐไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 3-4)

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 55 บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 80 วรรคสอง รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดไว้ในมาตราที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542: 7)

มาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นพิเศษการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสีย ค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลือ

กำหนดให้ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคล ซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ”

“การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ในวรรคสองให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าว มีสิทธิในการรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดในทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษา นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิ ได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้ (๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล รับผิดชอบ

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 64 รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิต และพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีการให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิต และพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา ทั้งนี้ โดยเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 7)

คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใดเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด

ผู้ดูแลคนพิการ หมายความว่า บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้องหรือบุคคลอื่นใดที่รับดูแลหรืออุปการะคนพิการ

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายความว่า เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ

ครูการศึกษาพิเศษ หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับปริญญาตรีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน

การเรียนร่วม หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2. เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 6 ให้ครูการศึกษาพิเศษในทุกสังกัดมีสิทธิได้รับเงินค่าตอบแทนพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดให้ครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ องค์ความรู้การศึกษาต่อเนื่องและทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 7 ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนร่วม สถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง สถานศึกษาในทุกสังกัดและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการอาจจัดการศึกษาสำหรับคนพิการทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ในรูปแบบที่หลากหลายทั้งการเรียนร่วม การจัดการศึกษาเฉพาะความพิการ รวมถึงการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การพัฒนาศักยภาพในการดำรงชีวิตอิสระ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น การฝึกอาชีพ หรือการบริการอื่นใด

ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในทุกสังกัด มีหน้าที่รับคนพิการเข้าศึกษาในสัดส่วนหรือจำนวนที่เหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดสถานศึกษาใด ปฏิเสธไม่รับคนพิการเข้าศึกษา ให้ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามกฎหมาย

ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนผู้ดูแลคนพิการและประสานความร่วมมือจากชุมชนหรือนักวิชาชีพเพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาทุกระดับ หรือบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ

มาตรา 9 ให้รัฐจัดเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและความสามารถในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้รัฐจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อกำหนด ระเบียบหรือประกาศ แล้วแต่กรณี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. 2550: 8-17)

คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกาศกำหนด

การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หมายความว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ โดยอาศัยกระบวนการทางการแพทย์ การศาสนา การศึกษา สังคม อาชีพ หรือกระบวนการอื่นใด เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายความว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ การจัดสวัสดิการการส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิ การสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

หน่วยงานของรัฐ หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

องค์กรคนพิการแต่ละประเภท หมายความว่า องค์กรสมาชิกระดับชาติตามประเภทความพิการที่ได้แจ้งชื่อไว้กับสำนักงานตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

กองทุน หมายความว่า กองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ผู้ดูแลคนพิการ หมายความว่า บิดา มารดา บุตร สามี ภรรยา ญาติ พี่น้อง หรือบุคคลอื่นใดที่รับผิดชอบหรืออุปการะคนพิการ

ผู้ช่วยคนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งให้ความช่วยเหลือคนพิการเฉพาะบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจวัตรที่สำคัญในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 20 คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้

1. การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลค่าอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และสื่อส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมพฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด

2. การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติหรือแผนการศึกษาแห่งชาติตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือก หรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้การสนับสนุนตามความเหมาะสม

3. การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

4. การยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานแห่งความเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ตลอดจนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

5. การช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรม การพัฒนาและบริการอันเป็นสาธารณะ ผลิตภัณฑ์ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต การช่วยเหลือทางกฎหมายและการจัดหาทนายความว่าต่างแก่ต่างคดี ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

6. ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกฎกระทรวง

7. บริการล่ามภาษามือตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

8. สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม และค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

9. การจัดสวัสดิการเบี่ยงความพิการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

10. การปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการ หรือการจัดให้มีสวัสดิการอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบผู้ช่วยคนพิการ ให้มีสิทธิได้รับการ

ลดหย่อนหรือยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียมตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดคนพิการที่ไม่มีผู้ดูแลคนพิการ มีสิทธิได้รับการจัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดูจากหน่วยงานของรัฐ ในกรณีที่มีสถานสงเคราะห์เอกชนจัดที่อยู่อาศัยและสวัสดิการให้แล้ว รัฐต้องจัดเงินอุดหนุนให้แก่สถานสงเคราะห์เอกชนนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๑๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550: 1-2)

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

คนพิการ หมายความว่า คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการหรือบุคคลที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นคนพิการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้ปกครอง หมายความว่า บิดาหรือมารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และหมายความรวมถึงบุคคลที่คนพิการอยู่ด้วยเป็นประจำ

สถานศึกษา หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาที่คนพิการสมัครเข้าศึกษาและได้ลงทะเบียนแล้ว

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล

คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

กรรมการ หมายความว่า กรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา

ข้อ ๓ คนพิการที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ขอขยืมสิ่งอำนวยความสะดวก และสื่อทางการศึกษา และขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อและขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จะต้องมิคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1) มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย

2) มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3) ลงทะเบียนและเข้าศึกษาในสถานศึกษา

ข้อ ๕ ให้คนพิการที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

1) ขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา ให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ก.

2) ขอยืมเงินเพื่อจัดซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการทางการศึกษา ให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ก. และบัญชี ค.

3) ขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นไปตามรายการในบัญชี ข. และบัญชี ค.

ข้อ ๙ ให้คนพิการหรือผู้ปกครองที่ประสงค์จะใช้สิทธิขอรับเงินอุดหนุนทางการศึกษา ยื่นคำขอต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษาตามระเบียบและแบบที่คณะกรรมการกำหนด พร้อมด้วยเอกสาร และหลักฐาน ดังต่อไปนี้

1) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษา

2) จำนวนเงินอุดหนุนทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอรับ หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดสรรเงินอุดหนุนทางการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๐ การขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษา ให้คนพิการหรือผู้ปกครอง ยื่นคำขอตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดต่อสถานศึกษาที่เข้าศึกษาพร้อมกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจัดทำโดยสถานศึกษาที่รับคนพิการเข้าศึกษาและรายการสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอยืมตามรายการในบัญชี ก.

ข้อ ๑๑ เมื่อสถานศึกษาได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามข้อ 10 แล้ว ให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและส่งคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหรือศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๑๒ เมื่อคนพิการหรือผู้ปกครองได้รับแจ้งการอนุมัติการขอยืมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อทางการศึกษาแล้ว ให้คนพิการหรือผู้ปกครองทำสัญญาขอยืม และสัญญาค้ำประกันสัญญาขอยืม สัญญาค้ำประกัน และการคืนสิ่งของที่ขอยืมตามข้อ 10 ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

นโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศ

จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศและกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ปี 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ ซึ่งเห็นว่า “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” รวมทั้งในปี พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายว่า “คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ” ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดปรับปรุงและขยายบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ทั่วถึง และมีคุณภาพยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการให้โอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักการการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ในการนี้ได้ดำเนินการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อ คนพิการผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความ สามารถพิเศษโดยจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคล

จากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ คณะกรรมการชุดดังกล่าวได้จัดโครงสร้างงานด้านการศึกษาพิเศษปรับปรุงระบบบริหารจัดการ ระบบบริหารงานบุคลากร การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารวมทั้งจัดทำกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2548: 1)

นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนพิการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ บนหลักการสิทธิมนุษยชน (4 -A) มีดังนี้

1. การจัดการศึกษาแบบให้เปล่า (Adaptability)

นโยบาย 1: ให้คนพิการทุกคนมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี

นโยบาย 2: ให้จัดบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการและครอบครัว

นโยบาย 3: ให้สถานศึกษาจัดให้คนพิการได้รับบริการสนับสนุนตามที่กำหนดใน IEP

2. การจัดการศึกษาที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Accessibility)

นโยบาย 4: ให้จัดการศึกษาให้คนพิการเป็นพิเศษ

นโยบาย 5: ให้จัดการเรียนการสอนเด็กพิการในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด โดยให้ได้รับ การพัฒนาทุกด้าน

นโยบาย 6: ให้นักเรียนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงฯ

3. การศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ (Acceptability)

นโยบาย 7: เมื่อสำนักงานเขตพื้นที่ (สพท.) 175 แห่งมีความพร้อมให้สำนักงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) โอนงานโรงเรียนและศูนย์ฯ ให้กับสำนักงานเขตพื้นที่ (สพท.) โดยปรับบทบาทสำนักงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) เป็นผู้ให้การสนับสนุน

นโยบาย 8: ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ส่งเสริมการผลิต พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

นโยบาย 9: ให้ใช้เงินกองทุนการศึกษาสำหรับคนพิการสนับสนุนการพัฒนาครูและผู้บริหาร

4. การศึกษาที่สามารถปรับให้เหมาะกับผู้เรียน (Adaptability)

นโยบาย 10: ให้จัดการศึกษาให้แก่คนพิการอย่างหลากหลายรูปแบบ

นโยบาย 11: ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น พิเศษของนักเรียนพิการเป็นเฉพาะบุคคลตาม IEP

นโยบาย 12: ให้จัดสอนและฝึกทักษะชีวิตให้กับนักเรียนพิการนอกเหนือจากการสอนวิชาการ

นโยบาย 13: ให้มีหลักสูตรเฉพาะสำหรับนักเรียนพิการระดับมาก

นโยบาย 14: ให้เพิ่มเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับคนพิการแต่ละประเภท

นโยบาย 15: ให้ปรับเนื้อหาสาระในหลักสูตรให้สอดคล้องกับนักเรียนพิการแต่ละประเภท

สิทธิคนพิการไทย

คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีสิทธิดังต่อไปนี้ สภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย. 2544: 2)

1. มีศักดิ์แห่งความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป
2. มีสิทธิได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ กายอุปกรณ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
3. มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลทั่วไปโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
4. อุปกรณ์และเครื่องช่วยสำหรับคนพิการโดยเฉพาะให้ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า
5. มีสิทธิได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
6. มีสิทธิได้รับการศึกษาตั้งแต่แรกเกิด รับสื่อและบริการทางการศึกษาฟรี
7. มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนกรณีเรียนในโรงเรียนเอกชน
8. สถานประกอบการที่มีลูกจ้าง 200 คน ต้องจ้างคนพิการ 1 คน
9. การคิดคำนวณภาษี นายจ้างมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายได้ 2 เท่า ของค่าแรงคนพิการ
10. มีสิทธิกู้ยืมเงินเพื่อประกอบอาชีพ
11. กิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่คนพิการมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากกองทุนฟื้นฟู

สมรรถภาพคนพิการ

12. มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพในกรณีช่วยเหลือตัวเองไม่ได้จริงๆ
13. คนพิการทางด้านร่างกาย คนตาบอดข้างเดียวและคนหูหนวกมีสิทธิทำใบขับขี่
14. อาคารสาธารณะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ

จะเห็นได้ว่าคนพิการมีสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยเฉพาะสิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษาและการประกอบอาชีพ

ระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษและครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ.2539

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ก.ค.จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ สำหรับข้าราชการครู ซึ่งดำรงตำแหน่งครูการศึกษาพิเศษและครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ.2539”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2539 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ.2534 และระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ.2535

ข้อ 4 เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบนี้ ให้เรียกโดยย่อว่าเงิน “พ.ค.ศ.”

ข้อ 5 ในระเบียบนี้คำว่า เงิน “พ.ค.ศ.” หมายความว่า เงินเพิ่มพิเศษตามระเบียบนี้ที่จ่ายควบกับเงินเดือนแก่ครูการศึกษาพิเศษ และหรือครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม

“คนพิการ” หมายความว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงสาธารณสุข ออกตามความในมาตรา 4 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

ครูการศึกษาพิเศษ หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนคนพิการตามประเภทที่กำหนดไว้ และได้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะคนพิการของทางราชการ และหรือในความควบคุมของทางราชการ

ครูประจำชั้นพิเศษ หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนคนพิการ โดยแยกทำการสอนเป็นห้องเด็กพิเศษโดยเฉพาะและทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น

ครูเสริมวิชาการ หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนคนพิการอยู่ประจำห้องเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่สอนเสริม ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกายให้แก่คนพิการที่เรียนในชั้นเรียนร่วมกับคนปกติ

ครูประจำชั้นเรียนร่วม หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอน คนพิการ และหรือปฏิบัติงานในชั้นเรียนให้กับคนปกติที่มีคนพิการเรียนร่วมทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้นและปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการให้แก่คนพิการด้วย

ครูเดินสอน หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนคนพิการอยู่ประจำ ศูนย์เสริมวิชาการการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่สอนเสริมช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกายให้แก่คนพิการที่เรียนในชั้นเรียนร่วมกับคนปกติในโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

ข้อ 6 ครูการศึกษาพิเศษซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” จะต้องมีวุฒิปริญญาทางการศึกษาพิเศษหรือเป็นผู้ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรที่ ก.ค.รับรอง โดยมีเวลาทำการสอน ดังนี้

6.1 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานทางการศึกษาและได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที)

6.2 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะคนพิการ และได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 8 คาบ (คาบละ 50 นาที)

6.3 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหาร และให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะคนพิการ และได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 คาบ (คาบละ 50 นาที)

ข้อ 7 ครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” กรณีเรียนร่วม ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นพิเศษ ครูเสริมวิชาการ ครูเดินสอนที่มีเวลาทำการสอนและหรือมีเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) หรือครูประจำชั้นเรียนร่วมที่มีเวลาทำการสอนและหรือมีเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กับคนปกติที่มีคนพิการเรียนร่วมตามเวลาปฏิบัติงานปกติ ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) และต้องปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการให้กับคนพิการเพิ่มเติมอีก ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 คาบ (คาบละ 50 นาที) และมีวุฒิปริญญาทางการศึกษาพิเศษหรือเป็นผู้ผ่านการ อบรมด้านการศึกษาพิเศษหลักสูตรที่ ก.ค.รับรอง และจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของคนพิการในจำนวนอัตราครู : นักเรียน ตามหลักเกณฑ์อย่างน้อย ดังนี้

ครูประจำชั้นพิเศษกรณีเรียนร่วม 1 คน: นักเรียนไม่เกินกว่า 6 คน

ครูเสริมวิชาการกรณีเรียนร่วม 1 คน: นักเรียนไม่น้อยกว่า 6 คน

ครูประจำชั้นเรียนร่วมและได้ปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการ 1คน: นักเรียน ไม่น้อยกว่า 3

ครูเดินสอนกรณีเรียนร่วม 1 คน: ไม่น้อยกว่า 2 โรงเรียน: นักเรียน ไม่น้อยกว่า 3 คน

ข้อ 8 เงิน “พ.ค.ศ.” ให้จ่ายเดือนละ 2,000 บาท

ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม ไม่เต็มเดือนให้จ่ายเงิน “พ.ค.ศ.” ตามส่วนจำนวนวันที่ได้รับเงินเดือนในระหว่างปฏิบัติหน้าที่นั้นข้อ 9 ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม ผู้ใดจะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” ให้เป็นไปตามที่ ก.ค.อนุมัติ

ข้อ 10 ในกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมให้งดจ่ายเงิน “พ.ค.ศ.”

จากกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องมีกฎหมายและนโยบายจากภาครัฐเข้ามาเป็นตัวขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่และโรงเรียนและการมีกฎหมายและนโยบายจากภาครัฐทำให้การจัดการศึกษาพิเศษมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนตลอดจนทำให้การปฏิบัติในแต่ละโรงเรียนเป็นไปในแนวทางเดียวหรือใกล้เคียงกันมากที่สุด

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ . 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ออกสอดคล้องกับสภาพ และ ความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรื. 2542)

จากการวิจัย และติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ ๖ ปีที่ผ่านมา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา , 2546 ก., ๒๕๔๖ ข., 2548 ก., 2549 ข.; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547; สำนักผู้ตรวจราชการและติดตามประเมินผล . 2548; สุวิมล ว่องวานิช; และ นงลักษณ์ วิรัชชัย . 2547; Nutravong. 2002; & Kittisunthorn. 2003) พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ เช่น ช่วยส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการศึกษาทำให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และมีแนวคิดและหลักการในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตร สู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ได้แก่ ปัญหาความสับสนของผู้ปฏิบัติในระดับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังไว้มาก ทำให้เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดและประเมินผลไม่สะท้อนมาตรฐาน

ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียน รวมทั้งปัญหาคุณภาพของผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550–2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยน ยกระดับเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวทางพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะ และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2549) ซึ่งแนวทางดังกล่าว สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมามีประกอบกับข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนี้ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับ และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ

เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 นี้ จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้อันชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะ

สามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นและสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1-3)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4-7)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

สรุปได้ว่า หลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของผู้พิการนั้นมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

3. การจัดการเรียนร่วม

3.1 ความหมายของการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วมเป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแนวทางหนึ่งเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสทางการศึกษาตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545) ได้กำหนดไว้และได้มีนักการศึกษาหลายท่านรวมทั้งหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ ดังนี้

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 18) ได้อธิบายความหมายของการเรียนร่วมว่าเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่งซึ่งนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้า

เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเพื่อทดแทนวิธีเดิมที่จัดกลุ่มตามประเภทของเด็ก การเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติมีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งของแต่ละวันระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ผดุง อารยะวิญญู (2546: 1-3) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมว่า “การเรียนร่วม หมายถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนร่วมกับเด็กปกติ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) การเรียนร่วมเต็มเวลา หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนชั้นเดียวกับเด็กปกติที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งเด็กได้รับการบริการการเรียนการสอนอย่างไร เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับเช่นเดียวกัน จุดประสงค์เพื่อให้เด็กเข้าใจซึ่งกันและกัน

2. การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) การเรียนร่วมบางเวลา หมายถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ และอาจจัดให้อยู่รวมกันในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนวิชาหลักในชั้นเรียนพิเศษโดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเรียนบางวิชาร่วมกับเด็กปกติซึ่งส่วนมากจะไม่ใช้วิชาทักษะ เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี หรือเด็กอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. การเรียนรวม (Inclusion) การเรียนรวมหรือการจัดการศึกษาโดยวิธีเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นแนวคิดทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่ว่าโรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ไพริน ปุกมะ (2553: 36) ได้สรุปความหมายของการเรียนร่วมเอาไว้ว่า การเรียนร่วม คือการจัดการศึกษาที่ให้โอกาสกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปตามความสามารถและความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคลเพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนรู้และอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไม่ถูกแบ่งแยกเพราะเหตุแห่งความพิการโดยจัดการศึกษาหลายรูปแบบให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเพื่อดำเนินการสอนและกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลที่สามารถพัฒนาและมีโอกาสเรียนรู้ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ .ศ.2551ได้กำหนดว่า การเรียนร่วมหมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไปทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษา ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับคนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 5) ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ดีกว่า หมายถึง การจัดให้เด็กและเยาวชนพิการที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ จัดได้หลายรูปแบบ เช่น เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมเป็นบางเวลา และเรียนร่วมโดยรับบริการสอนเสริม(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 1)

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 9) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมคือการรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติโดยใช้เวลาว่างของแต่ละวันในช่วงใดช่วงหนึ่งให้มีการร่วมกิจกรรมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วมของแต่ละโรงเรียนโดยที่โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณและหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนรวมถึงการวัดและประเมินผล ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน การเรียนร่วมสามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมและศักยภาพและความพร้อมของแต่ละโรงเรียน

3.2 ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 22-23) ได้อธิบายประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมเอาไว้พอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในชั้นเรียนปกติสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามเนื้อหาหลักสูตรทั้งหมดพร้อมกับเพื่อนนักเรียนปกติสามารถได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ มากมายจากเพื่อน
2. ด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติที่ละทัศนคติในแง่ลบมีต่อกันค่อยๆ หายไป
3. ด้านประสบการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานในอนาคตเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสที่จะได้รับประสบการณ์ของการทำงานร่วมกันและการแข่งขันกับผู้อื่นอันเป็นภาพที่เป็นจริงของสังคมซึ่งเขาต้องประสบเมื่อผ่านชีวิตการศึกษามาแล้ว

ประโยชน์ของการเรียนร่วมแยกตามผู้ได้รับประโยชน์ สามารถแยกได้ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ กล่าวคือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนรู้โลกและสภาพที่เป็นจริง มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ มีเพื่อนและมีสังคม มิใช่ถูกแยกออกไปเป็นประชากรชั้นสอง
2. ประโยชน์ต่อตัวครู กล่าวคือ ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษมีโอกาสทำงานเป็นทีมเรียนรู้จากกัน ทำความเข้าใจความสามารถของครูที่ไม่เคยสอนเด็กพิการมาก่อนมีโอกาสเรียนรู้อยอมรับและเข้าใจเด็กพิการ ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้เด็กปกติยอมรับ เข้าใจซึ่งกันและกัน และมีโอกาสในการติดต่อประสานกับองค์กร หน่วยงานในชุมชนและครอบครัวมากขึ้นทำให้รู้จักเด็กและครอบครัวดีขึ้น มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ครูอย่างสมบูรณ์ เรียนรู้จากชุมชนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์

3. ประโยชน์ต่อตัวเด็กปกติ กล่าวคือ เด็กมีโอกาสได้สัมผัสสถานที่แท้จริงของโลก เข้าใจสภาพความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องความพิการ มีโอกาสได้พัฒนาคุณธรรมด้านเมตตา กรุณาและการให้ความช่วยเหลือ การทำงานเป็นทีม และความไม่เอาใจเอาเปรียบ

4. ประโยชน์ต่อโรงเรียน กล่าวคือ ได้ทำบทบาทในการพัฒนานักเรียนครบทุกด้าน ตามที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยมีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

5. ประโยชน์ต่อรัฐบาล กล่าวคือ ได้ขยายขอบข่ายของการดำเนินงานมีผลทำให้การทำงานตามภาระหน้าที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ซินเดน (Schindeler. 1981: 2-3) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. ประโยชน์ในด้านการเรียนรู้
2. ประโยชน์ในด้านปฏิสัมพันธ์กับสังคม
3. ประโยชน์ในด้านประสบการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน

ฮอททคริต (ฮอบบ์ เลนวารี่. 2542: 26; อ้างถึงจาก Hotchkis. 1986) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนร่วมไว้ดังนี้

1. ทางด้านการเรียน เด็กได้มีโอกาสเรียนตามระดับชั้นในโรงเรียนปกติ โดยไม่มีข้อกีดกัน เช่น ถ้าเด็กในชั้นพิเศษ ครูก็มักจะให้ความพิเศษแก่เด็กมากไป หรือตั้งความหวังไว้ค่อนข้างต่ำ เมื่อเด็กทำอะไรไม่ได้ครูก็มักจะปล่อย เพราะถือว่าเด็กมีความบกพร่อง ถ้าเด็กเรียนในโรงเรียนปกติ เด็กจะต้องปฏิบัติตามเด็กปกติ เช่น พยายามทำงานให้เสร็จเหมือนคนอื่น เด็กก็จะได้รับทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

2. ทางด้านสังคม เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมปกติได้ดีขึ้น มีเพื่อนมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่เพื่อนพิการเท่านั้น เพื่อนบ้านเข้าใจเด็กดีขึ้น ยอมให้ลูกของตนมาเล่นด้วย เพราะเด็กอยู่ในโรงเรียนเดียวกันกับลูกของตน

3. การเปลี่ยนเจตคติ เด็กปกติจะมีความเคยชินกับเด็กพิการมากขึ้น เพราะได้อยู่ร่วมกันเรียนร่วมกัน จึงไม่เห็นว่าเด็กพิการจะเป็นมนุษย์ประหลาด น่ากลัว ชวนขันในท่าทาง และรูปร่างอีกต่อไป นอกจากนี้เด็กยังเรียนรู้ว่าเด็กพิการต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง และความเข้าใจต่อเด็กพิการดีขึ้น ยอมรับและแสดงความเอื้อเฟื้อมากขึ้น

4. ประหยัดงบประมาณของรับ เมื่อเด็กพิการสามารถเรียนร่วมในโรงเรียนปกติได้ รัฐบาลก็ไม่มีความจำเป็นที่จะสร้างโรงเรียนพิเศษเฉพาะสำหรับเด็กพิการ จึงเป็นการลดค่าใช้จ่าย และงบประมาณลงไปมาก เพียงแต่เพิ่มบุคลากรที่จำเป็นบางอย่างขึ้นในโรงเรียนปกติเท่านั้น เช่น ครูสอนซ่อมเสริม หรือครูเวียนสอน หรือครูการศึกษาพิเศษ ในด้านการบริหาร ก็มีผู้บริหารโรงเรียนปกติอยู่แล้ว

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดการเรียนร่วมนั้นมีหลายประการ ทั้งให้ประโยชน์โดยตรงกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และโดยอ้อมไม่ว่าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ต่อครู และต่อโรงเรียน ทั้งในด้านประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวันของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งในการทำงานร่วมกัน

และการแข่งขันกับผู้อื่นในสภาพที่เป็นจริงทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนร่วม

แพตตัน และคนอื่น ๆ (Patton;et al. 1996: 3) กล่าวว่า ปรัชญาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม คือ การให้โอกาสเด็กพิการได้เรียนอย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเด็กทั่วไปในสภาพห้องเรียนปกติ ซึ่งหากได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีแล้ว เด็กพิการสามารถจะประสบความสำเร็จได้ การเรียนร่วมทำให้เด็กพิการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กทั่วไป และรอดพ้นจากการถูกตีตราว่าเป็น เด็กพิการ ทำให้เด็กทั้งสองกลุ่มยอมรับซึ่งกันและกัน และไม่นำผลจากการเรียนมาประเมินคุณค่าซึ่งกันและกัน

ผดุง อารยะวิญญู (2546: 6-10) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนร่วมว่าเป็นปรัชญา เป็นแนวคิด เป็นความเชื่อของนักการศึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษ ซึ่งสะท้อนให้เห็นหลักการที่สำคัญคือ

1. ความยุติธรรมในสังคม (Social Justice) เมื่อเด็กปกติทุกคนได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติ เด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติด้วย การกีดกันไม่ให้เด็กพิเศษได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติคือความไม่ยุติธรรมในสังคมที่นั่น อันจะตามมาซึ่งความสับสนวุ่นวายในภายหลัง

2. การคืนสู่ภาวะปกติ (Normalization) ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีความเคลื่อนไหวในการจัดการศึกษาพิเศษในลักษณะที่เป็นการคืนสู่ภาวะปกติ ลดการสร้างสถานสงเคราะห์คนพิการในรูปแบบต่าง ๆ มาให้บริการแก่ผู้บกพร่องในลักษณะดังกล่าวแทน โดยผู้บกพร่องอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา ดนตรี ศิลปะ วัฒนธรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับคนปกติ ในระบบการศึกษาก็มีการเคลื่อนไหวเช่นกัน มีการหยุดขยายงานของโรงเรียนเฉพาะหรือโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง หันมาส่งเสริมให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนปกติ เด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเฉพาะทั้งหลายก็ถูกส่งกลับบ้าน เพื่อให้เข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน

3. สภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment) คือ การจัดให้เด็กได้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด เนื่องจากโรงเรียนพิเศษต่าง ๆ จัดอยู่ในสภาพแวดล้อมที่จำกัดในโรงเรียนเฉพาะ โรงเรียนเรียนร่วมเปิดโอกาสให้ทุกคน รวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย เปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารเข้าใจ ยอมรับเด็ก ยอมรับในความหลากหลายของมนุษย์ ซึ่งเป็นความเข้าใจพื้นฐานที่จะทำให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้

4. การเรียนรู้ (Learning) เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม หากเด็กมีความพร้อม และได้รับการสนับสนุนอย่างถูกวิธี โดยการเรียนรู้การสอนต้องจัดให้สอดคล้องกับระดับความสามารถและลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก โรงเรียนที่จะจัดการเรียนร่วมได้ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี จึงควรปรับกระบวนการใหม่ ตั้งแต่ปรัชญา การศึกษา หลักสูตร การวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก

ศรียา นิยมธรรม และคณะ (2546: 17) กล่าวว่าคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงควรเตรียมผู้พิการเสียแต่ในขณะเยาว์วัย เพื่อให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยเชื่อว่าการให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนปกติจะช่วยให้ทั้งสองกลุ่มเรียนรู้และมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีพร่วมกันได้ในสังคมเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

เลอนเนอร์ และคณะ (ประภฤติ พูลพัฒน์. 2549: 58; อ้างอิงจาก Lerner; et al. 1981: 26-27) กล่าวว่า แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทตามความบกพร่องเป็นการจัดบริการให้แก่เด็กเรียนพิเศษตั้งแต่แรกเริ่ม โดยไม่บรรจุนักเรียนเข้าในความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่งเพื่อประโยชน์ต่อการพิจารณาว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดจากความบกพร่องหรือเป็นความล่าช้าทางวุฒิภาวะ ซึ่งสามารถกระตุ้นพัฒนาการให้เท่าทันนักเรียนปกติในเวลาอันควร ก่อนที่นักเรียนคนนั้นจะบรรลุวุฒิภาวะเพราะนักเรียนที่มีความพิการซ้อนหรือนักเรียนก่อนวัยเรียนในระยะแรกของปัญหาทางพัฒนาการอาจมีลักษณะหลายประเภทแยกได้ยากมีผลต่อความคาดหวังต่อตนเองในทางลบซึ่งครูหรือผู้ปกครองอาจเกิดความผิดพลาดในการคาดหวังและจัดประเภท

สมิท และคณะ (Smith; et al. 1982: 22) กล่าวว่าการนำนักเรียนเข้าสู่ภาวะปกติมากที่สุดเป็นวิธีการที่เป็นปกติ วิสัยของสังคม เพื่อคงทักษะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนพิเศษไว้ให้มากที่สุด ดังนั้น จึงต้องนำนักเรียนพิเศษเข้าสู่สภาวะปกติที่สมบูรณ์ โดยให้โอกาสในการรับสิทธิต่าง ๆ เท่าเทียมกับคนปกติ ได้รับการยอมรับโดยไม่มีกรณีพิเศษใด ๆ ทั้งจากเพื่อนและบุคคลอื่นในวัฒนธรรมเดียวกันซึ่งขึ้นอยู่กับเจตคติและการแสดงออกของสมาชิกในชุมชนจัดเป็นการเข้าสู่สภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมการออกกฎหมายเป็นเพียงการนำไปสู่ความเป็นไปได้ ที่จะนำเข้าสู่สภาวะปกติอย่างสมบูรณ์ แต่ไม่ได้ประกันการเข้าร่วมในสังคมอย่างแท้จริงของนักเรียนพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 5) เสนอแนวคิดปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความต้องการพิเศษไว้ ดังนี้

1. การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคนในการพัฒนาบุคคลไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตรูปแบบของการศึกษาครอบคลุมทั้งการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย อันเป็นการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการและสภาพแวดล้อม
2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับระดับและประเภทของความสามารถความถนัดและความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเพื่อพัฒนาศักยภาพให้ถึงขีดสุดและสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมในสังคมพ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัวที่เป็นบุคคลแรกของเด็กและเยาวชนที่มีหน้าที่เลี้ยงดูและส่งเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์เพื่อพัฒนาการที่รอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม
3. พ่อแม่ผู้ปกครองและครอบครัวมีบทบาทพิเศษที่จะต้องเอาใจใส่การพัฒนาเด็กและเยาวชน
4. สังคมต้องให้การยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลและความหลากหลายของบุคลิกภาพและอื่นๆ

5. รัฐและบุคคลพึงพัฒนาความสามารถด้านอื่นโดยรอบด้านด้วยเพื่อเป็นที่มีการพัฒนาที่สมบูรณ์ทั้งสมอง ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ ทั้งนี้พึงหวังว่าการพัฒนาบุคคลโดยองค์รวมนั้นจะต้องไม่ลดทอนหรือสกัดกั้นความสามารถพิเศษของบุคคล

6. รัฐต้องไม่สร้างระบบการศึกษาที่ไม่ปิดกั้นการพัฒนาความสามารถพิเศษทุกด้านของเด็ก และเยาวชน ด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้นแต่ต้องสร้างระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษได้แสดงออกความสามารถทุกครั้งที่มีและได้รับการพัฒนาตามความสามารถเหล่านั้นไปพร้อม ๆ กัน

7. การจัดระบบการเรียนรู้ต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษได้ตลอดชีวิตของการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องเอื้อต่อการสร้างสรรค์ คิดค้นริเริ่ม การเป็นตัวของตัวเองและสร้างจินตนาการที่แหวกแนวโดยผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้ต้องเข้าใจนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษนั้นจะมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นค่อนข้างมาก

8. รูปแบบการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษควรคำนึงถึงการบริการพิเศษหลายรูปแบบเช่น การจัดการเรียนรู้พิเศษหรือการเรียนรู้เฉพาะทาง การจัดกิจกรรมเสริมในระบบโรงเรียนเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รู้จักศักยภาพที่มีอยู่นั้นให้บรรลุจุดสูงสุด

ประภคติ พูลพัฒน์ (2546: 17-18) ได้เสนอปรัชญาพื้นฐานในการจัดการเรียนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. มนุษย์ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในโอกาสทางการศึกษา ดังนั้นการจัดระบบการศึกษาให้กับมนุษย์ทุกคนโดยไม่แบ่งแยกความบกพร่องหรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมจึงควรจัดโครงการและปรับปรุงการปฏิบัติให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2. มนุษย์ทุกคนยอมมีสิทธิในการอยู่ร่วมในสังคม ดังนั้นการจัดการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียนเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติย่อมก่อให้เกิดคุณค่าและสร้างสรรค์ทางสังคมเพราะเด็กเหล่านี้จะมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกันเมื่อเด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่จะไม่เกิดการแบ่งแยกความแตกต่างของมนุษย์ในสังคม

3. การเรียนการสอนในชั้นเรียนย่อมสนองความแตกต่างของแต่ละบุคคลดังนั้นการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนร่วมจึงควรได้รับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการสอนเพื่อบุคคลทั่วไปเพื่อพัฒนาความพร้อมและความรู้ความสามารถของนักเรียนทุกคนให้พัฒนาการทุกด้านด้วยวิธีการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดศักยภาพที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมนั้นถือเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับโอกาสได้เรียนและใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติโดยไม่มีการแบ่งแยกและจะทำให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเกิด

การพัฒนาตนเอง ทั้งนี้ สถานศึกษาคควรมีการสร้างปรัชญา แนวคิดในการจัดการเรียนร่วมตลอดจน มีการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนและการบริหารจัดการภายในโรงเรียนในด้านต่างๆ ให้เหมาะสม กับนักเรียนที่เข้าเรียนร่วมในโรงเรียนแต่ละประเภท

3.4 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 20-21) ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนร่วมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เรียนในชั้นเรียนพิเศษและได้รับการปฏิบัติเหมือนเด็กปกติทุกประการ
2. เรียนร่วมในชั้นเรียนพิเศษแต่ได้รับการอันจำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติบางวิชาและเรียนในชั้นเรียนพิเศษบางวิชา
4. เรียนในชั้นเรียนปกติทุกวิชาแต่มีครูการศึกษาพิเศษให้การช่วยเหลือแก่เด็กเป็น

รายบุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อยๆขณะครูประจำวิชาอธิบาย

5. ให้เด็กปกติไปเรียนร่วมกับเด็กพิเศษในชั้นเรียนพิเศษ
6. จัดเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกัน นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกัน

ในบางวิชา แต่ในบางวิชาเด็กปกติจะแยกไปเรียนกับเด็กปกติในห้องอื่น และเด็กที่มีความต้องการ พิเศษก็แยกไปเรียนกับเด็กพิเศษในห้องอื่น

7. เรียนในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับเด็กปกติ
8. เรียนในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่จำเป็น

การจัดการเรียนร่วมสามารถดำเนินการจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับจำนวนครู นักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ ความพร้อมและบริบทของโรงเรียน การเลือกรูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบ ไດควรเลือกดำเนินการให้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพที่โรงเรียนมีอยู่

วารี ธีระจิตร (2541: 16-18) ได้สรุปรูปแบบการจัดการเรียนร่วมไว้ 5 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา การจัดบริการสำหรับเด็กพิเศษลักษณะ นี้จัดให้กับเด็กที่มีความพิการไม่มาก หลังจากเด็กได้รับการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพในด้าน ที่จำเป็นก็สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ทั้งนี้อาจมีอุปกรณ์เครื่องมือพิเศษช่วยทางการศึกษา เช่น เครื่องช่วยฟัง รวมทั้งการให้บริการแนะแนวแก่ครูในชั้นเรียนปกติด้วย ในกรณีเด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง และเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ก็สามารถเรียนร่วมในลักษณะ นี้ เพียงแต่ปรับโปรแกรมการสอนและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพความสนใจและความสามารถ ของเด็กแต่ละประเภท

รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นปกติโดยได้รับการบริการพิเศษต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น ได้รับการ การสอนเสริมบางวิชาจากครูการศึกษาพิเศษ เช่น ฝึกพูด ฝึกให้คุ้นเคยกับสภาพแวดล้อม การ เคลื่อนไหว และโปรแกรมพิเศษของเด็กปัญญาเลิศ เป็นต้น โดยเด็กได้รับการเป็นรายบุคคลและ รายกลุ่ม

รูปแบบที่ 3 การเรียนในชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ จัดให้เด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก รวมทั้งเด็กที่มีความสามารถสูงจนไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรจัดบริการพิเศษให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด การแก้ไขการพูด การฝึกฟัง ตลอดจนการเพิ่มความรู้ให้แก่เด็กที่มีความสามารถสูง เป็นต้น

รูปแบบที่ 4 การจัดโรงเรียนพิเศษ เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องมาก และไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ครูการศึกษาพิเศษจำเป็นต้องมีความรู้พิเศษสอนประจำในโรงเรียนพิเศษ

รูปแบบที่ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน คือ การจัดการศึกษาพิเศษในโรงพยาบาล สถานพักฟื้น สถานรับเลี้ยงดูเด็ก และที่บ้าน เป็นต้น เป็นการจัดให้แก่เด็กพิการทางกายและสุขภาพ หรือเด็กปัญญาอ่อน

ภาพประกอบ 3 การจัดการเรียนร่วมตามระดับความพิการ

ที่มา: วาริ ธิระจิตร. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. หน้า 18.

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องจัดให้เหมาะสมกับประเภทและระดับความพิการและแผนการจัดให้สอดคล้องกัน ดังนี้

1. รูปแบบที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาการเรียนร่วมในลักษณะนี้จะเหมาะกับนักเรียนที่มีความพิการเล็กน้อย การจัดการเรียนร่วมจะใช้แบบแผน 1 และ แผน 2 โรงเรียนจะต้อง

จัดบริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกไว้คอยช่วยเหลือเด็กในชั้นเรียนและเน้นให้เด็กได้ทำกิจกรรมกับเด็กปกติให้มากที่สุด

2. รูปแบบที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติแต่ได้รับบริการพิเศษ การจัดการเรียนร่วมรูปแบบนี้ได้นำแนวทางการจัดตามแผนที่ 3 และ 4 และแผน 5 เนื่องจากจะต้องมีบริการเสริมในด้านวิชาการและครูเดินสอนตามห้องเรียนตลอดจนมีการจัดห้องเรียนพิเศษบางเวลาสำหรับเด็กที่ไม่สามารถเรียนร่วมได้ในบางวิชาและมีครูการศึกษาพิเศษเดินสอนตามห้องเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดห้องเรียนพิเศษบางเวลาเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมาใช้บริการ

3. รูปแบบ 3 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติการจัดในรูปแบบนี้จะนำการจัดในแผน 6 มาใช้เป็นแนวทางในการจัด จะมีห้องเรียนการศึกษาพิเศษแยกออกมาอย่างชัดเจนเพื่อฝึกทักษะทางสังคม อารมณ์ ปรับพฤติกรรมและเตรียมความพร้อม แผนนี้จะเหมาะกับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างรุนแรง

4. รูปแบบ 4 จะเป็นการจัดในรูปแบบโรงเรียนการศึกษาพิเศษที่มีแต่เด็กพิเศษเรียนอย่างเดียวจะให้แผน 7 และ แผน 8 มาใช้ในการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ถือว่าการจัดการศึกษาแบบแยกประเภทไม่ถือว่าการเรียนร่วมทั้งหมด

5. รูปแบบ 5 การจัดการศึกษาพิเศษนอกโรงเรียน รูปแบบนี้จะนำแผนการจัดที่ 9 และ 10 มาช่วยในการจัดเนื่องจากเด็กไม่สามารถเข้าสังคมได้เลยหรือมีอาการเจ็บป่วยเรื้อรังจึงต้องมีการจัดการศึกษาที่โรงพยาบาลหรือที่บ้าน

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 221-223) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนร่วม ซึ่งปฏิบัติกันอยู่ในหลายประเทศ และประสบความสำเร็จพอสมควร โดยมีรูปแบบ ดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาด และมีความพร้อมในด้านการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

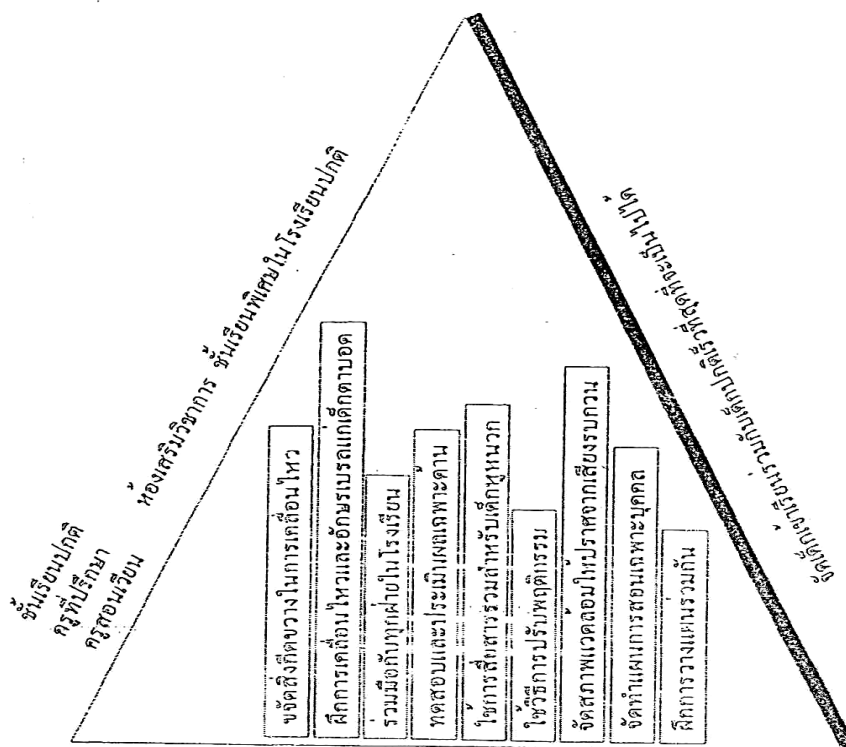
2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำให้ครูที่สอนเข้าใจความต้องการ และความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ แนะนำวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลพัฒนาครูในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นต้น

3. เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ ก็หวนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมอีกในโรงเรียนเดิม

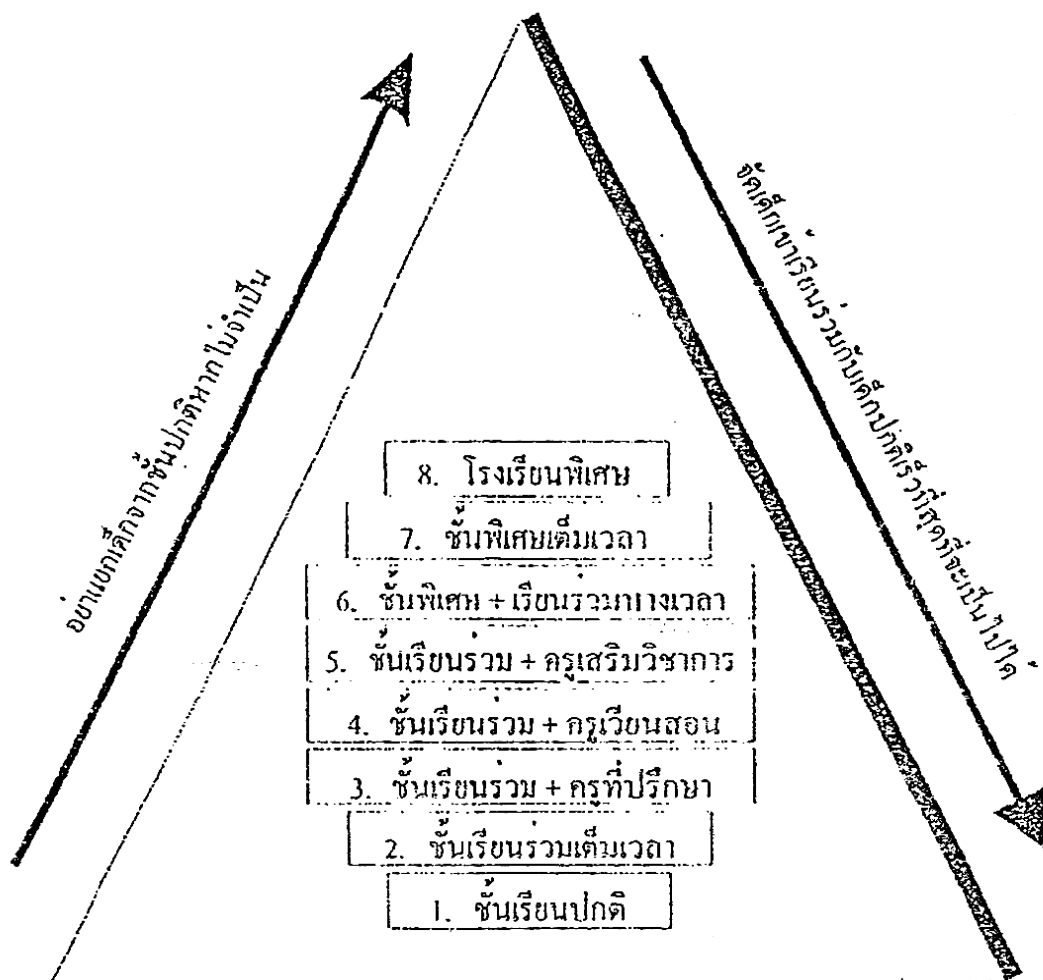
4. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชา ครูเสริมวิชาการ คือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กต้องมีตารางเรียนกำหนดแน่นอน ครูเสริมวิชาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็กและประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ด้วย ห้องเสริมวิชาการ (Resource room) มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรือใหญ่กว่าหรือ เล็กกว่าก็ได้ มีอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอน

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน และเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กจะเรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา ลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

ภาพประกอบ 4 การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติที่มา
ที่มา: ผดุง ที่อารยะวิญญู. (2541). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. หน้า 223.

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

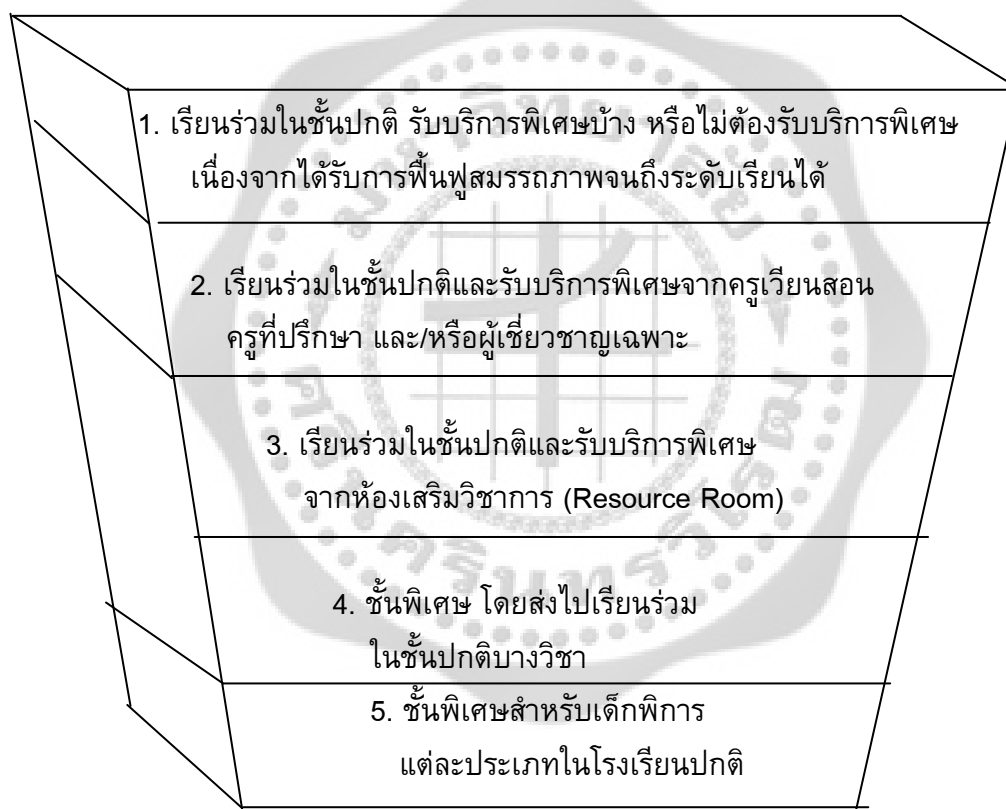
ที่มา: ผดุง ที่อารยะวิญญู . (2541). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ .

หน้า 224

จากแผนภาพแสดงให้เห็น การจัดการศึกษาในข้อ 1 และข้อที่ 7 เป็นการจัดการศึกษาแบบแยกประเภทความพิการ โดยในการจัดการศึกษาในข้อที่ 1 จะเป็นการจัดการศึกษาในระบบของเด็กปกติแต่เพียงอย่างเดียวถึงจะมีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนในโรงเรียนด้วยแต่ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการเรียนร่วมเพราะว่าโรงเรียนยังไม่มีการจัดบริการหรือเตรียมความในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งสิ้นและในการจัดการศึกษาข้อที่ 8 เป็นการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเดียวเท่านั้นไม่มีการเข้าไปเรียนกับเด็กปกติจะจัดเป็นโรงเรียนเฉพาะทางความพิการ ดังนั้นการจัดการศึกษาตาม ข้อ 1 และ ข้อ 8 จึงไม่ถือว่าเป็นรูปแบบการเรียนร่วม

รูปแบบการจัดการเรียนร่วมตามแนวคิดของ ดิโน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร . 2554: 21 อ้างอิงจาก Dino. 1963: หน้า 13) เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามสภาพ โดยกำหนดรูปแบบการเรียนรู้อี 5 รูปแบบ คือ

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ รับบริการพิเศษบ้าง หรือไม่ต้องรับบริการพิเศษเนื่องจากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับเรียนได้
2. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการพิเศษจากครูเวียนสอนครูที่ปรึกษา และ/หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการพิเศษจากห้องเสริม
4. ชั้นพิเศษ โดยส่งไปเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชา
5. ชั้นพิเศษสำหรับเด็กพิการแต่ละประเภทในโรงเรียนปกติ

ภาพประกอบ 6 การจัดการเรียนร่วมตามแนวคิดของ ดิโน

ที่มา: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร . (2554). *การบริหารโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร*. หน้า 21

พิมพ์พรรณ วรชุกติการณ์ (2545: 38-40) ได้ให้แนวทางการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างครูทั่วไปกับครูการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียน เพื่อดำเนินการในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ชั้นเรียนปกติเต็มวัน นักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นและนักเรียนไม่ได้
รับบริการการศึกษาพิเศษ
2. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการปรึกษาหารือ นักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของครู
ประจำชั้นแต่มีผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษร่วมในการปรึกษาหารือต้องให้คำแนะนำครูประจำชั้น
ประจำวิชา และจัดหาบริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
3. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน นักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำ
ชั้นแต่ได้รับการช่วยเหลือและสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนด
4. ชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริมนักเรียนอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำ
ชั้นแต่ได้รับการสอนเพิ่มเติมหรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ห้องสอนเสริมตามกำหนดตาราง
การเรียนโดยให้นักเรียนมาเรียนกับครูสอนเสริมครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา
5. ชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกตินักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษและเข้าเรียนในชั้นเรียน
ปกติบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี - นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ จริยศึกษา ครู
การศึกษาพิเศษและครูปกติร่วมกันทำงาน ร่วมกันรับผิดชอบ
6. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ นักเรียนเรียนเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการประมาณ 5 –
10 คน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเองทุกวิชาแต่นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับนักเรียนทั่วไป
เช่น เข้าแถวเคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น
ณรงค์ อัมพรภาค (2550: 30) กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการ
พิเศษในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน สภาพและระดับความพิการหรือความ
ต้องการพิเศษของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องน้อยและมีความพร้อมในการเรียนสูง อาจจัดให้เรียน
ร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความบกพร่องมากมีความพร้อมในการเรียนต่ำ ก็อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียน
พิเศษลดหลั่นลงไป
สรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้นสามารถจัดได้
หลายรูปแบบ โดยโรงเรียนเลือกรูปแบบการจัดให้ให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมของของโรงเรียน
การเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนจะทำให้
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเองอย่างเหมาะสมและยังมี
โอกาสปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมของคนปกติ

3.5 แนวทางการจัดการเรียนร่วม

ในการจัดการเรียนร่วมนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่โรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมต้องคำนึงถึง คือ
ต้องมีการดำเนินงานต้องมีการวางแผนอย่างเป็นชัดเจน มีการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ อย่างเป็น
ระบบและสามารถปฏิบัติได้จริงตรวจสอบผลของการปฏิบัติได้ทุกขั้นตอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 26-43) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการ
เรียนร่วม เพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานแก่โรงเรียนในสังกัด มี 5 ขั้นตอน คือ

1 . การเตรียมการ

1.1 การเตรียมสิ่งแวดล้อม

1.1.1 อาคารสถานที่ ต้องจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อความสะดวกและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เตรียมห้องเรียน มุมวางเครื่องใช้ และอุปกรณ์ อาจจำเป็นต้องจัดสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสม เช่น พื้นควรปูด้วยกระเบื้องยาง ทำทางลาด ราวจับในห้องน้ำ สำหรับเด็กบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น

1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่ง ห้องเรียนไม่ว่าจะเป็นชั้นพิเศษเฉพาะ หรือห้องเรียนร่วม ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวน หรือมีน้อยที่สุด ไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนนหรือห้องดนตรี

1.1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือจัดให้มีโต๊ะครู ควรสะดวกในการเดินดูนักเรียนอย่างใกล้ชิด และสามารถร่วมกิจกรรมกับนักเรียนได้ กระจาดำจัดไว้หน้าห้องเรียน ป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ ติดไว้ตามผนังห้องเรียน โต๊ะเก้าอี้เรียน ควรเหมาะสมกับวัยของเด็ก จัดให้อึดต่อการเรียนการสอน ตู้เก็บเอกสารคู่มือครู และสื่ออุปกรณ์ แฟ้มข้อมูลประจำตัวเด็ก แบบประเมินความก้าวหน้า โดยจัดชั้นให้มีที่ว่างในการประกอบกิจกรรม และที่ว่างสำหรับเด็กพิการทางกายเคลื่อนไหวสะดวก นอกจากนี้ควรจัดให้มีห้องฝึกพูด หรือห้องเสริมวิชาการไว้ด้วย

1.2 การเตรียมบุคลากร

ควรมีการเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้พร้อมที่จะรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จ บุคลากรที่ควรเตรียมการได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีเจตคติที่ดี มีหลักการบริหารจัดการเรียนร่วม ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม และส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วม หรือครูประจำวิชา ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนของตน เข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนได้ และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งๆ ของโรงเรียน

1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน

1.2.4 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นเรียนปกติ และเป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ถูกต้อง

1.3 การเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง และหากเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม และยังช่วยลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่พบในโรงเรียน ประถมศึกษามี 3 ลักษณะ คือ เด็กที่รับเข้ามาใหม่ และยังไม่มีการเตรียมความพร้อม เด็กที่เรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองและครูไม่ทราบว่าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมหรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือจากโรงเรียน/มูลนิธิต่าง ๆ และส่งต่อเพื่อเข้าเรียนร่วม

เด็กที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อม ควรได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่ามีความพร้อมหรือความสามารถพื้นฐานเพียงพอ เพื่อนำมากำหนดแผนเตรียมความพร้อม โดยใช้แผนจัดการศึกษารายบุคคล หรือพัฒนาความสามารถด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนแก่เด็กด้วย เมื่อเด็กมีความพร้อมจึงส่งเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลา หากโรงเรียนไม่สามารถจัดเป็นชั้นพิเศษได้ อาจส่งเด็กเข้าเรียนในชั้นปกติ และจัดเวลาพิเศษให้เด็กได้รับการเสริม เพื่อพัฒนาความสามารถในบางเรื่อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับความบกพร่องของเด็กเป็นสำคัญ

1.3.2 เด็กปกติ โรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับเด็กปกติ เพื่อให้เข้าใจการปฏิบัติตน หรือให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ สร้างเจตคติที่ดี ไม่ล้อเลียน ดูหมิ่น โดยจัดในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจ ยอมรับ และเอื้ออาทรแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำให้เด็กพิเศษอยู่ในสังคมโรงเรียนด้วยความสุข

1.4 การเตรียมผู้ปกครอง

สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน การนัดหมายพบกันเป็นระยะ การสนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร การสนับสนุนให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เป็นต้น โดยควรให้ผู้ปกครองมีความรู้ในเรื่องสิทธิของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดู แนวการสอนและการประเมินผล บทบาทในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน การให้การยอมรับ เข้าใจ ไม่รังเกียจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยควรทำการเตรียมทั้งผู้ปกครองเด็กปกติ และผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

1.5 การเตรียมแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

เด็กที่เรียนร่วมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จำเป็นต้องตัดสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนได้ออก หรือปรับลดหรือเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนตามความสามารถ และได้รับการพิเศษตามความเหมาะสม

1.6 การเตรียมการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผล ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ การวัดผลต้องสอดคล้องกับการ

เรียนการสอนของเด็กพิเศษแต่ละคน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และอาจต้องปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผล ปรับเกณฑ์การประเมินความก้าวหน้าให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

2. การคัดแยกเด็ก

การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสำคัญมาก เพราะหากดำเนินการผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อตารางแผนจัดการเรียนการสอน และการให้ความช่วยเหลือเด็กสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจสอบผลงาน และมีเครื่องมือหลายชนิด เช่น แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบเฉพาะ แบบคัดแยกเป็นหมูน แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง การใช้แบบคัดแยกอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด ดังนั้น การคัดแยกจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบ และหลายวิธีประกอบกัน การคัดแยกเด็กควรดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับการเรียนการสอน ว่าเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลคัดเลือกเด็กเบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ อาจทำขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง หลังจากได้คำตอบว่าผิดปกติจริง ก็ดำเนินการขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม ทดสอบมาตรฐาน เยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์ ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 4 คณะทำงานประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่พอให้เก็บข้อมูลในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

ขั้นตอนที่ 5 พิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือคนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด จะได้ส่งเด็กไปขอรับบริการพิเศษ

ขั้นตอนที่ 6 ในกรณีตัดสินใจส่งต่อ ครูต้องเตรียมเอกสารและรายงานตรงความจำเป็นเพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 ในการปฏิบัติงาน ครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม ต้องศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานการเรียนที่จัดอยู่ในโรงเรียนต่อไป

3. การทำแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan)

3.1 แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เรียกว่า IEP เป็นแผนจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติเป็นแผนระยะ 1 ปี มีการทบทวนทุกภาคเรียน โดยทั่วไปควรมีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ชื่อ อายุ เพศ ประวัติ ประเภทความบกพร่อง

3.1.2 ระยะเวลาเริ่มใช้ และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน

3.1.3 ระดับความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น สังคม การรับรู้ การช่วยเหลือ

ตนเอง

3.1.4 จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยทั่วไปกำหนด 1 ปี ครบ 1 ปีแล้ว เด็กควรจะเรียนรู้
อะไรบ้าง และสามารถแสดงพฤติกรรมอะไรได้บ้าง

3.1.5 จุดมุ่งหมายระยะสั้น

3.1.6 เด็กเรียนร่วมต้องระบุว่า เรียนร่วมเมื่อใด อย่างไร

3.1.7 บริการพิเศษที่จำเป็น

3.1.8 การประเมินผล ต้องระบุว่าจะใช้วิธีใด มีขั้นตอนการวัดและประเมินอย่างไร

3.1.9 การรับรองแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

3.2 แผนการสอนเฉพาะบุคคล เรียกว่า IIP เป็นแผนการสอนที่จัดทำในรูปแบบ
เดียวกันกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะกับความต้องการจำเป็นของเด็กในการ
จัดการเรียนการสอน อาจต้องปรับการสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการจัดและประเมินผล
ให้สอดคล้อง เหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

4. การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม

การวัดประเมินผล จะแตกต่างไปจากเด็กปกติ เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความ
ต้องการและความสามารถแตกต่างกัน การวัดผลประเมินผลจะถูกกำหนดไว้ในแผน IEP ของแต่ละ
คน การวัดผลประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจดำเนินการได้ดังนี้

4.1 กำหนดลำดับขั้นของทักษะ ครูอาจจำเป็นต้องกำหนดทักษะทางการเรียนของเด็ก
เป็นขั้นย่อย ๆ สอนให้มีทักษะตามขั้นย่อย ๆ แล้ววัดผลโดยการทดสอบด้วยวิธีการหลายวิธี เมื่อเห็น
ว่าเด็กมีทักษะตามขั้นย่อย ๆ แล้วถือว่าสอบผ่าน

4.2 ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมี
หลักสูตรของตนเอง แต่ละคนเรียนไม่เหมือนกัน มีความก้าวหน้าไม่เหมือนกัน จึงไม่ควรนำผลการ
เรียนมาเปรียบเทียบหรือใช้เกณฑ์เดียวกับเด็กปกติ ควรเปรียบเทียบความก้าวหน้าเฉพาะของเด็ก
แต่ละคนว่ามีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเพียงใด

4.3 การให้เกรด ควรกำหนดวิธีประเมินผลและให้เกรดใหม่ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษแต่ละคน เช่น

4.3.1 ครูร่วมกันให้เกรด ในกรณีเรียนร่วมเพิ่มเวลากับเด็กปกติ และได้รับการสอน
เพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ เกรดที่ได้ไม่ควรมาจากครูคนเดียว ครูที่สอนควรมีบทบาทในการให้
เกรดเท่า ๆ กัน

4.3.2 ให้เกรดจากคะแนนรวม ครูควรจำแนกคะแนนทั้งหมดออกเป็นกิจกรรมย่อย
ต่าง ๆ กัน เนื่องจากเด็กมีข้อจำกัดหลายด้าน จึงจำเป็นต้องให้เกรดเด็กจากกิจกรรมหลายด้าน

5. การสอบ ครูควรใช้วิธีการยืดหยุ่นในการทดสอบ โดยอาจใช้วิธีการดังนี้

5.1 ให้เด็กสอบปากเปล่า กรณีเด็กมีปัญหาการอ่าน การเขียน เด็กอาจเข้าใจแต่อ่านช้า หรือเขียนไม่ได้ จึงควรช่วยเหลือเด็กให้ทำข้อสอบได้โดยให้ตอบด้วยวาจา

5.2 ให้ทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา เนื่องจากปัญหาการอ่านการเขียน อาจไม่ต้องนั่งสอบในห้องเดียวกับเด็กปกติก็ได้

5.3 ให้สอบโดยการบันทึกเสียง บางคนมีปัญหาการเขียนมาก อาจให้เด็กตอบปากเปล่า โดยบันทึกเสียงตอบ แล้วครูนำไปเปิดฟังอีกครั้ง

5.4 กำหนดเกณฑ์การทำข้อสอบใหม่ อาจปรับวิธีการให้คะแนนด้วยการนับจำนวนข้อที่เด็กทำเสร็จในเวลาที่กำหนด หรือในเวลาที่ยืดเพิ่มให้แล้ว อาจช่วยให้มีโอกาสได้คะแนนสูงขึ้นได้

5.5 ให้สอบในห้องพิเศษหรือห้องเสริมวิชาการ เด็กอาจถามครูได้เมื่อมีปัญหา การตัดสินใจเลื่อนชั้นควรใช้ผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นสำคัญอันดับหนึ่ง และผลสัมฤทธิ์เป็นอันดับรอง

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550: 33-41) ได้กำหนดแนวทางดำเนินงานโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วม ดังนี้

1. ศึกษานโยบายการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนร่วม

ขั้นแรกของการเตรียมความพร้อมเพื่อจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน คือ การศึกษานโยบายการจัดการศึกษา ซึ่งหมายถึงนโยบายของกรุงเทพมหานคร นโยบายสำนักงานศึกษา นโยบายและวิสัยทัศน์ การจัดการศึกษาของโรงเรียน ตลอดจนแนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน โดยผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ผู้บริหารควรกระตุ้นให้ครูเกิดความตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ ดังข้อความที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมโดยมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านต่างๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานคณะกรรมการ

3. จัดประชุมบุคลากรของโรงเรียน

การประชุมบุคลากรของโรงเรียนเพื่อให้คณะครูและบุคลากรทุกคนของโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม ตลอดจนมีความรู้และสามารถมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่จัดการและสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม

ครูประจำชั้นเรียนร่วม/ครูประจำวิชา มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนร่วมจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รวมทั้งประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ตามความจำเป็น

ครูสอนเสริม ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซึ่งเรียนอยู่ในชั้นทั่วไป เพิ่มเวลา รวมทั้งสอนทักษะพื้นฐานความต้องการจำเป็นของความพิการแต่ละประเภท เช่น

ภาษามือ อักษรเบรล เป็นต้น ทั้งนี้ครูสอนเสริมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาควรเป็นครูที่มีความสามารถที่สอนนักเรียนระดับมัธยมได้

4. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนร่วม เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ นักจิตวิทยา นักกระตุ้นพัฒนาการ นักพฤติกรรมบำบัด ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพ ครูประจำชั้น ครูเสริมวิชาการ เป็นต้น การขอความร่วมมือเพื่อให้บุคคล ตลอดจนอาสาสมัครจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันจัดการศึกษาแก่ผู้มีความต้องการพิเศษ

5. คัดแยกและวินิจฉัยความต้องการพิเศษ

6. จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล

7. เตรียมความพร้อมนักเรียน

การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมเพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมควรดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

7.1 การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่างๆ เช่น กายภาพบำบัด กิจกรรมบำบัด เป็นต้น เพื่อให้นักเรียนสามารถช่วยตนเองเคลื่อนไหว เดินทาง และใช้สถานที่ต่างๆ ในสถานศึกษาได้

7.2 การเตรียมความพร้อมด้านการเรียน จัดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมความพร้อมพื้นฐานด้านการเรียน ได้แก่

7.2.1 ความพร้อมทางด้านการสื่อสาร นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการเตรียมการใช้ภาษาเพื่อใช้สื่อสารกับครู เพื่อนนักเรียน และผู้คนทั่วไป นักเรียนควรได้เรียนรู้คำศัพท์ การอ่าน การเขียน การสื่อความหมายต่างๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสม

7.2.2 ความพร้อมในการใช้สื่อสารการเรียนที่จำเป็น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการเตรียมความพร้อมในการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น การใช้เครื่องพิมพ์อักษรเบรล พิมพ์ดีดทั่วไป เครื่องช่วยฟัง การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

7.2.3 ความพร้อมทางวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความรู้พื้นฐานตามเกณฑ์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดบริการสอนเสริมเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ

7.2.4 ความพร้อมด้านอารมณ์และสังคม นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรมีทักษะทางสังคมที่ดี เช่น การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมโรงเรียน ครู และบุคคลทั่วไป รู้จักควบคุมอารมณ์ และรู้จักปรับตัวให้อยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8. การเตรียมผู้ปกครอง

การเตรียมความพร้อมแก่ผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดการเตรียมความพร้อมแก่ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไป

การเตรียมความพร้อมผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้อง และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้หลายวิธีดังนี้

8.1 ประชุมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน

8.2 พบปรึกษาหารือผู้ปกครองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

8.3 จัดส่งเอกสารทางวิชาการให้ผู้ปกครอง

8.4 สนับสนุนผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร

8.5 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การเตรียมความพร้อมผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไป เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากอาจมีผู้ปกครองบางส่วนไม่เห็นด้วย อาจไม่พอใจที่มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับบุตรหลานของตนโรงเรียนจึงควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เรื่อง หลักการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษโดยการประชุมผู้ปกครองประจำปี การทำสารประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นต้น

9. การเตรียมสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อเครื่องมือ และอุปกรณ์ โรงเรียนควรมีการเตรียมสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ดังนี้

9.1 สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียน ต้องปรับสภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย โรงเรียนควรจัดเตรียมทางลาดเพื่อให้นักเรียนเกิดความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เป็นต้น

9.2 ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม ควรมีขนาดที่เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรลดเสียงรบกวนให้มากที่สุด เพื่อให้การรับฟังจากเครื่องช่วยฟังชัดเจน นักเรียนที่มีความบกพร่องในการได้ยินอาจมีความจำเป็นต้องใช้ล่ามภาษามือ โรงเรียนควรจัดพื้นที่สำหรับล่ามให้เหมาะสม เพื่อความสะดวกในการเดินและเคลื่อนไหว

9.3 ห้องสอนเสริม เป็นห้องที่ควรมีสื่อประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อม และครูควรพัฒนาตนเอง ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ควรจัดให้มืออย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอิสระ เช่น

9.4 สื่อเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

9.5 สื่อสร้างความเข้าใจ เป็นสื่อที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคนพิการเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั่วไปกับคนที่มีความต้องการพิเศษ หน้าที่ความรับผิดชอบ การยอมรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สิ่งพิมพ์ วีดิทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

9.6 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริหาร และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำถือเป็นแนวทางที่โรงเรียนในหลายสังกัดไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการหรือกรุงเทพมหานครนำมาใช้ปฏิบัติในการดำเนินการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จซึ่งในรายละเอียดของแนวทางในแต่ละสังกัดอาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละหน่วยงานแต่โดยรวมแล้วแนวทางที่ต้องมีการดำเนินการทั่วไปทุกสังกัด คือ การเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรก ๆ ก่อนที่จะดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนและในส่วนที่มีความแตกต่างกัน คือ ด้านการจัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะดำเนินการแตกต่างกันไปตามบริบทของโรงเรียนนั้นๆ การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงขอเลือกศึกษาเฉพาะในบริบทของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครเนื่องจากเป็นหน่วยงานของผู้วิจัย

3.6 บทบาทของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

บทบาทของผู้บริหารในการจัดการเรียนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ . 2544: 21-22) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. สนับสนุนและจัดให้มีการเรียนร่วมในสถานศึกษาโดยร่วมมือกับบุคลากรและผู้ปกครอง
2. วางแผน และจัดการศึกษาให้เด็กพิการอย่างเท่าเทียมกัน
3. จัดสิ่งอำนวยความสะดวก แผนการศึกษารายบุคคล จัดชั้นเรียน
4. จัดหาผู้ช่วยครู
5. อบรมบุคลากรและสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาต่อ
6. สนับสนุนให้มีการทำงานเป็นที่ระหว่างครูปกติกับครูการศึกษาพิเศษ

พวงแก้ว กิจธรรม (2544: 22-25) ได้เสนอแนะหน้าที่ผู้บริหารที่จัดการเรียนร่วมไว้ว่า ผู้บริหารมีหน้าที่ดำเนินการเรียนร่วม จัดตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการประจำสถานศึกษาเพื่อรับผิดชอบงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลิตสื่อ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการข้อมูลข่าวสาร จัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล บริการแนะแนว ปรับวิธีการเรียน จัดกิจกรรม จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ประสานงานระหว่างองค์กร ส่งเสริมการตั้งชมรม สมาคม ผู้ปกครอง ครู ศิษย์เก่า

การบริหารจัดการการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ดำเนินงาน ดังนี้

1. สํารวจข้อมูลโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมน รูปแบบการจัด ประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวนเด็กที่สามารถรับได้
  2. ประชุมชี้แจงบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง
  3. อบรมให้ความรู้การจัดการศึกษาพิเศษวิธีการสอนแก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง
  4. ประกาศรับสมัคร แยกเป็น 2 ส่วน คือ
    - 4.1 โรงเรียนเปิดรับสมัครและทำการคัดแยกเอง
    - 4.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เปิดรับสมัครและทำการคัดแยกส่งให้ตามโรงเรียนต่าง ๆ
  5. แต่งตั้งคณะกรรมการรับสมัครเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  6. แต่งตั้งคณะกรรมการรับสมัครเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพิเศษเฉพาะสาขาความบกพร่อง จากกระทรวงสาธารณสุข มหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ กรมสามัญศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์
  7. คณะกรรมการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการสัมภาษณ์ และพิจารณาความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคมและความสามารถด้านภาษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  8. ประกาศผลการคัดแยก โดยพิจารณาถึงความพร้อมของเด็ก รูปแบบการเรียนร่วมนที่โรงเรียนจัด ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน และความต้องการของผู้ปกครอง
  9. ส่งเด็กเข้าเรียนร่วมน เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ผ่านการคัดแยกสามารถเรียนร่วมนได้ จะส่งเข้าเรียนร่วมนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่จัดการเรียนร่วมนสำหรับเด็กบางคนที่มีความบกพร่องมากไม่สามารถเรียนร่วมนได้จะช่วยเหลือโดยการประสานให้เข้าเรียนในโรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง
  10. โรงเรียนจัดการเรียนการสอน โดยประเมินความสามารถของเด็กและจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP Individual Education Plan)
  11. ให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และเอกสารงานวิชาการ
  12. นิเทศติดตามการดำเนินงาน
  13. ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมน
- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2547: 61-67) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูเสริมวิชาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครนำไปประยุกต์ใช้ ดังนี้
- บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน
- มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาการเรียนร่วมนในโรงเรียนให้สามารถเรียนร่วมนกับเด็กปกติได้ ยกเว้นเด็กที่มีความบกพร่องขั้นรุนแรง ที่จะต้องจัดให้เรียนในโรงเรียนพิเศษ ดังนั้นผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดต่างๆ ดังนี้
- สามารถดำเนินการตามรูปแบบตามความเหมาะสมของโรงเรียน ดังนี้

1. ห้องเรียนปกติ (Regular Classroom) เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ แต่ไม่มีปัญหาทางพฤติกรรม และ/หรือการเคลื่อนไหวที่รุนแรง ควรจัดให้เรียนในห้องเรียนปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องในการพูด การอ่าน การเขียน และ/หรือคณิตศาสตร์ส่วนเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้และมีปัญหาทางพฤติกรรมร่วมด้วยและอยู่ในชั้นรุนแรงควรจัดการศึกษาให้ในรูปแบบอื่น เด็กเหล่านี้อาจได้แก่ เด็กสมาธิสั้น เด็กที่อยู่หนึ่งเฉยไม่ได้ หรือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมชั้นรุนแรง

2. การให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรู้ในชั้นเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ เรียกว่าการเรียนรู้ร่วม ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) เป็นการส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องปกติ ห้องละประมาณ 1-2 คน การเรียนร่วมในลักษณะนี้มีข้อดี คือ เด็กทั้ง 2 ประเภทได้เรียนอยู่ด้วยกันทำให้เกิดความเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นการเตรียมเด็กให้อยู่ในสังคมเดียวกันเมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ แต่เรียนร่วมในลักษณะนี้ก็ยังมีข้อเสีย เช่น ครูปกติไม่เข้าใจเด็ก ทำให้สอน เด็กได้ไม่ดี ผู้ปกครองเด็กปกติอาจรังเกียจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กอาจเรียนไม่ทันเพื่อน เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้การเรียนร่วมเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก โรงเรียนจะต้องเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเปิดดำเนินการเรียนร่วม เช่น เตรียมเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติในทุกด้าน ชี้แจงให้ผู้ปกครองเด็ก ทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจนโยบาย แนะนำครูผู้สอนในการปรับหลักสูตร วิธีสอนและวิธีวัดผล ชี้แจงให้เด็กทั้ง 2 ฝ่ายเข้าใจซึ่งกันและกัน และเข้าใจปรัชญาของการเรียนร่วมเป็นต้น

2.2 การเรียนรวม (Inclusion) การเรียนรวมเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างใหม่เป็นแนวคิดเชิงปรัชญาที่คล้ายกับการเรียนร่วม แต่การเรียนร่วม (Mainstreaming) อาจเน้นเฉพาะการให้เด็กเรียนร่วมกันเฉพาะในห้องเรียน ในโรงเรียนเดียวกัน แต่การเรียนรวม (Inclusion) มุ่งเน้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติได้ดำรงชีพออยู่ร่วมกันตั้งแต่เกิดจนตาย นั่นคือ วัยเด็ก เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาควบคู่กันในสังคม เข้าโรงเรียนและเรียนหนังสือด้วยกันในระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือสูงกว่า และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถดำรงชีพออยู่ในสังคมด้วยกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกหรือรังเกียจ ซึ่งกันและกัน ในการเรียนการสอน การเรียนรวมจะได้ผลดีควรจะมีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น เพื่อนสอนเพื่อน (Peer Tutoring) การร่วมเรียนร่วมรู้ (Cooperative Teaching) การร่วมกันสอน (Co-Teaching) การสอนเป็นทีม (Team Teaching)

2.3 การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางเวลา หรือบางวัน เช่น ในวิชาศิลปะ ดนตรี ลูกเสือ-เนตรนารี หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่นๆ

ห้องเสริมวิชาการ (Resource Room)

ห้องเสริมวิชาการ มีบทบาทสำคัญมากในการศึกษาพิเศษ และการซ่อมเสริมเป็นห้องที่ให้บริการทางการศึกษาพิเศษที่สนองต่อความต้องการพิเศษของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องเล็กน้อยและปานกลาง เด็กที่มาใช้บริการของห้องนี้ส่วนมากเป็นเด็กที่เรียนร่วมอยู่ในชั้นปกติ และมารับบริการจากห้องนี้บางเวลาตามที่ครูกำหนด

ประเภทของห้องเสริมวิชาการ หากแบ่งประเภทตามลักษณะการให้บริการแล้วห้องเสริมวิชาการอาจแบ่งออกได้ เป็น 5 ประเภท คือ

1. ห้องเสริมวิชาการเฉพาะประเภท (Categorical Resource Room) เป็นห้องเสริมวิชาการที่จัดตั้งเพื่อให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ห้องเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ห้องเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ห้องเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา ห้องเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เป็นต้น เด็กที่มีความต้องการประเภทอื่น ต้องเข้าห้องเสริมวิชาการอื่น

2. ห้องเสริมวิชาการหลายประเภท (Categorical Resource Room) เป็นห้องเสริมวิชาการที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายประเภท ส่วนมากเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เป็นต้น

3. ห้องเสริมวิชาการไม่จำแนกประเภท (Noncategorical Resource Room) เป็นห้องเสริมวิชาการที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท เหมาะสำหรับหน่วยงานทางการศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษแบบไม่จำแนกประเภทเด็ก (Noncategorical Approach) ดังนั้นเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทจึงมาใช้บริการในห้องนี้ได้

4. ห้องเสริมวิชาการเฉพาะด้านเป็นห้องเสริมวิชาการที่ให้บริการในด้านใดด้านหนึ่ง โดยเฉพาะตามเนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรแต่ละระดับ เช่น การบริการเพื่อซ่อมเสริม ด้านการอ่าน การเขียน หรือคณิตศาสตร์ เป็นต้น

5. โครงการครูเสริมวิชาการเวียนสอน (Itinerant Resource Program) เหมาะสำหรับโรงเรียนในชนบทที่ห่างไกลหรือในถิ่นกันดาร แทนที่นักเรียนจะมารับบริการที่ห้องเสริมวิชาการทุกวัน ครูจะเป็นฝ่ายไปพบเด็กที่โรงเรียนแทน ครูอาจมาที่โรงเรียนเดิมไม่ได้ทุกวัน เพราะครูเสริมวิชาการมีโรงเรียนในความรับผิดชอบหลายโรงเรียน ในวันต่อไปครูอาจเดินทางไปโรงเรียนอื่น ครูจึงจำเป็นต้องเวียนมาสอนที่โรงเรียนเดิมอีก เป็นวัฏจักรเช่นนี้เอง จึงเรียกว่า ครูเวียนสอน

ห้องเรียนพิเศษ (Special Class)

การจัดห้องเรียนพิเศษให้กับเด็กเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาพิเศษ ส่วนมากเหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องขั้นที่รุนแรงขึ้น สำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้การจัดห้องพิเศษเหมาะสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเคลื่อนไหว และทางพฤติกรรมร่วมด้วย เช่น เด็กที่เสียสมาธิง่าย เด็กที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีนิสัยในการทำงานทำการบ้านที่ไม่ดีทำให้ทำงานไม่เสร็จตามที่ครูมอบหมายให้ ห้องหนึ่งอาจมีนักเรียนไม่เกิน 10 คน ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของปัญหา หากเด็กมีปัญหามากจำนวนเด็กต่อครูอาจน้อยกว่านี้

ข้อดีอีกประการหนึ่งของการจัดการศึกษาพิเศษ คือ เด็กได้รับการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และอาจได้รับการสอนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความสามารถของเด็กทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการเรียนได้ดีขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเอง ได้มากขึ้น แต่

การจัดการศึกษาพิเศษก็มีข้อเสีย เช่นขาดโอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติได้รับการ “ดีตรา” ว่าเป็นเด็กพิเศษ เป็นการแยกเด็กออกจากเด็กส่วนใหญ่ ดังนั้นควรจัดให้เด็กอยู่ในห้องพิเศษ เฉพาะที่จำเป็นเท่านั้น หากเด็กมีพัฒนาการดีขึ้น และสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ ควรส่งเด็ก เข้าเรียนร่วมชั้นปกติโดยเร็ว จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ในห้องเสริมวิชา ให้เพียงพอ ซึ่งสื่อวัสดุ และอุปกรณ์ ต่างๆ ที่จัดไว้ในห้องเสริมวิชาการอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการให้บริการ ถ้าเป็น การให้บริการเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะประเภท เช่น บริการเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาประเภทเดียว สิ่งที่บรรจุไว้ในห้องเสริมวิชาการควรเป็นสิ่งที่ช่วยด้านการเรียนของเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเท่านั้น ถ้าห้องเสริมวิชาการถูกจัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่เด็กหลาย ประเภท สิ่งที่บรรจุไว้ในห้องเสริมวิชาการควรสอดคล้องกับความต้องการของเด็กหลายประเภท

นอกจากคำนึงถึงประเภทของเด็กแล้ว ควรคำนึงถึงประเภทของสื่อที่จะให้บริการในห้อง เสริมวิชาการด้วย โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่บรรจุไว้ในห้องเสริมวิชาการอาจจำแนก เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สื่อที่ใช้ในการสอนซ่อมเสริม โดยเฉพาะวิชาทักษะ ได้แก่ ภาษาไทยและ คณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นที่สำคัญที่นักเรียนทุกคนจะต้องมี

2. สื่อที่ใช้ในการทบทวนวิชาที่เด็กเรียน หากเด็กเรียนไม่ทันตามเนื้อหา ในหลักสูตร เด็กอาจมาใช้บริการในห้องนี้เพื่อให้เรียนทันเพื่อน

3. สื่อเสริมทักษะในการดำรงชีพ เป็นการเตรียมเด็กให้สามารถดำรงชีพใน สังคมได้ เช่น การขับรถ การสมัครงาน เป็นต้น

4. สื่อเสริมทักษะในการเรียนรู้เน้นการสอนเด็กให้เรียนรู้วิธีเรียนหนังสือ วิธีการเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพราะถ้าเด็กรู้วิธีเรียนหนังสือแล้ว จะทำให้เด็ก เสาะแสวงหาความรู้ได้ ทุกวิชา

จัดโปรแกรมและเทคนิคที่ช่วยในการสอนเด็กที่บกพร่องในการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยี ช่วยในการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีช่วยสอน เพราะจะทำให้ชีวิตของ เด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ดีขึ้น เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยอ่านเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพูดได้ เครื่องคอมพิวเตอร์ตรวจสอบคำพูดหรือระบบการจำเสียงพูด เทคโนโลยีเหล่านี้สามารถช่วยบุคคลที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ชุดเซย์ปัญหาหรือความยากลำบากในการอ่านการเขียนและการสะกด คำได้เป็นอย่างดี

เทคโนโลยีอื่นๆ ที่ช่วยในการเรียนรู้ เช่น การทำรหัสสีบนแฟ้ม ลิ้นชักหรือเสื้อผ้าช่วยให้ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้สามารถจดจำสิ่งที่สำคัญได้ เทปบันทึกเสียงจะช่วยให้เด็ก สามารถทบทวนเนื้อหาสาระได้ การเปลี่ยนสีพื้นของจอคอมพิวเตอร์จะช่วยให้การอ่านดีขึ้น เครื่องคิดเลขที่พูดได้สามารถช่วยในการคำนวณได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมนั้นถือว่าเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่จะช่วยทำให้การ จัดการเรียนร่วมดำเนินการจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมจะต้องมีหน้าที่ คอยประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมทุกฝ่าย กำหนดนโยบายและแนวทางการ

จัดการเรียนร่วมให้ชัดเจนรวมถึงกำกับ ติดตาม นิเทศก์ และประเมินผลการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่องจะทำให้การจัดการเรียนร่วมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.6 การบริหารการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2545: 9 - 11) ได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน 13 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้ ตามรายละเอียดดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนคุณภาพนักเรียน มี 2 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่
  - มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพ
  - ตัวบ่งชี้ นักเรียนมีพัฒนาการตามศักยภาพ
  - มาตรฐานที่ 2 บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการของนักเรียน
  - ตัวบ่งชี้ บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนมีความพึงพอใจต่อพัฒนาการของนักเรียน
2. มาตรฐานด้านกระบวนการเรียนการสอน มี 3 มาตรฐาน 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 วางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล
- ตัวบ่งชี้ วางแผนพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคลโดยจัดทำแผนการจัดการศึกษา

เฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan: IEP)

- มาตรฐานที่ 2 จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนเพื่อการเรียนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมหรือฟื้นฟูสมรรถภาพนักเรียนเพื่อการเรียนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนร่วม
- ตัวบ่งชี้ที่ 4 จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตามศักยภาพกายเป็นรายบุคคล
- มาตรฐานที่ 3 วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล
- ตัวบ่งชี้ วัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

3. มาตรฐานด้านบริหารจัดการ มี 7 มาตรฐาน 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

- มาตรฐานที่ 1 สำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ
- ตัวบ่งชี้ สำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ
- มาตรฐานที่ 2 ดำเนินการรับเด็ก คัดแยก ส่งต่อและจัดเข้าเรียน
- ตัวบ่งชี้ ดำเนินการรับเด็ก คัดแยก ส่งต่อและจัดเข้าเรียน
- มาตรฐานที่ 3 ส่งเสริมบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษ
- ตัวบ่งชี้ 1 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ
- ตัวบ่งชี้ 2 สนับสนุนให้ครูการศึกษาพิเศษใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการ

เรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

- ตัวบ่งชี้ที่ 3 ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาพิเศษ

มาตรฐานที่ 4 ส่งเสริมการใช้งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ส่งเสริมการใช้งบประมาณ สิ่ง บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้งบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 5 จัดกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม

ตัวบ่งชี้ จัดกิจกรรมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม

มาตรฐานที่ 6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนร่วม

ตัวบ่งชี้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนร่วม

มาตรฐานที่ 7 นิเทศและการประเมินผลการจัดการเรียนร่วมอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 1 นิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ประเมินผลการจัดการเรียนร่วม

4. มาตรฐานด้านปัจจัย มี 1 มาตรฐาน 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 บุคลากรมีคุณสมบัติเหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียนร่วม

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ครูการศึกษาพิเศษมีความรู้ ความเข้าใจเจตคติที่ดีและปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างถูกต้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนร่วม

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความเข้าใจเจตคติที่ดีและมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วม

4. การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานคร

การบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักศึกษาได้กำหนดแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยกำหนดให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมตามกระบวนการของโครงสร้างซีท (SEAT) เพื่อให้โรงเรียนแกนนำในสังกัดนำมาดำเนินงานตามแนวทางการจัดการของกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้องเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการด้านต่างๆ ดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2554: 39-54)

4.1 การเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 68) ได้กำหนดแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมด้านนักเรียนและบุคลากร ดังนี้

โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมต้องมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย

1. ประชุมชี้แจงครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมและเกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติ
  2. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมอาจประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนหัวหน้าสายชั้น ตัวแทนหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักแก้ไขการพูด เป็นต้น
  3. ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและผู้ปกครองเด็กปกติเข้าใจวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่และให้ความรู้กับนักเรียนปกติในและบุคลากรของโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
  4. การส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรศึกษาพิเศษและครูผู้สอนตลอดจนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรภายในโรงเรียนให้มีความชัดเจน
  5. ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายและการดำเนินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับแนวทางของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 33) ได้อธิบายองค์ประกอบของการบริหารจัดการเรียนร่วมตามโครงสร้างซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านนักเรียนว่าการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมในด้านนักเรียนนั้นจะประกอบไปด้วย
1. นักเรียนทั่วไป จำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความพิการของเพื่อนก่อนที่จะเข้ามาเรียนร่วม ครูประจำชั้นอาจจะต้องใช้เวลาในการเปิดเรียนวันแรกบอกให้นักเรียนได้รับรู้และจัดกิจกรรม สถานการณ์จำลอง ช่วยให้เกิดทั้งชั้นเข้าใจข้อจำกัดของความพิการ
  2. นักเรียนพิการ จำเป็นต้องได้รับการบริการจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ก่อนเข้ารับการเรียนร่วมทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล
- กิติมา ปรีดีติลล (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2550; อ้างอิงจาก กิติมา ปรีดีติลล. 2525) การเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร. หน้า 39-49) ได้อธิบายถึงการเตรียมความพร้อมในการการเรียนไว้พอสรุปได้ดังนี้
- ความพร้อมในการเรียน หมายถึง การที่เด็กมีพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพียงพอที่จะรับการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ ได้โดยไม่มีสิ่งใดเป็นอุปสรรค ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการกระทำนั้นๆ ยังให้บังเกิดผลในตัวเองดีต่อการเรียนรู้ความพร้อม ของเด็กในการเรียนมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับพัฒนาการของเด็ก เด็กที่เจริญเติบโตยังไม่ถึงขั้นของการเรียนอย่างหนึ่ง จะบังคับให้เด็กเรียนย่อมไม่เกิดประโยชน์ ทั้งยังเป็นการสร้างความคับข้องใจ ให้กับเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญาด้วย

ในการจัดการศึกษาสำหรับชั้นเด็กเล็กจึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ และ ความพร้อมในการเรียนให้แก่เด็กทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ลักษณะนิสัยและสังคมนิสัย ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพพร้อมที่จะเรียน มิใช่เป็นการเรียน อ่าน เขียน คิดเลขเป็นหรือเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่างๆ ดังเช่น ระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ประสบการณ์ กิจกรรม และเกมการศึกษาต่างๆ ที่ครูเด็กเล็กจัดตามแนวการจัดประสบการณ์และแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก จะเสริมสร้างพัฒนาการและความพร้อม ในการเรียนดังกล่าวข้างต้น การจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการ และ ความพร้อมทั้ง 4 ด้าน โดยอาศัยกิจกรรมต่างๆ ตามแนวการจัดประสบการณ์เป็นเครื่องมือ

จากความหมายของความพร้อมในการเรียนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนมีมากมาย ซึ่งอาจแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย ได้แก่ ความเจริญเติบโต โดยทั่วไปทางด้านร่างกาย เช่น การมีสุขภาพดี อนามัยสมบูรณ์ สามารถบังคับกล้ามเนื้อเล็กและใหญ่ได้ ตลอดจนประสาทสัมผัสต่างๆ ทำงานสัมพันธ์กันดี

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ เล่นเป็นหมู่ ไม่แย่งสิ่งของกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ ไม่เฝ้าแหย่กัน ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ ช่วยตนเองหรือทำกิจส่วนตัวได้ ควบคุมความประพฤติตนได้ เมื่อครูไม่อยู่

3. องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ ความสนใจในการมีเพื่อนเล่น รู้จักแบ่งปัน เอื้อเฟื้อ รู้จักเอาใจเพื่อน มีความสามารถในการปรับตัวได้ทั้งส่วนตัวและสังคม

4. องค์ประกอบด้านสติปัญญาหรือการรู้ การคิด ได้แก่ ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ จัดประเภทสิ่งแวดล้อมทุกชนิดที่อยู่รอบกาย ความสามารถด้านภาษา ความสามารถในการลำดับเหตุการณ์ จากเรื่องต่างๆ ที่ได้ฟังหรือได้ดูมา สามารถลำดับเรื่อง หรือภาพได้ดี จำได้แม่นยำ จะพูดหรือสิ่งอะไร ก็เข้าใจง่าย รู้จักการนับ การรู้ค่าของจำนวน และความรู้ความเข้าใจในสิ่งแวดล้อม และประสบการณ์รอบตัวทุกชนิด

ความพร้อมในการเรียนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อมนับตั้งแต่มนุษย์ ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนตลอดออกมา เจริญเติบโตเป็นลำดับ จวบจนสิ้นอายุขัย มนุษย์อยู่ภายใต้สิ่งแวดล้อมมากมายหลายชนิด สิ่งแวดล้อมของมนุษย์มิใช่เพียงอากาศ เพียงอย่างเดียว เมื่อมนุษย์ได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมต่างๆ ก็เกิดความรู้ความเข้าใจเป็นลำดับ เมื่อมนุษย์ไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมอย่างใหม่ ก็จะเรียนรู้อีกเป็นเช่นนี้ตลอดเวลา เบนจามิน บลูม (Benjamin Bloom) ได้รายงานไว้ว่า ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมมีผลให้ระดับสติปัญญาของเด็ก แตกต่างกันอย่างมากในช่วงอายุนี้ โดยเด็กที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีในวัยแรกของชีวิตนี้ก็จะสกัดกั้น พัฒนาการด้านสติปัญญาด้วย แม้จะได้รับสิ่งแวดล้อมที่ดีในช่วงอายุต่างๆ มากก็ไม่อาจแก้ไขได้ แต่ถ้าเด็กวัยนี้ได้รับสิ่งแวดล้อมที่ดี แม้ช่วงอายุต่อมาจะได้รับสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ก็ไม่ทำให้พัฒนาการ ด้านสติปัญญาชะงักได้ ระดับสติปัญญาที่ต่างกันนี้จะทำให้ความสำคัญของชีวิตเมื่อโตขึ้นต่างกันมาก ดังนั้นสติปัญญาและสิ่งแวดล้อมจึงมีความสำคัญต่อความพร้อมในการเรียน

สภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดความพร้อมในการเรียนนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ทาง ได้แก่ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้านและปัจจัยสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางบ้าน ครอบครัวเป็นสิ่งแวดลอมที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านสติปัญญา ซึ่งมีความสำคัญต่อการเรียนเป็นอันมาก เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับเก็บประโยชน์จากสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้มีสติปัญญาเต็มตามศักยภาพ แต่ในทางตรงข้ามสิ่งแวดล้อมที่ด้อยจะยังผลให้สติปัญญาเด็กไม่พัฒนาเท่าที่ควร เมื่อครอบครัวเป็นสิ่งแวดลอมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กดังกล่าว จึงขอแบ่งสภาพแวดล้อมทางครอบครัวออกเป็น 4 เรื่อง ดังนี้

1.1 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้แก่ อาชีพและรายได้ของครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อขนาดของบ้าน จำนวนบุตร อาหาร การพักผ่อน การอบรมเลี้ยงดูบุตร เศรษฐกิจ ของครอบครัว เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีเกี่ยวกับการเรียนของเด็กและผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะความพร้อมด้านภาษา เด็กที่เกิดมาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจดีและปานกลาง จะมีพัฒนาการด้านภาษาดี ทำให้เด็กมีความพร้อมในการพูดและฟัง ด้านบุคลิกภาพและสังคม เด็กจะมีบุคลิก มีความมั่นใจ เข้าใจระเบียบวินัยของโรงเรียน ซึ่งตรงข้ามกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจต่ำ เด็กจะมีพัฒนาการด้อยไปทุกด้าน เช่น ด้านภาษา จะฟังครูพูด สิ่ง ไม่ใคร่เข้าใจ ทำให้ไม่พร้อมที่จะเรียน นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังส่งผลถึงเจตคติ ของบิดมารดาที่จะเสริมสร้างพัฒนาการด้านสติปัญญาแก่เด็กอีกด้วย

1.2 ฐานะทางสังคมของครอบครัว หมายถึง การจัดกลุ่มหรือจัดชั้นของครอบครัว มีการจัดตำแหน่งของสมาชิกในสังคมว่าใครเป็นพวกใคร ใครเด่นใครด้อย ซึ่งแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ อำนาจ อิทธิพล แบบแผนในการดำเนินชีวิต ความสะดวกสบาย ความมีหน้าตา ความมั่นคง ชาติตระกูลและบางสังคมก็ไขว่คว้ารรณะด้วยตัวกำหนดพฤติกรรมของคนเหล่านี้เป็นมูลเหตุให้คนแต่ละชั้นมีความคิดไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลต่อการเลี้ยงดูอบรมเด็กด้วย จากการศึกษาวิจัย พบว่าบุตรของชนชั้นสูง และคนชั้นกลางมีความพร้อมในการเรียนเมื่อแรกมาโรงเรียนแล้ว เพราะบิดมารดามีเจตคติดีต่อการศึกษายอมจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ของเล่นควบคู่กันไปกับโภชนาการสำหรับร่างกาย แต่สำหรับคนจนหรือคนชั้นต่ำไม่มีค่านิยมเรื่องการศึกษาเด็กจึงขาดความพร้อมในการเรียนเมื่อแรกมาโรงเรียนโดยเด็กที่มาจากครอบครัวเช่นนี้จะมีลักษณะ เช่น มีความเจริญด้านภาษาน้อย พูดจาไม่ฉะฉาน ไม่สนใจอยากรู้อยากเห็น ขาดความกระตือรือร้น ไม่ค่อยมีระเบียบวินัย ไม่รู้จักแบ่งปันเพื่อนและบางที่อาจมีส่วนสูงและน้ำหนักน้อยกว่าเกณฑ์

1.3 คุณภาพชีวิตของครอบครัว หมายถึง ความเป็นไปภายในครอบครัวของแต่ละครอบครัวซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญต่อจิตใจ อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพของเด็กมาก ครอบครัวทำหน้าที่วางรากฐานต่าง ๆ ไว้ให้เด็กทั้งสิ้น เช่น ทศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรม แบบแผนการดำเนินชีวิต ศาสนา ความเชื่อ โอกาสของชีวิต ลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดมารดา บทบาทความรับผิดชอบของบิดมารดาต่อครอบครัว เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อความ

เจริญด้านบุคลิกภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดจนการปรับตัวของเด็กซึ่งจัดเป็นความพร้อมในการเรียนอีกด้านหนึ่งด้วยการศึกษาลักษณะการดำเนินชีวิตครอบครัวที่ยากจน พบว่าเด็กได้รับความเชื่อและลักษณะการดำเนินชีวิตที่ครอบครัวที่ยากจน พบว่าเด็กได้รับความเชื่อและลักษณะการดำเนินชีวิตอันมีส่วนทำให้เด็กเหล่านั้นเสียเปรียบเป็นอันมาก เช่น การเชื่อถือโศกลาง มีความคับข้องใจ น้อย เนื้อต่ำใจ ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับสังคมใหญ่ได้ ชอบการใช้กำลังกายมากกว่าการใช้สมอง ชอบเรื่องตื่นเต้นต่างๆ และชอบความสุขสบายทางการอย่างฉาบฉวย พ่อแม่ที่ยากจนมักจะขาดทิศทางที่ชัดเจนถูกต้องและเป็นไปได้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งต่างกับพ่อแม่ที่มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนถูกต้อง และเป็นไปได้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งต่างกับพ่อแม่ที่มีแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ชัดเจนและเป็นไปได้ เมื่อหน่วยครอบครัวซึ่งทำหน้าที่วางรากฐานในการดำเนินชีวิตมีคุณภาพต่างกันจึงยังผลให้เด็กแตกต่างกันทั้งด้านภาษา ลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและการปรับตัว ตลอดจนในความพร้อมในการเรียนตั้งแต่แรกมาโรงเรียน

1.4 โภชนาการ ความสำคัญของโภชนาการเป็นที่ยอมรับกันทุกฝ่าย อาหารมี

ความสำคัญต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทั้งทางตรงและทางอ้อม อันตรายของการขาดอาหารมีผลกระทบต่อพัฒนาการด้านร่างกาย ระบบย่อยอาหารและสุขภาพจิต เรื่องของอาหารจึงเป็นเรื่องที่เด็กควรได้รับการเอาใจใส่อย่างดี เพราะถ้าเด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอ ไม่วาระระยะก่อนคลอด หรือระยะเจริญเติบโตจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของสมอง การที่สมองเจริญเติบโตไม่เต็มที่จะมีผลทำให้การเพิ่มพูนความสามารถทางสติปัญญาเป็นไปได้น้อยด้วย เด็กที่สมองเจริญเติบโตช้าจะเรียนรู้ช้าจดจำสิ่งต่างๆ ได้น้อยกว่าเด็กที่สมองเจริญเติบโตตามปกติ ถึงแม้จะได้รับประสบการณ์หรือสิ่งเร้าเช่นเดียวกันและมีเวลาเรียนรู้เท่าๆ กัน นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่าเด็กที่ขาดอาหารจะมีอาการหิวโหย อ่อนเพลีย กระวนกระวาย ทำให้ไม่มีสมาธิที่ดี ไม่มีความสนใจ ขาดความกระตือรือร้น ไม่อยากรู้ไม่อยากจะเรียน ซึ่งเป็นเหตุที่ทำให้เด็กเรียนไม่ทันเพื่อนเกิดความท้อถอยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน

นอกจากสภาพการอบรมเลี้ยงดูและการแสดงอารมณ์ของผู้ปกครองทางครอบครัวแล้ว สภาพการจัดประสบการณ์และการฝึกทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กโดยโรงเรียนและครูก็มีผลต่อความพร้อมของเด็ก ดังนั้น โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมต่อเด็กให้ถูกต้องและเหมาะสมในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ไปในโรงเรียน บุคลิกภาพของครู การจัดบทเรียนของครู รวมทั้งวิธีที่ครูใช้ในการสอน ฯลฯ ถ้าเด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ห้องเรียน ครู และเพื่อนๆ ก็จะทำให้เขาเกิดความสนใจ ความต้องการที่จะเรียน อยากเรียน อยากทำ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กพร้อมที่จะเรียน

การที่จะจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้แก่เด็กได้ถูกต้องและเหมาะสม ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาเพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะต้องพัฒนาควบคู่กันไปทั้งด้านร่างกาย ด้านความสามารถหรือสติปัญญา ด้านคุณธรรมหรือลักษณะนิสัย และสังคมนิสัย

2.2 จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของเด็กวัยนี้ เน้นความสามารถและทักษะในการหาความรู้ ตลอดจนการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาของคนและสังคม

2.3 เด็กเรียนรู้ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ใด กับใคร ในสถานการณ์ใด การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประสบการณ์ ความสนใจจะทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้

2.4 ควรเปิดโอกาสการเรียนรู้ วิธีการ และเวลาให้ยืดหยุ่นได้ เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลิกภาพ สติปัญญาและความสนใจ

2.5 การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้เกิดขึ้นเมื่อนักเรียนได้สัมผัส จึงต้องทดลอง ทำตามแบบ ดังนั้นการเรียนรู้ที่เน้น ครูบอกนักเรียนรับฟังอย่างเดียวจึงไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์

2.6 การเล่น คือ ธรรมชาติของเด็กวัยนี้ทุกคน การเล่นมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทุกด้าน เพราะการเล่นเป็นประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กได้เรียนรู้ รับรู้ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจ ดังนั้นการเล่นจึงความเป็นแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ประโยชน์ของการเตรียมความพร้อมในการเรียน

การเตรียมความพร้อมก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้ (กลุ่มการศึกษาพิเศษ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2550:45-47)

1. ความพร้อมช่วยให้การเรียนรู้ตรงกับระดับสติปัญญาของเด็ก นักการศึกษาได้ศึกษาพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัย 2 – 5 ปี พบว่า การคิดของเด็กอยู่ในขั้นรูปธรรม กล่าวคือ เด็กจะคิดออกก็ต่อเมื่อได้เห็นของจริง ได้สัมผัส ทดลอง การใช้เหตุผลเป็นเพียงกิ่งเหตุผล ยังใช้เหตุผลแท้จริงไม่ได้ และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของความคิด โดยคิดว่าความคิดของตนเองถูกที่สุด ไม่อาจคิดหรือแก้ปัญหาโดยใช้ทัศนะของผู้อื่นได้ การศึกษาที่สอดคล้องกับระดับสติปัญญาของเด็กวัยนี้คือเรียนความพร้อมในการเรียน และวิธีสอนก็ใช้วิธีเล่นปนเล่น การให้เด็กเรียนอ่าน – เขียนพยัญชนะ และคิดเลขเป็น เป็นการเรียนที่เกินความสามารถของเด็ก เด็กอาจเรียนได้แต่จะให้ทำซ้ำๆ ใช้เวลานาน ก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายและปราศจากความเข้าใจ ทำแบบนกแก้วนกขุนทอง ซึ่งเป็นผลเสียต่อเด็กมาก ดังนั้นการสอนความพร้อมในการเรียนจึงตรงกับระดับสติปัญญาของเด็กวัยนี้

2. ช่วยเด็กที่เสียเปรียบด้านสิ่งแวดล้อม เด็กทุกคนมีศักยภาพที่จะเจริญเติบโตเท่าเทียมกัน แต่ศักยภาพนั้นมีได้สมบูรณ์ในตัวของมันเอง ต้องอาศัยปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเป็นอันมาก สิ่งแวดล้อมมีธรรมชาติเป็นเงื่อนไข กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมที่ดีจะสร้างพัฒนาการของเด็กให้สมบูรณ์ดีทุกด้าน และสิ่งแวดล้อมด้อยจะทำให้พัฒนาการของเด็กบกพร่อง เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน จึงไม่พร้อมที่จะเรียน เพราะเสียเปรียบด้านสิ่งแวดล้อมทำให้มีปัญหาในการเล่าเรียนและการปรับตัวเป็นอันมาก ดังนั้นการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็กในพื้นที่ที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ก็เพื่อช่วยเด็กที่เสียเปรียบด้านสิ่งแวดล้อม การเรียนในชั้นเด็กเล็กจะเสริมสร้างพัฒนาการและความพร้อมในการเรียน ตลอดจนลดความล้มเหลวในการเรียนที่จะเกิดขึ้นในระยะเริ่มแรก

3. ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านลักษณะนิสัยและสังคมนิสัย เนื่องจากโดยธรรมชาติของเด็กวัยนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กตั้งแต่เกิดมาจนอายุ 6 ปี อยู่ในสังคมแคบๆ เฉพาะครอบครัว

และญาติ ซึ่งคนเหล่านั้นก็เอาอกเอาใจตาใจเด็กจนเด็กคิดว่าตนเองสำคัญที่สุด เสริมให้เด็กมีนิสัยที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางยิ่งขึ้น นิสัยของเด็กวัยนี้จะมีนิสัยต่อต้านสังคมหรือไม่เป็นสังคมนิสัยที่ดี คือชอบแข่งขัน อิจฉา ชอบมีอำนาจเหนือผู้อื่น ร่วมมือ ออกรับให้ผู้อื่นยอมรับ ชัดแย้ง เห็นแก่ตัว โกรธง่าย เป็นต้น การจัดการศึกษาโดยการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ เพราะการเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะด้านลักษณะนิสัยและสังคมนิสัยมีจุดหมายเพื่อฝึกจิตใจหรือเสริมสร้างลักษณะนิสัยและสังคมนิสัยที่พึงปรารถนาอย่างจริงจัง หากเด็กในวัยนี้มีลักษณะนิสัยและสังคมนิสัยที่ไม่พึงปรารถนาแล้ว เด็กจะเป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ยอมรับผู้อื่น ไม่เข้าใจกฎระเบียบของสังคม ซึ่งเป็นอันตรายต่อตนเองและส่วนรวมอย่างยิ่ง เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่

4. ช่วยลดการซ้ำชั้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบันการเกณฑ์เด็กที่มีอายุตามเกณฑ์เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยถือหลักว่าเด็กมีความพร้อมถึงระดับที่สมควรเรียนตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้ว แต่ปรากฏว่าอัตราการซ้ำชั้นมีสูงมากในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีปัญหาทางภาษาและเศรษฐกิจของประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากเด็กในท้องถิ่นเหล่านี้ขาดความพร้อมที่จะเรียน การเตรียมความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จึงหวังผลว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมช่วยลดอัตราการซ้ำชั้นในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ลงได้บ้าง หลักการเตรียมความพร้อมจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

4.1 การเตรียมความพร้อมในการเรียนของเด็ก จะต้องเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกๆ ด้าน ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์และทักษะเบื้องต้นสำหรับการเรียนวิชาต่างๆ ในชั้นประถมต่อไป

4.2 แนวการสอนจะต้องมีบูรณาการ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและกิจกรรมมีทั้งประสบการณ์ในการใช้ภาษา ดนตรี ศิลปะ การอยู่ร่วมกัน ฯลฯ มากกว่าที่จะเรียนแต่ละวิชาและแยกกัน

4.3 แนวการสอนควรต่อเนื่องและสามารถที่จะเปลี่ยนจากประสบการณ์อันหนึ่งไปยังอีกอันหนึ่งได้สะดวก

4.4 ประสบการณ์ที่จะนำมาสอนควรยืดหยุ่นได้ คำนึงถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน และอัตราการโตเร็วโตช้าของเด็กให้เด็กมีโอกาสที่จะเลือกแสดงความคิดเห็นให้เด็กได้ทำงานและเล่นได้สมดุลย์กัน

4.5 เนื้อหาควรจะสอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคล และของเด็กในชั้น ทั้งนี้จะต้องตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละบุคคลและของเด็กในชั้นและตรงกับความต้องการของท้องถิ่นด้วย

4.6 กิจกรรมในแนวการสอนจะต้องให้สมดุลย์กัน จะต้องมีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนกิจกรรมต่างๆ ให้มีกิจกรรมทั้งในอาคาร นอกอาคาร ทั้งกิจกรรมที่เด็กต้องเคลื่อนไหวมากๆ และอยู่เฉยๆ ตลอดจนมีเวลาพักผ่อนและกินอาหาร

4.7 ควรได้มีวัสดุและของเล่นให้เด็กได้ทำเป็นสิ่งที่สนใจโดยใช้ความคิดคำนึงความสามารถในการสร้างสรรค์ การสร้างสิ่งต่างๆ ตามความประสงค์ คิดหาเหตุผลแก้ปัญหา

4.8 ควรให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสชื่นชมในความสำเร็จของตนตามความสามารถที่แตกต่างกัน

4.9 สร้างความคิด ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับโรงเรียนให้แก่เด็กโดยหวังให้เด็กมีความสุขสบาย และร่าเริงแจ่มใส

4.10 ฝึกทักษะที่จำเป็นสำหรับที่เด็กจะอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับเพื่อนๆ รู้จักแบ่งปันสิ่งของกันใช้ รู้จักรับผิดชอบ รู้จักเสนอแนะ ออกความคิดเห็น และฟังความคิดของคนอื่น

4.11 กิจกรรมสำหรับการเตรียมความพร้อมในการเรียนให้แก่เด็กเล็กนี้ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยการเล่นหรืออ่านนิทานให้ฟัง อ่านโคลง ดูรูปภาพในหนังสือ ค่อยอภิปรายกันในเรื่องง่ายๆ พาไปเที่ยวชมสถานที่ ฟังดนตรี การเล่นโดยเสรีภายในขอบเขตที่ไม่มีอันตรายแก่ตนเองและผู้อื่น เล่นละคร บันทึกระดาษ เขียนรูปและระบายสี เล่นหุ่น และอื่นๆ ดังจะได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนในบทต่อไป

4.12 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ควรเป็นประสบการณ์ตรง เพื่อให้เด็กได้สังเกตสัมผัส รับรู้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้

4.13 กิจกรรมแต่ละกิจกรรมควรจัดระยะเวลาให้เหมาะสมกับเด็ก กิจกรรมที่ต้องใช้พลังงานควรสลับกิจกรรมที่เด็กไม่ต้องใช้พลังงาน

4.14 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ควรแทรกการเล่นเพื่อให้เด็กได้เรียนอย่างสนุกสนาน จะทำให้เด็กจำบทเรียนได้ง่าย

สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม หมายถึง การเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวม ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรวมในโรงเรียน การให้ความรู้กับนักเรียนปกติในและบุคลากรของโรงเรียนในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การส่งเสริมเสริมให้นักเรียนปกติและบุคลากรในโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การให้ความร่วมมือของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนในการจัดการเรียนรวม การส่งเสริมการพัฒนาครูการศึกษาพิเศษและครูผู้สอน การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมนักเรียนปกติ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรภายในโรงเรียน การกำหนดนโยบาย แนวทางในการรับสมัคร คัดแยก คัดกรองนักเรียนและการจัดการเรียนรวมของโรงเรียน

4.2 การจัดสภาพแวดล้อม

สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554: 43) ได้กำหนดแนวทางการบริหารและการจัดการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมด้านการจัดสภาพแวดล้อมว่า การจัดการศึกษาพิเศษจะต้องเน้นการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับคนทั่วไป โดยเฉพาะการจัดการเรียนรวมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สามารถพึ่งตนเองได้ และอยู่อย่างมีสิทธิ ศักดิ์ศรี และปกติสุขเช่นคนทั่วไป

การเตรียมสิ่งแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อเครื่องมือ และอุปกรณ์ โรงเรียนควรมีการเตรียมสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ดังนี้ (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร. 2554: 45-46)

1. สภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียน ต้องปรับสภาพทั่วไปในบริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย โรงเรียนควรจัดเตรียมทางลาดเพื่อให้นักเรียนเกิดความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรจัดให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน เป็นต้น

2. ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วม ควรมีขนาดที่เหมาะสม มีแสงสว่างเพียงพอ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรลดเสียงรบกวนให้มากที่สุด เพื่อให้การรับฟังจากเครื่องช่วยฟังชัดเจน นักเรียนที่มีความบกพร่องในการได้ยินอาจมีความจำเป็นต้องใช้ล่ามภาษามือ โรงเรียนควรจัดพื้นที่สำหรับล่ามให้เหมาะสม เพื่อความสะดวกในการเดินและเคลื่อนไหว

3. ห้องสอนเสริม เป็นห้องที่ควรมีสื่อประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ เอกสาร หนังสือ ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อม และครูควรพัฒนาตนเอง ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เครื่องมือ วัสดุ-อุปกรณ์ ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและนักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอิสระ

4. สื่อเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

5. สื่อสร้างความเข้าใจ เป็นสื่อที่ใช้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของคนพิการเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลทั่วไปกับคนที่มีความต้องการพิเศษ หน้าที่ความรับผิดชอบ การยอมรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

6. สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริหาร และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดห้องเรียนที่เน้น “เด็กเป็นศูนย์กลาง” จะช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุด หากมีการจัดระเบียบสภาพแวดล้อม มีการจัดมุมการเรียนรู้ และการจัดเตรียมสื่อ-อุปกรณ์ที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ ซึ่งเด็กสามารถที่จะเลือกและเข้าไปเล่นได้โดยอิสระ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 49-53) ได้กำหนดแนวทางในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเรียนร่วมไว้ ดังนี้

บริเวณและสถานที่

บริเวณและสถานที่ มีความจำเป็นอย่างมากต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เด็กๆ ต้องการมุมการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่ตนทำ จะต้องเป็นมุมที่กระตุ้นการเคลื่อนไหว การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การทดลอง สามารถขยายยืดหยุ่นได้ เล่นบทบาทสมมุติได้ เก็บของได้ แสดงของผลงานของตนได้ เล่นด้วยตนเองหรือเล่นเป็นกลุ่มได้

ห้องเรียนแต่ละห้องก็ต้องการพื้นที่เก็บของส่วนตัวของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนอาจจะได้ลิ้นอกเกอร์ไม้หรือกล่องกระดาษ โลหะ เพื่อใช้ใส่ของส่วนตัว

บริเวณและพื้นที่ที่จัดจะต้องมีความปลอดภัยทั้งในด้านกายและจิตใจ ความปลอดภัยทางด้านจิตใจ รวมทั้งการเคารพในสิทธิเด็ก ต้องให้เด็กรู้ว่ามุมใดเมื่อไรที่เด็กจะสามารถเข้าไปเล่นได้ ซึ่งเด็กจะเกิดความรู้สึกเชื่อมั่น และปลอดภัย หากมุมที่จัดคำนึงถึงเด็ก ผู้ใหญ่จะต้องเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของเด็ก หรือพูดคุยกับเด็ก มุมที่จัดก็ต้องมีความสะดวกสบาย ดึงดูดความสนใจ เด็กเกิดความรู้สึกสบายใจ อบอุ่น และเป็นระเบียบ

ข้อพึงระวังในการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยดังนี้

1. การบำรุงรักษาอาคาร ซึ่งรวมทั้งความสะดวกของพื้นที่ การซ่อมแซมอุปกรณ์ ความสว่างอย่างเพียงพอ ความสะอาดของหน้าต่าง สามารถถ่ายเทอากาศได้ดี
2. ความปลอดภัยในทางเดินไปสู่ประตู ไม่ว่าเด็กทั่วไป หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต่างต้องการทางเดินเข้าสู่ห้องต่างๆ เช่น ห้องเรียน ห้องนั่งเล่น ห้องน้ำ ที่สะดวกสบาย โลงไม่มีสิ่งกีดขวางพื้นที่กว้างพอสำหรับรถเข็น ไม่ค้ำยัน ในพื้นที่กลางแจ้งเด็กสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีหลังคา เพื่อป้องกันแดดและฝน ทางเดินต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กที่ใช้เครื่องช่วยเดินหรือรถเข็น
3. อุปกรณ์มีความเหมาะสมและมีเพียงพอกับความต้องการของเด็ก ห้องน้ำ อ่างล้างหน้า ต้องมีความสูงและขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก เพื่อจูงใจให้เด็กสามารถใช้ได้ด้วยตนเอง พื้นที่ปลอดภัย ไม่เปียก หรือลื่น ห้องน้ำต้องมีราวจับ เพื่อช่วยเด็กพิการทางกาย ของเล่น วัสดุ-อุปกรณ์ต้องเหมาะสมกับอายุของเด็กเล็ก ต้องไม่ชิ้นเล็กเกินไป เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กกลืนเข้าปาก สามารถทำความสะอาดได้ ต้องไม่มีสารที่เป็นอันตรายต่อเด็ก โตะเก้าอี้ ต้องปรับได้ เพื่อใช้ในการนั่งได้อย่างเหมาะสมกับเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความสูงพอเหมาะสำหรับนั่งทำกิจกรรม และนั่งได้สบาย โตะต้องสามารถใช้งานได้หลายกิจกรรม ให้ใช้สื่อ พรหม ผ้าห่ม เพื่อความสะดวก
4. การป้องกันอันตรายต่างๆ เช่น ปลั๊กไฟ สายไฟ ต้องกำหนดจุดไม่ให้เด็กเอื้อมถึงวัสดุ-อุปกรณ์ต้องมีการซ่อมแซมให้เรียบร้อย วัตถุอันตรายต้องเก็บให้ห่างเด็ก
5. ขั้นตอนการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ต้องมีเครื่องมือปฐมพยาบาลไว้เสมอ

วัสดุและอุปกรณ์

วัสดุและอุปกรณ์จะมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพราะจะเป็นตัวกระตุ้นในการสำรวจและเรียนรู้ของเด็ก

การละเล่นที่มีวัสดุและอุปกรณ์ที่ได้รับการออกแบบอย่างดี จะมีผลต่อการพัฒนาทักษะ กล้ามเนื้อใหญ่ และการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาทางสติปัญญา ความคิดริเริ่ม การเข้าสังคม และการตระหนักในคุณค่าของตัวเด็ก

อุปกรณ์ทั่วไป หมายถึง เครื่องเรียน หรือสิ่งอื่นๆ ที่ใหญ่ และมักเป็นสิ่งที่ราคาแพงของโรงเรียน เช่น ขาตั้งสำหรับระบายสี โตะ เก้าอี้ อุปกรณ์ตกแต่งบ้านจำลอง อุปกรณ์ปั้นปาย

วัสดุ หมายถึง สิ่งของที่เล็กลงมา และราคาไม่แพงมากในโรงเรียน เช่น จิกซอร์ เกม การศึกษาต่างๆ หนังสือ ของเล่น รวมทั้งสี กาว กระดาษ ซึ่งต้องใช้และเปลี่ยนประจำ

นอกจากการเลือกอุปกรณ์ที่ดีแล้ว ครูจะต้องเลือกพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ คือสิ่งที่เลือกมีความน่าสนใจเมื่อสัมผัสจะรู้สึกดี เป็นวัสดุที่มีคุณภาพคงทนและเด็กสามารถทำได้เหมาะสมกับวัย

ความสามารถและความสนใจของเด็ก

เบญจา ชลธารันนท์ (2546: 6-13) ได้อธิบายถึงกระบวนการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนร่วมตามโครงสร้างซีทว่า การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพควรจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนในสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment: LRE) โรงเรียนควรพยายามให้เด็กได้เรียนร่วมในชั้นเรียนทั่วไปมากที่สุด หากไม่สามารถจัดให้เด็กเรียนร่วมได้เต็มเวลาก็อาจจัดเป็นบางเวลาได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคล โดยทั่วไป ควรจัดให้นักเรียนทุกคนเข้าเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยแยกนักเรียนออกไปจากเพื่อนทั่วไปให้น้อยที่สุด โรงเรียนควรปรับสภาพแวดล้อมโดยใช้หลักวิชาการ คือพิจารณาถึงสภาพความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่มีการเห็นเลือนรางควรมีโต๊ะเรียนและจัดให้นักเรียนมานั่งแถวหน้าสุด รวมทั้งไม่ให้แสงสะท้อนจากหน้าต่างเข้ามาบดบังเวลาที่นักเรียนดูกระดานดำ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจัดที่นั่งประมาณแถวที่ 2 หรือ 3 โดยนั่งมุมใดมุมหนึ่งของห้อง เพื่อให้นักเรียนสามารถมองครู และเพื่อนนักเรียนในห้องได้ทั่วถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่นั่งรถเข็น เมื่อจำเป็นต้องเรียนวิชาเกษตรและนักเรียนต้องปลูกผักสวนครัว ครูควรยกระดับแปลงผักให้สูงขึ้นจากพื้น และอยู่ในระดับเดียวกับที่นั่งเก้าอี้รถเข็น เพื่อให้นักเรียนสามารถปลูกผักได้สะดวก นอกจากนี้ควรคำนึงถึงพาหนะที่ใช้ในการรับส่งนักเรียนจากบ้านและจากโรงเรียนไปบ้านไปทัศนศึกษา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนจะต้องเคลื่อนย้าย นอกจากนี้จะต้องมีการบริหารจัดการตารางเวลาเรียนและห้องเรียน เช่น ห้องเรียนสำหรับการเรียนร่วมควรอยู่ชั้นล่างของอาคาร พื้นห้องเรียนควรราบเรียบและมีการปรับระดับเพื่อความสะดวกในการใช้รถเข็น ห้องน้ำ โต๊ะ เก้าอี้ และ คำนึงถึงการถ่ายเทของอากาศ แสงจากธรรมชาติ แสงไฟ

บุคคลที่เกี่ยวข้องในสภาพแวดล้อมของเด็ก ได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และบุคลากรอื่นในโรงเรียน โรงเรียนทั่วไปที่มีการจัดการเรียนร่วมผู้บริหารจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในโรงเรียนที่จะเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศของการยอมรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมในโรงเรียน หากทางโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการโรงเรียนไว้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้คณะกรรมการโรงเรียนทราบและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียน ซึ่งควรประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรภายนอก เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการเรียนร่วม แนวทางการดำเนินงาน จัดสรรงบประมาณ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน และรูปแบบในการจัดการเรียนร่วม เมื่อคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมประจำโรงเรียนประชุม กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการเรียนร่วมเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียนต้องจัดการประชุมชี้แจงถึงนโยบายของโรงเรียนและมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยให้ถือเป็นปริมาณงาน พร้อมทั้งให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมเป็นเจ้าของโครงการ นอกจากนี้ทางโรงเรียนต้องจัดทำป้ายประกาศ นำเสนอในลักษณะของโปสเตอร์ แผ่นพับ วีดีโอ

หรือจัดป้ายนิเทศ เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบเกี่ยวกับนโยบาย ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องอาสาเป็นวิทยากร หรือหากมี กิจกรรมการดำเนินงานด้านคนพิการในสังคมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนร่วมจะได้เผยแพร่ให้ทุกคนรับทราบคร่าวๆ และครูการศึกษาพิเศษต้องเป็นที่ปรึกษาซึ่งกันและกัน โดยทำงานร่วมกันเป็นทีม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 16-17) ได้เสนอการจัดสภาพแวดล้อมในด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเสริมวิชาการ ห้องน้ำ ห้องส้วม นอกจากนี้ ผดุง อารยวิญญู (2541: 229-230) ได้กล่าวถึงการจัดสิ่งแวดล้อมให้มีความสอดคล้องกัน ต้องเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนอกจากรั้วนั้น ผดุง อารยวิญญู (2541: 51-54) ยังได้กล่าวถึง การจัดห้องเรียนซึ่ง หมายถึง การจัดวาง ตำแหน่งโต๊ะ เก้าอี้ ตลอดจนอุปกรณ์บางอย่างในห้องเรียนให้เหมาะสม การจัดมุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมอิสระ การจัดโต๊ะเก้าอี้ในลักษณะที่ครูกับนักเรียนเคลื่อนไหวได้สะดวก ถ้ามีนักเรียนที่นั่งรถเข็นอยู่ต้องดัดแปลงสถานที่หากจำเป็น เพื่อให้เด็กเคลื่อนย้ายในห้องเรียนหรือเคลื่อนย้ายได้สะดวก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินให้นั่งแถวหน้า เด็กที่เสียสมาธิง่ายไม่ควรนั่งใกล้หน้าต่างหรือประตู

กุลยา ก่อสุวรรณ (2553: 100-101) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดสิ่งแวดล้อมว่า สิ่งที่มีอิทธิพลมากต่อการเรียนรู้มาประการหนึ่ง คือ สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ซึ่งสิ่งแวดล้อมนี้อาจช่วยส่งเสริมให้เด็กสนใจและเรียนรู้ได้มากขึ้น หรือทำให้เด็กเบื่อไม่อยากจะเรียนได้สิ่งแวดล้อมที่กล่าวถึงได้แก่ สถานที่ หากเด็กนั่งแถวหน้าของห้องเรียนเด็กย่อมจดจ่อต่อสิ่งที่ครูสอนได้มากกว่าแถวหลัง บรรยากาศของห้องเรียน หากห้องเรียนสงบ ไม่วุ่นวาย เด็กจะสนใจการเรียนมากกว่าห้องที่มีเสียงดังเกินไปหรือไม่ยุ่งเหยิงไม่เป็นระเบียบ แสงและกลิ่น ก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง เมื่อเด็กต้องอ่านหนังสือแต่แสงไม่พอเด็กจะต้องเพ่งสายตามากเกินไป เด็กก็จะอ่านได้ไม่นาน อุณหภูมิ หากห้องเรียนร้อนหรือหนาวเกินไปเด็กจะไม่สบายตัวทำให้เด็กไม่สามารถจดจ่อในสิ่งที่ครูสอนได้ ดังนั้นห้องเรียนที่เหมาะสมส่วนใหญ่จึงต้องมีอากาศโปร่งสบาย ลมถ่ายเทได้สะดวก หรือหากใช้เครื่องปรับอากาศ อุณหภูมิในห้องเรียนต้องได้รับการปรับให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนรวมถึงการจัดสื่อ บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด การจัดเตรียมอาคารสถานที่ภายนอก ห้องน้ำ โรงอาหาร ทางเดิน การจัดสภาพแวดล้อมในตัวอาคาร ประตู สวิทไฟ แสงสว่าง การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน การจัดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ความเพียงพอของสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การประชุมปรึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อม การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นปัจจุบัน การจัดสภาพแวดล้อมตามหลักเกณฑ์ การประเมินการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4.3 การบริหารจัดการหลักสูตร

การจัดหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำเป็นต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษและให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีขีดจำกัดในการเรียนตามหลักสูตรน้อยที่สุด ซึ่งแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรได้มีนักการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อธิบายถึงวิธีการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

เกอูร วังค์ก้อม (2548: 138-139) ได้อธิบายถึงการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษอาจกระทำได้หลายรูปแบบซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะร่วมกัน ในที่นี้เสนอแนวทางการจัด 3 รูปแบบ คือ

1. การจัดกลุ่มเด็กตามความสามารถเป็นการจัดเด็กที่มีความสามารถประเภทเดียวกันให้เรียนรวมอยู่ด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กพิเศษ ซึ่งการจัดการศึกษาลักษณะนี้จะสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การจัดเป็นโรงเรียนพิเศษ การจัดชั้นเรียนพิเศษโดยเฉพาะ หรือเป็นกลุ่มพิเศษโดยเฉพาะในการจัดกลุ่มเด็กในลักษณะนี้จะต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ตรงกับความสามารถกับเด็กจริงตลอดจนครูผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้จะต้องผ่านการฝึกอบรมและเตรียมการมาโดยเฉพาะ

2. การสอนเร่ง เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กได้เข้าเรียนในหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่งได้เร็วขึ้น หรือเป็นการจัดให้เด็กได้เรียนหลักสูตรเร็วขึ้นตามความสามารถของแต่ละคนโดยเฉพาะ หลักสูตรควรมีความกว้างมากพอที่จะค้นพบสิ่งที่ตัวเองถนัดและสนใจ ได้ เช่น หลักสูตรเปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้าและลงลึกในวิชาต่างๆได้และควรเน้นแนวคิด หลักและทฤษฎีก่อนแล้วค่อยลงไปรายละเอียดวิชาหรือข้อปลีกย่อยต่างๆซึ่งการสอนเร่งในลักษณะนี้สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การเข้าเรียนก่อนอายุ การเรียนข้ามชั้นเรียน การเรียนควบชั้นการเข้าเรียนมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาก่อนวัย เป็นต้น

3. การสอนเสริม เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยการเพิ่มวิชาเรียนและเนื้อหาวิชาเข้าไปในหลักสูตรปกติเพื่อให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ทั้งในแนวกว้างและแนวลึก ดดยมุ่งเน้นให้เด็กได้มีโอกาสค้นคว้าศึกษาหาความรู้ และฝึกทักษะกระบวนการระดับสูง

การบริหารจัดการหลักสูตร

เบญญา ชลธารันนท์ (2546: 15-19) ได้กล่าวอธิบายถึงการบริหารจัดการหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมว่า หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การปรับหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรที่ใช้กับนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็นอาจปรับจากการวาดรูปมาเป็นการปั้นแทน สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอาจปรับให้ไม่ต้องอ่านออกเสียง

2. การจัดทำหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทางการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับของความพิการจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน โรงเรียนอาจประยุกต์ตามแนวทางของกรมวิชาการ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหลายคนไม่สามารถเรียนรู้ได้ตามหลักสูตรทั่วไปจึงจำเป็นต้องจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ค่อนข้างรุนแรงจะต้องมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะ ซึ่งไม่ใช่หลักสูตรตัดต่อหรือนำหลักสูตรในระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับมัธยมศึกษา สัดส่วนของเนื้อหาหลักสูตรในชั้นประถมศึกษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่านออกเสียงได้ เลขคณิต ความเข้าใจในภาษาจะสูง และเมื่ออยู่ในช่วงทักษะมัธยมศึกษาตอนปลายจะค่อย ๆ ลดลง แต่ถ้าเป็นเรื่องของทักษะการดำรงชีวิต ทักษะการเตรียมความพร้อมในด้านอาชีพจะต่ำในช่วงแรก ๆ แล้วจะค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้น โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่

3. การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหารการดูแลบ้านเรือน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ การใช้บริการของไปรษณีย์ ธนาคาร ทักษะการอ่านเขียนอักษรเบรลล์ ทักษะการทำความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว ทักษะการใช้แว่นขยาย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนออทิสติก ภาษามือสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นต้น

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) เป็นแผนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องต้องการ เรียกชื่อย่อว่า IEP กระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องจัดทำ IEP ให้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นเฉพาะบุคคลทุกคน โดยต้องตรวจสอบเพื่อบ่งชี้จุดเด่นและจุดด้อยของนักเรียน รวมถึงความต้องการจำเป็นพิเศษ นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการยังได้ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 โดยให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีเป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการ

ในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกิน 5 เท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่ นักเรียนทั่วไปต่อคน

1. วัตถุประสงค์ในการใช้ IEP มีอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 เป็นแผนการจัดการศึกษาที่เขียนขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับเด็กคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะ IEP หรือที่ประชุมเด็กเฉพาะกรณีเกี่ยวกับเด็ก ใน IEP จะมีข้อมูลในการจัดเด็กเข้ารับ บริการการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

1.2 เป็นเครื่องมือในการจัดการกับกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนทั้งหมด ฉะนั้น IEP ในแง่ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการตรวจสอบและกระบวนการสอนจะมีส่วน เกี่ยวข้องกับการประเมินผลและวิธีการสอน

2. เหตุผลในการจัดทำ IEP

2.1 เพื่อให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา และ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรงบประมาณทางการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2545 และมาตรา 10 วรรค 3 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2545 ซึ่งกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิทธิในการรับบริการช่วยเหลือตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

2.2 เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการหรือที่มีความ บกพร่องตามความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละบุคคล

2.3 เพื่อประกันว่าได้มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้จริง

2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

3. แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation:Plan: IIP) เป็นแผนการสอนที่ จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงสำหรับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องคนนั้น ๆ ในวิชาหรือทักษะที่เป็น จุดอ่อน แผนการสอนเฉพาะบุคคลนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์และเป้าหมายที่ กำหนดไว้ใน IEP

4. การตรวจสอบทางการศึกษา (Educational Assessment) หมายถึงกระบวนการที่ใช้ วิธีการต่าง ๆ หลายวิธี ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่ จะกำหนดปัญหาและหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการพฤติกรรม และ ร่างกาย รวมทั้ง ตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องการส่งต่อ การคัดแยกการกำหนดประเภทเด็กที่ มีความต้องการพิเศษ การวางแผนการสอน และการประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน

5. เทคนิคการสอน เทคนิคการสอนที่ควรนำมาใช้กับนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง เป็นพิเศษ มีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นเครื่องมือ 2 อย่าง คือ เป็นเทคนิคการ สอน และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบหรือประเมินเด็กว่ามีทักษะในเรื่องนั้น ๆ แล้วหรือไม่ การ วิเคราะห์งาน สามารถใช้ได้หลายกรณี โดยทั่วไปคนหลายคนเข้าใจผิดคิดว่ากรวิเคราะห์งานใช้

สอนเฉพาะทักษะ การดำรงชีวิตหรือการฝีมือ เช่น การสานนกด้วยใบลาน เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงสามารถนำเทคนิคการวิเคราะห์งานไปใช้ในด้านวิชาการได้ด้วย ในวิชาคณิตศาสตร์ หากต้องการสอนทักษะใหม่ ต้องมีการประเมินพื้นฐานความรู้เดิมของเด็กก่อนที่จะเริ่มสอนทักษะใหม่ ยกตัวอย่างเช่น ในการสอนการบวก ซึ่งการบวกคือการรวมกัน $1+1 = 2$ ต้องมีทักษะเบื้องต้นที่เด็กควรจรรู้ก่อนที่จะมาถึงทักษะตรงนี้ ในการวิเคราะห์งานจะช่วยให้ครูตรวจสอบได้ว่าเด็กจะต้องมีพื้นฐานวิชาความรู้อะไรก่อนมาเรียนเนื้อหา นี้ ดังนั้น ในการบวกเลขเด็กต้องรู้จักตัวเลข 0 ถึง 9 และรู้ความหมายและค่าของตัวเลขแต่ละตัว หากไม่รู้ค่าของจำนวนเด็กบวกเลขไม่ได้ นอกจากนี้เด็กต้องรู้จักและเข้าใจค่าประจำหลัก ในการสอนหลักเดียวครูอาจไม่ประสบปัญหาอะไร เช่น $1+1 = 2$ แต่เมื่อเป็นเลข 2 หลัก เด็กต้องรู้จัก หลักสิบ หลักร้อย หลักพัน จึงบวกเลขเพิ่มเติมขึ้นไปได้ ทุกอย่างมีกระบวนการของการใช้ทักษะการวิเคราะห์งานมาเป็นเทคนิคการสอน เพื่อให้ครูตรวจสอบและประเมินดูว่าเด็กมีพื้นฐานเพียงพอแล้วหรือไม่ ดังนั้นเวลาครูจะสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง เด็กอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แต่มีความรู้พื้นฐานในวิชาเลขอาจไม่ถึงระดับชั้นอนุบาล 3 ยังไม่รู้ค่าของแต่ละตัวเลข การที่ครูจะมาสอนเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จึงเป็นไปได้ สิ่งที่ครูทำได้ คือ พิจารณาว่าเด็กมีพื้นฐานความรู้อยู่ในระดับใดแล้วเริ่มต้นจากจุดนั้นขึ้นมาเรื่อย ๆ

5.2 การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring)

การสอนโดยเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หมายถึง วิธีการสอนที่ให้เพื่อนนักเรียนช่วยสอนให้เพื่อนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ แบบตัวต่อตัว หรือ 1:1 โดยเพื่อนช่วยสอนอาจเป็นนักเรียนชั้นสูงกว่าหรือนักเรียนชั้นเดียวกันอายุเท่ากันแต่มีความสามารถสูงกว่ามาช่วยสอน

5.3 ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy System) ในการจัดการเรียนการสอนโดยเพื่อนช่วยเพื่อนในด้านวิชาการยังต้องอาศัยความร่วมมือของเพื่อนนักเรียนทุกคนในการส่งเสริมกำลังใจและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องในเรื่องทั่วไป เช่น นำทางไปห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร อ่านหนังสือบนกระดานหรือแผ่นใส สื่อสารกับผู้อื่น เขียนตัวอักษรปกติให้ เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าระบบเพื่อนช่วยเพื่อนเป็นการฝึกทักษะทางสังคมระหว่างเพื่อนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องและนักเรียนทั่วไป การจัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจะทำให้เพื่อนเกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นักเรียนทั่วไปได้เรียนรู้วิธีการช่วยเหลือบุคคลพิการหรือที่มีความบกพร่องที่ถูกต้องและเหมาะสม ในขณะเดียวกัน นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติต่อเพื่อนที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่ตนเองอย่างถูกวิธีอย่างไรก็ตาม ครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนพึงระมัดระวังปัญหาบางประการที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ตัวอย่างเช่น นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องรอคอยเวลาที่จะมีผู้มาช่วยเหลือตลอดเวลา ส่วนนักเรียนผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนอาจทุ่มเทเวลาในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนมากเกินไป ในทางตรงกันข้ามนักเรียนผู้นั้นอาจเกิดความรำคาญและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนได้ ในบางกรณีนักเรียน ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อนช่วยเพื่อนต้องการจะช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกให้เพื่อนอย่างเต็มที่ หรือเกิดความรู้สึกว่าหากทำงานร่วมกันกับเพื่อนอาจ

ต้องใช้มากกว่า จึงทำกิจกรรมต่าง ๆ แทนเพื่อนเกือบทุกกิจกรรมอาจส่งผลให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเกิดความรู้สึกที่ตนเองทำอะไรไม่ได้ดีพอและรู้สึกว่าตนเองด้อยค่าไปในที่สุด ดังนั้น ครูผู้จัดการเรียนการสอนระบบเพื่อนช่วยเพื่อนจึงควรให้ความรู้ในการปฏิบัติตนระหว่างเพื่อให้เข้าใจก่อน หากพบว่าเกิดปัญหาใด ๆ ครูควรช่วยเหลือและแนะนำเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

6. การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนในปัจจุบันใช้วิธีการทบทวนและปรับ IEP ปีละอย่างน้อย 2 ครั้ง รวมทั้งมีการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนโดยสรุปจาก IIP ที่ใช้สอนเด็กในแต่ละสาระการเรียนรู้ ทักษะ และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะมีการระบุว่าประเมินโดยวิธีใดและใช้เกณฑ์อะไร โดยอาจนำเสนอในรูปแบบของกราฟแท่ง กราฟเส้นประกอบบรรยาย หรือคิดเป็นคะแนนและเกรดในชั้นประถมศึกษาครูทั่วไปและครูการศึกษาพิเศษที่ร่วมกันสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมอาจแยกกันประเมินผลนักเรียน กล่าวคือ ครูแต่ละคนประเมินผลและให้เกรดนักเรียนเฉพาะส่วนของตนเอง พร้อมทั้งมีรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องประกอบด้วยแล้วจึงนำผลการประเมินผลของครูแต่ละคนมาตัดสินใจร่วมกัน วิธีนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงพ่อแม่ของตัวนักเรียนเอง

7. การจัดกิจกรรมการสอนนอกห้องเรียนและชุมชน นอกจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดภายในชั้นเรียนและภายในโรงเรียนแล้ว ยังมีกิจกรรมนอกโรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนควรมีการบริหารจัดการในเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย ยานพาหนะ ที่พิก ฯลฯ เพื่อช่วยให้การเข้าร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ลักษณะกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น ในวิชาพลศึกษาจัดให้นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไปในสนามเด็กเล่น กิจกรรมห้องสมุดให้มีการปรับห้องสมุดโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information and Communication Technology: ICT) เข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อให้คนพิการทุกประเภทมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จัดให้มีบริการหนังสือในรูปแบบของหนังสือเสียง เป็นต้น

8. การประกันคุณภาพ

8.1 โรงเรียนควรจัดตั้งคณะกรรมการการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมขึ้นมา โดยที่คณะกรรมการการประกันคุณภาพ ควรมีขั้นตอนการทำงานดังนี้

8.1.1 ประชุมเพื่อแถลงนโยบายกับผู้บริหาร ครู บุคลากรอื่นในโรงเรียนและ ผู้ปกครอง

8.1.2 จัดทำป้ายนิเทศ แผ่นพับเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบนโยบาย

8.1.3 ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ในการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมอย่างชัดเจน

8.1.4 กำหนดกิจกรรมการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วม

1) การจัดอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม

- 2) จัดห้องสอนเสริม
- 3) จัดประชุมครู / ผู้ปกครองอย่างน้อย 2 ครั้ง/1 ปีการศึกษา
- 4) จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)
- 5) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP)

8.1.5 ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม รวมทั้งดูความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วย

8.1.6 นำเสนอผลการประกันคุณภาพให้ผู้บริหารและบุคลากรอื่น ๆ ทราบ

8.1.7 หากมีหน่วยงานภายนอกมาขอผลการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมก็สามารถนำเสนอผลการประกันคุณภาพให้แก่หน่วยงานภายนอกได้รับทราบกลไกในการดำเนินการ

8.2 กลไกในการดำเนินการ

เมื่อคณะกรรมการการประกันคุณภาพได้มีการประชุมและรับทราบนโยบายร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในเรื่องการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการจัดการเรียนร่วมนั้นเป็นระบบการประเมินผลภายใน โดยให้ความสำคัญกับการประเมินตนเอง (Self-evaluation) กระบวนการในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของโรงเรียนในด้านการจัดการเรียนร่วมนั้น จะต้องเริ่มจากขั้นตอน

การปรับปรุงแก้ไข (Action) การปรับปรุงแก้ไขเกิดจากการตรวจสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานจากการประเมิน แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การรายงานผลการประเมิน คณะทำงานจะต้องจัดรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report) กำหนดแบบการนำเสนอและรูปแบบการเผยแพร่ โดยต้องเผยแพร่ให้บุคลากรทุกกลุ่มและทุกคนรับทราบ (เบญญา ชลธาร์นนท์. 2546: 18-20)

การจัดตารางเวลาให้บริการสอนเสริม

จำนวนเด็กที่ครูสอนเสริมจะต้องให้บริการควรเริ่มจากจำนวน 5-6 คน ในสัปดาห์แรก ๆ แล้วค่อย ๆ เพิ่มจำนวนเด็กขึ้นในสัปดาห์ต่อมาทีละสัปดาห์ แต่ควรจัดให้บริการตามจำนวนที่ต้องรับผิดชอบภายใน 6 สัปดาห์ ยกตัวอย่างเช่น ในสัปดาห์แรกให้บริการจัดตารางบริการให้แก่เด็ก 6 คน แล้วสัปดาห์ถัดไป เพิ่มอีก 2 คน รวมเป็น 8 คน และอีกสัปดาห์ถัดไปเพิ่มอีก 2 คน รวมเป็น 10 คน (หากครูต้องรับผิดชอบเด็ก จำนวน 10 คน) การค่อย ๆ ทะยอยจัดบริการให้แก่เด็กเช่นนี้ จะช่วยผ่อนคลายความยุ่งยากในการที่จะต้องจัดตารางเวลาและจัดเวลาในแต่ละวันให้กับตนเองให้มีเวลาสำหรับเตรียมการก่อนเด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริมหรือก่อนที่ครูสอนเสริมจะเข้าไปให้บริการในชั้นเรียน จัดให้มีเวลาที่จะใช้ในการตรวจสอบเด็กบางกรณี และจัดให้มีเวลาที่จะให้คำแนะนำปรึกษาหารือกับครูคนอื่น ๆ

การจัดตารางเวลาที่จะทำให้ทุกฝ่ายยอมรับเป็นสิ่งที่ยาก ฉะนั้นครูสอนเสริมจึงต้องคำนึงถึงเด็กว่าตารางเวลาที่จัดให้กับเด็กที่รับผิดชอบแต่ละคนนั้น เหมาะสมสอดคล้องกับความ

ต้องการของเด็ก รวมทั้งตัวครูด้วย รูปแบบการจัดตารางเวลามี ดังนี้ (เบญจมา ชลธารันนท์ . 2546: 23-25)

รูปแบบที่ 1 เป็นการจัดให้นักเรียนแต่ละคนมารับบริการครั้งละไม่เกินครึ่งชั่วโมงแต่เด็กสามารถมารับบริการได้มากกว่า 1 ครั้งขึ้นไปในหนึ่งวัน ในการจัดตารางเวลาการให้บริการเช่นนี้ ครูสอนเสริมเน้นการให้บริการการสอนโดยตรงกับเด็ก โดยใช้สิ่งเสริมแรงและให้นักเรียนมีโอกาสทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง ตัวอย่างเช่น เด็กชายธงชัย อายุ 11 ปี มีปัญหาในเรื่องการอ่านเขียนและความตั้งใจ ครูจึงจัดให้ธงชัยมาพบเวลา 9.00 น. โดยสอนธงชัยโดยตรงในเรื่องที่เกี่ยวกับการอ่านและการเขียน รวมกับนักเรียนที่มีปัญหาใกล้เคียงกันอีก 2 คน หลังจาก 10 นาทีแล้ว นักเรียนจะเลื่อนไปนั่งอีกโต๊ะหนึ่ง เพื่อทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับการอ่านที่ครูให้อีก 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นจะมีนักเรียนอีก 3 คน เข้ามาที่ห้องสอนเสริมครูสอนเสริมนักเรียน 3 คน กลุ่มนี้ 10 นาที ก็ให้ทำแบบฝึกหัด 5 นาที ซึ่งในขณะนั้นธงชัยกับเพื่อนก็กลับมาให้ครูตรวจแบบฝึกหัด หากนักเรียนทำได้ดีครูให้สิ่งเสริมแรง หลังจากนั้นธงชัยและเพื่อนก็กลับชั้นเรียน ขณะที่นักเรียน 3 คน กลุ่มที่สองจะยังทำงานตามที่ครูมอบหมายจนถึงเวลา 11.00 น. หลังจากนั้น เด็กกลุ่มที่สองกลับเข้าชั้นเรียน สำหรับครูสอนเสริมก็อาจให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครู พ่อแม่ ที่ต้องการคำแนะนำ สำหรับธงชัยยังมีปัญหาเรื่องการเขียนด้วย ฉะนั้นหลังอาหารเที่ยง ธงชัยจะกลับมาหาครูสอนเสริมอีกเวลา 12.45 น. เพื่อมารับการสอนเสริมเกี่ยวกับลายมือพร้อมกับเพื่อน ๆ

ลักษณะการจัดตารางเวลาลักษณะนี้ ครูสอนเสริมอาจจัดแบบฝึกหัดให้ครูทั่วไปนำไปใช้กับเด็กทั่วไปคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนได้

สรุป ธงชัยได้รับการสอนเสริมครึ่งชั่วโมงต่อวัน เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะที่เขาเผชิญ

รูปแบบที่ 2 หากมีครูผู้ช่วยให้ห้องสอนเสริมอยู่ด้วยจะทำให้ครูสอนเสริมมีโอกาสได้ไปสังเกตนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องขณะเด็กอยู่ในชั้นเรียนปกติ หรืออาจมีเวลาตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น หรืออาจให้คำแนะนำกับบุคลากรอื่นได้มากยิ่งขึ้น

รูปแบบที่ 3 ครูสอนเสริมจะให้บริการแก่นักเรียน 2 หรือ 3 ในขณะเดียวกันเป็นเวลาประมาณ 30 นาที โดยเป็นการสอนเฉพาะบุคคล ถึงแม้เด็กนักเรียนในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะคล้ายคลึงกันแต่ก็ไม่เหมือนกัน ครูจึงจำเป็นต้องสอนเป็นเฉพาะบุคคล

ครูสอนเด็ก 15 นาที และเวลาอีก 15 นาที ให้เด็กทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง และขณะที่เด็กกลุ่ม 1 ทำแบบฝึกหัด กลุ่มที่ 2 จะเข้ามา การจัดลักษณะนี้ ครูสอนเสริมอาจจัดแบ่งเด็กในกลุ่มลงไปได้อีก เช่น นักเรียน 2 คน มารับบริการทุกวันจันทร์ อังคาร และศุกร์ และอีก 2 คน มาทุกวันพุธ และวันพฤหัสบดี เป็นต้น

จุดด้อยของการจัดตารางเวลาในรูปแบบนี้ คือ ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาตรวจสอบเด็กเป็นรายบุคคลหรือสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ หรือให้คำแนะนำแก่บุคลากรอื่น ครูก็จำเป็นต้องงดให้บริการสอนเสริมแก่เด็กนักเรียนบางกลุ่ม ก็จะเกิดผลเสียเด็กนักเรียนเหล่านั้น ฉะนั้นถึงแม้การจัดตารางรูปแบบนี้ เด็กนักเรียนจะได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพ แต่ครูสอนเสริมจะไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ อันอาจทำให้เกิดปัญหาในทางการปฏิบัติได้

แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 รูปแบบนี้ ครูสอนเสริมจะมีโอกาสไปสังเกตเด็กในชั้นเรียนปกติ และเข้าไปช่วยสอนเด็กในชั้นเรียนปกติร่วมกับครูประจำวิชาได้น้อยมาก และในปัจจุบันนี้นิยมใช้รูปแบบใหม่ คือ การให้ครูสอนเสริมไปช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องเพียงผู้เดียว ซึ่งการใช้วิธีนี้จะช่วยให้ครูสอนเสริม รู้ว่าครูทั่วไปสอนอะไร สอนอย่างไร สอนวิธีใด ซึ่งครูสอนเสริมสามารถสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องให้สอดคล้องกับการสอนของครูทั่วไป และนอกจากนี้ การสอนในสภาพห้องเรียนปกตินั้นจะได้บรรยากาศและอยู่ในสถานการณ์จริง

ในการพิจารณาว่าควรจะไปช่วยสอนเด็กในชั้นเรียนปกติก็ครั้งต่อสัปดาห์ต่อคนนั้นอยู่กับสถานการณ์ของโรงเรียน สภาพความบกพร่อง และความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล อาจเป็น 2-3 หรือ 4 ครั้งต่อสัปดาห์สำหรับเด็ก 1 คนก็ได้ แล้วเวลาที่เหลือก็ให้เด็กมารับบริการที่ห้องสอนเสริม เป็นการใช้รูปแบบที่ผสมผสานกัน ซึ่งการจัดเช่นนี้สามารถทำได้แต่ก็ค่อนข้างยากที่จะจัดให้ลงตัวสำหรับเด็กทุกคน

ลักษณะการเข้าไปช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนปกติของครูสอนเสริมนั้น อาจทำให้หลายลักษณะ เช่น การให้บริการหรือช่วยสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องโดยตรง โดยการนั่งประกบเด็กขณะครูทั่วไปสอน หรือสอนเนื้อหาวิชาซ้ำหรือ

อธิบายเพิ่มเติมให้กับเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องต่างหากในมุมห้องสองต่อสอง หรืออาจจัดให้เด็กทั่วไปเปลี่ยนหน้าที่กับครูทั่วไป โดยให้ครูทั่วไปสอนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่องกับเด็กทั่วไปกลุ่มเด็กแล้วให้ครูสอนเสริมสอนเด็กทั่วไปส่วนใหญ่ในชั้นเรียน การปฏิบัติเช่นนี้ส่งเสริมให้ครูทั่วไป และครูสอนเสริมพัฒนาความสัมพันธ์ต่อกันในเชิงบวก เพราะต่างฝ่ายต่างสนับสนุนและช่วยเหลือกันในการสอนนักเรียนก่อให้เกิดความเข้าใจโดยไม่ต้องใช้เวลามากในการอธิบาย

รูปแบบของตารางเวลาต้องมีการคำนึงถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง ความมากน้อยของความบกพร่อง การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติจำนวนเด็กพิการหรือที่มีความบกพร่อง จำนวนชั้นเรียน และจำนวนวิชาที่ครูสอนเสริมต้องรับผิดชอบให้บริการ

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การบริหารจัดการหลักสูตรสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนรายบุคคล การตรวจสอบ คัดกรอง คัดแยกแยกนักเรียนก่อนการรับเข้าเรียนร่วม การใช้เทคนิคการสอนของครู การศึกษาพิเศษ การรายงานผลการพัฒนาและความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดกิจกรรมการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดห้องเรียนและตารางเรียน การวัดผลและประเมินผลนักเรียนตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงงานการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน

4.4 การประสานความร่วมมือกับชุมชน

ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสในการส่งต่อและพัฒนาต่อไปในอนาคตและสามารถดำรงชีวิตได้ในสังคม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2546: 47) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จว่า การจัดการเรียนร่วมให้ได้ผลดีนั้นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนินการที่ยืดหยุ่นและมีการประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งครอบครัว หน่วยงานทางการแพทย์ นักวิชาชีพ สังคมสงเคราะห์และการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม ประกอบด้วย ดังนี้

ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม

การจัดการเรียนร่วม จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย ดังนี้

1. ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่สอนเด็กพิการในชั้นเรียนพิเศษเตรียมความพร้อมของเด็กและปรับพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหา ครูประจำชั้นพิเศษต้องมีความเข้าใจเด็ก มีความอดทนสูง ใช้จิตวิทยาสูงมาก รู้จักกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก รอบรู้เกี่ยวกับการปรับหลักสูตร จุดประสงค์ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ตินอกงานนี้ยังต้องเข้าใจสู่ทางการเตรียมเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วม ติดตามเด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว มีความคล่องตัวในการประสานงานและประสานความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทุกระดับครูประจำชั้นพิเศษอาจต้องเรียนรู้การสื่อความหมายโดยวิธีการพิเศษ เช่น ภาษามือ อักษรเบรลล์ เป็นต้น

2. ครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการำงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ งานในห้องเสริมวิชาการคือสอนนักเรียนพิการได้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 เตรียมนักเรียนพิการให้มีความพร้อมเพื่อส่งออกไปเรียนร่วมในชั้นปกติซึ่งอาจจะส่งเรียนบางเวลาหรือเต็มเวลาก็ได้

2.2 ในกรณีที่ส่งเด็กพิการเรียนอยู่ในชั้นปกติเต็มเวลาแล้ว หากยังต้องมีการช่วยเหลืออีกในวิชาหนึ่งวิชาใด เด็กก็อาจถูกส่งเข้ามาเรียนเสริมในห้องเสริมวิชาการอีกก็ได้ โดยครูประจำชั้นปกติส่งมาตามคาบเรียนในการสอน เมื่อหมดคาบเรียนก็กลับไปเรียนในชั้นปกติตามเดิม

ห้องเสริมวิชาการ (resource room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรือมีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าห้องเรียนได้ ในห้องนี้มีอุปกรณ์เครื่องมือ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หากห้องนี้มีขนาดใหญ่และมีเครื่องมือและอุปกรณ์มาก และให้บริการแก่เด็กอย่างกว้างขวาง อาจเรียกว่าเป็นศูนย์วิชาการ (resource center)

3. ครูเดินสอน บางโรงเรียนอาจมีนักเรียนพิการเรียนร่วมเพียง 2 – 3 คน หรืออาจถึง 5 คน การจัดการครูประจำชั้น หรือครูเสริมวิชาการมาประจำตลอดเวลาในโรงเรียนเป็นการไม่คุ้มค่าจึงมี

บริการครูเดินสอนไปช่วยนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว อาจเป็นสัปดาห์ละ 3 วัน และให้ไปช่วยนักเรียนพิเศษในโรงเรียนอื่นอีก 2 วัน เป็นต้น ในปัจจุบันมีครูเดินสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาช่วยเด็กบกพร่องทางการมองเห็น ได้ผลดีมาก ในระดับมัธยมศึกษาครูเดินสอนควรมีวุฒิสมาชามัธยมศึกษา วิชาเอกตามที่โครงการต้องการและให้ผ่านหลักสูตรการศึกษาพิเศษ เมื่อบรรจุเข้าเป็นครูแล้ว ทั้งครูเสริมวิชาการและครูเดินสอนต้องมีความรอบรู้ทั้งวิธีสอนและจิตวิทยาของเด็กพิการเช่นเดียวกับครูประจำชั้นพิเศษ

4. ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา โดยทั่วไปเด็กที่เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติได้นั้น มักจะมีความบกพร่องค่อนข้างน้อย คือ มีความสามารถทางด้านการเรียนใกล้เคียงกับเด็กปกติ ดังนั้นครูประจำชั้นที่มีเด็กดังกล่าวมาเรียนร่วมอยู่กับครูประจำวิชาอื่นๆ ที่เข้ามาสอนในห้องเรียนนั้น จึงไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่จบการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ควรได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับจิตวิทยาคนพิการ คือ มีเมตตา เห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเขาด้วยการให้การศึกษา ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย ท้อถอย นอกจากนี้ยังควรได้รับการฝึกวิธีสอนเด็กพิการ และรู้จักแสวงหาความช่วยเหลือและประสานงานกับบุคลากรอื่นๆ ตามความจำเป็นด้วย

5. ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูที่สอนเด็กในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก และประสานงานกับครูอื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาอาจไม่สอนเด็กโดยตรง

6. ครูแนะแนว มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับตัวตลอดจนแนะแนวด้านการศึกษาการประกอบอาชีพ การเตรียมความพร้อมด้านอาชีพและการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ครูสอนพูด/แก้ไขการพูด มีหน้าที่ในการสอนพูด และหรือแก้ไขการพูดแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

8. ครูผู้ช่วย มีหน้าที่ช่วยครู โดยเฉพาะการดูแลเด็กเมื่อเด็กประกอบกิจกรรม เช่น ในเวลารับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ถอดใส่กายอุปกรณ์ ฯลฯ

บุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. นักจิตวิทยา มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งมีความจำเป็นในการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและครู หรือการบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก

2. นักโสตสัมผัสวิทยา มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยินของเด็ก เลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็กตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูด และการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเรื่องการทรงตัว การเคลื่อนไหว การป้องกันการหดตัวของกล้ามเนื้อ

4. นักกิจกรรมบำบัด มีหน้าที่ในการฝึกการใช้มือ และนิ้วมือ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ติดกระดุมเสื้อ ผูกเชือกกรองเท้า รับประทานอาหาร ฯลฯ การรับรู้ทางการเห็น การรับรู้ทางการกาย

5. นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการแนะนำ และช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจและปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว
  6. แพทย์ อาจเป็นแพทย์ทั่วไป หรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย และวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป
  7. จิตแพทย์ มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม
- เรโนลด์ส และเบริช (Reynolds; & Birch. 1977) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติประสบผลสำเร็จมี 10 ประการคือ
1. ครูจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดี ระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ
  2. หากครูที่สอนเด็กปกติมีปัญหาสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางโรงเรียนควรรหาทางแก้ปัญหา
  3. ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม
    - 3.1 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาและพัฒนาได้
    - 3.2 ควรมีความตั้งใจในการสอน
    - 3.3 ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ
    - 3.4 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของชั้นเรียนควรมียืดหยุ่นตามจำนวน และความต้องการของเด็ก
    - 3.5 ควรระลึกว่าพัฒนาการของเด็กในด้านอารมณ์ สังคมของเด็กมีความสำคัญ เช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  4. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
  5. การเรียนร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน
  6. มีการประเมินการเรียน ความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ
  7. ให้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
  8. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
  9. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
  10. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วม ควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

ข้อสังเกตในการดำเนินงานจัดการเรียนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2546: 46-47) ได้ให้ข้อสังเกตในส่วนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ดังนี้

1. การจัดเรียนร่วมให้ได้ผลดีนั้น ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการดำเนินการที่ยืดหยุ่นและมีการประสานงานที่ดีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งครอบครัว หน่วยงานทาง

การแพทย์ สาธารณสุข อาชีพ สังคมสงเคราะห์และการศึกษาโดยเฉพาะเรื่อง หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล

2. สิ่งที่ผู้บริหาร และครู ผู้สอนวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียนร่วม คือ ความก้าวหน้าทางการเรียนของคนพิการแต่ละคน พฤติกรรมส่วนตัวของคนพิการผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ช่องว่างระหว่างผลการสอบกับจุดประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นผู้รับผิดชอบเรื่องการจัดการเรียนร่วมจึงควรป้องกันปัญหาดังกล่าวโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประสงค์จะให้คนพิการเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดให้เฉพาะประเภทความพิการ เพราะเชื่อว่าจะได้รับความสะดวกสบาย ไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองไม่ลำบากในการเดินทางของผู้พิการ ดังนั้นการพิจารณาจัดให้ผู้พิการเรียนร่วมหรือเรียนในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความพร้อม ทักษะทางสังคม และความสามารถทางการเรียนของผู้พิการเป็นสำคัญ

4. วิธีสอนและการประเมินผลที่หลากหลายยืดหยุ่นเป็นแนวทางการผ่อนคลายปัญหาในการร่วมมือของคนพิการ

5. การเป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่คนพิการ จะช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ

คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

เบญญา ชลธารินทร์ (2546: 33) ได้กล่าวถึง คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมควรประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน เช่นผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจะทำหน้าที่เป็นประธานของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมในการประชุมทุกครั้ง โดยมีหัวหน้าโครงการการเรียนร่วมเป็นเลขานุการของคณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

2. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูดและภาษา นักตรวจวัดการได้ยิน และนักวิชาชีพต่าง ๆ ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ด้านการให้บริการแก่นักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่อง

3. ครู หมายถึง ผู้ที่จบทางด้านการศึกษาซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วม โดยทั่วไปจะเป็นครูประจำชั้นและเป็นผู้แทนของครูคนอื่น ๆ ที่สอนวิชาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ครูสอนวิชาพิเศษ เช่น ครูพลศึกษา ครูสอนคอมพิวเตอร์

4. ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ที่จบด้านการศึกษาพิเศษ หรือครูทั่วไปที่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำหน้าที่สอนนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษหรือร่วมกับครูทั่วไปสอนนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องเรียนร่วมหรือให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียนในห้องสอนเสริม

5. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนทั่วไปและผู้ปกครองของนักเรียนพิการหรือที่มีความบกพร่องที่นำบุตรหลานเข้ามาเรียนร่วมในโรงเรียน

6. บุคลากรภายนอก หมายถึง บุคคลซึ่งสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนได้ เช่น ผู้อำนวยการเขตที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ หรือผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้แทนสาธารณสุขของเขต เป็นต้นเมื่อมีคณะกรรมการโรงเรียนและได้จัดตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมกัน สิ่งแรกที่คณะกรรมการควรจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการทำงานขั้นต่อไป คือการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของโรงเรียน ดังนั้น การจัดระบบข้อมูลจำนวนนักเรียน ข้อมูลบุคลากรข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเป็นเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน และข้อมูลเกี่ยวกับสื่ออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก การบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องจัดทำขึ้น ต่อจากนั้นก็ควรมีการกำหนดปฏิทินงานขึ้นเพื่อให้เห็นขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนและทุกคนในโรงเรียนได้รับทราบว่าจะใช้เวลาใดจะทำการดำเนินงานอะไรบ้าง

การประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญ

เบญญา ชลธาร์นนท์ (2546: 37-38) ได้กล่าวถึง การประสานงานกับนักวิชาชีพ หรือผู้เชี่ยวชาญว่า พยายามใช้ประโยชน์จากการเป็นผู้รู้ของนักวิชาชีพหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น เท่าที่โอกาสจะอำนวยและควรทำสิ่งต่อไปนี้เท่าที่พอจะทำได้

1. พาเด็กไปพบนักวิชาชีพเพื่อรับการวินิจฉัยและบริการเสริม
2. ติดต่อประสานงานกับนักวิชาชีพ เช่น โทรศัพท์ เขียนจดหมาย เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ขอคำแนะนำว่าจะให้ทางโรงเรียนช่วยอะไรได้บ้าง
3. ขอให้นักวิชาชีพสาธิตและแนะนำการให้บริการเสริมแก่นักเรียนเพื่อจะได้นำมาทำตามที่โรงเรียน
4. เชิญให้นักวิชาชีพมาเยี่ยมที่โรงเรียน เพื่อนิเทศการให้บริการเสริมแก่เด็กเดือนละครั้ง หรือภาคเรียนละครั้ง

การประสานงานกับบุคคลหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส กิริยาท่าทางที่สุภาพ และรู้จักดูจังหวะในการพูดเรื่องต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน

เมื่อทางโรงเรียนได้ดำเนินการตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้บริหารควรมีการวางแผนในการที่จะสำรวจการมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนโดยผู้บริหารจัดประชุม แจ้งนโยบายการบริหารงานและกำหนดบทบาท ภาระหน้าที่ การปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนอย่างชัดเจน และทุกคนต้องรับทราบและรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจนมีการสัมมนาพูดถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกโรงเรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยมีการประเมินความพึงพอใจ ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารอาจารย์ และบุคลากร และนำผลมาปรับปรุงโดยสำรวจด้วยแบบสอบถาม หรือแบบสัมภาษณ์ หรือทั้ง 2 อย่าง ในการ

ประชุมควรมีการจัดประชุมตามลักษณะงานที่ต่างกัน เช่น ประชุมครู 1 กลุ่ม ประชุมบุคลากรอื่น 1 กลุ่ม

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การประสานความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง นักวิชาชีพสาขาต่างๆ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ย การประชุมผู้บริหาร ครูการศึกษาพิเศษนักวิชาชีพและผู้ปกครอง การติดต่อประสานงานเพื่อส่งต่อนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนอื่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การให้คำปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การติดต่อประสานงานกับนักวิชาชีพเพื่อพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วม การรายงานผลการบริหารการเรียนร่วมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครอง ความสม่ำเสมอในการประชุมผู้ปกครอง ครู นักวิชาชีพ

5. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ

5.1 ขนาดโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียนแบ่งเกณฑ์ของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานครนับตามจำนวนนักเรียนประกอบด้วย

โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 – 400 คน

โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 401 – 800 คน

โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป

สมพงษ์ อ้นตะบุศย์ (2550: 138) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผล แพ้ด้านการสัมพันธ์กับชุมชน

ณัฐรินทร์ แซ่จุง (2549: 52-53) ได้ทำการศึกษา เจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีเจตคติทางด้านบวกต่อการจัดการเรียนร่วมด้านการบริหารจัดการในระดับสูงกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่ และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีเจตคติทางด้านบวกต่อการจัดการเรียนร่วมด้านปัจจัยในระดับสูงกว่าบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่พิเศษ

สมศักดิ์ ไชยโชติ (2550: 109-110) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3 พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ครูผู้สอนที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพลันธุ์ เขต 3 สูงกว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการ เรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี พบว่า ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างมีความคิดเห็นต่อ สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEATFramework) ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี แตกต่างกัน

5.2 รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 20-21) ได้ให้แนวคิด เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนร่วมโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เรียนในชั้นเรียนพิเศษและได้รับการปฏิบัติเหมือนเด็กปกติทุกประการ
2. เรียนร่วมในชั้นเรียนพิเศษแต่ได้รับบริการอันจำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ
3. เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติบางวิชาและเรียนในชั้นเรียนพิเศษบางวิชา
4. เรียนในชั้นเรียนปกติทุกวิชาแต่มีครูการศึกษาพิเศษให้การช่วยเหลือแก่เด็กเป็นราย

บุคคลหรือเป็นกลุ่มย่อยๆ ขณะครูประจำวิชาอธิบาย

5. ให้เด็กปกติไปเรียนร่วมกับเด็กพิเศษในชั้นเรียนพิเศษ
6. จัดเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกัน นักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกัน ในบางวิชา แต่ในบางวิชาเด็กปกติจะแยกไปเรียนกับเด็กปกติในห้องอื่น และเด็กที่มีความต้องการ พิเศษก็แยกไปเรียนกับเด็กพิเศษในห้องอื่น

7. เรียนในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรกับเด็กปกติ

8. เรียนในชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเท่าที่จำเป็น

สำนักการศึกษา (2546: 65-68) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนร่วมต้องคำนึงถึงข้อมูลต่างๆ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดชั้นเรียนร่วม โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครสามารถจัดได้ 3 ลักษณะ

ดังนี้

1.1 ชั้นพิเศษเต็มเวลา เด็กมีโอกาสร่วมกิจกรรมสังคมต่างๆ กับเด็กปกติ เด็กที่เรียน ร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

1.2 ชั้นพิเศษโดยส่งไปเรียนร่วมบางเวลา เด็กจะเรียนร่วมกับเด็กปกติในบางวิชา เด็กที่ เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องด้วย

1.3 ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา เด็กเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกับเด็กปกติตลอดเวลา เด็กที่เรียนร่วมในรูปแบบนี้เป็นเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างน้อย

ด้านรูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีนักการศึกษาหลายท่าน ไม่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาแบบจำแนกประเภทเด็ก เพราะว่ารูปแบบดังกล่าวอาจเหมาะสมกับเด็กด้านคลินิก แต่ไม่เหมาะสมกับงานด้านการศึกษา ในการเรียนการสอนนั้นครูพยายามต้องการหรือความสามารถของเด็กที่ยังเหลืออยู่ (Functional Needs) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ใน การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นครูจะต้องทราบว่าเด็กสามารถทำอะไรได้บ้างและ ไม่สามารถทำอะไรได้บ้างครูพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนาทักษะของเด็กที่ด้อยอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกในขณะเดียวกันก็พยายามพัฒนาทักษะ ที่ยังไม่ดีของเด็กให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรใช้รูปแบบทางการศึกษา(Education Model) มากกว่ารูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) นอกจากนี้เป้าหมายในอนาคต คือการจัดให้การศึกษาพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาปกติ ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนหนังสือเคียงข้างไปกับเด็ก ทว่าไปสังคมจึงไม่ควรแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากสังคมปกติ ดังนั้นการจัดการศึกษาพิเศษแบบไม่จำแนกประเภทจึงตอบสนองต่อปรัชญาการดำรงชีพอยู่ร่วมกันของมนุษย์ที่ไม่มีการแบ่งแยก (สมพร หวานเสร็จ . 2543: 24; อ้างอิงจาก Below, B.; Balow, E. 1982; & Dunn, L.M. 1978)

เกอูร์ย์ วงศ์ก้อม (2548: 74) ได้อธิบายว่าถึงการจัดรูปแบบการเรียนร่วมว่า มีกลุ่มนักการศึกษาได้พิจารณาเห็นว่า เด็กพิการกลุ่มหนึ่งสามารถพัฒนาได้และได้มีการทดลองให้เด็กพิการกลุ่มหนึ่งเข้าไปเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปและเกิดวิธีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เรียกว่า การเรียนร่วม (Mainstreaming)และปัจจุบันการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทยหรือการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ สามารถจัดได้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีการจัดที่สำคัญอย่างน้อย 6 แบบหลัก คือ การเรียนร่วม โรงเรียนศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการการจัดในครอบครัว การจัดโดยชุมชน การจัดในสถานพยาบาล การจัดในศูนย์การศึกษาพิเศษ การที่จะจัดการศึกษาพิเศษแบบใดนั้นต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคล

ปฎิภา จันทร (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาริบทบทการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจังหวัดสตูล พบว่า โรงเรียนแกนนำจังหวัดสตูลมีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแกนนำจังหวัดสตูลเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและปฏิบัติเหมือนเด็กปกติทุกประการแต่ได้รับบริการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ ระดับมากที่สุด

5.3 ประสพการณ์รับการฝึกอบรม

วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550: 94) ได้ทำการศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชลบุรี ผลการศึกษา พบว่า ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่มีประสพการณ์ต่างกัน

มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีที่แตกต่างกัน

วีระพงษ์ เทียมวงษ์ (2547: 176-177) ได้ทำการศึกษา การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนการศึกษาพิเศษที่ผ่านการอบรมและครูผู้สอนแยกตามสถานภาพการปฏิบัติงาน พบว่า ทั้งโดยรวมและเมื่อจำแนกเป็นรายด้านแตกต่างกัน

ชัชพร พวงสมจิตร (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของครู พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน

ฉวีวรรณ ชาวชายโขง (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษเรียนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูอาจารย์มีวุฒิการศึกษาพิเศษและผ่านการอบรม การจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วมมาแล้ว และผู้ปกครองและชุมชนที่ได้รับการอบรม มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาสภาพแวดล้อมและบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการจัดการศึกษา

นิษฐยา ทองจันทน์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การศึกษาความต้องการของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษจันทบุรี พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความต้องการต่อการจัดการเรียนร่วมแตกต่างกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

ไพลิน ปุกมะ (2553: 99) ได้ทำการศึกษา การจัดการเรียนร่วมของครูในโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษกรุงเทพมหานครเขต 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นครูที่ปฏิบัติหน้าที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมจำนวน 108 คน ผลการศึกษาพบว่า ครูในโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษกรุงเทพมหานครเขต 1 มีการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

หนึ่งนุช วงศ์ไทย (2552: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขต ทวีวัฒนา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารและด้านปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 245 คน ผลการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

เขตพัฒนาที่มีความเข้าใจในการบริหารงานและการจัดการศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมอยู่ในระดับปานกลางและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการศึกษาวิจัยข้าราชการครูในเขตอื่นๆเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบผลการวิจัยเพื่อช่วยกันหาทางแก้ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติและควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆที่อาจจะการทำให้การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติแตกต่างกัน

นพมาศ สุทธิวิรัช (2551: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนแกนนำสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเครื่องมือ

วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์ (2550: 94) ได้ศึกษา สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEATFramework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี แตกต่างกัน

สมศักดิ์ ไชยโชติ (2550: 109-110) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 สูงกว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก

สมพงษ์ อันตะบุศย์ (2550: 138) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนแกนนำที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมต่อสภาพและปัญหาการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกันในด้านหลักสูตร ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่ ด้านการประเมินผลและด้านการสัมพันธ์กับชุมชน

ณรงค์ อัมพรภาค (2550 : 4) ได้ทำการศึกษา คุณภาพการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 17 คน ครูการศึกษาพิเศษ 17 คน ครูผู้สอนเด็กเรียนร่วม 55 คน รวม 157 คนผลการวิจัย พบว่า การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จได้นั้นมีองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องหลายอย่างที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติกำหนด

นโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการจัดการเรียนร่วมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพให้มากที่สุด นอกจากนั้น

กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล (2550: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 49 คน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 459 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 209 คน ผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ด้านบุคลากรในโรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจเรื่องการจัดการเรียนร่วมแก่บุคลากรมากที่สุดสนับสนุนเขตพื้นที่โรงเรียนมีการกระตุ้นให้เกิดการสร้างเครือข่ายของครอบครัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเกิดพลังความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมากที่สุดและต้องมีการเตรียมความพร้อมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วม

สมยศ สุขพัฒน์ธี (2550: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 12 คน และครูผู้สอนจำนวน 12 คน รวม 24 คน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารดำเนินการส่งเสริม พัฒนาครูผู้สอนในการจัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดำเนินการจัดหาเครื่องมือคัดแยก สื่อและอุปกรณ์สำหรับเตรียมความพร้อม วางแผนการใช้งบประมาณรวมถึงการจัดบริการจำเป็นให้ผู้เรียน ได้แก่ บริการแนะแนว ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด การแก้ไขการพูด

ปฏิมา จันทร (2549: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง บริบทการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นนำ จังหวัด สกล กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 24 คน และครูที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 25 คนรวม 49 คน ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนแก่นนำจังหวัดสกลเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและปฏิบัติเหมือนเด็กปกติทุกประการแต่ได้รับการที่จำเป็นจากครูการศึกษาพิเศษ กิจกรรมของนักเรียนเรียนร่วมเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2547: 10) ได้ศึกษา ผลการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษของหน่วยงานต่างๆ ผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนร่วม ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนร่วมมีนักการศึกษาหลายท่าน ไม่เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาแบบจำแนกประเภทเด็ก เพราะว่ารูปแบบดังกล่าวอาจเหมาะสมกับเด็กด้านคลินิก แต่ไม่เหมาะสมกับงานด้านการศึกษาในการเรียนการสอนนั้นครูพยายามต้องการหรือความสามารถของเด็กที่ยังเหลืออยู่ (Functional Needs) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ใน การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ครูจะต้องทราบว่าเด็กสามารถทำอะไรได้บ้างและ ไม่สามารถทำอะไรได้บ้างครูพยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนาทักษะของเด็กที่ด้อยอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นไปอีกในขณะที่เดียวกันก็พยายามพัฒนาทักษะที่ยังไม่ดีของเด็กให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงควรใช้รูปแบบทางการศึกษา

ชาวณีย์ สายสุดใจ (2547: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนครินทร์ 2 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทำหน้าที่ประจำชั้นในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ จำนวน 97 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติมีความต้องการนิเทศงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านหลักสูตรและการนำเอาหลักสูตรไปใช้ ด้านการส่งเสริมงานวิจัยในชั้นเรียนและกิจกรรม การเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านสื่อการเรียนการสอนตามลำดับ ครูไม่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมีความต้องการนิเทศงานวิชาการโดยรวมสูงกว่าครูที่ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

จินตนา อัมพรภาค (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมโดยภาพรวมและเป็นรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน ครูและผู้บริหารที่เคยได้รับการเพิ่มพูนและไม่เคยได้รับการเพิ่มพูนความรู้ทางการศึกษาพิเศษ มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมโดยภาพรวมแตกต่างกันพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นด้านกระบวนการเรียนการสอนกับด้านการบริหารจัดการ แตกต่างกัน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แมทธิวส์ (Mathews. 1984: 9) ได้ศึกษาทัศนคติของครูต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และปัญญา ในมลรัฐสลังงอ ประเทศมาเลเซีย ได้ผลการศึกษา ดังนี้ ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ให้การยอมรับเด็กมากกว่าครูที่ไม่มีวุฒิหรือมีวุฒิในระดับอื่นๆ หากพิจารณาระหว่างเชื้อชาติแล้วพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมาเลเซียและอินเดีย ครูมีพื้นฐานทางการศึกษาพิเศษให้การยอมรับเด็กมากกว่าครูที่ไม่มีพื้นฐานทางการศึกษาพิเศษ หากพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วพบว่าครูส่วนมาก ยังมีทัศนคติในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้ความเห็นต่อไปว่าการให้การศึกษแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและปัญญานั้นควรแยกจากเด็กปกติอย่างเด็ดขาด

วิลเลียมส์ (Williams. 1988) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้ของครูในชั้นเรียนปกติในเรื่องการเตรียมตัวเพื่อทำงานในชั้นเรียนร่วมในฐานะเป็นรายวิชาที่เตรียมก่อนการเข้าปฏิบัติงาน พบว่าครูที่จะปฏิบัติงานในชั้นเรียนร่วมของเด็กพิการกับเด็กปกติจะต้องมีความเข้าใจความต้องการของเด็กเป็นอย่างดี

ไมซ์ (อภิสิทธิ์ เดชะคำภู. 2547: 45; อ้างอิงจาก Mize. 1984: 1) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารโครงการสำหรับเด็กพิเศษในรัฐเซาธ์

แคโรไลนา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะบ่งชี้ทักษะที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีในการบริหารโครงการสำหรับเด็กนักเรียนพิการเรียนร่วมที่ทางรัฐต้องจัดขึ้นตามข้อกำหนดทางกฎหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ระบุทักษะที่ผู้บริหารควรมี ตั้งแต่ 3-10 ทักษะ พบว่า กลุ่มทักษะที่มีการระบุถึงมากที่สุด คือ กลุ่มทักษะในหัวข้อการประชุมเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดเข้าเรียนหรือรับบริการ และกลุ่มทักษะที่มีการระบุน้อยที่สุด คือกลุ่มทักษะในหัวข้อความสัมพันธ์ในโรงเรียนและชุมชน สำหรับกลุ่มทักษะอื่นๆที่กลุ่มตัวอย่างระบุไว้ ดังนี้ การทดสอบและการส่งต่อ งบประมาณ การสรรหา การคัดเลือก และการประเมินบุคลากร โปรแกรมการศึกษาพิเศษ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน คุณภาพส่วนบุคคลและคุณภาพเชิงวิชาการ การฝึกอบรมทางวิชาการและประสบการณ์ ทักษะการสื่อสารกับพ่อแม่ การมีวินัยและหลักสูตร

รีเดล (Riedel. 1991: 164) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในเกรด 5-9 ของโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในทางบวกสูงกว่านักศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ระดับการสนับสนุนทางการบริหารทรัพยากรที่ได้รับ การวางแผนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนร่วม

บลินชาร์ด (Binchard. 1991: 147) ได้ทดลองจัดกิจกรรมรวมเชิงปฏิสัมพันธ์สำหรับนักเรียนปกติระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนดำเนินการโครงการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ พบว่า นักเรียนปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ ก่อนที่จะจัดให้มีการเรียนร่วมระหว่างนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติ

อีโคล (Echois. 1992: 283) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีผลต่อการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนในการศึกษาปกติจากโรงเรียนบางโรงเรียนในรัฐเทกซัส พบว่า ครูที่มีอายุน้อยกว่ามีความคิดเห็นทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่ต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์สอนน้อยกว่ามีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กปัญญาอ่อนมาก่อนมีความคิดเห็นไม่ต่างจากครูที่ไม่มีประสบการณ์และครูประถมศึกษาไม่มีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 97 โรงเรียน ประกอบด้วย ครูประจำชั้นเรียนพิเศษ ครูประจำชั้นเรียนร่วม และครูประจำห้องเสริมวิชาการ จำนวนทั้งสิ้น 221 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีการศึกษา 2554 มีจำนวน 97 โรงเรียนเป็นข้าราชการครู 144 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random)โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประมาณการขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเทียบจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random) จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย(Simple Random Shing)โดยพิจารณาตามขนาดโรงเรียน

1. ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป
2. ขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 401 – 800 คน
3. ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียน 1 – 400 คน

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ครู การศึกษา พิเศษ
ใหญ่	1.วัดท่าพระ	1.วัดท่าพระ	2
	2.ประชาภิบาล	2.วัดบางโพโอมาวาส	2
	3.วัดบางโพโอมาวาส	3. วัดยางสุทธาราม	2
	4.แสงหิรัญวิทยา	4. วัดศรีบุญเรือง	2
	5. วัดยางสุทธาราม	5.วัดสร้อยทอง	1
	6. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	6. วัดช่องนนทรี	2
	7. วัดเศวตฉัตร	7. วัดทรัพย์สโมสร	2
	8. วัดศรีบุญเรือง	8. คลองทวีวัฒนา	1
	9. วัดสังฆราชา	9. วัดกระจัดพินิจ	2
	10. วัดหลักสี่	10. วัดเสมียนนารี	1
	11. วัดสร้อยทอง	11. วัดช่องลม	2
	12. วัดช่องนนทรี	12. วัดลาดปลาเค้า	2
	13. วัดทรัพย์สโมสร	13. จินดาบารุง	2
	14. วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม	14. วัดราชสิงขร	2
	15. คลองทวีวัฒนา	15.วัดบางบอน	2
	16. วัดกระจัดพินิจ	16. รุ่งเรืองอุปถัมภ์	2
	17. วัดเสมียนนารี	17. ศูนย์รวมน้ำใจ	2
	18. วัดช่องลม	18. วัดลาดพร้าว	2
	19. วัดลาดปลาเค้า	19. คันนายาว	2
	20. จินดาบารุง	20. ซอยแอนเนกซ์	2
	21. วัดราชสิงขร	21. วัดเลา	2
	22.วัดบางบอน	22. วัดอ่างแก้ว	2
	23. รุ่งเรืองอุปถัมภ์	23. การเคหะท่าทราย	3
	24. ศูนย์รวมน้ำใจ	24.วัดหนองจอก	2

ตาราง 1 (ต่อ)

ขนาด โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ครู การศึกษา พิเศษ
ใหญ่	25. วัดลาดพร้าว	25. เสนานิคม	2
	26. คันทนายาว	26. วัดราษฎร์บำรุง	2
	27. ซอยแอนเนกซ์	27. วัดปากบ่อ	1
	26. คันทนายาว	28. วัดบางเตย	2
	27. ซอยแอนเนกซ์	29. วัดสะแกงาม	2
	28. วัดศรีนวลธรรมวิมล	30. ประชาราษฎร์บำเพ็ญ	2
	29. วัดราษฎร์นิยมธรรม	31. วัดหนองใหญ่	2
	30. นาคนาวาอุปถัมภ์	32. วัดทุ่งครุ	3
	31. วัดกระทุ่มเสื่อปลา	33. วัดบางปะกอก	2
	32. วัดเลา	34. ประชาอุทิศ	2
	33. วัดอ่างแก้ว	35. บางชัน	1
	34. การเคหะท่าทราย	36. วัดนิมมานรดี	3
	35. วัดหนองจอก	37. บ้านบางกะปิ	2
	36. เสนานิคม	38. ไทยนิยมสงเคราะห์	4
	37. วัดราษฎร์บำรุง	39. สามเสนนอก	7
	38. วัดปากบ่อ	40. ฤทธิยะวรรณาลัย	3
	39. วัดบางเตย		
	40. วัดสะแกงาม		
	41. ประชาราษฎร์บำเพ็ญ		
	42. วัดหนองใหญ่		
	43. วัดทุ่งครุ		
	44. วัดจันทร์ประดิษฐาราม		
	45. เคหะชุมชนลาดกระบัง		
	46. บางขุนเทียนศึกษา		
	47. มีนบุรี		
	48. วัดบางปะกอก		
	49. ประชาอุทิศ		
	50. บางชัน		

ตาราง 1 (ต่อ)

ขนาด โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ครู การศึกษา พิเศษ
ใหญ่	51. วัดนิมมานรดี 52. บ้างบางกะปิ 53. ไทยนิยมสงเคราะห์ 54. สามเสนนอก 55. ฤทธิยะวรรณาลัย		
กลาง	56. วัดกำแพง 57. แจ่มจันทร์ 58. คลองกะจะ 59. วัดสิตาราม 60. วัดราชบพิธ 61. วัดรัชฎาธิฐาน 62. งามมานะ (แผนทาบอุทิศ) 63. ปทุมวัน 64. วัดเสียบราษฎร์บำรุง 65. วัดพระยาปลา 66. บางจาก (ภาคเพื่อนอุปถัมภ์) 67. สุขุหรัดดอนสะแก 68. วัดรวก 69. วัดลำกระดาน 70. วัดชัยพฤกษ์มาลา 71. มัชฌมคานาวาอุปถัมภ์ 72. ชูสินทองประดิษฐ์อนุสรณ์ 73. วัดดอน 74. วัดสุวรรณาราม 75. สุขุหรัดลำแขก 76. วัดไตรรัตนาราม 77. วัดไทร 78. วัดทัศนารุณสุนทรिकาราม	41. วัดกำแพง 42. แจ่มจันทร์ 43. คลองกะจะ 44. วัดสิตาราม 45. ราชบพิธ 46. ปทุมวัน 47. วัดพระยาปลา 48. สุขุหรัดดอนสะแก 49. วัดรวก 50. วัดลำกระดาน 51. วัดชัยพฤกษ์มาลา 52. วัดดอน 53. วัดสุวรรณาราม 54. วัดไตรรัตนาราม 55. วัดไทร 56. สุขุขทัย 57. เพชรเกษม 58. วัดทัศนารุณสุนทรिकาราม	2 2 3 2 4 3 2 2 3 4 2 2 3 3 2 2 3 3 2 2 3

ตาราง 1 (ต่อ)

ขนาด โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ครู การศึกษา พิเศษ
กลาง	79. เคหะทัศนารุณสุนทรिकาราม		
	80. เพชรเกษม		
	81. สุโขทัย		
เล็ก	82. วัดชุมทอง	59. วัดมหาธาตุ	3
	83. วัดใหม่กระทุ่มล้ม	60. ลำเจดีย์	2
	84. สุเหร่าสนามกลางลำ	61. บ้านแบนชะโด	2
	85. วัดมหาธาตุ	62. วัดพิบูล	2
	86. ลำเจดีย์	63. วัดบรมนิวาส	2
	87. บ้านแบนชะโด	64. บางไผ่	3
	88. วัดพิบูล	65. วัดตลิ่งชัน	2
	89. วัดบรมนิวาส		
	90. บางไผ่		
	91. วัดประชาศรีทธารธรรม		
	92. วัดตลิ่งชัน		
	93. สุเหล่าลาดพร้าว		
	94. วัดทองใน		
	95. สุเหล่าทับช้างคลองบน		
	96. สุเหล่าใหม่		
	97. วัดสัมณานิยมบริหาร		
รวม	97	65	144
	รวมทั้งหมด	144	

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาการบริหาร การเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสบการณ์การรับฝึกอบรม และระยะเวลาการจัดการ เรียนร่วม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร 2.ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 3.ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและ 4.ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาคำนำหน้าการบริหารการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษตามระดับความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงระดับคะแนน 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

ระดับคะแนนเป็น 5	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ	↔	มากที่สุด
ระดับคะแนนเป็น 4	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ	↔	มาก
ระดับคะแนนเป็น 3	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ	↔	ปานกลาง
ระดับคะแนนเป็น 2	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ	↔	น้อย
ระดับคะแนนเป็น 1	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ	↔	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ จากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ดี และถูกต้องจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง
3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
4. นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา(content validity) โดยพิจารณาค่าดัชนี IOC (Item-Objective Congruence Index) และเลือกข้อคำถามที่ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (Try Out) กับครูการศึกษาพิเศษ จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำเครื่องมือไปตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามแบบของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .897
6. จัดทำแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 144 ฉบับ
3. จากแบบสอบถามจำนวน 144 ฉบับ ทำการตรวจสอบพบว่ามีความสมบูรณ์ทั้งหมด 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดการทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด เลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาลงใบบันทึกข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
3. เกณฑ์คะแนนการประเมินการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนนเป็น 5	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ มากที่สุด
ระดับคะแนนเป็น 4	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ มาก
ระดับคะแนนเป็น 3	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
ระดับคะแนนเป็น 2	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ น้อย
ระดับคะแนนเป็น 1	หมายความว่า	ระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด

4. การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์การแบ่งระดับของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายความว่า	มีระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายความว่า	มีระดับระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายความว่า	มีระดับระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า มีระดับระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า มีระดับระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรอิสระ 1. ขนาดของโรงเรียน 2.รูปแบบการจัดการเรียนร่วมใช้และ 3.ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วมโดยใช้การทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และตัวแปรอิสระ 4.ประสพการณ์การรับฝึกอบรมใช้การทดสอบค่าที่แบบกลุ่มตัวที่เป็นอย่างอิสระจากกัน (t-test for Independent Sample)

6.ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Sheff ' s test)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

1.2 หาค่าหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของ Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าความถี่(frequency)

2.1 ร้อยละ (percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (mean)

2.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard seivation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

3.2 การวิเคราะห์ค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างอิสระจากกัน (t-test for Independent Sample)

3.3 การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe 's test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิจัย และการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean)
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)
df	แทน ระดับชั้นแบ่งความเป็นอิสระ (degree of Freedom)
SS	แทน ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (sum of Squares)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (mean of Squares)
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
P	แทน ค่าความน่าจะเป็น
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร 4 ด้าน โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การรับฝึกอบรมโดยใช้การทดสอบค่าที(t-test)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA (One-way Analysis of Variance) ทดสอบตัวแปรขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม และระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม ในกรณีที่พบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)

ตอนที่ 5 วิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสบการณ์การรับฝึกอบรมและระยะเวลาการจัดการเรียนร่วมโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน)	18	12.50
โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน)	44	30.60
โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป)	82	56.90
รวม	144	100.00
รูปแบบการจัดการเรียนร่วม		
จัดชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา	34	23.60
จัดชั้นเรียนร่วมบางเวลาและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ	56	38.90
จัดชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา	54	37.50
รวม	144	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การรับฝึกอบรม		
เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม	106	73.60
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม	38	26.40
รวม	144	100.00
ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม		
ไม่เกิน 1 ปี	21	14.60
2 – 5 ปี	45	31.30
6-10 ปี	39	27.10
11 ปีขึ้นไป	39	27.10
รวม	144	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป) จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 56.90 อยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดชั้นเรียนร่วมบางเวลาและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 มีประสบการณ์รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 73.60 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม 2 – 5 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 31.30

ตอนที่ 2 ผล การวิเคราะห์ การบริหารการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและ ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน ผลปรากฏ ดังตาราง 3-7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

การบริหารการเรียนรู้ร่วม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร	4.56	0.41	มากที่สุด
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.42	0.43	มาก
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.29	0.52	มาก
ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน	4.09	0.69	มาก
รวม	4.34	0.33	มาก

จากตาราง 3 พบว่า การบริหารการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.43) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.52) และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.69) ตามลำดับยกเว้นด้านระดับ 1 ด้าน ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร มากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.41)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. โรงเรียนมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน	4.84	0.39	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	4.74	0.47	มากที่สุด
3. โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม	4.75	0.47	มากที่สุด
4. โรงเรียนมีการฝึกอบรมหรือสอนทักษะการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับบุคลากรและนักเรียนทั่วไป	4.63	0.61	มากที่สุด
5. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป	4.53	0.64	มากที่สุด
6. ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนทั่วไปและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนร่วม	4.49	0.68	มาก
7. โรงเรียนส่งครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสม่ำเสมอ	4.46	0.68	มาก
8. โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน	4.42	0.65	มาก
9. โรงเรียนมีการจัดทำแผนฝึกทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.47	0.59	มาก
10. โรงเรียนมีการทำแผนฝึกทักษะทางวิชาการและทักษะการทำความเข้าใจกับสิ่งแวดล้อม	4.47	0.66	มาก
11. โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมไว้ในนโยบายหรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	4.44	0.66	มาก
12. โรงเรียนมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้	4.42	0.68	มาก
รวม	4.56	0.41	มาก

จากตาราง 4 พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อ จากมากไปน้อยสามลำดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.84, S.D. = 0.39$) โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม ($\bar{X} = 4.75, S.D. = 0.74$) และ โรงเรียนมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.74$) ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
13.โรงเรียนมีการปรับปรุงภายนอกตัวอาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.54	0.67	มากที่สุด
14.โรงเรียนมีห้องน้ำตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.44	0.69	มาก
15.โรงเรียนมีการจัดสถานที่ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรับประทานอาหารเช้าอย่างเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรค	4.44	0.70	มาก
16.โรงเรียนมีการปรับปรุงภายในอาคาร เช่น ประตู บันได พื้น ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.38	0.72	มาก
17.โรงเรียนมีการจัด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น สวิตช์ไฟ แก้อั ลิปท์ ทางลาด เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.37	0.69	มาก
18.โรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในและภายนอกอาคาร ได้แก่ ราวบันได ทางเดิน เครื่องปรับอากาศ ที่นั่งพักริมทาง เครื่องช่วยฟัง อย่างเพียงพอ	4.36	0.69	มาก
19.โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน	4.38	0.71	มาก
20.โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนร่วม	4.33	0.71	มาก
21.โรงเรียนมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนร่วม	4.35	0.75	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
22. โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.59	0.62	มากที่สุด
23. โรงเรียนมีการสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในคราวต่อไป	4.46	0.66	มาก
24. โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	4.41	0.61	มาก
รวม	4.42	0.43	มาก

จากตาราง 5 พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ โดย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.62$) โรงเรียนมีการปรับปรุงภายนอกตัวอาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.67$) และ โรงเรียนมีการสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในคราวต่อไป ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.66$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
25.โรงเรียนมีการปรับหลักสูตรทั่วไปเพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.26	0.77	มาก
26.โรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.19	0.83	มาก
27.โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	4.21	0.76	มาก
28.โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร	4.24	0.74	มาก
29.โรงเรียนมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP)	4.51	0.71	มากที่สุด
30.โรงเรียนมีการประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	4.47	0.68	มาก
31.ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีการใช้เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน	4.36	0.75	มาก
32.โรงเรียนของท่านมีการ คัดกรองและตรวจสอบทางการศึกษา นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนรับเข้าเรียนร่วม	4.22	0.81	มาก
33.โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนา นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียน	4.28	0.80	มาก
34.โรงเรียนมีการจัดตารางเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	4.25	0.80	มาก
35.โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพของนักเรียน	4.28	0.79	มาก
36.โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีละ 2 ครั้ง	4.24	0.83	มาก
รวม	4.29	0.52	มาก

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ พิจารณาเป็นราย พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร รายข้ออยู่ในระดับมาก 11 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนมีการประเมินผล การสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ครู การศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีการใช้เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.75) ยกเว้นโรงเรียนมีการ จัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.71) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
37.โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่าง ๆ	4.49	0.78	มาก
38.โรงเรียนมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วน ร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน	4.37	0.78	มาก
39.โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลการจัดการเรียนร่วมให้ รับทราบ	4.13	0.95	มาก
40.โรงเรียนมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล เพื่อนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้รับการ ตรวจรักษาหรือบำบัด	4.03	0.95	มาก
41.โรงเรียนมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อส่งต่อ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมในระดับชั้นที่สูงขึ้น	3.94	1.01	มาก
42.โรงเรียนมีการสอบถามความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.89	0.99	มาก
43.โรงเรียนจัดครูการศึกษาพิเศษหรือนักวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และคำปรึกษากับผู้ปกครอง	3.92	1.05	มาก
44.โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ เรียนร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้	4.44	0.84	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
45. โรงเรียนนำข้อมูลที่ได้รับจากนักวิชาชีพมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	4.19	1.07	มาก
46. โรงเรียนติดตามนักเรียนที่ส่งต่อไปเรียนร่วมในโรงเรียนอื่นๆ	3.95	1.11	มาก
47. โรงเรียนรับนักเรียนที่หน่วยงานอื่นๆส่งต่อเข้ามาเรียนร่วมตามหลักเกณฑ์ของการรับนักเรียนของกรุงเทพมหานครที่กำหนด	3.85	1.09	มาก
48. โรงเรียนรายงานความก้าวหน้าในการจัดการเรียนร่วมต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	3.93	1.11	มาก
รวม	4.09	0.69	มาก

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัด กรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมอยู่และรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อ จากมากไปน้อยสามลำดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่างๆ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.78) โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้ ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.84) และโรงเรียนมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ
สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตัวแปรประสบการณ์รับการฝึกอบรมดัง ตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด
กรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์รับการฝึกอบรม

การบริหารการเรียนร่วม	เคยได้รับการฝึกอบรมด้าน		ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้าน		t	P
	การเรียนร่วม		การเรียนร่วม			
	n = 106	n = 38	n = 106	n = 38		
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร	4.55	0.43	4.58	0.35	-0.48	0.63
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.39	0.46	4.51	0.34	-1.55	0.13
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	4.28	0.53	4.31	0.48	-0.29	0.77
ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน	4.02	0.73	4.30	0.51	-2.23	0.03*
รวม	4.31	0.36	4.43	0.25	-1.90	0.06

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การฝึกอบรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วม ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม มีความคิดเห็นต่อ การบริหารการเรียนร่วมด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน มากกว่า ข้าราชการครูที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม ส่วนความคิดเห็นการบริหารการเรียน ร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการ บริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด

กรุงเทพมหานคร จะแนกตาม ขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม และทำการทดสอบเป็น รายคู่โดย วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's test) โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 9 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียนดังตาราง 9-13

การบริหารการเรียนร่วม	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเตรียมความพร้อม นักเรียนและบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	4.265	2	2.133	15.523	0.000*
	ภายในกลุ่ม	19.371	141	0.137		
	รวม	23.637	143			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.688	2	0.344	1.866	0.158
	ภายในกลุ่ม	25.997	141	0.184		
	รวม	26.685	143			
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	1.511	2	0.756	2.879	0.060
	ภายในกลุ่ม	37.003	141	0.262		
	รวม	38.514	143			
ด้านการประสานความร่วมมือกับ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	9.234	2	4.617	11.044	0.00*
	ภายในกลุ่ม	58.945	141	0.418		
	รวม	68.179	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.256	2	0.128	1.144	0.322
	ภายในกลุ่ม	15.773	141	0.112		
	รวม	16.029	143			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนการบริหารการเรียนร่วมด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน เมื่อพบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ของแต่ละด้าน ดังนี้

ตาราง 10 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียน และบุคลากรจำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน		
	โรงเรียน ขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน)	โรงเรียนขนาด กลาง (นักเรียน 401- 800 คน)	โรงเรียนขนาด ใหญ่ (จำนวน นักเรียน 800 คน ขึ้นไป)
	$\bar{X}$ 4.80	4.73	4.40
โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน)	4.80	0.06	0.39*
โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน)	4.73	-	0.32*
โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป)	4.40	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน) มีความคิดเห็นต่อ การบริหาร การเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร แตกต่างกับ ข้าราชการครู ที่ ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คนขึ้นไป)

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมากกว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน) มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร แตกต่างกับกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียน เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดโรงเรียน		
		โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1-400 คน)	โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน)	โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป)
		4.05	3.73	4.30
โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน)	4.05		0.31	-0.24
โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน)	3.73		-	-0.56*
โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป)	4.30		-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน) มีความคิดเห็นต่อการบริหาร การเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร แตกต่างกับกับ ข้าราชการครู ที่

ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติในโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วม

แหล่งของ						
การบริหารการเรียนร่วม	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.357	2	.179	1.082	.342
	ภายในกลุ่ม	23.279	141	.165		
	รวม	23.637	143			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.139	2	.069	.369	.692
	ภายในกลุ่ม	26.546	141	.188		
	รวม	26.685	143			
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.011	2	.005	.020	.981
	ภายในกลุ่ม	38.503	141	.273		
	รวม	38.514	143			
ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	1.105	2	.553	1.162	.316
	ภายในกลุ่ม	67.073	141	.476		
	รวม	68.179	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.167	2	.084	.743	.477
	ภายในกลุ่ม	15.861	141	.112		
	รวม	16.029	143			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 2 พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ใน โรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด
กรุงเทพมหานครจำแนกตามตัวแปรระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม

การบริหารการเรียนร่วม	แหล่งของ					
	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านการเตรียมความพร้อม นักเรียนและบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	.176	3	.059	.351	.789
	ภายในกลุ่ม	23.460	140	.168		
	รวม	23.637	143			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.141	3	.380	2.085	.105
	ภายในกลุ่ม	25.544	140	.182		
	รวม	26.685	143			
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.638	3	.213	.785	.504
	ภายในกลุ่ม	37.876	140	.271		
	รวม	38.514	143			
ด้านการประสานความร่วมมือกับ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	2.983	3	.994	2.135	.099
	ภายในกลุ่ม	65.196	140	.466		
	รวม	68.179	143			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	.725	3	.242	2.212	.089
	ภายในกลุ่ม	15.303	140	.109		
	รวม	16.029	143			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของ
โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม พบว่า
ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการจัดการเรียน

ร่วมต่างกัน มีการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและราย
ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ค่าความถี่ของปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด
กรุงเทพมหานครในแต่ละด้าน

ปัญหาการจัดการ เรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำ	คำตอบ	ความถี่ของการตอบ (จำนวนคน)
1.ด้านการเตรียม ความพร้อมนักเรียน และบุคลากร	1.โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียน โดยอ้างว่านักเรียนเต็มแล้วไม่ สามารถรับได้อีก 2.โรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษา พิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ที่มากขึ้น	7 4
2.ด้านการจัด สภาพแวดล้อม	ห้องเรียนมีความคับแคบแต่ นักเรียนมีจำนวนค่อนข้างมาก	5
3.ด้านการบริหาร จัดการหลักสูตร	-	-
4.ด้านการประสาน ความร่วมมือ อ กับ ชุมชน	-	-
5. ปัญหาการบริหาร การเรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำ ด้านอื่นๆ	ครูการศึกษาพิเศษยังไม่ได้รับเงิน เพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษา พิเศษ (พ.ศ.ศ)	6
รวม		22 คน

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียน
แกนนำด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมีผู้ตอบแบบสอบถามในด้าน การเตรียมความ
พร้อมนักเรียนและบุคลากร มากที่สุดจำนวน 11คน (n=11) โดยให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมักจะปฏิเสธ

นักเรียนโดยให้เหตุผลว่านักเรียนเต็มแล้วไม่สามารถรับได้อีกจำนวน 7 คน ($n=7$) และโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น จำนวน 4 คน($n=4$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผู้ตอบให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนมีความคับแคบแต่มีนักเรียนมีจำนวนค่อนข้างมากจำนวน 5 คนและในด้านปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำด้านอื่นๆ ผู้ตอบให้ข้อมูลว่า ครูการศึกษาพิเศษยังไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ .ค.ศ) จำนวน 6 คน($n=6$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายของวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร
จำแนกตาม ขนาดของโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสิทธิภาพการฝึกอบรมและ
ระยะเวลาการจัดตั้งโรงเรียนเรียนร่วม
3. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา วิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วยข้าราชการครูในโรงเรียนแกนนำ
สังกัดกรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
97 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 221 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่ง
ชั้นภูมิโดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นจากนั้นจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน การแบ่งขนาด
ของโรงเรียนใช้เกณฑ์ของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร .
2553 : 5) แบ่งออกเป็น 3 ขนาด ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาด
ใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษา การบริหารการ
เรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป
ได้แก่ ขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสิทธิภาพการฝึกอบรม และระยะเวลาการจัดการ
เรียนร่วมลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด
กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัด
สภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและ ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองกับครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครได้แบบสอบถามกลับคืนมา 44 ฉบับและมีความสมบูรณ์จำนวน 44 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้ค่า $\bar{X}$ และ S.D. การทดสอบสมมุติฐานใช้การวิเคราะห์ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่าง จึงดำเนินการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe 's test) การเขียนรายงานใช้การแปลผลและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน รูปแบบการจัดการเรียนร่วม ประสบการณ์การฝึกอบรมและระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน ตามลำดับยกเว้น ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด สรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

1.1 การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อ จากมากไปน้อยสามลำดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม และ โรงเรียนมี

การแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน ตามลำดับ

1.2 การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ข้อ อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ โดย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนมีการปรับปรุงภายนอกตัวอาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และ โรงเรียนมีการสนับสนุนติดตาม และประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในคราวต่อไป ตามลำดับ

1.3 การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนมีการประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รองลงมา คือ ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีการใช้เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน ยกเว้นโรงเรียนมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP) อยู่ในระดับมากที่สุด

1.4 การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน โดยรวมอยู่และรายข้ออยู่ในระดับมากเรียงลำดับข้อ จากมากไปน้อยสามลำดับ ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่างๆ โรงเรียนมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้ และโรงเรียนมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประเภทการรับผิดอกบรรมพบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การรับผิดอกบรรม ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ประสบการณ์การรับผิดอกบรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วม ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยข้าราชการครูที่เคยได้รับการผิดอกบรรมด้านการเรียนร่วม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน มากกว่าข้าราชการครูที่ไม่เคยได้รับการผิดอกบรรมด้านการเรียนร่วม ส่วนความคิดเห็นการบริหารการเรียนร่วม ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำ

สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน) มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร แตกต่างกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมากกว่าข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ในโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน) มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร แตกต่างกับข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สังกัดโรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลวิเคราะห์ เปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม ต่างกัน มีการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6 . ความคิดเห็นต่อกับปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมีผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากรมากที่สุด โดยให้ข้อมูลว่า โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียนโดยให้เหตุผลว่านักเรียนเต็มแล้วไม่สามารถรับได้อีกจำนวน และโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผู้ตอบให้ข้อมูลว่า ห้องเรียนมีความคับแคบแต่เด็กนักเรียนมีจำนวนค่อนข้างมากและ ปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำด้านอื่นๆ ผู้ตอบให้ข้อมูลว่า ครูการศึกษาพิเศษยังไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษสำหรับครูการศึกษาพิเศษ (พ.ค.ศ)

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนที่เป็นโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมทุกโรงเรียนได้ตระหนัก

และเห็นความสำคัญในการให้โอกาสทางการศึกษา กำหนดนโยบาย และจัดทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยบุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนให้เหมาะสมตามสภาพและบริบทของโรงเรียน นอกจากนี้ข้อค้นพบยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพลีน ปุกมะ (2553: 99) ได้ทำการศึกษา การจัดการเรียนร่วมของครูในโรงเรียนแก่นำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 พบว่า ครูในโรงเรียนแก่นำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 มีการจัดการเรียนร่วม ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ นโยบายของสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2554: 6) ที่ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครให้โรงเรียนเรียนร่วมในสังกัด กรุงเทพมหานครต้องจัดการเรียนร่วมอย่างมีคุณภาพและให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. การเปรียบเทียบ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การรับฝึกอบรม ด้านการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแก่นำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การรับฝึกอบรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแก่นำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์รับการฝึกอบรมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแก่นำ ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย ข้าราชการครูที่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วม มากกว่าข้าราชการครูที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม ส่วนด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ ข้าราชการครูที่เคยได้รับประสบการณ์การฝึกอบรมเพิ่มเติมจากความรู้เดิม มีความรู้ มีความเข้าใจในการดำเนินงานการจัดการเรียนร่วมและการประชุมวางแผน ชี้แจงแนวทางในการจัดเรียนร่วมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และมีทัศนคติที่ต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และให้ความเมตตาในฐานะเป็นนักเรียนในความรับผิดชอบของตนเอง สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ไพลีน ปุกมะ (2553: 68) ได้ทำการศึกษา การจัดการเรียนร่วมของครูในโรงเรียนแก่นำระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 1 ได้สรุปว่า ครูที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เคยได้รับการอบรมหลักสูตรการศึกษาพิเศษ และจบการศึกษาด้านการศึกษาพิเศษ จะมีความเข้าใจต่อการปฏิบัติงานและเข้าใจต่อความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและรู้แนวทางที่จะติดต่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เกียรติ วงศ์ก้อม (2548: 149) ที่ได้เสนอแนวคิดว่า ครูการศึกษาพิเศษจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของคนพิการหรือบุคคลที่มีความบกพร่อง มีการบริหารจัดการและพัฒนางานการศึกษาพิเศษตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยังสอดคล้องกับ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2550: 48) ที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางการเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนสังกัด

กรุงเทพมหานครว่า การเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนนั้นจะต้องมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แก่ ครู การศึกษาพิเศษ ครูปกติทั่วไป ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน แกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร และด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ โรงเรียนในสังกัดทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีการดำเนินการจัดการเรียนร่วม ในด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียน และบุคลากร เป็นตามนโยบายการจัดการเรียนร่วมของกรุงเทพมหานคร มีการตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าต่อสำนักการศึกษาเป็นรายปีทุกปีทำให้โรงเรียนขนาดต่าง ๆ มีการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมอยู่เสมอสอดคล้องกับ เบญจมา ชลธารินทร์ (2546: 18) ที่ได้ ทำการศึกษา คู่มือการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท พบว่า การติดตามความก้าวหน้าของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษควรมีการทบทวนและปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) อย่างน้อยปีละ 2 ครั้งและควรมีการรายงานความก้าวหน้าให้กับผู้ปกครองหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบรับทราบทุกสิ้นปีการศึกษา

4. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครู ที่ปฏิบัติงาน อยู่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีรูปแบบการจัดการเรียนร่วม ต่างกัน มี การบริหารจัดการเรียนร่วมของ โรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม สมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษนั้น สามารถจัดได้หลายรูปแบบ โดยโรงเรียนเลือกรูปแบบการจัดให้ให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อม ของของโรงเรียน การเลือกใช้รูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของ นักเรียนจะทำให้ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตนเองอย่าง เหมาะสมและยังมีโอกาสปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมของคนปกติ ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของ พิมพ์พรรณ วรชุตติการณ (2545: 38-40) ได้ให้แนวทางการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ เป็นความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างครูทั่วไปกับครูการศึกษา พิเศษและโรงเรียน เพื่อดำเนินการในลักษณะต่างๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ อัมพรภาค (2550: 30) ที่ได้กล่าวว่า การที่จัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน สภาพและระดับความพิการหรือความต้องการพิเศษของเด็ก เด็ก

ที่มีความบกพร่องน้อยและมีความพร้อมในการเรียนสูง อาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความบกพร่องมากมีความพร้อมในการเรียนต่ำ ก็อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นลงไป

5. การเปรียบเทียบการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่วางไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะโรงเรียนแกนนำในสังกัดทุกโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางจัดการเรียนร่วมของสำนักการศึกษาที่ได้รับมา นอกจากนั้น การจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมให้ประสบผลสำเร็จนั้น ยังมีองค์ประกอบ ที่เกี่ยวข้องหลาย ประการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชาติกำหนดนโยบายที่ชัดเจนใน เรื่องการจัดการเรียนร่วมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพให้มากที่สุด สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 79) ที่ได้ทำการศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติสำหรับเด็กและเยาวชน พิจาร พบว่า ในด้านของกระบวนการทำงานภายในสถานศึกษาควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ วิสัยทัศน์ นโยบาย การบริหารจัดการหลักสูตรโดยการปฏิบัติต้องค่อย ๆ ปรับไม่มีการตีกรอบเวลาการปฏิบัติ และในด้านของการวิจัยและพัฒนาควรมีการศึกษา วิเคราะห์ สถานศึกษา นักเรียนพิการ และขยายโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเพิ่มเติมตามความพร้อมของแต่ละโรงเรียน

6. ความคิดเห็นต่อ ปัญหา การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานครในแต่ด้าน

ความ คิดเห็นต่อปัญหาการบริหารการเรียนร่วมที่พบมากที่สุด คือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร พบว่า โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียนโดยอ้างว่านักเรียนเต็มแล้วไม่สามารถรับได้อีกและโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า ในปัจจุบันจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทมีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้โรงเรียนไม่สามารถจะรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้หมดทุกคนเนื่องจากไม่มีความพร้อมในด้านงบประมาณโดยโรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนร่วม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นพมาศ สุทธิวิรัช (2551: 71) ที่ได้ทำการศึกษาการบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทีในโรงเรียนแกนนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 พบว่า โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม มีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดซื้อสื่อสำเร็จรูป จ้างพี่เลี้ยง ให้ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอกและการจัดทำโครงการฝึกอาชีพสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและควรมีการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาพิเศษเพิ่มขึ้นและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสกุล ศรีสวัสดิ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำพูน พบว่า ปัญหาสำคัญในการปฏิบัติงานวิชาการที่พบมาก คือ ครูขาดแคลนและต้องทำหน้าที่หลายด้าน บุคลากรครูไม่เพียงพอต่อการจัดชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 จากผลการวิจัยที่ได้นั้น พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร การประสานความร่วมมือกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ดังนั้น การที่จะส่งเสริมพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการส่งเสริมให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการดำเนินงานในโรงเรียนตามสภาพการณ์จริงของโรงเรียนและชุมชน ร่วมกันคิดวางแผนทางการแก้ปัญหา ลงมือปฏิบัติตามที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ รวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถปฏิบัติได้จริงตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่จริง ดังนี้

1.2. จากผลการวิจัยที่ได้นั้น พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีการบริหารจัดการหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ในการที่จะก่อให้เกิดการบริหารการเรียนร่วม ได้อย่างมีประสิทธิภาพจริงและยั่งยืน ควรมีการบรรจุและพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตประจำวัน ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท ตลอดจนพัฒนาระบบการคัดกรอง และกำหนดไว้ในหลักสูตรครุทั่วไปด้วย เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมได้อย่างแท้จริง

1.3 จากผลการวิจัยที่ได้นั้น พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีการเตรียมความพร้อมของนักเรียนและบุคลากรอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ควรจะกำหนดให้มีการพัฒนา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างและ ควรมีการทำวิจัยในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาการบริหารการเรียนร่วมให้ดียิ่งขึ้น

1.4 จากผลการวิจัยที่ได้นั้น พบว่า การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนมักจะปฏิเสธนักเรียนโดยอ้างว่านักเรียนเต็มแล้วไม่สามารถรับได้อีกและโรงเรียนไม่มีอัตราครูการศึกษาพิเศษเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่มากขึ้น ดังนั้น โรงเรียนควรมีการกำหนดอัตรากำลังของครูการศึกษาพิเศษให้ชัดเจนและเสนออัตราครูการศึกษาพิเศษให้มีความสอดคล้องกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 ควรมีการศึกษาความต้องการของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัย การ บริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทำโฟกัสกรุ๊ป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรสำหรับเด็กกลุ่มพิเศษ (กลุ่ม ข.) ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ:
คุรุสภา.
- (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2545). *ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนเรียนร่วมสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2547). *ถามตอบปัญหาการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะอนุกรรมการพิจารณาส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมและการจัดการศึกษา พิเศษโดยครอบครัวและชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2550). *รวมพลัง 3 เดือนขับเคลื่อนการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2550). *รายงานการสังเคราะห์การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: สำนัก บริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงฯ.
- (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2534). *พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวง สาธารณสุข.
- กรุงเทพมหานคร. (2545). *นโยบายและแผนสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ปีงบประมาณ 2545- 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- (2546). *แนวทางดำเนินการในโรงเรียนเรียนร่วมสำหรับใช้จัดการบริหารโรงเรียนเรียน ร่วม ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ.
- (2547). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- (2549). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- (2550). *การเตรียมความพร้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.

- กรุงเทพมหานคร. (2551). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2552-2555)*. กรุงเทพฯ: สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร.
- . 2552). *เทคนิคการบำบัดสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2552). *แผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ.2552-2555)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- . (2554). *การเตรียมความพร้อมการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.
- กัญญารัตน์ ว่องศิริกุล. (2550). *แนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกยูร วงศ์ก้อม. (2548). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. (2550). *แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการฉบับที่ 3 (พ.ศ.2550-2554)*. กรุงเทพฯ: ศรีเมืองการพิมพ์.
- จินตนา อัมพรภาค. (2546). *การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ ชาวชายโขง. (2547). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเรียนร่วม กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองบัว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- เขาวนีย์ สายสุดใจ. (2547). *การศึกษาความต้องการในการนิเทศงานวิชาการของครูโครงการเด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ อัมพรภาค. (2550). *การศึกษาคุณภาพการดำเนินการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 1 และ 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐรินทร์ แซ่จุง. (2549). *การศึกษาเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นพมาศ สุทธิวิรัช. (2551). การศึกษาการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิษชยา ทองจันทร์. (2547). การศึกษาความต้องการของครูและผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต่อการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมา ชลธาร์นนท์. (2545). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาแบบเรียนร่วม. เอกสารการสอนรายวิชาการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2546). คู่มือการบริหารการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ: เพทายการพิมพ์.
- ปฎิมา จันทร์. (2549). บริบทการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประภษ พูลพัฒน์. (2546). การเรียนร่วมชั้นเรียนของเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.
- (2546). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.
- (2554). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.
- พวงแก้ว กิจธรรม. (2539). เอกสารการสอนเรื่องการศึกษาสำหรับคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพสำหรับนักศึกษาประกาศนียบัตรบัณฑิต และปริญญาโท สาขาการศึกษาพิเศษ ราชภัฏสวนมหาวิทยาลัยดุสิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิมพ์พรรณ วรชุตินธร. (2542). จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- (2545). เอกสารคำสอนรายวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ไพริน ปุกมะ. (2553). การศึกษาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม. เขต 1. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วารีย์ ธิระจิตร. (2541). *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิวัฒน์ไชย ศรีวิวัฒน์. (2550). *สภาพการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมภายใต้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี*.
 ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพงษ์ เทียมวงษ์. (2547). *การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ
 รูปแบบการเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์*. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2541). *การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ
 แกรมมี.
- (2546). *การศึกษาพิเศษ โครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- (2548). *การเรียนร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แว่นแก้ว.
- สมพงษ์ อ้นตะบุตร. (2550). *สภาพการบริหารการดำเนินงานจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษกับ
 เด็กปกติ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*.
 ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏสกลนคร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร หวานเสร็จ. (2544). *การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: อุบลกิจออฟเซทการพิมพ์.
- สมยศ สุขพัฒน์. (2550). *การศึกษาการบริหารการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 นครนายก*. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ไชยโชติ. (2550). *สภาพและปัญหาการจัดการเรียนร่วมตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ
 โรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3*. ปรินญาณิพนธ์
 ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษ
 โรงเรียนเรียนร่วม เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วม
 สู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำเสนอโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชน
 พิการ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ.2551*. กรุงเทพฯ:
 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). *แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ (พ.ศ. 2543-2549) ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: คูรุสภาลาดพร้าว.
- (2550). *รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- (2550). *สรุปบทความย่อเอกสารจากสถาบันระหว่างประเทศเพื่อการวางแผนด้านการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2550. จาก <http://www.moe.go.th>.
- หนึ่งนุช วงศ์ไทย. (2552). *ปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิสิทธิ์ เดชะคำภู. (2544). *ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในโรงเรียนปฐมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาภาคพื้นดิน*. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล เสนาวารี. (2542). *การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- Beecham, Jennifer; et al. (2002). *Children with Severe Learning Disabilities: Needs, Services and Costs*. *Children & Society*. 16(1).
- Blanchard, Donna M. (1991, June). *Improving Attitudes and Social Interactions Between Nonhandicapped Young Children And their peers with handicapping Conditions*. *Dissertation Abstracts Intenational*. 51(12)A: 4083
- Dino, E. (1963, May). *Special Educktion: a Develmental Capital*. *Exceptional Childdren*. 29: 431-436.
- Echois, I.J. (1992, September). *An Analysis of Eiementary Teachers Opinions Toward Maistreaming Moderately to Selected Schools in Texas*. *Dissertation Abstracts Intenational*. DIA-A 52/08: 2883.
- Krejcie, R.V.; & Morgan, D.W. (1970, July). *Determining sampe size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608.

Mathews, Rachal. (1984, January). Attitudes of Teacher and Administrator Toward the Handicapped in Malaysia and implication for Teacher Training and Programs Deleopment. Doctoral Dissertation, University of San Diago. *Dissertation Abstracts Intenational*. 32(4): 66-68

Smith; et al. (1982). *Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School*. Boston: Ally and Bacon.

Thompson, James R.; et al. (2009, April). Conceptualizing Supports and the Support Needs of People with Intellectual Disability. *Intellectual and Developmental Disabilities*. 47(2).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายมงคล อัครวีรากล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวิชูทิศ สำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. นางสมบุญ อาศิริพจน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร
3. นายสมหมาย ทัดวงศ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร
4. รศ. ดร. ดารณี ศักดิ์ศิริผล ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. นางสาวอรอุมา เจริญสุข ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงขอความร่วมมือมาช่วยท่านในการอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามฉบับนี้

2. การตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ขอให้ตอบตามการปฏิบัติจริงของโรงเรียนเพราะทุกคำตอบของท่าน มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำมาพัฒนาการบริหารจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครต่อไป

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่อย่างใด

4. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการบริหารการเรียนร่วม

5. ผู้วิจัยขอความกรุณาทุกท่าน พิจารณาตอบแบบสอบถามทุกข้อให้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นายสุรศักดิ์ เรือนงาม

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถาม

การศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับข้อมูลของท่าน

1. ขนาดโรงเรียน

- โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1- 400 คน)
- โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 401- 800 คน)
- โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 800 คน ขึ้นไป)

2. รูปแบบการจัดการเรียนร่วม

- จัดชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา
- จัดชั้นเรียนร่วมบางเวลาและรับบริการเสริมจากครูเสริมวิชาการ
- จัดชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา

3. ประสบการณ์การฝึกอบรม

- เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม
- ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเรียนร่วม

4. ระยะเวลาการจัดการเรียนร่วม

- ไม่เกิน 1 ปี
- 2 – 5 ปี
- 6-10 ปี
- 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้เป็นแบบสอบถามการศึกษาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และการประสานความร่วมมือกับชุมชน กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของโรงเรียนของท่านมากที่สุดโดยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติการบริหารการเรียนร่วมน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร โรงเรียนของท่านมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน					
2.	โรงเรียนของท่านมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน					
3.	โรงเรียนของท่านมีการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม					
4.	โรงเรียนของท่านมีการฝึกอบรมหรือสอนทักษะการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับบุคลากรและนักเรียนทั่วไป					
5.	โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป					

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนทั่วไปและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนร่วม					
7.	โรงเรียนของท่านส่งครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสม่ำเสมอ					
8.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน					
9.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนฝึกทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
10.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนฝึกทักษะทางวิชาการและทักษะการทำความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม					
11.	โรงเรียนของท่านได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมไว้ในนโยบายหรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน					
12.	โรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบายหรือแผนที่วางไว้					
13.	<u>ด้านการจัดสภาพแวดล้อม</u> โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงภายนอกตัวอาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
14.	โรงเรียนของท่านมีห้องน้ำตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
15.	โรงเรียนของท่านมีการจัดสถานที่ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรับประทานอาหารอย่างเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรค					

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงภายในอาคาร เช่น ประตู บันได พื้น ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
17.	โรงเรียนของท่านมีการจัด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น สวิตช์ไฟ แก้อั ลิปท์ ทางลาด เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
18.	โรงเรียนของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้ง ภายในและภายนอกอาคาร ได้แก่ ราวบันได ทางเดิน เครื่องปรับอากาศ ที่นั่งพักริมทาง เครื่องช่วยฟัง อย่างเพียงพอ					
19.	โรงเรียนของท่านมีการแต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบ เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษอย่างชัดเจน					
20.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนร่วม					
21.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ต่อ) โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมใน การจัดการเรียนร่วม					
22.	โรงเรียนของท่านมีการจัดห้องเรียนให้มีความ เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
23.	โรงเรียนของท่านมีการสนับสนุน ติดตาม และ ประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษและนำไปปรับปรุงและ พัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในคราวต่อไป					
24	โรงเรียนของท่านจัดสภาพแวดล้อมสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด					

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
25.	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนของท่านมีการปรับหลักสูตรทั่วไปเพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
26.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางเพื่อให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ					
27.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)					
28.	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (ต่อ) โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร					
29.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP)					
30.	โรงเรียนของท่านมีการประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)					
31.	ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนของท่านมีการใช้เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน					
32.	โรงเรียนของท่านมีการ คัดกรองและตรวจสอบทางการศึกษานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนรับเข้าเรียนร่วม					
33.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียน					

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34	โรงเรียนของท่านมีการจัดตารางเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ					
35	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพของนักเรียน					
36	โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีละ 2 ครั้ง					
37.	<u>ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน</u> โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่างๆ					
38.	โรงเรียนของท่านมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน					
39.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้บริหาร ครู ทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลการจัดการเรียนร่วมให้รับทราบ					
40.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล เพื่อนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้รับการตรวจรักษาหรือบำบัด					
41.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมในระดับชั้นที่สูงขึ้น					

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
42.	โรงเรียนของท่านมีการสอบถามความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
43.	โรงเรียนของท่านจัดครูการศึกษาพิเศษหรือนักวิชาชีพสาขาต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และคำปรึกษากับผู้ปกครอง					
44.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้					
45.	ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน (ต่อ) โรงเรียนของท่านนำข้อมูลที่ได้รับจากนักวิชาชีพมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน					
46.	โรงเรียนของท่านติดตามนักเรียนที่ส่งต่อไปเรียนร่วมในโรงเรียนอื่นๆ					
47.	โรงเรียนของท่านรับนักเรียนที่หน่วยงานอื่นๆส่งต่อเข้ามาเรียนร่วมตามหลักเกณฑ์ของการรับนักเรียนของกรุงเทพมหานครที่กำหนด					
48.	โรงเรียนของท่านรายงานความก้าวหน้าในการจัดการเรียนร่วมต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการการบริหารการเรียนร่วม

คำชี้แจง แบบสอบถามตอน 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน และปัญหาแนวทางแก้ปัญหาด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนด

1. ท่านคิดว่าปัญหาการบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำสังกัดกรุงเทพมหานครในแต่ด้านมีอะไรบ้าง

1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร

1.2 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

1.3 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

1.4 ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน

ภาคผนวก ค

ค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ตารางสรุปค่าความสอดคล้อง

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
	<u>ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียน และบุคลากร</u>							
1.	โรงเรียนของท่านมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2.	โรงเรียนของท่านมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3.	โรงเรียนของท่านมีการจัดนิทรรศการกิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4.	โรงเรียนของท่านมีการฝึกอบรมหรือสอนทักษะการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับบุคลากรและนักเรียนทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5.	โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6.	ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนทั่วไปและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7.	โรงเรียนของท่านส่งครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	-1	5	1.00

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
	<u>ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียน และบุคลากร (ต่อ)</u>							
8.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือ คณะกรรมการจัดการเรียนร่วมภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9.	โรงเรียนของท่านมีการฝึกทักษะทางสังคม และปรับตัวให้กับนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
10.	โรงเรียนของท่านมีการฝึกทักษะทาง วิชาการและทักษะการดำรงชีวิต	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
11.	โรงเรียนของท่านมีการกำหนดแนว ทางการบริหารจัดการเรียนร่วมไว้ใน นโยบายหรือแผนปฏิบัติการของ โรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
12.	โรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติงานด้านการ จัดการเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบายหรือ แผนที่วางไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
	<u>ด้านการจัดสภาพแวดล้อม</u>							
13.	โรงเรียนของท่านจัดให้มีสิ่งของ เช่น ลิฟท์ อาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้ เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
14.	โรงเรียนของท่านมีห้องน้ำตามมาตรฐาน เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
15.	โรงเรียนของท่านมีการจัดสถานที่ให้ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รับประทานอาหารอย่างเหมาะสมและไม่ เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
16.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ต่อ) โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงแก้ไข ภายในอาคาร เช่น ประตู บันได พื้น ให้ เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
17.	โรงเรียนของท่านมีการจัด สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกอื่นๆ เช่น สวิตไฟ ลิฟ แก้วน้ำ ทาง ลาด เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการ พิเศษ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
18.	โรงเรียนของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งภายในและภายนอกอาคารอย่าง เพียงพอ	0	0	+1	+1	+1	3	0.60
19.	โรงเรียนของท่านมีการแต่งตั้งผู้ดูแล รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียน ที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
20.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในการ จัดการเรียนร่วม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
21.	โรงเรียนของท่านมีปรับปรุงสภาพแวดล้อม ในการจัดการเรียนร่วมอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
22.	โรงเรียนของท่านมีการจัดห้องเรียนให้มี ความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
23.	โรงเรียนของท่านมีการสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อม สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัด สภาพแวดล้อมในครั้งต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
24.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ต่อ) โรงเรียนของท่านจัดสภาพแวดล้อมสำหรับ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
25.	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนของท่านมีการปรับหลักสูตรทั่วไป เพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
26.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำหลักสูตร คู่ขนานเป็นแนวทางเพื่อให้กับนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.60
27.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุม ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล (IEP)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
28.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นลาย ลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
29.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการสอน ประจำวันรายบุคคล (IIP)	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
30.	โรงเรียนของท่านมีการประเมินผลการสอน ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
31.	โรงเรียนของท่านมีการใช้เทคนิคการสอน ของครูการศึกษาพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อน ช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
32.	โรงเรียนของท่านมีการคัดกรองนักเรียนที่ มีความต้องการพิเศษก่อนรับเข้าเรียนร่วม	0	+1	+1	+1	-1	4	0.80

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
33.	<u>ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร (ต่อ)</u> โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
34.	โรงเรียนของท่านมีการจัดตารางเรียนและปรับห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
35.	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
36.	โรงเรียนมีการนิเทศก์ ติดตาม ประเมินผลปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และรายงานความก้าวหน้านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษปีละ 2 ครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
37.	<u>ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน</u> โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่างๆ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
38.	โรงเรียนของท่านมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
39.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้บริหารครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลการจัดการเรียนร่วมให้รับทราบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
	<u>ด้านการประสานความร่วมมือกับ ชุมชน</u>							
40.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานด้านการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล เพื่อนำนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษให้การตรวจรักษาหรือ บำบัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
41.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงาน กับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มี ความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมใน ระดับที่สูงขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
42.	โรงเรียนของท่านมีการสอบถามความพึง พอใจและข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการ จัดการเรียนร่วมของโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
43.	โรงเรียนของท่านมีการจัดครูการศึกษา พิเศษหรือนักวิชาชีพลำบากต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และคำปรึกษากับ ผู้ปกครอง	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80
44.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน ร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
45.	โรงเรียนของท่านเคยเป็นหน่วยในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วม ของโรงเรียนแกนนำ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC
		1	2	3	4	5		
	ด้านการประสานความร่วมมือกับ							
	ชุมชน (ต่อ)							
46.	โรงเรียนของท่านมีการนำข้อมูลจากนัก วิชาชีพมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ เรียนร่วมในโรงเรียน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
47.	โรงเรียนของท่านมีการติดตามนักเรียนที่ ส่งต่อไปเรียนร่วมในโรงเรียนอื่นๆ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
48.	โรงเรียนของท่านมีการรับนักเรียนที่ หน่วยงานอื่นๆส่งต่อเข้ามาเรียนร่วมตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
49.	โรงเรียนของท่านมีการรายงาน ความก้าวหน้าในการจัดการเรียนร่วมต่อ หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ค่าความเชื่อมั่น
	<u>ด้านการเตรียมความพร้อมนักเรียนและบุคลากร</u>	
1.	โรงเรียนของท่านมีการประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมทุกภาคเรียน	.896
2.	โรงเรียนของท่านมีการแจ้งหรือประชาสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร และนักเรียน ทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	.896
3.	โรงเรียนของท่านมีการจัดนิทรรศการ กิจกรรมความรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม	.896
4.	โรงเรียนของท่านมีการฝึกอบรมหรือสอนทักษะการดูแลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับบุคลากรและนักเรียนทั่วไป	.895
5.	โรงเรียนของท่านมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนทั่วไป	.895
6.	ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนทั่วไปและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนร่วม	.896
7.	โรงเรียนของท่านส่งครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสม่ำเสมอ	.896
8.	โรงเรียนมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการจัดการเรียนร่วมภายในโรงเรียน	.895
9.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนฝึกทักษะทางสังคมให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.896
10.	โรงเรียนของท่านมีการทำแผนฝึกทักษะทางวิชาการและทักษะการทำ ความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม	.897
11.	โรงเรียนของท่านได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการเรียนร่วมไว้ในนโยบาย หรือแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	.895
12.	โรงเรียนของท่านมีการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนร่วมเป็นไปตามนโยบาย หรือแผนที่วางไว้	.896

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ค่าความเชื่อมั่น
13.	<u>ด้านการจัดสภาพแวดล้อม</u> โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงภายนอกตัวอาคาร ทางเดิน หรือสร้างสัญลักษณ์ ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.893
14.	โรงเรียนของท่านมีห้องน้ำตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.894
15.	โรงเรียนของท่านมีการจัดสถานที่ให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรับประทานอาหารเช้าอย่างเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรค	.894
16.	โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงภายในอาคาร เช่น ประตู บันได พื้น ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.895
17.	โรงเรียนของท่านมีการจัด สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น สวิตช์ไฟ แก้วอีลิพท์ ทางลาด เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.895
18.	โรงเรียนของท่านมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งภายในและภายนอกอาคาร ได้แก่ ราวบันได ทางเดิน เครื่องปรับอากาศ ที่นั่งพักริมทาง เครื่องช่วยฟัง อย่างเพียงพอ	.895
19.	โรงเรียนของท่านมีการแต่งตั้งผู้ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอย่างชัดเจน	.896
20.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนร่วม	.895
21.	โรงเรียนของท่านมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนร่วม	.895
22.	โรงเรียนของท่านมีการจัดห้องเรียนให้มีความเหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.897
23.	โรงเรียนของท่านมีการสนับสนุน ติดตาม และประเมินผลการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมในคราวต่อไป	.898
24.	โรงเรียนของท่านจัดสภาพแวดล้อมสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด	.899

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ค่าความเชื่อมั่น
	ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร	
25.	โรงเรียนของท่านมีการปรับหลักสูตรทั่วไปเพื่อใช้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.894
26.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำหลักสูตรคู่ขนานเป็นแนวทางเพื่อให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	.894
27.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	.895
28.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) เป็นลายลักษณ์อักษร	.894
29.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำแผนการสอนรายบุคคล (IIP)	.893
30.	โรงเรียนของท่านมีการประเมินผลการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP)	.894
31.	ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนของท่านมีการใช้เทคนิคการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เทคนิคการวิเคราะห์งาน	.897
32.	โรงเรียนของท่านมีการ คัดกรองและตรวจสอบทางการศึกษานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษก่อนรับเข้าเรียนร่วม	.895
33.	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทั้งในและนอกห้องเรียน	.896
34.	โรงเรียนของท่านมีการจัดตารางเรียนและห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.896
35.	โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามศักยภาพของนักเรียน	.894
36.	โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(IEP) และรายงานความก้าวหน้าของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปีละ 2 ครั้ง	.896

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	การบริหารการเรียนร่วมของโรงเรียนแกนนำ	ค่าความเชื่อมั่น
	<u>ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน</u>	
37.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษร่วมกับนักวิชาชีพสาขาต่างๆ	.898
38.	โรงเรียนของท่านมีการขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน	.898
39.	โรงเรียนของท่านมีการจัดประชุมผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานผลการจัดการเรียนร่วมให้รับทราบ	.898
40.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล เพื่อนำนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้รับการตรวจรักษาหรือบำบัด	.893
41.	โรงเรียนของท่านมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนอื่นๆ เพื่อส่งต่อนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เข้าเรียนร่วมในระดับชั้นที่สูงขึ้น	.893
42.	โรงเรียนของท่านมีการสอบถามความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษต่อการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	.894
43.	โรงเรียนของท่านจัดครูการศึกษาพิเศษหรือนักวิชาชีพสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความรู้และคำปรึกษากับผู้ปกครอง	.895
44.	โรงเรียนของท่านมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมและเผยแพร่ให้สังคมรับรู้	.899
45.	โรงเรียนของท่านนำข้อมูลที่ได้รับจากนักวิชาชีพมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียน	.898
46.	โรงเรียนของท่านติดตามนักเรียนที่ส่งต่อไปเรียนร่วมในโรงเรียนอื่นๆ	.894
47.	โรงเรียนของท่านรับนักเรียนที่หน่วยงานอื่นๆ ส่งต่อเข้ามาเรียนร่วมตามหลักเกณฑ์ของการรับนักเรียนของกรุงเทพมหานครที่กำหนด	.892
48.	โรงเรียนของท่านรายงานความก้าวหน้าในการจัดการเรียนร่วมต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี	.892
	เฉลี่ย	.892

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นายสุรศักดิ์ เรืองงาม
วัน เดือน ปีเกิด	11 พฤษภาคม 2526
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลราชวิถี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	140 ซ. รัชดาภิเษก 5 แขวงสามเสนนอก ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ข้าราชการครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนประชาราษฎร์บำเพ็ญ เลขที่ 500 ซ.ประชาราษฎร์ บำเพ็ญ 24 แขวงสามเสนนอก ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2542	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จาก โรงเรียน	เสนา เสนาประสิทธิ์
พ.ศ. 2545	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จาก	โรงเรียนเสนา เสนาประสิทธิ์
พ.ศ. 2549	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (การศึกษาพิเศษ เกียรตินิยม)
จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	
พ.ศ. 2555	สำเร็จการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	